

Jaarrekening 2016

Inhoudsopgave

Inhoud

1. Aanbiedingsbrief.....	4
2. Samenvatting	5
3. Leeswijzer	17
5. Programma 1 Vitale samenleving.....	18
6. Programma 2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	25
7. Programma 3 Veilige en aantrekkelijke leefomgeving	37
8. Programma 4 Sterk besturen en organiseren	51
9. Dekkingsmiddelen en onvoorzien	57
10. Paragrafen	61
Lokale heffingen	62
Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	67
Onderhoud kapitaalgoederen	72
Bedrijfsvoering	82
Juridische zaken	85
Verbonden partijen	87
Grondbeleid	100
Demografische ontwikkelingen	107
Jaarrekening	111
Balans per 31 december 2016	111
Overzicht van baten en lasten in de begroting en jaarrekening 2016	114
Toelichtingen:	115
• Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	115
• Toelichting op de balans per 31 december 2016	120
• Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2016	185
• Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid	188
• WNT verantwoording	189
Bijlagen	191
Mutaties reserves en investeringen per programma	192
Dekkingsmiddelen en onvoorzien	201
Kerngegevens 2016	202
Risiko beheermatrix	207
Overzicht gecommiteerde reserve.....	216
Lijst afkortingen	217
SiSa bijlage verantwoordingsinformatie	221
Doelenboom	223

1. Aanbiedingsbrief

Leudal ligt op koers

Sociaal domein

Het afgelopen jaar hebben wij opnieuw veel aandacht gegeven aan het bieden van passende ondersteuning aan onze inwoners. Wmo-cliënten waarderen onze dienstverlening met een 8!

In 2016 is op eigentijdse, co-creatieve wijze de nieuwe visie op het sociaal domein tot stand gekomen: een participerende samenleving, daar blijven we voor gaan.

Organisatieontwikkeling

Vanuit de visie ONS Leudal is in 2016 gewerkt aan het vaststellen van de organisatiestructuur, het implementeren van de fijn-structuur en het werken aan de basis. In 2017 gaan we door met bouwen aan de basis met de focus op de meer vakinhoudelijke, operationele taken en de afstemming van resultaat in relatie met tijd, geld en kwaliteit in de primaire processen. Met andere woorden: meer accent op resultaatsturing.

Financieel

Het resultaat van de jaarrekening wijkt ook dit jaar niet veel af van het resultaat dat wij verwachtten. Wij zien dit als een goed teken in het versterken van de sturing op onze financiële middelen.

Majeure projecten

Voor onze gebiedsontwikkeling hebben wij het afgelopen jaar een aantal majeure projecten ter besluitvorming voorgelegd, de uitvoering gestart of afgerond. Hierin maken wij geheel in de lijn van onze visie gebruik van initiatieven van inwoners en ondernemers en leggen we de relatie met het sociale domein.

Controle accountant

Bij het aanbieden van deze jaarrekening heeft de accountant zijn controle nog niet kunnen afronden. De financiële verantwoording en de controle op de 3 decentralisaties leidt nog tot een knelpunt. Een situatie waar niet alleen Leudal mee te maken heeft. De controleverklaring wordt op een later tijdstip aangeboden.

Wij bedanken onze burgers, maatschappelijke partners, bedrijven en medewerkers die dit mogelijk hebben gemaakt.

Het college van B&W
Arno Verhoeven
Arno Walraven
Piet Verlinden
Stan Backus
Richard Verheul

2. Samenvatting

Voor u ligt de samenvatting van de jaarrekening 2016. Deze jaarrekening is een logisch vervolg op de begroting 2016 en de raadsrapportages van 2016.

In de begroting 2016 zijn een vijftal speerpunten benoemd, n.l.: majeure projecten, sociaal domein, samenwerking, organisatieontwikkeling en ombuigingen. Rode draad in deze speerpunten is samenwerking met de inwoners in zowel het sociale als fysiek en economische terrein. Deze samenwerking is voor projecten noodzakelijk.

We lichten de verantwoording van de speerpunten per programma hieronder toe.

Speerpunten per programma

Programma 1: Vitale samenleving

Vastgoed, accommodaties en subsidies

De koers is ingezet op basis van een vastgoedloze gemeente. De raad heeft in juli 2016 het accommodatiebeleid vastgesteld. Eind 2016 is hierin een koerswijziging gekomen. De verdere uitwerking van deze wijziging krijgt zijn beslag in 2017.

De raad heeft in februari 2016 besloten alle bezuinigingen op subsidies terug te draaien in afwachting van het nieuwe subsidiebeleid. Deze bezuinigingen zijn direct gekoppeld aan de in juli 2016 vastgestelde beleidskaders subsidies en accommodaties. Dit beleidskader geeft richting aan de Algemene subsidieverordening gemeente Leudal 2016 die in december 2016 werd vastgesteld en aan diverse andere subsidieregelingen.

Burgerinitiatieven

De gesprekken in het kader van participatietraject "Ôs Dörp" hebben geleid tot een agenda per dorp. Met deze agenda zijn de dorpen aan de slag gegaan. Een paar voorbeelden van verdere uitwerking van lokale initiatieven zijn:

- de fusie van voetbalverenigingen in Grathem, Kelpen-Oler, Hunsel en Ell
- de fusie van basisscholen in de regio Neeritter, Ittervoort, Hunsel en Haler
- herbestemming van het voormalig gemeenschapshuis in Ell in de vorm van wonen
- Park Leudal Oost
- Wielerbaan
- Samen Zorgen Huis
- herbestemming van het perceel van de voormalige basisschool in Haler in de vorm van wonen.

Programma 2: Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling

Sociaal Domein

In 2016 is geïnvesteerd in het vormen van een nieuwe visie Sociaal Domein genaamd "Samen aan zet; bouwen op eigen kracht in Leudal". Deze visie is tot stand gekomen middels een interactief proces waarin partners, burgers, raads- en commissieleden en WMO-raad actief zijn betrokken. Het gehele proces heeft eraan bijgedragen dat het strategisch netwerk is onderhouden en versterkt. In 2017 wordt een plan van aanpak gemaakt over hoe we de visie in- en extern gaan uitvoeren.

De realisatie van de beleidsdoelen, die moeten leiden tot een participerende samenleving neemt enkele jaren in beslag. Daarom zijn de beleidsplannen Wmo en Jeugd voor 4 jaar verlengd. Ook de projecten die moeten leiden tot een afname van het uitkeringsbestand zijn in 2016 gestart en lopen door in 2017 en 2018. Het aantal uitkeringsgerechtigden is in 2016 licht gestegen van 399 naar 408.

Regionale samenwerking sociaal domein

In 2016 is een hernieuwde samenwerkingsconvenant gesloten tussen de gemeenten Weert, Nederweert en Leudal. Doel hiervan is de samenwerking in het sociaal domein te intensiveren en te verbreden. Als speerpunt voor 2016 is een start gemaakt met een vernieuwende manier van verwerven. De toegevoegde waarde kan worden gevonden op het gebied van (de 4 K's). In de eerste helft van 2017 vindt een tussenevaluatie van deze samenwerking plaats aan de hand van de 4 K's (Kennis, Kwaliteit, Kosten en Kwetsbaarheid).

Belevingsonderzoek WMO

In 2016 is het eerste WMO cliëntbelevingsonderzoek uitgevoerd. De resultaten zijn positief. De cliënten waarderen de dienstverlening met een 8.

Programma 3: Veilige en aantrekkelijke leefomgeving

Openbare ruimte en zelfbeheer

Om de scherpe kanten van het verlaagde onderhoudsniveau openbare ruimte vanaf 2016 te verzachten heeft uw raad in 2016 structureel een extra bedrag van € 150.000 beschikbaar gesteld. De omvormingen van het openbaar groen zijn vrijwel allemaal gereed. De bewonersavonden met de dorpen van Leudal zijn in 2016 afgerond. Op enkele plekken zijn mooie initiatieven ontstaan van zelfbeheer, variërend van een enkel groenstrookje voor de woning, tot een hele woonstraat die een aantal plantsoenen adopteert. Verder is het plan van aanpak voor Openbaar Ruimte en Zelfbeheer in 2016 door het college vastgesteld. Vanuit dat plan is een "Integraal Beleidsplan beheer openbare ruimte" in voorbereiding. Dit plan leggen we in 2017 voor aan uw raad.

Samenwerking

De samenwerking tussen de zeven gemeenten van Midden-Limburg vindt op Fysiek-economisch terrein plaats binnen twee samenwerkingsverbanden, te weten Samenwerking Midden-Limburg (SML) en Keyport 2020. Daarnaast werken vijf gemeenten samen binnen de Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML). In programma 3 gaan we in op de belangrijkste ontwikkelingen binnen deze samenwerkingsverbanden in het afgelopen jaar.

Majeure projecten

In 2016 is een aantal projecten ter besluitvorming voorgelegd of is de uitvoering gestart of afgerond. De majeure projecten die hier bij horen hebben betrekking op gebiedsontwikkeling. Zij worden uitgewerkt volgens de visie van Leudal en maken gebruik van de initiatieven van inwoners en ondernemers. Daarbij leggen we de relatie met het lokale sociale domein in de komende periode. De gebiedsontwikkelingen worden door de SML, OML, Keyport 2020 en de Provincie in samenhang met de gemeentelijke visies opgepakt.

De majeure projecten die opgepakt zijn:

- Ontwikkeling Maasfront: De onderdelen 'Vergroten Jachthaven' en 'Opwaarderen Harde Kade' (beide in Hanssum) zijn inmiddels afgerond. Vervolgonderdelen die nog moeten worden uitgevoerd zijn o.a. realisatie 2de fase boulevard bij jachthaven, verfraaien beneden terrein en de ontwikkeling rondom het Viteliaterrein. In samenwerking met Waterschap Limburg zijn in het kader van hoogwaterbescherming plannen in voorbereiding voor het actualiseren van de dijkkring 74 in Neer vanaf Restaurant XXL tot aan de Napoleonsweg N273. Het betreft hierbij zowel de groene kade als de harde kade in Hanssum.
- N280: In februari 2016 nam Provinciale Staten een besluit over het uitwerken van het tracé. Het tracéontwerp is door ambtenaren van de provincie aangepast/ bijgewerkt. Hierna zijn de voorbereidingen gestart voor een realisatieovereenkomst tussen de gemeente en provincie. Hierna zijn de voorbereidingen gestart voor een realisatieovereenkomst tussen de gemeente en provincie, die ziet op de verdere gebiedsontwikkeling. De gebiedsontwikkeling is een taak en verantwoordelijkheid van onze gemeente. Waar mogelijk wordt binnen het provinciaal Tracébesluit rekening gehouden met de wensen van Leudal ten aanzien van de oversteekbaarheid, de leefbaarheid in de dorpen en de verbetering van de verbindingen voor fiets en landbouwverkeer.
- Samen Zorgen Huis: De realisatie van het Samen Zorgen Huis Leudal en de ontwikkeling van het overige plangebied klooster Mariabosch wordt in samenwerking met de betrokken partijen voorbereid. De omgevingsvergunning is onder voorwaarden verleend. De initiatiefnemers is verantwoordelijk voor het concept Samen Zorgen, onze gemeente faciliteert actief de gebiedsontwikkeling. In dat kader is de omgevingsvergunning onder voorwaarden reeds door ons verleend.
- Wielierbaan Leudal: Onderzoeken zijn afgerond. Vanuit deze resultaten wordt het College geadviseerd over de ruimtelijke inpasbaarheid op de locatie Sportpark Houtrust in Haelen en de inpasbaarheid binnen alle overige gemeentelijke beleidsvelden/kaders.
- Ontwikkeling bedrijventerrein Biobased Zevenellen (OML): Van de partijen waarmee in het verleden intentieovereenkomsten zijn afgesloten voor vestiging op Zevenellen is helaas geen concrete partij overgebleven. Belangrijk is op te merken dat de gemeente Leudal heeft besloten om het bestemmingsplan Zevenellen te herbezien. Daarvoor zal in eerste instantie een zogeheten milieu-effect-analyse (MEA) worden uitgevoerd. Dit MEA richt zich op een nadere oriëntatie op de vraag of, en zo ja in welke mate, op het bedrijventerrein zogenaamde bio based/agriculture bedrijfsactiviteiten kunnen worden toegestaan. De uitkomsten van deze MEA kunnen mogelijk leiden tot een Plan Milieu-Effect-Rapportage (plan-m.e.r) en aanpassingen in het bestemmingsplan.
- Uitbreiding bedrijventerrein Ittervoort met fase 4: Een aantal bedrijven heeft interesse getoond in aankoop van bedrijfsgrond.
- Stations Haelen en Baexem: Medio 2016 heeft de gunning plaatsgevonden van de nieuwe openbaar vervoer concessie. Daarna is de provincie gestart met de uitvoering van het aangekondigde verkennende onderzoek. Prorail heeft hiervoor opdracht gekregen. Het onderzoek is in 2016 gestart, maar nog niet afgerond.

- Hof van Leudal: De infrastructurele werken zijn in 2016 volledig afgerond.
- Ter versterking van de toeristische sector van de gemeente Leudal zijn in 2016 diverse projecten uitgevoerd.
 - o De realisatie van 4 Natuurpoorten in het Leudal is hiervan een voorbeeld. Natuurpoorten zijn dé startpunten voor recreanten die het Leudal willen bezoeken.
 - o Toegankelijkheid het Leudal verbeterd – o.a. met de aanleg van een rolstoelpad, verbetering informatievoorziening.
 - o Het ruiter, -en mennetwerk opgeleverd en in samenwerking met andere midden-Limburgse gemeenten gepromoot.
 - o Diverse activiteiten i.s.m. het Promotieplatform georganiseerd (of gefaciliteerd) die een aanvulling zijn op het toeristisch aanbod; denk hierbij aan Leudal Nautique, Niederrheinische Radwandertag en de Smaaktoer.

Programma 4: Sterk besturen en organiseren

Organisatieontwikkeling

De doorontwikkeling naar een participatiesamenleving stelt hoge eisen aan de gemeentelijke organisatie. Een dergelijke samenleving heeft behoefte aan een organisatie die intern ook weet wat participeren is, waarin medewerkers een rol pakken in een vraagstuk, een probleem, een project of een programma. Zonder dat dit helemaal is uitgeschreven in een functiebeschrijving of wordt opgelegd door de leiding. Waarin die verantwoordelijkheid wordt genomen vanuit het besef dat de gemeentelijke organisatie de evenknie moet zijn van de samenleving. Kort samengevat is in 2016 gerealiseerd:

- De fijnstructuur is geïmplementeerd in 2016. Het functieboek is geactualiseerd.
- Binnen deze structuur, de houvast voor medewerkers en leidinggevenden, vinden sinds 2016 diverse processen plaats die de ontwikkeling van vakmanschap op gang moeten brengen. Onder meer een Strategisch Personeelsplan en een nieuw opleidingsplan. Ze worden vergezeld door de nodige maatregelen om de basis op orde te brengen: kennis, systemen en processen. Maar bovenal de mindset, bij de gehele organisatie en dus op alle niveaus, dat het samenspel cruciaal is. Het samenspel waarin we participeren in elkaars werk en onze opdracht. Allemaal in het belang van die samenleving.
- Stip aan de horizon is dat we staan voor een effectieve en efficiënte organisatie die die toegerust is voor haar dienstverlenende, initiërende én faciliterende taken.
- Aansluitend bij de visie is een nieuwe organisatiestructuur vastgesteld. Deze structuur is flexibel en past zich aan, afhankelijk van wat de veranderingen "buiten" van ons vragen.

In 2017 en 2018 gaan we door met bouwen aan de basis met de focus op de meer vakinhoudelijke, operationele taken en de afstemming van resultaat in relatie met tijd, geld en kwaliteit in de primaire processen, dus meer accent op resultaatsturing !

Financieel

Dit onderdeel geeft een beeld van de belangrijkste financiële ontwikkelingen. Het financieel resultaat 2016, de financiële speerpunten (3 decentralisaties, de ombuigingen en het weerstandsvermogen) komen binnen dit onderdeel aan de orde.

Financieel resultaat 2016

Het voordelige resultaat van de jaarrekening 2016 is iets hoger dan het verwachte bijgestelde begrote resultaat. Het voordelige resultaat dat de gemeente in 2016 heeft behaald bedraagt € 693.500. Ook het structurele resultaat (het resultaat gecorrigeerd voor met incidentele baten en lasten) is positief.

Voorgesteld wordt om het resultaat als volgt te bestemmen:

	Omschrijving	bedrag
1	afronding bestemmingsplan woonkernen	49.570
2	toevoegen aan algemene reserve	643.930
	Totaal	693.500

In onderdeel A treft u een analyse op hoofdlijnen van de belangrijkste afwijkingen tussen de werkelijkheid en de bijgestelde begroting 2016. In een resultatenoverzicht (onderdeel B) wordt per programma het behaalde resultaat aangegeven ten opzichte van de bijgestelde begroting.

A. Analyse totstandkoming resultaat 2016

De jaarrekening laat een totale omzet zien van € 86 miljoen en sluit met een voordelig saldo van € 0,7 miljoen. In de bijgestelde raming gingen we nog uit van een verwacht voordelig saldo van € 0,3 mln. Het definitieve resultaat is € 0,4 miljoen hoger dan verwacht. In de volgende paragraaf wordt ingegaan op de oorzaken van dit resultaat.

In de onderstaande tabel "analyse resultaat 2016" worden de belangrijkste verschillen ten opzichte van het verwachte resultaat van de bijgestelde begroting weergegeven. Tevens is in het overzicht aangegeven of het gaat om zaken die doorwerken naar andere jaren en waarmee in de begroting 2017 nog geen rekening is gehouden (structureel effect), dan wel zaken die alleen voor 2016 gelden (incidenteel effect). Per onderdeel is aangegeven op welke programma's het verschil betrekking heeft.

Uit de onderstaande tabel en toelichting hierop blijkt dat het resultaat wordt veroorzaakt door incidentele en onvoorziene mee- en tegenvallers. Verder blijkt uit onderstaand overzicht dat er ten opzichte van de bijgestelde begroting 2016 geen structurele voordelen te verwachten zijn.

	voordelig	nadelig			
Verwacht resultaat 2016 (bijgestelde raming 2016)	335				
Werkelijk resultaat 2016	694				
Afwijking ten opzichte van verwacht resultaat	359				
Overzicht belangrijkste verschillen	voordelig	nadelig	structureel	incidenteel	programma
1. per saldo voordeel opvang statushouders/vluchtelingen	167			167	2
2. per saldo voordeel veilige wegen en infrastructuur	163			163	3
3. hogere leges burgerzaken	92			92	4
4. Welzijnswerk	79			79	2
5. Per saldo voordeel openbare orde en veiligheid	79			79	3
6. per saldo voordeel structuur- en bestemmingsplannen	60			60	3
7. Lagere kosten leerlingenvervoer	38			38	1
8. Onvoorzien en prijscompensatie niet geheel benut	35			35	4
9. diverse overige posten	156			156	div
10. lagere doorbelasting aan investeringen		150		150	5
11. lagere opbrengst ozb		103		103	5
12. bijdrage onderhoud gemeenschapshuis Kelpen-Oler		107		107	1
13. hogere kosten groenvoorzieningen		78		78	5
14. niet gerealiseerde taakstelling vastgoed		72		72	div
Totalen	869	510	0	359	
Totaal verschil ten opzichte van verwacht resultaat	359				

Toelichting belangrijkste voordelen

1. Per saldo voordeel statushouders/vluchtelingen (voordeel € 167.000)

Voor elke statushouder die in Leudal wordt gehuisvest ontvangt de gemeente een bedrag. Na afrekening van de subsidie met vluchtelingenwerk resteert nog een bedrag van € 111.000. Verder is rijksbijdrage faciliteitenbesluit niet ingezet, omdat er in 2016 geen projecten zijn geweest.

2. Per saldo voordeel veilige wegen en infrastructuur (voordeel € 163.000)

Begin 2016 is er door een zachte winter minder gladheid bestreden dan gemiddeld genomen in de eerste 3 maanden van het jaar. Hierdoor zijn de lasten € 44.000 lager dan geraamd. Verder zijn de energiekosten van de openbare verlichting lager dan verwacht (€ 63.000) en zijn de ontvangen vergoedingen voor degeneratiekosten (versnelde achteruitgang in kwaliteit van de wegverharding door het graven van sleuven) en de vergoeding voor het aanleggen van inritten € 44.000 hoger dan geraamd.

3. Hogere leges burgerzaken (voordeel € 92.000)

De legesinkomsten en –uitgaven van naturalisaties en reisdocumenten vallen fors hoger uit dan geraamd. Dit is vaak niet te voorspellen, omdat dit afhankelijk is van het aantal burgers wat er om vraagt. Voor de reisdocumenten is dit gedeeltelijk te verklaren door de verhoging van de legeskosten voor identiteitskaarten per 01-01-2012. Daardoor is in november/december 2011 een run op ID-kaarten geweest, die in 2016 vernieuwd moesten worden.

4. Welzijnswerk (voordeel € 79.000)

In het kader van het behaalde voordeel bij de aanbesteding welzijnswerk en een andere vorm van inzet jongerenwerk is in 2016 een bedrag van € 82.000 niet ingezet.

5. Per saldo voordeel openbare orde en veiligheid (voordeel € 79.000)

Dit voordeel wordt enerzijds veroorzaakt doordat de BDUR bijdrage die de Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN) ontvangt omdat de doorgeschoven btw niet meer kan worden verrekend is hoger dan voorzien (voor Leudal € 38.000). Anderzijds zijn de opleidings- en oefenkosten voor medewerkers die een taak hebben in de Oranje Kolom (€ 23.000) en zijn de kosten voor preventie in het kader van openbare orde (€ 18.000) lager dan begroot.

6. Per saldo voordeel structuur- en bestemmingsplannen (voordeel € 60.000)

Met de samenvoeging van de huidige 16 bestemmingsplannen voor de woonkernen in één bestemmingsplan, sorteren we voor op de komende Omgevingswet. Dit woonkernenplan is in procedure en het is meer werk gebleken dan voorzien. Hierdoor zijn de in 2016 geraamde middelen niet besteed (€ 49.570). Omdat het budget voor het woonkernenplan bij de 2e raadsrapportage 2016 niet door de raad is geautoriseerd om over te hevelen naar 2017, wordt voorgesteld om deze middelen via de bestemming van het resultaat 2016 over te hevelen naar 2017. Dit budget is in 2017 nodig voor de noodzakelijke afronding van het bestemmingsplan voor de woonkernen.

In 2016 heeft Gedeputeerde Staten van Limburg de subsidie voor het "Projectgebied Napoleon" Haelen definitief vastgesteld. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 38.000. Verder zijn de ontvangen leges voor de vrijstelling van de Wet Ruimtelijke Ordening in 2016 € 26.000 hoger dan voorzien.

Eind 2016 is een planschadeclaim in relatie tot het bestemmingsplan intensieve veehouderij betaald. Hierdoor wordt de post planschadeclaims met € 47.000 overschreden.

7. Lagere kosten leerlingenvervoer (voordeel € 38.000)

In 2016 is het aantal kinderen dat gebruik maakt van het aangepast vervoer verder afgenomen. Ongeveer 200 (2015: 230 kinderen) kinderen gebruik van het aangepast vervoer.

8. Onvoorzien en prijscompensatie niet geheel benut (€ 35.000)

De post onvoorzien en de post voor prijscompensatie is in 2016 niet geheel benut.

Toelichting belangrijkste nadelen

10. Lagere doorbelasting aan investeringen (nadeel € 150.000)

In 2016 is voor ruim € 150.000 aan interne uren doorbelast aan investeringen/projecten. Ten opzichte van voorgaande jaren is dit weinig. Omdat in de ramingen hiervoor een stelpost van 3 ton opgenomen, ontstaat in 2016 een nadeel van € 150.000. Dit wordt enerzijds veroorzaakt doordat er in fte minder projectleiders zijn. Anderzijds zijn de tijdschrijfgegevens onvoldoende betrouwbaar.

11. Lagere opbrengst OZB (nadeel € 103.000)

Als gevolg van jurisprudentie met betrekking tot de woondelenvrijstelling is er sprake van gewijzigde regels voor het taxeren van onder andere verzorgingstehuizen. Hierdoor is er een verschuiving opgetreden in de verdeling van de waarden tussen woningen (plus) en niet-woningen (min). Met als gevolg dat de OZB voor de eigenaren in veel gevallen geheven wordt conform het woningentarief. Dit tarief is lager dan het tarief voor de niet-woningen. Tevens vervalt bij deze objecten als gevolg van deze verschuiving van de waarde de OZB voor de gebruiker. Daarnaast hebben de aanpassingen voor 2016 veelvuldig geleidt tot een aanpassing van de tariefstelling OZB 2015 (ambtshalve vermindering).

12. Bijdrage onderhoud trefcentrum Kelpen-Oler (nadeel: € 107.000)

Vanwege dak lekkage was het in 2016 noodzakelijk om met spoed het dak van het trefcentrum Kelpen-Oler te vervangen.

13. Hogere kosten groenvoorzieningen (nadeel € 78.000)

Door de wateroverlast in het voorjaar/zomer van 2016 zijn extra werkzaamheden uitgevoerd aan sloten in het buitengebied. Daarnaast zijn er extra kosten gemaakt door de stormschade. Omdat in 2015 maar de helft van de sloten zijn onderhouden in verband met de bezuinigingsmaatregelen hebben we dit jaar extra storkosten gehad omdat alle sloten weer zijn onderhouden.

14. Taakstelling vastgoed voor 91% gerealiseerd (nadeel € 72.000)

Uit onderstaande tabel blijkt dat de taakstelling vastgoed en accommodaties in 2016 voor 91% gerealiseerd is.

	2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
<i>Taakstelling vastgoed en accommodaties</i>	800.000	1.100.000	1.600.000	1.600.000
gerealiseerde taakstelling o.b.v. Bremen rapport (groot onderhoud)	-202.000	-611.000	-597.000	-605.000
verlengen afschrijvingstermijnen en niet tussentijds afschrijven op leegstaande panden met verkoopintentie		-429.000	-429.000	-429.000
voordeel verkoop tennishal Roggel	-46.135	-1.755	-1.755	-1.755
voordeel pand verkoop gemeentehuis Baexem	-4.760	-4.760	-4.760	-4.760
voordeel verkoop kiosk in 2014	-667	-667	-667	-667
Intrekken raamkrediet maatschappelijke accommodaties	-22.157	-31.856	-41.321	-50.553
Onderschrijding groot onderhoud	-71.000			
Onttrekking vanuit reserve vastgoed	-381.314			
<i>gerealiseerde taakstelling</i>	<i>-728.033</i>	<i>-1.079.038</i>	<i>-1.074.503</i>	<i>-1.091.735</i>
gerealiseerde taakstelling %	91%	98%	67%	68%
Nog te realiseren taakstelling	71.967	20.962	525.497	508.265

In 2016 zijn 7 privatiseringstrajecten en 1 fusietraject gestart. Over de verkoop van 7 panden worden gesprekken gevoerd, waarvan 1 in de afrondingsfase. Daarnaast is een eigendom weer overgedragen aan Leudal en een accommodatie is uit de verkoop gehaald omdat dit voor beide partijen geen meerwaarde had. Door een strakke sturing op het onderhoud van gebouwen zijn de kosten € 71.000 lager. Dit is ingezet om de taakstelling op vastgoed en accommodaties te realiseren.

B. Resultaten per programma, ontwikkelingen in relatie tot resultaatbestemming

Het voordelig resultaat van de jaarrekening 2016 is € 693.500. Dit is het resultaat na verrekening van de mutaties in de reserves. Het voordelig resultaat vóór verrekening van de mutaties in de reserves (voor bestemming) is € 1,5 miljoen.

In onderstaande tabel wordt het resultaat voor bestemming inzichtelijk en is per programma het behaalde resultaat ten opzichte van de bijgestelde begroting aangegeven. Bij de verschillen is aangegeven of het een voordelig (V) of een nadelig (N) effect heeft op het totale resultaat.

	Begroot uitgaven	Begroot inkomsten	Saldo begroot	Werkelijke uitgaven	Werkelijke inkomsten	Saldo werkelijk	Saldo werkelijk - / - begroot	N/V
P1 - Vitale samenleving	6.624	-758	5.866	6.561	-825	5.736	-130	V
P2 - Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	40.961	-6.074	34.887	38.808	-6.896	31.913	-2.974	V
P3 - Veilige en aantrekkelijke samenleving	21.300	-8.907	12.393	24.840	-12.787	12.052	-341	V
P4 - Sterk besturen en organiseren	9.510	-685	8.825	8.725	-777	7.949	-876	V
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	1.816	-61.083	-59.267	1.776	-60.878	-59.102	165	N
Totaal programma's	80.211	-77.507	2.704	80.711	-82.162	-1.452	-4.156	V
Toevoegingen	6.290		6.290	10.758		10.758	4.469	N
Onttrekkingen		-9.330	-9.330		-10.000	-10.000	-671	V
Mutaties reserves	6.290	-9.330	-3.040	10.758	-10.000	758	3.798	N
Totaal resultaat	86.501	-86.837	-336	91.469	-92.163	-694	-358	V

In 2016 is per saldo € 3,8 miljoen meer aan de reserves toegevoegd dan in de bijgestelde raming is opgenomen (2^e raadsrapportage 2016). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat:

- het voordeel van de 3 decentralisaties is gestort in de reserve
3 decentralisaties € 1,1 mln
- de overheveling van budgetten naar 2017 (geautoriseerd bij de
2^e raadsrapportage) is gestort in de gecommiteerde reserve € 2,0 mln
- niet benutte P-budgetten zijn toegevoegd aan reserve bedrijfsvoering € 0,6 mln

Overheveling budgetten van 2016 naar 2017

Bij de behandeling van de 2^e raadsrapportage is impliciet de vorming van de gecommiteerde reserve geautoriseerd. Op basis van de jaarrekening wordt in 2016 een bedrag van € 1.976.792 (voorgesteld 2e raadsrapportage € 2.446.541) aan de gecommiteerde reserve toegevoegd. In dit bedrag zijn projecten (o.a. dienstverleningsconcept, pilot BAG, buurtsportcoaches, uitvoering bommenregeling) voor een bedrag van ruim € 1.167.000 opgenomen. In de bijlage "overzicht gecommiteerde reserve" zijn de bedragen die in de gecommiteerde reserve worden gestort toegelicht.

Speerpunten financieel

3 decentralisaties

De inkomsten voor de uitvoering van de Wmo, jeugdhulp en participatie zijn in 2016 ruim € 21,3 miljoen (2015: € 22,6 miljoen). Een daling van 6%. In de komende jaren dalen de inkomsten verder naar € 17 miljoen in 2020, ten opzichte van 2015 wordt het budget met 25% verlaagd. Uitgangspunt voor de 3 decentralisaties vormt budgettaire neutraliteit.

In 2016 is aan de reserve Wmo, jeugdhulp en participatie een bedrag van circa € 2,8 miljoen toegevoegd. Dit bedrag kan als volgt worden gespecificeerd:

- WMO € 2.246.000
- Jeugd € 192.000 -/-
- participatie € 346.000
- budget om risico's sociaal domein op te vangen niet benut € 410.000

WMO

Op basis van de prognose hebben wij in de 2^e raadsrapportage 2016 een bedrag van € 1,4 miljoen toegevoegd aan reserve Wmo, jeugdhulp en participatie. Uit de cijfers van de jaarrekening 2016 blijkt dat een extra bedrag van € 0,8 miljoen aan deze reserve kan worden toegevoegd.

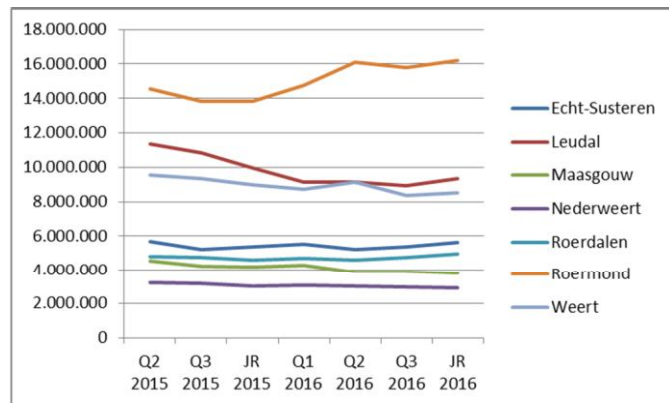
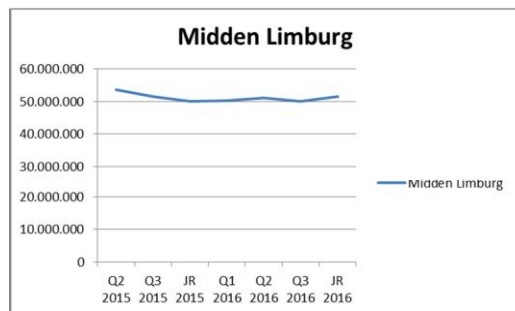
De volgende ontwikkelingen hebben bijgedragen aan dit resultaat:

- Verschuiving van PGB naar Zorg in Natura (ZIN);
- Een beperkt beroep op de voormalige Wctg¹-regeling is gedaan;
- Minder toekenningen gebruik Hulp bij Huishouden (Hbh);

Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de toelichting op programma 2.

¹ Wet tegemoetkoming chronisch zieken & gehandicapten

Jeugd

Uit de bovenstaande tabellen blijkt dat:

- de uitgaven jeugdhulp in Midden-Limburg vrij constant (rond de € 50 miljoen) blijven;
- de ontwikkelingen in de uitgaven per gemeenten behoorlijke verschillen laten zien;
- de uitgaven in Leudal afnemen. De totale uitgaven 2016 zijn ten opzichte van 2015 afgenomen met circa € 0,6 miljoen.

Verder blijkt uit de cijfers van de jaarrekening 2016 van Leudal dat voor jeugd in 2016 een voorlopig tekort ontstaat van € 0,3 miljoen. De verwachting was dat de uitgaven net binnen het budget zouden kunnen blijven. Uit de jaarrapportage jeugd 2016 blijkt dat met name in het vierde kwartaal aanbieders facturen hebben gestuurd die ook betrekking hadden op voorafgaande kwartalen. Daardoor is de daadwerkelijke realisatie iets hoger dan verwacht. Deze hogere uitgaven doen zich met name voor bij de percelen jeugd met beperking en buitencontractplaatsingen.

Verder blijkt uit de jaarrekening 2016 dat als gevolg van afrekeningen over 2015 geen sprake meer is van een tekort van € 1 miljoen, maar van een overschot van € 0,1 miljoen.

Participatie

In de begroting is opgenomen dat in 2016 € 200.000 extra is ingezet om het aantal uitkeringsgerechtigden terug te brengen. Uitgangspunt is de uitgaven in evenwicht te brengen met het rijksbudget.

In 2016 zijn vele projecten opgestart om uitstroom te realiseren. Dit heeft nog niet geleid tot een afname van het uitkeringsbestand. Wel is de groei van het bestand beheersbaar geworden. Het bestand is in 2016 met 9 gegroeid tot 408. Dit is een stijging van 2,3 %. Landelijk was sprake van een stijging van 3,7 %. Ten opzichte van de regio heeft Leudal een laag werkloosheidscijfer en een laag aantal mensen in de bijstand.

Een belangrijke oorzaak voor de stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden is gelegen in de instroom van statushouders en de instroom van gedeeltelijk arbeidsgehandicapten die geen aanspraak meer kunnen maken op een Wajong-uitkering. De effecten van een aantrekkende arbeidsmarkt zijn in eerste instantie zichtbaar bij het uitkeringsbestand van de WW. De mensen in de WW hebben een korte afstand tot de arbeidsmarkt. Deze stromen in eerste instantie door naar een baan. Na 2 of 3 jaar is het effect van de aantrekkende arbeidsmarkt zichtbaar bij de Participatiewet.

In 2016 is het Rijksbudget (BUIG) gestegen van € 4,4 miljoen naar € 4,8 miljoen. Daarnaast is in 2016 de incidentele aanvullende uitkering ad € 358.000 aangevraagd over 2015. Deze is in 2016 toegekend en uitbetaald. Door de verhoging van het Rijksbudget en de toekenning van de incidentele aanvullende uitkering ontstaat ten opzichte van de bijgestelde begroting 2016 een voordelig saldo van € 135.000. Het voordelige resultaat is toegevoegd aan de reserve Wmo, jeugd en participatie. Bij de besluitvorming van de 1^e raadsrapportage 2016 is – door de stijging van de Rijksbijdrage – al een verwacht voordeel van € 260.000 in deze reserve gestort.

Door het hoge aantal uitkeringsgerechtigden zijn de uitgaven voor het gemeentelijk armoede en schuldenbeleid € 59.000 hoger dan geraamd. Meer mensen komen in aanmerking voor de bijzondere bijstand. Dit nadeel is onttrokken aan de reserve Wmo, jeugd en participatie.

Reserve 3 decentralisaties Wmo, jeugd en participatie

Ondanks het feit dat ook in 2016 een fors bedrag aan de reserve Wmo, jeugdhulp en participatie is toegevoegd blijft, mede gelet op de oplopende Rijkskortingen, de kans groot dat zich de komende jaren (structurele) risico's in het sociaal domein gaan voordoen. De financiële impact daarvan kan zeker voor de jeugd en de participatiewet zeer groot zijn. De reserve 3 decentralisaties Wmo, jeugdhulp en participatie is per ultimo 2016 (€ 6,6 miljoen) voldoende robuust om deze risico's de komende jaren op te kunnen vangen.

Bij de begroting 2018 zullen we naar aanleiding van een analyse van de reserve komen tot meerjarige uitgangspunten over de ontwikkeling, de maximale hoogte en mogelijkheden om te investeren in innovaties die op lange termijn moeten leiden tot structurele kostenreductie.

Ombuigingen

Bij de vaststelling van de begroting 2015-2018 maakte uw raad keuzes om het gemeentelijk huishoudboekje structureel op orde te brengen en te houden. Uw raad heeft daarom een pakket van maatregelen (ombuigingspakket) van € 3,7 miljoen in 2015 oplopend naar € 6,7 miljoen in 2018 vastgesteld. Binnen de vier begrotingsprogramma's en specifieke thema's (16) is de broekriem flink aangehaald. Inmiddels zijn daar voor 2016 ook weer zaken in teruggedraaid, zoals de bezuiniging op de subsidies aan de verenigingen.

In 2016 liggen we met het merendeel van de bezuinigingen op koers. De bezuiniging op vastgoed en accommodatie vraagt wel extra aandacht. In 2016 is de ombuiging op vastgoed en accommodaties voor 91% is gehaald. Ondertussen werken we -voor de lange termijn- aan structurele kostenbesparingen zonder daarbij kapitaalvernietiging of imagoschade op te lopen. Dit proces dat we ook wel 'Ombuigingen Lange Termijn (LT)' noemen, is gebaseerd op een ontwikkeling.

De belangrijkste maatregelen uit de programmabegroting 2015-2018 zijn op dit moment nog:

Prg	Maatregel	2016	r 2016	2017	r 2017	2018	r 2018	2019	r 2019
4	Vastgoed en accommodaties	800	728	1.100	1.079	1.600	1.074	1.600	1.091
1	Subsidie bibliotheken	275	275 (i)	275	275 (i)	395	pm	395	pm
1	Subsidies verenigingen	0	0	353	353	353	353	353	353
1	Subsidie peuterspeelzalen	96	96 (s)	192	192(s)	192	192 (s)	192	192 (s)
3	Onderhoud openbare ruimte	982	982 (i)	807	807(i)	250	250 (s)	250	250 (s)
4	Ombuigingen programma 4	92,5	92,5 (s)	92,5	92,5 (s)	92,5	92,5(s)	92,5	92,5(s)
4	Rekenkamerfunctie	58	43 (s)	58	43 (s)	58	43 (s)	58	43 (s)
4	Personeel en organisatie	629	629 (s)	629	629 (s)	1.629	1.150	1.629	1.156
DM	Onroerende zaakbelastingen	300	300 (s)	300	300 (s)	300	300 (s)	300	300 (s)
DM	Toeristenbelasting	92	92 (s)	230	92 (s)	230	92 (s)	230	92 (s)

r = realisatie *(i)* = incidenteel *(s)* = structureel

In de raadsrapportages is de voortgang van de maatregelen gemonitord.

Weerstandsvermogen in relatie tot risico's

Het weerstandsvermogen is de mate waarin een gemeente in staat is om middelen vrij te maken om substantiële incidentele financiële tegenvallers op te vangen. Een precies sluitende begroting zonder weerstandsvermogen betekent dat iedere tegenvaller een probleem gaat opleveren. Een buffer is daarom wenselijk. Door het vaststellen van de notitie "weerstandsvermogen nader bezien" bij de begroting 2016 is een beleidskader vastgesteld dat handvaten geeft op de vraag hoe groot die buffer (weerstandsvermogen) dan moet zijn en de spelregels die daarbij horen.

De meerjarige analyse van de risico's in relatie tot de algemene reserve geeft aan dat de ratio van het weerstandsvermogen ruim voldoende (1,44) blijft. Als de ratio van het weerstandsvermogen tussen de 1,6 en 2 ligt is in de spelregels aangegeven dat het college bij de jaarrekening/begroting voorstellen kan doen tot afroming.

De risico's die in de risicobeheermatrix worden onderkend zijn onder te verdelen in: structurele risico's (€ 0,2 miljoen) en incidentele risico's (€ 1,7 miljoen).

De grootste risico's zitten in:

- Een stagnerende vastgoedmarkt. De gemeente Leudal heeft het voornemen tot verkoop van veel vastgoed objecten. Een deel van deze objecten zijn deels ook al ingezet als dekking op projecten;
- Planschaderisico's als gevolg van besluitvorming bestemmingsplan intensieve veehouderij.

Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

Voor het opvangen van de risico's van de grondexploitatie is een reserve grondexploitatie gevormd. De hoogte van de reserve grondexploitaties per 31 december 2016 van € 2,7 miljoen is voldoende om de volgende risico's af te dekken:

- afzetrisico's als gevolg van marktvertraging (verliezen in exploitaties)	€ 335.000
- risico's m.b.t. kostendekkendheid van plannen (uitbreiding bedrijventerrein Ittervoort)	€ 320.000
- haalbaarheid plannen a.g.v. marktsituatie (plannen worden niet uitgevoerd)	€ 138.000
- risico's niet nakoming van overeenkomsten (afhandeling faillissementen en financiële problemen)	€ 1.611.000
- overig (procedurekosten, bijdrage aan exploitatie en onvoorzien)	€ 324.000

3. Leeswijzer

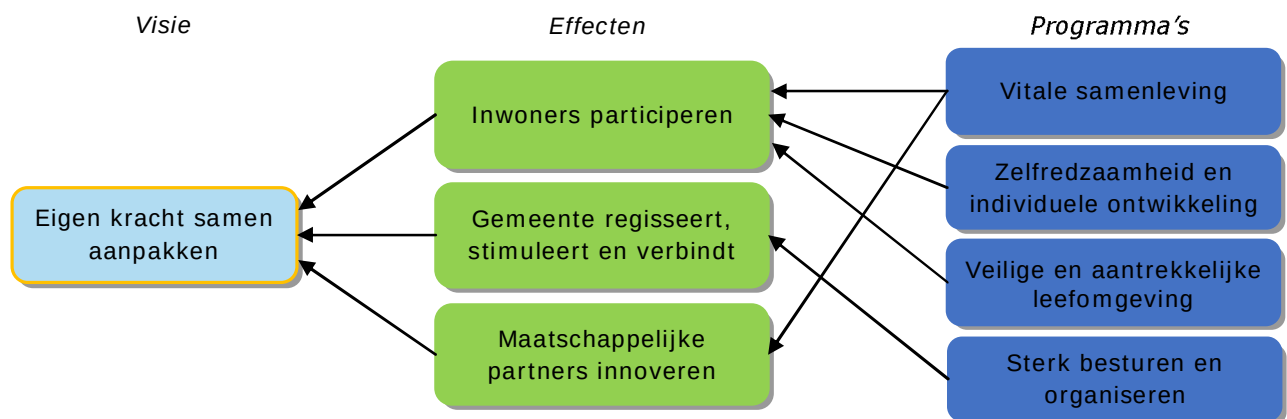
Deze jaarrekening kent drie onderdelen:

- Programmaverantwoording
- Paragrafen
- Bijlagen

De programmaverantwoording

De behoefte om sturing te kunnen geven vanuit de visie "Eigen kracht samen aanpakken" heeft er toe geleid dat bij de begroting 2016 voor het eerst is gewerkt met één integrale doelenboom.

De huidige indeling van de begroting is gebaseerd op zowel de 4 programma's als op deze doelenboom. Het afgelopen jaar hebben wij gewerkt aan het verder uitwerken en concretiseren van de doelenboom. De stappen in deze doorontwikkeling zijn gedeeld in de klankbordgroep en verwerkt in de voortgangsrapportages. Doordat de doelenboom in deze jaarrekening integraal is verwerkt lopen we tegen doublures in de programma's aan. Als lezer van deze jaarrekening ziet u dus sommige onderdelen bij meerdere programma's terug. In schema ziet dat er als volgt uit:

Om programma's en de effecten uit de doelenboom synchroon te laten lopen ligt het voor de hand dat we de indeling uit de doelenboom leidend maken. We gaan hier in de opzet van de programmabegroting 2018 mee aan de slag.

In de programma's zijn behaalde resultaten uit de doelenboom met verschillende kleuren aangegeven. Hierbij is de volgende kleurverdeling toegepast:

- Groen: loopt, ligt op schema
- Oranje: vraagt om bijsturing
- Rood: nieuwe besluitvorming is noodzakelijk
- Grijs: in het betreffende programma is dit onderdeel niet van toepassing.

De paragrafen

De paragrafen gaan in op financiële en bedrijfsmatige onderwerpen die meerdere programma's raken. Alle paragrafen hebben een verplicht karakter.

De bijlagen

De jaarrekening wordt compleet gemaakt met diverse bijlagen. De meeste bijlagen zijn verplicht.

5. Programma 1 Vitale samenleving

Inleiding

Een vitale Leudalse samenleving bestaat bij de gratie van 16 vitale dorpen. Met een eigen identiteit, met groene waarden, goede logistieke verbindingen en met een aantrekkelijk woon-, werk- en verblijfsklimaat. Deze identiteit is het waard om actief gepromoot te worden. Waar mogelijk in samenwerking met partneroverheden en grensoverschrijdend. Samenwerking ook met het bedrijfsleven, verenigingen en bewonersorganisaties. Om te komen tot een meerjarig promotieplan worden acties te worden ondernomen.

Om dorpen toekomstbestendig en vitaal te houden, moeten we rekening houden met veel facetten. Bijvoorbeeld de factor bevolkingsontwikkeling (aantallen en leeftijdsopbouw) heeft grote invloed op de behoefte aan accommodaties, maar er zijn meer factoren die van invloed zijn op de behoefte van een dorp. En dat valt niet sec te 'halen' uit (theoretische) cijfers. Mede daarom startte in september 2015 het participatietraject Ōs Dōrp, waarbij we de dialoog met onze inwoners voeren over de toekomst van de dorpen.

Om onze samenleving toekomstbestendig te maken ook na 2018 en verder, moeten we samen op zoek naar de kracht van elk dorp. Hoe zorgen we ervoor dat het ook in de toekomst fijn wonen, werken, ontwikkelen, recreëren en ontmoeten is in de dorpen van Leudal? En hoe doen we dit, rekening houdend met de veranderende samenstelling van onze bevolking? Dit zijn uitdagende vragen aan onze gemeenschappen.

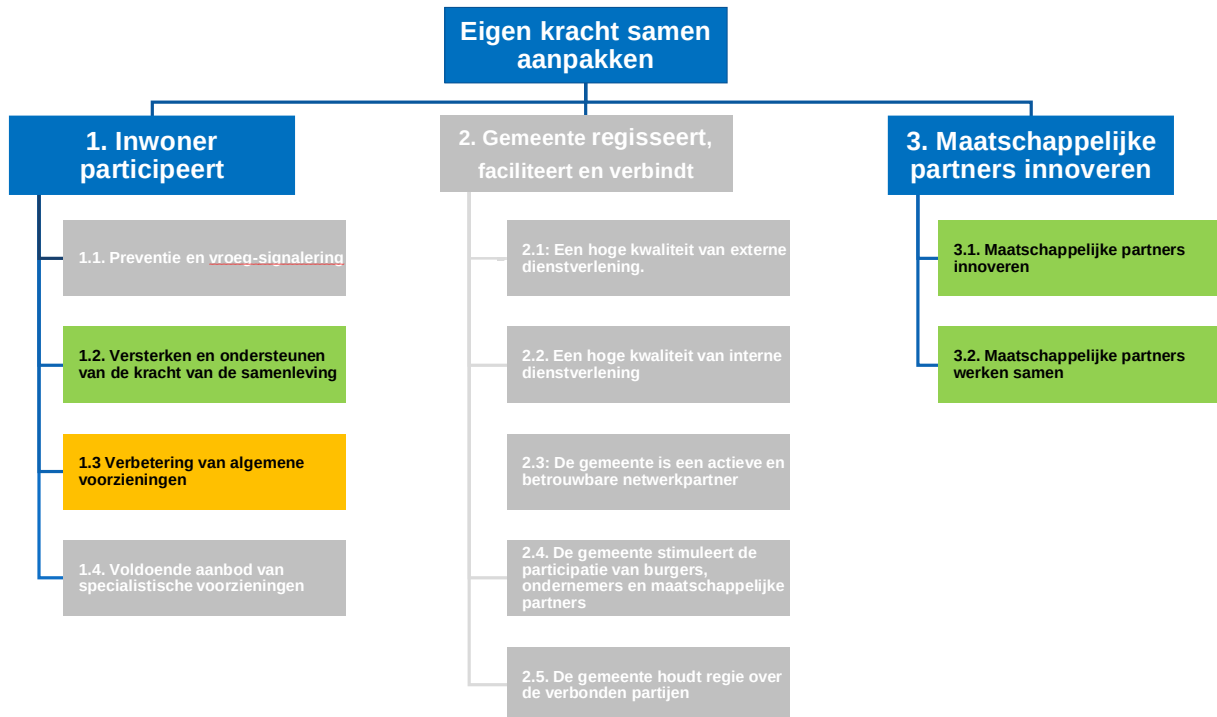
Bij een vitale samenleving voorzien de inwoners zo veel mogelijk op eigen kracht in hun bestaan. Het zelforganiserende vermogen van inwoners bestrijkt het organiseren van de samenredzaamheid. Bij de samenredzaamheid zijn de maatschappelijke partners van de 'civil society' in beeld. Het landelijke beeld is dat 80% van de inwoners zelfstandig en met lichte ondersteuning van de directe omgeving kan functioneren. Bij de andere 20% is er voor een korte, langere, periode, of zelfs blijvend sprake van kwetsbaarheid. Deze inwoners hebben, tijdelijk, langdurig, of permanent collectieve of individuele voorzieningen nodig.

De doorontwikkeling naar een vitale participatiesamenleving doet een groot appèl op de kracht van onze inwoners waardoor zowel uit de inwoner als uit de samenleving het beste naar boven wordt gehaald. Van de inwoners verwachten wij dat zij een bijdrage naar vermogen leveren aan de eigen omgeving en de samenleving. Voor veel burgers is zelf doen en zelf bijdragen een reeds langgekoesterde wens. Voor de komende jaren liggen de uitdagingen in het handen en voeten geven aan de participatiesamenleving waarbij aandacht voor de individuele behoeften van onze inwoners niet uit het oog wordt verloren.

Het programma "Vitale samenleving" omvat alle doelstellingen en inspanningen die bijdragen aan de versterking van de sociale leefomgeving en de actieve participatie van onze inwoners. Het initiatief ligt nadrukkelijk in de samenleving zelf en de gemeente verbindt en faciliteert daar waar dat wordt gevraagd en binnen de (financiële) mogelijkheden. Dit is een proces wat de komende jaren onze aandacht vraagt, een omslag in denken en doen is niet in één jaar te realiseren maar zal zorgvuldig met respect voor alle belangen en verantwoordelijkheden moeten gaan ontstaan door het verbinden van maatschappelijke partijen aan onze inwoners en door het stimuleren, faciliteren en ondersteunen van burgerinitiatieven en burgerparticipatie.

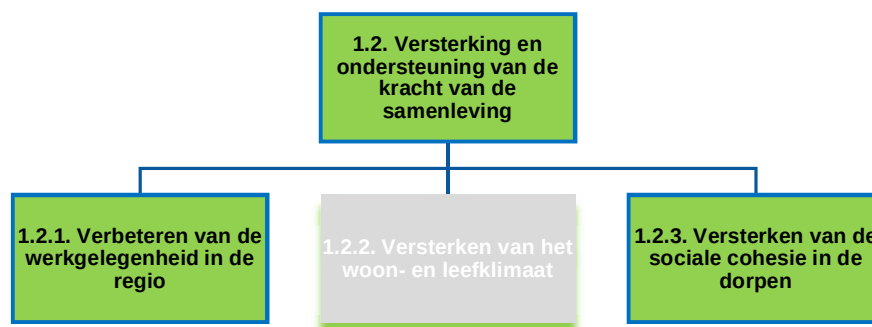
Een sterke participatiesamenleving bestaat uit inwoners die elkaar ondersteunen en helpen. Het vraagt een aanpassing van de rol van de gemeente en de maatschappelijke partners. De koppeling van het sociale en fysieke domein is hierbij een belangrijk aandachtspunt. De inwoners van de gemeente Leudal willen, kunnen en gaan de komende jaren meer zelf en met elkaar doen, daar waar nodig ondersteund door de maatschappelijke partners.

Wat hebben we bereikt?

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1.2 Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving

Toelichting

In 2016 zijn de kennismakingsgesprekken van participatietraject "Ôs Dörp" afgerond. Deze gesprekken hebben geleid tot een initiatievenoverzicht per dorp, de agenda van het dorp. Met deze agenda zijn de dorpen aan de slag gegaan. Waar nodig en mogelijk zijn gesprekken en initiatieven door de gemeente gefaciliteerd.

Een paar voorbeelden van verdere uitwerking van lokale initiatieven zijn:

- de fusie van voetbalverenigingen in Grathem, Kelpen-Oler, Hunsel en Ell
- de fusie van basisscholen in de regio Neeritter, Ittervoort, Hunsel en Haler
- herbestemming van het voormalig gemeenschapshuis in Ell in de vorm van wonen
- herbestemming van het perceel van de voormalige basisschool in Haler in de vorm van wonen.

In Roggel hebben negen verenigingen besloten meer met elkaar te gaan samenwerken en hiervoor het evenemententerrein te gebruiken. De plannen verkeren nog in een pril stadium. Het Huis voor de Sport (Open Club Limburg) begeleidt dit initiatief. In Horn willen de verenigingen meer met elkaar gaan samenwerken. Zij worden hierbij ondersteund door het Dorpsoverleg Horn.

Door de inwoners van Leudal wordt de gemeente gevraagd om meer, beter en eerder te communiceren als het gaat om zaken die van invloed zijn op de leefbaarheid in de kernen. De gezamenlijke dorpsplatforms hebben hiertoe een voorstel gedaan in de vorm van een convenant. Dit voorstel wordt in 2017 ambtelijk verder uitgewerkt en besproken met de dorpsplatforms. Een veranderende maatschappij en de organisatievisie van de gemeente vragen om een andere werkwijze, die een terugtrekkende gemeente en het promoten van burgerinitiatief moet faciliteren.

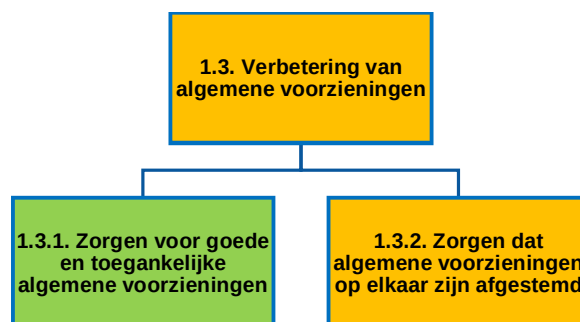
In de periode van midden augustus tot midden november van dit jaar hebben de beide gebiedsregisseurs 1 maal per 2 weken gedurende 2 uren ieder dorp bezocht, om daar een "inloopspreekuur" te houden. Tijdens onze bezoeken konden vragen, ideeën en initiatieven met hen besproken worden. Van deze mogelijkheid is weinig gebruik gemaakt. Dit was reden voor een andere aanpak per midden november 2016 door voortaan, na een afspraak op maat, met inwoners in gesprek te gaan.

Vernieuwingsaccenten informele zorg Sociaal Domein

We willen toe naar een samenleving waarin mensen weer iets voor elkaar over hebben, waarin meer mensen meedoen in de maatschappij naar eigen vermogen met steun van elkaar. Sleutelbegrippen zijn: het nemen van eigen verantwoordelijkheid, investeren in de eigen kracht van mensen en de eigen omgeving (informele netwerk) inzetten bij hulpvragen.

In 2016 zijn in de regio samen met een vertegenwoordiging van mantelzorgers een aantal basisuitgangspunten/vernieuwingsaccenten opgesteld aan de hand van de landelijke speerpunten "vinden, versterken, verlichten en verbinden". De vernieuwingsaccenten zijn in de volgende jaren richtinggevend voor het opstellen van een lokale agenda en activiteiten op het gebied van mantelzorgondersteuning en vrijwilligerszorg. De vernieuwing is vooral gericht op de manier waarop de ondersteuning gebeurt: het bereiken van mantelzorgers, de positie die mantelzorgers innemen en het samenspel tussen hulpvragers, mantelzorgers, vrijwilligers en beroepskrachten.

Doelstelling 1.3 Verbetering van algemene voorzieningen

Toelichting

Subsidie- en accommodatiebeleid

Het nieuwe subsidie- en accommodatiebeleid is in 2016 tot stand gekomen in samenspraak met politiek en vertegenwoordigers van verschillende maatschappelijke organisaties. De eerder opgelegde kortingen op subsidies zijn gedeeltelijk teruggedraaid en verstrekking van subsidies is meer gekoppeld aan inhoudelijk beleid. Verenigingen en stichtingen worden door incidentele subsidieregelingen in staat gesteld om op basis van activiteiten extra inkomsten te verwerven. Conform afspraken met de raad zal het nieuwe subsidiebeleid in 2017 en 2018 worden geëvalueerd en verder worden doorontwikkeld. Hiervoor is gekozen omdat enerzijds de behoefte bestaat om de vinger aan de pols te houden en anderzijds er een nauw verband is met het verder door te ontwikkelen accommodatiebeleid.

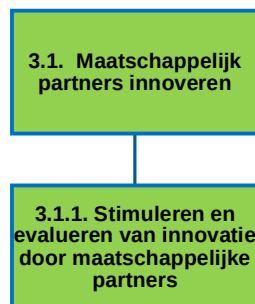
Jongeren ontmoetingsplaats

In 2016 is een jongerenontmoetingsplaats (jop) gebouwd in Heythuysen. Deze wens kwam van een groep jongeren. Synthese heeft dit initiatief ondersteund waarbij in overleg met alle andere betrokkenen (omwonenden, verenigingen, dorpsraad, politie, gemeente) een acceptabele locatie is gevonden. De jongeren hebben een bijdrage geleverd door mee te helpen met de bouw van de jop. Met alle betrokkenen zijn afspraken gemaakt die zijn vastgelegd in een convenant.

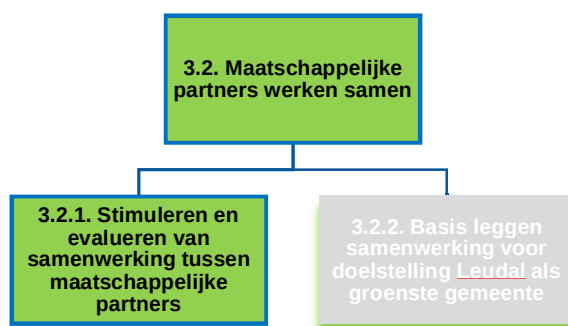
Buurtsportcoach

Het project buurtsportcoach is in 2016 geëvalueerd en besloten is om ook voor het schooljaar 2016/2017 een vervolg te geven aan dit project. Van jong tot oud hebben verschillende activiteiten plaatsgevonden. De PadXpress is uitgevoerd op een vijftal basisscholen en heeft een bereik gehad van zo'n 361 kinderen. In Roggel is gestart met het project Leudal Vitaal waaraan zo'n 48 senioren aan hebben deelgenomen. Als laatste heeft de Leudalse Sportweek plaatsgevonden waar verschillende activiteiten in het basis- en voortgezet onderwijs zijn georganiseerd.

Doelstelling 3.1 Maatschappelijke partners innoveren

Doelstelling 3.2 Maatschappelijke partners werken samen

Toelichting

Programmatisch- en projectmatig werken In 2016 is gestart met programmatisch werken. Dit is een innovatieve werkwijze om , in samenwerking met partijen, te komen tot 1 gezamenlijk doel. Uitvloeisel van het traject in 2016 vormt bijvoorbeeld het programmaplan gezond gedrag (alcohol en drugs). In 2017 wordt deze werkwijze geïmplementeerd voor het belangrijke thema 'preventie' binnen het brede sociale domein. Leudal is hiervoor kartrekker mede namens de gemeenten Weert en Nederweert.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Geboekt 2016 t/ m periode	Realisatie - Begroting
Exploitatie				
121A Behouden werkgelegenheid gemeente/regio	1.200.013	978.600	877.851	-100.749
123 Versterken van de sociale cohesie	3.324.180	3.492.513	3.293.971	-198.542
131A Alg.voorz. ondersteunen de zelfst.burger	1.388.651	1.394.959	1.564.499	169.540
Saldo van Baten en Lasten	5.912.844	5.866.072	5.736.321	-129.751
Mutatie Reserves	-473.475	-686.518	-453.853	232.665
Resultaat	5.439.369	5.179.554	5.282.468	102.914

	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Geboekt 2016 t/ m periode	Realisatie - Begroting
Exploitatie				
Lasten	6.587.463	6.623.872	6.561.186	-62.686
Baten	-674.619	-757.800	-824.865	-67.065
Saldo van Baten en Lasten	5.912.844	5.866.072	5.736.321	-129.751
Toevoeging(en) reserves	384.591	1.087.535	1.354.065	266.530
Onttrekking(en) reserves	-858.066	-1.774.053	-1.807.917	-33.864
Mutatie Reserves	-473.475	-686.518	-453.853	232.665
Resultaat Programma	5.439.369	5.179.554	5.282.468	102.914

Toelichting op belangrijkste afwijkingen:

121A Behouden werkgelegenheid gemeente / regio

- *Toerisme en recreatie*

Monumenten

De niet uitgegeven subsidiegelden, in 2016 € 55.000 monumentenbeleid, worden jaarlijks via functie 980 gestort in de reserve monumentensubsidies.

- *Economie*

Bedrijvencontacten

Het restant budget van € 30.000 wordt overgeheveld via de gecommitteerde reserve naar 2017 en zal ingezet worden voor implementatie accountmanagement, meer specifiek de door ons aangestelde bedrijfscontactfunctionaris.

Overschrijding onderzoekskosten wordt veroorzaakt door externe inhuur, ten behoeve van secretariaatswerkzaamheden namens Leudal voor SML.

Bedrijventerreinen

Voor een toelichting bedrijventerreinen wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

123 Versterken van de sociale cohesie

- *Kunst en cultuur*

Muziekonderwijs

De overschrijding van € 44.000 wordt veroorzaakt doordat:

- o de hoogte van de subsidieafrekening 2015 hoger is dan in de jaarrekening 2015 is voorzien (€ 26.000)
- o naar verwachting de nog af te rekenen subsidie 2016 met het muziekonderwijs hoger is dan geraamd (€ 18.000).

- *Sport*

Faciliteren Sport

Het project buurtsportcoaches is medio 2015 gestart. De basis is dat de werkelijke kosten worden vergoed (tot een maximum). Het in 2016 niet benutte budget van € 175.000 wordt via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2017. In 2017 worden betreffende gelden ingezet voor activiteiten die voortvloeien uit de werkzaamheden van de buurtsportcoaches.

Onderhoud vastgoed sportaccommodaties

De bedragen voor groot onderhoud vastgoed zijn gebaseerd op het Meerjarig Onderhouds Plan (MJOP) 2014 van Bremen. Dit MJOP is gebaseerd op een theoretische extrapolatie van het MJOP van 2008. Deze extrapolatie is op basis van een conditie 4 onderhoudsniveau (klachtenonderhoud). Het MJOP is dus tot stand gekomen zonder fysieke inspecties en nooit meer geactualiseerd. Dit MJOP is daarom niet geschikt voor (planmatig) onderhoud. Hierdoor zijn de werkelijke onderhoudskosten voor sportaccommodaties € 42.000 lager dan in de raming is opgenomen.

131A Algemene voorzieningen ondersteunen de zelfstandige burger

- Maatschappelijke ondersteuning

De provinciale bijdrage van € 849.724,- in BMV EII is door de gemeente ge(her)oormerkt als dekkingsmiddel van het project Samen Zorgen Huis Mariabosch. De gemeenteraad heeft op 27 september 2016 besloten om € 2.225.545,- beschikbaar te stellen voor het project Samen Zorgen Huis Stichting Mariabosch. Dit bedrag is opgebouwd uit Provinciale subsidie Motie Bouw Stimulering, bijdrage gemeente (subsidie BMV EII) en subsidie vanuit de ISV-3 regeling. De subsidieafrekening heeft dan ook direct gevolgen voor het project Samen Zorgen Huis Stichting Mariabosch. De Provinciale bijdrage is gelijk gesteld aan de gemeentelijke bijdrage. Zou de gemeente € 45.747 minder bijdragen dan daalt de provinciale bijdrage SZH Mariabosch eveneens met dat bedrag.

In de 2e Rarap 2016 is gemeld dat het restantkrediet van het project BMV EII van € 602.000 overgeheveld wordt naar de algemene reserve. Besloten is de terugbetaling subsidie van € 45.747 eveneens te dekken uit de algemene reserve. Per saldo wordt vanuit project BMV EII € 556.000 gestort in de algemene reserve.

Trefcentrum Kelpen-Oler

Vanwege dak lekkage was het noodzakelijk om met spoed werkzaamheden te verrichten. Totale kosten € 107.000;

Onderhoud Vastgoed gemeenschapshuizen

De bedragen voor groot onderhoud vastgoed zijn gebaseerd op het MJOP 2014 van Bremen. Dit MJOP is gebaseerd op een theoretische extrapolatie van het MJOP van 2008. Deze extrapolatie is op basis van een conditie 4 onderhoudsniveau (klachtenonderhoud). Het MJOP is dus tot stand gekomen zonder fysieke inspecties en nooit meer geactualiseerd. Dit MJOP is daarom niet geschikt voor (planmatig) onderhoud. Hierdoor zijn de werkelijke onderhoudskosten voor gemeenschapshuizen € 56.000 hoger dan in de raming is opgenomen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door storingen in de installaties van BMV Grathem.

Relatie met verbonden partijen

- Economische structuurversterking: SML-Werkveld Energie en Economie
- Keyport2020
- OML
- Grenspark Maas- en Swalm-Nette
- Leisure Port;
- Routebureau Noord- en Midden Limburg.

6. Programma 2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling

Inleiding

Visie Sociaal Domein

De oude visie "Naar een samenhangend beleid binnen het sociale domein in Midden-Limburg West", dateerde van 2013 en was vooral gericht op de invoering van de drie decentralisaties. In 2015 en 2016 zijn ervaringen en inzichten opgedaan die een actualisatie van deze visie noodzakelijk maakte:

- Begin 2016 zijn zeven uitgangspunten opgesteld gericht op de transformatie. Het doel van deze uitgangspunten is het bevorderen van de eigen kracht van inwoners en hun gemeenschap.
- Als gevolg van een onderzoek over de samenwerking in Midden-Limburg en de voorbereidingen voor 2018 om te komen tot een resultaatgerichte inkoop van voorzieningen, zijn deze uitgangspunten verder uitgewerkt.
- Het motto voor de werkwijze binnen het sociaal domein is: transformeren doen we samen met onze (maatschappelijke) partners en inwoners. Daarom is de visie sociaal domein getoetst bij de inwoners en de partners binnen de gemeente. Over de uitgangspunten zijn ongeveer 50 verkennende gesprekken gevoerd, waarin ongeveer 80 burgerinitiatieven, organisaties en bedrijven hun inbreng hebben gegeven. Ook is middels een interactieve sessie input opgehaald bij de raadsleden, commissieleden (sociaal) en de Wmo-raad.

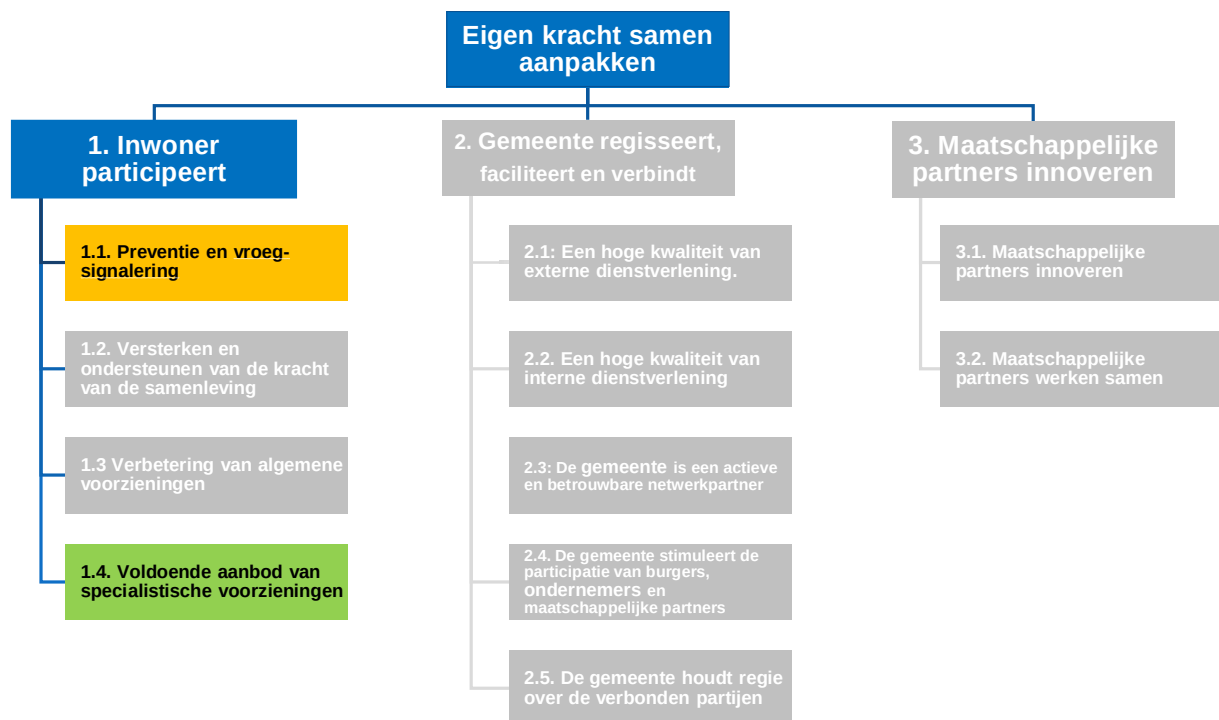
Dit alles is samen met inwoners, maatschappelijke partners, raads- en commissie-leden en de Wmo-raad verwerkt in de visie sociaal domein: SAMEN AAN ZET; bouwen op eigen kracht in Leudal.

De visie bestaat uit de volgende uitgangspunten:

- In de transformatie staan de inwoners in hun eigen omgeving centraal.
- We zien het brede sociaal domein als groeimodel, waarbinnen gemeenten, partners en inwoners de ruimte krijgen om te leren en zich te ontwikkelen.
- De kern van onze visie op transformatie is het versterken van de 0^e en 1^e lijn waardoor de kwaliteit van leven voor de inwoners en hun gemeenschap verbetert. Het gevolg is dat de inzet van specialistische- en maatwerkvoorzieningen op termijn in de 2^e lijn afneemt.
- De inwoners hebben regie over hun eigen leven. Zij hebben hierin hun eigen verantwoordelijkheid en een verantwoordelijkheid voor de gemeenschap.
- De trajectregisseur van het lokale team is verantwoordelijk voor de regie op het totaal-arrangement en de voortgang en de afstemming daarbinnen.
- De verantwoordelijke aanbieder voert de regie op de totale inzet van professionele 2^e lijns-ondersteuning. De aanbieder zorgt daarbij niet alleen voor zijn eigen inzet, maar organiseert ook de inzet van andere partners uit de 2^e lijn die nodig zijn om het resultaat te behalen en stemt dit op elkaar af.
- We hebben regie over het stelsel van het brede sociaal domein en bewaakt daarin het algemeen belang en brengt de maatschappelijke vraagstukken vanuit het perspectief van de inwoners en de partners in beeld.

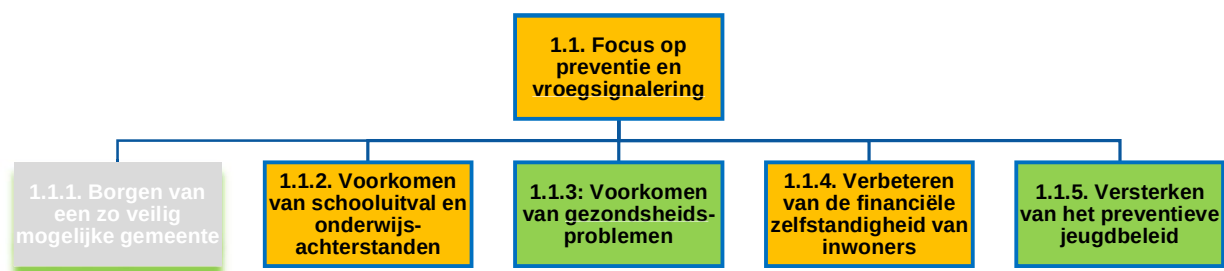
In 2017 wordt een plan van aanpak gemaakt over hoe we de visie in- en extern gaan verwezenlijken.

Wat hebben we bereikt?

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1.1. Focus op preventie en vroegsignalering

Toelichting

- Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en onderwijsachterstanden**
 In het beleid peuterprogramma is als beleidsuitgangspunt opgenomen om het bestaande aanbod peuterprogramma te behouden, ook in de kleine kernen. Vanwege geringe deelname van peuters in de kern Kelpen-Oler is deze voorziening beëindigd. Deelname van peuters met een VVE-indicatie is toegenomen van 20 peuters (2015) tot 34 peuters (2016). Daarnaast heeft 'ouderbetrokkenheid' in het VVE-beleid de aandacht gekregen. De taalklas van Spolt is in schooljaar 2016-2017 voortgezet.

- Reanimatie-estafette

In 2016 heeft de provinciale reanimatie-estafette in samenwerking met de scholengemeenschap St. Ursula, lokale EHBO/AED-verenigingen en brandweer in de gemeente Leudal plaatsgevonden. Dit was een drukbezochte middag waaraan diverse scholen uit de hele regio hebben deelgenomen.

- Het programmaplan gezond gedrag

Het programmaplan en het uitvoeringsprogramma gezond gedrag, alcohol en drugs is vastgesteld waarbij er ingezet wordt op een daling van alcohol en drugsgebruik door jongeren. Daarbij wordt ook ingezet op een betere samenwerking tussen de betrokkenen (scholen, CJG, GGD, Vincent van Gogh, Halt, politie en Synthese). Deze partners zijn vertegenwoordigd in een werkgroep en komen periodiek bij elkaar waarbij acties worden afgestemd en opgestart. Voorbeelden zijn: Training van docenten op scholen om signalen van gebruik te herkennen en deelname aan themaweek 'Nix zonder ID' door publicaties en preventieve bezoeken bij supermarkten.

- Preventieve ouderenbezoeken

Er worden vanuit preventief oogpunt gesprekken met ouderen gevoerd om informatie te geven en eventueel problemen in een vroeg stadium te signaleren. De preventieve ouderenbezoeken 75+ zijn over alle kernen uitgerold. In totaal hebben zo'n 176 huisbezoeken plaatsgevonden.

- Preventief Jeugdbeleid

De gemeenten in Midden-Limburg hebben een plan 'collectieve opvoedpreventie Midden-Limburg' opgesteld. Het doel van collectieve preventie is ouders gericht informatie geven passend bij de leeftijd van het kind. De uitvoering staat gepland vanaf september 2017.

De gemeenten in Midden-Limburg hebben een ook preventiearrangementen opgesteld. Hiermee is overzicht ontstaan van preventie jeugdhulparrangementen voor de 15 meest voorkomende opgroei- en opvoedproblemen, het aanbod daarin en de mogelijkheden die we nog onbenut laten om preventie vorm te geven. Dit overzicht levert de lokale gemeenten input t.b.v. de inzet van diensten voor de lokale jeugd. Er is afgesproken om vanwege de herkenbaarheid naar ouders en jeugdigen toe en de efficiëntie dit aanbod zoveel mogelijk onder de naam van het CJG op Midden-Limburgse schaal uit te voeren. Waar nodig en mogelijk met inzet van lokale netwerkpartners.

Er is een regionale focus aangebracht in de te implementeren interventies, die in 2017 aanvullend worden ingezet op de reeds lopende preventie-activiteiten. De volgende uitgangspunten zijn hierin gehanteerd:

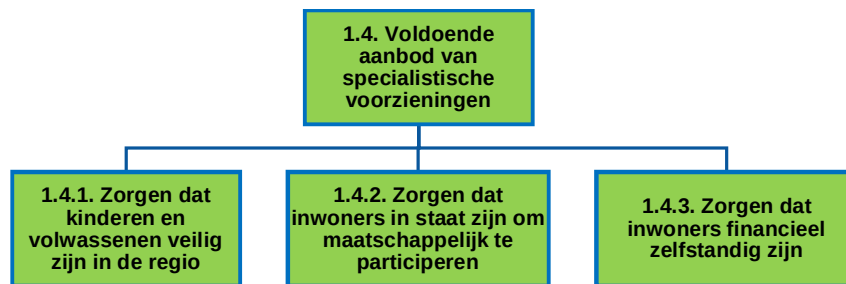
- o de lokale aandachtspunten per gemeente;
- o de multifunctionaliteit per interventie.

Dit heeft geresulteerd in de volgende prioritering:

- o Moeders Informeren Moeders (MIM). Richt zich op opvoedingsondersteuning, gezondheidsvoorlichting en een steuntje in de rug aan moeders van een eerste kind).
- o VoorZorg. Richt zich op het terugdringen van (het risico op) kindermishandeling.
- o Zippy's vrienden. Richt zich op het bijbrengen van sociale- en emotionele vaardigheden van kinderen van 5 tot 8 jaar.

- o HouVast. Richt zich op ondersteuning aan ouders met een licht verstandelijke beperking die opvoed- en opgroei problemen hebben of dreigen te krijgen.
 - Participatiewet
Leudal heeft 1 fte ingezet voor de werkgeversbenadering in de regio. Deze fte is ingezet binnen het werkgeversservicepunt. Hierin werken de gemeenten in de arbeidsmarktregio samen met het UWV, Westrom en De Risse. De vacatures die werkgevers bij het werkgeversservicepunt aanmelden komen hierdoor beschikbaar voor de mensen die een uitkering Participatiewet ontvangen in Leudal.
 - In januari 2016 is een start gemaakt met voorlichtingsbijeenkomsten over de rechten en plichten die aan de uitkering verbonden zijn. Iedere inwoner die een uitkering Participatiewet wil aanvragen wordt in eerste instantie naar deze voorlichtingsbijeenkomst doorverwezen. Op basis van de verstrekte informatie en een gesprek na afloop van de bijeenkomst is dan vaak duidelijk of hij recht heeft op uitkering. Indien wel recht op uitkering bestaat worden de benodigde aanvraagformulieren meteen uitgereikt.
 - In 2016 zijn vele projecten opgestart om uitstroom uit de uitkering te realiseren. Dit heeft nog niet geleid tot een afname van het uitkeringsbestand. Wel is de groei van het bestand beheersbaar geworden. Het bestand is in 2016 met 9 gegroeid tot 408. Dit is een stijging van 2,3 %. Landelijk was sprake van een stijging van 3,7 %. Een belangrijke oorzaak voor de stijging is gelegen in de instroom van statushouders en de instroom van gedeeltelijk arbeidsgehandicapten die geen aanspraak meer kunnen maken op een Wajong-uitkering. De effecten van een aantrekkende arbeidsmarkt zijn in eerste instantie zichtbaar bij het uitkeringsbestand van de WW. De mensen in de WW hebben een korte afstand tot de arbeidsmarkt. Deze stromen in eerste instantie door naar een baan. Na 2 of 3 jaar is het effect van de aantrekkende arbeidsmarkt zichtbaar bij de Participatiewet.
- In 2016 zijn onderstaande projecten succesvol geweest:
- o Het Serviceteam Leudal met een uitstroom van 22 personen naar werk;
 - o Opleiding 'asbestverwijderaar' met Janssen Jobs voor 6 personen met een uitstroom van 3 naar asbestverwijderaar en 3 naar ander werk;
 - o Het project VDL Nedcar waar 9 mensen in de Praktijkschool zijn geplaatst en 6 mensen bij VDL Nedcar aan de slag zijn gegaan, 2 mensen naar ander werk zijn gegaan, 1 persoon is afgefallen.
 - o In het kader van het project kwetsbare jongeren, samen met De Risse, zijn 9 jongeren doorgeleid naar een baan met loonkostensubsidie.
- Daarnaast zijn in 2016 projecten gestart die een langere looptijd hebben. De effecten hiervan worden in 2017 en 2018 verwacht. Deze moeten leiden tot een daling van het bestand.

Doelstelling 1.4 Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen

Toelichting

Transformatie sociaal domein

In december 2016 is de visie Sociaal domein "Samen aan zet; bouwen op eigen kracht in Leudal" in de gemeenteraad vastgesteld. De visie is tot stand gekomen na een intensief traject met input en waardevolle betrokkenheid van vele partners en burgers.

Er zijn verkennende gesprekken gevoerd met partners en burgers waar de volgende vraag centraal stond: Hoe kijken inwoners en partners naar de toekomstige gewenste ontwikkelingen in het sociaal domein? Tijdens de interviewgesprekken is ook nadrukkelijk aandacht besteed aan de eigen (toekomstige) bijdrage en hoe zij de gewenste rol van de gemeente zien in relatie tot de toekomstige ontwikkeling van het sociaal domein.

In 2016 zijn ongeveer 80 partners uit de eerste en tweede lijn, overige partners (o.a. wijkagent, woningbouwcorporaties, makelaardij, lokale ondernemers en vele burgerinitiatieven) en actieve inwoners bezocht voor een verkennend gesprek. De toetsing van de visie sociaal domein heeft steeds plaatsgevonden op basis van de volgende 3 vragen:

- a. Wat is de visie van inwoners en burgerinitiatieven, 1e lijn- en overige partners, op de toekomstige ontwikkeling van zorg en samenleven in de kernen? De transformatie in het sociaal domein vanuit het inwonersperspectief bekeken.
- b. Waar liggen kansen in het versterken van de 0e lijn ten koste van het uitbreiden van algemene voorzieningen? Kansen voor het verder versterken van de participatiesamenleving.
- c. Wat is de eigen bijdrage bij deze ontwikkeling en hoe ziet men de gewenste rol van de gemeente en andere partners in de toekomst?

De gemeenteraad, de Commissie Sociaal en de WMO-raad zijn op een interactieve wijze betrokken bij de vorming van de definitieve visie. In een interactieve sessie is aan de hand van een drietal casussen die eindigden in een stelling, de visie vertaald naar de praktijk voor inwoners.

Door partijen aan de voorkant mee te nemen, waardoor ze in de gelegenheid worden gesteld om mee te denken en mee te praten, is er samengewerkt in de driehoek: burgers, overheid en maatschappelijke partners. Zo is de definitieve visie "Samen aan zet; Bouwen op eigen kracht in Leudal" tot stand gekomen. Er is daarmee geïnvesteerd in het versterken en onderhouden van het strategisch netwerk.

Doelgroepenvervoer

De gemeenteraad heeft op 22 maart 2016 toestemming verleend voor deelname aan de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz per 1 april 2016. De gemeenschappelijke regeling Omnibuzz is voor 32 Limburgse gemeenten aan zet om het doelgroepenvervoer te organiseren. In augustus 2016 is het Wmo-vervoer (Regiotaxi) aanbesteed en op 11 december 2016 is het vervoer gestart. De start van het nieuwe vervoer is goed verlopen. In 2017 en 2018 wordt onderzocht hoe het leerlingenvervoer, het Wmo-vervoer voor begeleiding en het jeugdvervoer kunnen instromen.

In 2016 is het leerlingenvervoer met de 7 Midden-Limburgse gemeenten aanbesteed. Bij deze aanbesteding is rekening gehouden met een toekomstige instroom in de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz. Het aantal leerlingen dat gebruik maakt van het aangepast vervoer (taxibusje) is verder afgenomen naar ongeveer 200 leerlingen. Het zelfstandig reizen door leerlingen wordt door scholen en gemeente gestimuleerd.

Centrum voor Jeugd en Gezin Midden-Limburg (CJG)

In het tweede jaar van de stichting het CJG stonden verdere opbouw, doorgaan met ingezette ontwikkelingen en dagelijkse praktijk centraal. Hieronder volgen de belangrijkste ontwikkelingen.

- In juni heeft het college de evaluatie vastgesteld. Uit de evaluatie blijkt dat de geformuleerde doelen in grote mate zijn behaald. Er is sprake van groei en ontwikkeling in alle opzichten en het CJG blijft hieraan verder werken. De omgeving geeft in hoge mate positieve respons op het functioneren van het CJG.
- Het CJG heeft de gemeentelijk visie vertaald naar de werkprocessen. De werkprocessen zijn vastgelegd en dit heeft in 2016 geleid tot een HKZ certificering (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector).
- Het CJG heeft een Cliëntenraad geïnstalleerd.

De aandacht voor verbinding met de netwerkpartners blijft een rode draad in de werking van het CJG. De contacten met scholen zijn geïntensiveerd en er wordt steeds beter invulling gegeven aan maatwerk op vraag van scholen. De eerste stap in de verbinding met huisartsen is gerealiseerd, op enkele uitzonderingen na. In afstemming met elke huisarts geeft het CJG gevarieerd invulling aan de samenwerking, bijvoorbeeld door afspraken over wanneer en hoe vaak contact met de POH-GGZ zal plaats vinden of door een spreekuur in de praktijk te realiseren. Er is nog verdere investering nodig om deze samenwerking te verbeteren en tot echte verbinding te komen. Ook zijn de contacten gelegd met kinderopvang organisaties en peuterspeelzalen in de hele regio om ook daar de verbinding te versterken. In 2017 krijgt deze samenwerking uitgebreid verder aandacht. Alle CJG-teams hebben in hun eigen gemeenteplan de lokale verbinding met netwerkpartners centraal gesteld. Verbinding met de Wmo-afdelingen loopt in alle gemeenten van Midden Limburg. De teams werken aan een betere verbinding met de welzijnsorganisaties, zorgteams/Sociale Wijkteams (SWT)/steunpunten, de leerplicht, de wijkagenten en andere lokale partners.

Werving Jeugdhulp en nieuwe taken Wmo

In 2016 is de regionale richtinggevende notitie verwerving 2018 e.v. vastgesteld, waarbij hoofdzakelijk uitgegaan wordt van het centraal stellen van de cliënt en het invoeren van nieuwe methodiek van verwerving gericht op resultaat. De richtinggevende notitie sluit naadloos aan op onze lokale visie op het Sociaal Domein.

Uitgangspunten bij de werving van professionele ondersteuning in de 2^e lijn:

- regie ligt waar mogelijk bij de cliënt;
- De 'route' die een client aflegt door het stelsel is het uitgangspunt voor de vertaling van de klantvraag naar professionele ondersteuning.;

- alle inzet van professionele ondersteuning gericht moet zijn op vermindering van de duur, intensiteit/benodigde inzet en complexiteit met als doel optimale zelfredzaamheid en/of participatie, binnen de mogelijkheden van de burger en zijn netwerk;
- gemeenten deze ondersteuning gaan verwerven op basis van klantgerichte resultaten;
- gemeenten en aanbieders hierbij kiezen voor vereenvoudiging door middel van profielen gekoppeld aan een marktindeling;
- gemeenten zullen monitoren op resultaat en hun bedrijfsvoering hier op inrichten;
- relaties met aanbieders worden gebouwd op basis van transparantie, duurzaamheid en (op termijn) partnerschap;
- gemeenten verantwoordelijkheid en regelruimte bij hoofdverantwoordelijke aanbieders legt om de juiste hulp op de juiste wijze te kunnen bieden.

Ontwikkelingen Hulp bij Huishouden (HBH)

In samenwerking met de gemeenten Nederweert en Weert is een notitie over de toekomst van de hulp bij het huishouden tot stand gekomen. De notitie geeft inzicht in de ontwikkeling van de hulp bij het huishouden in de afgelopen periode en legt de visie neer voor de resultaatfinanciering vanaf 2017 en de inzet van cliëntprofielen vanaf 2018.

Evaluatie PGB

Op 1 januari 2015 zijn de nieuwe regels met betrekking tot de PGB's Wmo en Jeugd in gegaan. In 2016 is de PGB regeling geëvalueerd. De belangrijkste conclusies uit de evaluatie zijn:

- De visie achter het PGB geldt nog steeds. Namelijk cliënten zijn zelf regisseur over hun leven, waarbij zij hun leven inrichten zoals zij dat zelf willen. Ondersteuning is daar een onderdeel van. Voor de cliënt is het zelf inkopen van een voorziening met een PGB bij uitstek een vorm van eigen regie.
- Bieden van ondersteuning is en blijft individueel maatwerk. Dit geldt ook voor de vorm waarin een cliënt de ondersteuning wil ontvangen: via zorg in natura of deze zelf inkopen en organiseren via een PGB. Het zijn gelijkwaardige verstrekkingvormen.
- In de uitvoering moet het accent steeds meer gelegd worden op het toetsen van kwaliteit bij de aanvraag, maar ook gedurende het hele traject van ondersteuning. De vraag die telkens met de cliënt moet worden beantwoord luidt: Leidt de inzet van het PGB tot het beoogde resultaat?
- De huidige loon- en prijsontwikkeling geeft aanleiding om de tarieven voor alle categorieën te indexeren.
- Het tarief voor de categorie E (ondersteuning door eerste- of tweedegraads familieleden), wordt, als netto bedrag, gelijk gesteld aan het tarief voor categorie D (ondersteuning door een niet professional in loondienst).

Clientbelevingsonderzoek

Het eerste cliëntbelevingsonderzoek Wmo is uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn gepresenteerd tijdens een Raadsinformatiebijeenkomst en laten zien dat onze inwoners tevreden zijn over de gevoerde keukentafelgespreken en dat de daaruit voortvloeiende ondersteuning als passend wordt ervaren. Ook heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de kwaliteit van de Hulp bij het Huishouden. De cliënten waarderen de dienstverlening met een 8 waarbij wel als nadrukkelijk aandachtspunt de communicatie tussen aanbieder en cliënt naar voren is gekomen. Als laatste is ook het onderzoek voor de Participatiewet opgestart. De resultaten zullen in 2017 worden gepresenteerd.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Geboekt 2016 t/m periode	Realisatie - Begroting
111 Veiligheid in woonomgeving, openbare ruimte	2.653.930	3.341.759	2.625.649	-716.110
112 Minimale startkwalificatie inwoners	3.782.468	3.971.066	3.619.904	-351.162
113 Gezonde leefstijl, voork. gezondh. probleem	1.405.588	1.438.397	1.441.611	3.214
131B Alg. voorz. ondersteunen de zelfst. burger	11.108.542	9.268.769	7.466.765	-1.802.004
141 Opgroeijende jeugd, die actief deelneemt	9.823.674	9.418.421	9.530.981	112.560
142 In eigen levensonderhoud voorzien	7.775.077	7.448.105	7.227.706	-220.399
Saldo van Baten en Lasten	36.549.279	34.886.517	31.912.617	-2.973.901
Mutatie Reserves	-479.813	445.794	3.045.021	2.599.227
Resultaat	36.069.466	35.332.311	34.957.637	-374.674
lasten	41.600.276	40.960.586	38.808.356	-2.152.230
Baten	-5.050.997	-6.074.069	-6.895.739	-821.670
Saldo van Baten en Lasten	36.549.279	34.886.517	31.912.617	-2.973.901
Toevoeging(en) reserves	1.812.656	2.273.241	5.080.314	2.807.073
Onttrekking(en) reserves	-2.292.469	-1.827.447	-2.035.293	-207.846
Mutatie Reserves	-479.813	445.794	3.045.021	2.599.227
Resultaat Programma	36.069.466	35.332.311	34.957.637	-374.674

Toelichting op belangrijkste afwijkingen:

111 Veiligheid in woonomgeving, openbare ruimte

- Veiligheid

Brandweezorg en crisisbeheersing

De onderschrijding wordt voor € 631.000 voornamelijk veroorzaakt doordat de uitvoering van de bommenregeling voor het project Zevenellen doorloopt naar volgende jaren. De doorlooptijd is afhankelijk van de voortgang van het totale project. Het bedrag van de onderschrijding wordt daarom via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2017.

In de begroting Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN) wordt jaarlijks een bedrag opgenomen vanuit de BDR-uitkering (Brede Doeluitkering Rampenbestrijding) ter compensatie van het wegvallen van de btw compensatie van de brandweertaken. De bijdrage voor 2016 is € 37.000 hoger dan geraamd.

Verder zijn de opleidings- en oefenkosten voor medewerkers die een taak hebben in de Oranje Kolom € 18.000 lager dan begroot.

Preventie criminaliteit en overlast:

De onderschrijding op dit product wordt met name veroorzaakt door lagere kosten preventie in het kader van openbare orde en de kosten opvang zwerfdieren zijn lager uitgevallen dan geraamd.

112 Minimale startkwalificatie inwoners

- Onderwijs

Onderwijsvoorzieningen

De onderschrijding van € 38.000 wordt met name veroorzaakt door een afname van het aantal kinderen dat gebruik maakt van het aangepast vervoer.

In 2016 maakten ongeveer 200 kinderen gebruik van het aangepast vervoer, dat is 30 kinderen minder dan in 2015.

Leer- en ontwikkelachterstanden

De onderschrijding van circa 3 ton kan wordt veroorzaakt door:

- lagere subsidies peuterprogramma (€ 98.000), doordat minder eenverdienende ouders dan verwacht een beroep hebben gedaan op deze subsidie
- minder plaatsingen met peuters met een VVE-indicatie (€ 198.000), door een geleidelijke instroom van kinderen. De uiteindelijk te behalen instroom zal wellicht in 2017 gerealiseerd worden.

Uit de financiële onderbouwing van het peuterprogramma en VVE blijkt dat in de eerste jaren het budget niet volledig wordt gebruikt. Omdat op dit moment de hoogte van het budget vanaf 2017 nog niet duidelijk is, is in de 2e Raadsrapportage 2016 besloten om de hiervoor genoemde niet-bestede gelden tot en met 2017 bij de jaarrekening via de gecommiteerde reserve over te hevelen naar het volgende jaar.

131B Algemene voorzieningen ondersteunende zelfstandige burger

- Maatschappelijke ondersteuning

Zelfsturing

De onderschrijding van € 552.000 wordt veroorzaakt door de volgende ontwikkelingen Dorpsontwikkelingen

Er is € 48.000 minder uitgegeven dan begroot omdat er enerzijds minder activiteiten zijn georganiseerd door de dorpskernen en tevens het Leefbaarheidsfonds aangesproken is voor uitgaven die betrekking hebben op deze activiteiten.

Asielzoekerscentrum Baexem

In 2016 is circa € 55.000 minder uitgegeven dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat de rijksbijdrage faciliteitenbesluit niet is ingezet, omdat er geen projecten zijn geweest.

Uitvoeringsplan Ôs Dörp

In afwachting van het nieuwe accommodatiebeleid, vastgesteld in de raad van juli 2016, en de doorontwikkeling van het nieuwe vastgoedbeleid, is alleen het onderzoek voor de wielerbaan ten laste gekomen van dit budget. Het restant budget (ruim 3 ton) wordt overgeheveld.

Fonds Maatschappelijke Activiteiten

Het Leefbaarheidsfonds is per 1 januari 2016 beëindigd en in afwachting van een nieuwe regeling is weinig beroep gedaan op de oude budgetten. In de 2de Rarap is reeds besloten om een bedrag van € 150.000,- af te ramen en in te zetten ter dekking van de opvang van eventuele tekorten in het kader van het nieuwe subsidiebeleid in 2017 en 2018. Het restant budget € 126.000 wordt overgeheveld ter uitvoering van het Fonds Maatschappelijke Activiteiten.

Algemene- en maatwerk voorzieningen

Maatwerkvoorziening Natura materieel Wmo

De kosten van de hulpmiddelen stijgen, door de eerder gehouden aanbesteding en door de trend dat mensen langer thuis blijven en dus een groter beroep doen op hulpmiddelen. Op dit moment kan deze stijging nog grotendeels worden opgevangen door lagere kosten m.b.t. woningaanpassingen.

Maatwerkvoorziening Natura immaterieel Wmo

Op Wmo-maatwerkvoorzieningen ontstaat een voordeel van ruim € 420.000. Dit voordeel wordt veroorzaakt doordat:

- In 2016 een beperkt beroep op de voormalige Wtcg (Wet Tegemoetkoming Chronisch zieken en Gehandicapten) regeling is gedaan (€ 73.000);
- Minder toekenningen gebruik HBH. Dit is enerzijds het gevolg van het instrument resultaatfinanciering (schoon huis). Anderzijds is invoering van de huishoudelijke hulp toeslag (HHT) en de stapeling van eigen bijdragen een reden voor cliënten om geen maatwerkvoorziening aan te vragen (€ 120.000);
- In 2016 vindt er een verschuiving plaats van PGB naar Zorg in Natura (ZIN). Hierdoor stijgt het beroep op begeleiding in natura. De stijging vangen we op binnen de beschikbare begroting. Er blijft in 2016 circa € 113.000 over op ZIN.
- In 2016 heeft een controle plaatsgevonden op de verstrekte beschikkingen van het vervoer in relatie tot het daadwerkelijk gebruik. Hierdoor is het aantal beschikkingen afgenomen. De kosten zijn hierdoor met € 70.000 afgenomen.
- In 2016 is minder uitgegeven aan gespecialiseerde begeleiding (landelijke overeenkomst); € 46.000

Samen Zorgen Huis

De bijdrage (€ 60.000) in de exploitatie Samen Zorgen Huis is afhankelijk van het invullen van de voorwaarden die de raad gesteld heeft. Dit budget is in 2016 niet benut. Dit budget wordt via de gecommiteerde reserve overgeheveld naar 2017.

Algemene voorzieningen Wmo

Het aantal initiatieven vanuit aanbieders of inwoners voor vernieuwing is achtergebleven bij verwachting. Verder is het aantal aanvragen voor het mantelzorgcompliment achtergebleven ten opzichte van 2015. Door deze 2 ontwikkelingen is er sprake van een onderschrijding op deze post van € 70.000.

Eerstelijnsloket Wmo

Er is minder beroep gedaan op medische advisering en meer in eigen beheer uitgevoerd. Voordeel van ongeveer € 20.000.

PGB Wmo

Door een verschuiving van PGB naar Zorg In Natura ontstaat er ten opzichte van de bijgestelde raming voor 2016 een voordeel van € 38.000. Verder heeft in 2016 de afrekening van de PGB over het jaar 2015 plaatsgevonden. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 185.000.

Conform landelijke afspraken worden de uitvoeringskosten PGB in 2016 niet in rekening gebracht. Dit levert een voordeel op van € 84.000.

Stelpost opvang structurele risico's 3D's

In de begroting 2016 is een bedrag van € 410.000 beschikbaar gesteld voor het opvangen van structurele risico's in de 3D's. Dit bedrag is in 2016 niet nodig geweest omdat bij Wmo een groot overschot is. Het bedrag van € 410.000 wordt in de reserve 3D gestort.

141 Opgroeïende jeugd, die actief deelneemt

- Jeugdhulp

Jeugd en Jongerenwerk

In het kader van het behaalde voordeel bij de aanbesteding welzijnswerk en een andere vorm van inzet jongerenwerk is het bedrag van € 82.000 niet ingezet. Dit bedrag komt vrij te vallen ten gunste van de algemene middelen.

Jaarrapportage jeugd

Uit de cijfers van de jaarrekening 2016 blijkt voor jeugd in 2016 een voorlopig tekort ontstaat van € 0,3 miljoen. De verwachting was dat de uitgaven net binnen het budget zouden kunnen blijven. Uit de jaarrapportage jeugd blijkt dat met name in het vierde kwartaal aanbieders facturen hebben gestuurd die ook betrekking hadden op voorafgaande kwartalen. Daardoor is de daadwerkelijke realisatie iets hoger dan verwacht. Deze hogere uitgaven doen zich met name voor bij de percelen jeugd met beperking. De totale uitgaven jeugdhulp 2016 zijn ten opzichte van 2015 afgenomen met circa € 0,6 miljoen.

Verder blijkt uit de jaarrekening 2016 dat als gevolg van afrekeningen over 2015 geen sprake meer is van een tekort van € 1 miljoen, maar van een overschot van € 0,1 miljoen.

In 2016 is € 0,2 miljoen onttrokken aan de reserve 3 D.

142 In eigen levensonderhoud voorzien

- Arbeidsparticipatie

Participatie- en bijstandsverlening

In 2016 is het aantal uitkeringsgerechtigden is gestegen naar 408 (was 399). Ten opzichte van de regio heeft Leudal een laag werkloosheidscijfer en een laag aantal mensen in de bijstand. Hierdoor is het beschikbare participatiebudget ook relatief laag. In 2016 is het Rijksbudget (BUIG) gestegen van € 4,4 miljoen naar € 4,8 miljoen. Daarnaast is in 2016 de incidentele aanvullende uitkering ad € 358.000 aangevraagd over 2015. Deze is in 2016 toegekend en uitbetaald.

Door de verhoging van het Rijksbudget met € 400.000 en de toekenning van de incidenteel aanvullende uitkering van € 358.000 wordt ten opzichte van de begroting een tekort van € 720.000 een voordelig saldo van € 134.000 (na verrekening van de debiteuren). Het voordelige resultaat is toegevoegd aan de reserve Wmo, jeugd en participatie.

Integratie Vluchtelingen

Voor elke statushouder die in Leudal wordt gehuisvest ontvangt de gemeente een bedrag. Na afrekening van de subsidie met Vluchtelingenwerk resteert nog een bedrag van € 111.000.

Sociale werkvoorziening

Re-integratie en participatievoorziening

In de begroting is opgenomen dat in 2016 € 200.000 extra wordt ingezet om het aantal uitkeringsgerechtigden terug te brengen. Uitgangspunt is de uitgaven in evenwicht te brengen met het rijksbudget. De middelen zijn niet volledig ingezet in 2016 en een bedrag van € 36.000 is via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2017. In 2016 zijn verplichtingen aangegaan waarvan de resultaten in 2017 en volgende jaren worden verwacht. De trajecten die zijn aangegaan zijn van langdurige aard.

Armoede- en schuldenbeleid

Door hogere aantal uitkeringsgerechtigden zijn de uitgaven in de bijzondere bijstand € 71.000 hoger dan geraamd. Hierdoor komen meer mensen in aanmerking voor de bijzondere bijstand.

Relatie met verbonden partijen

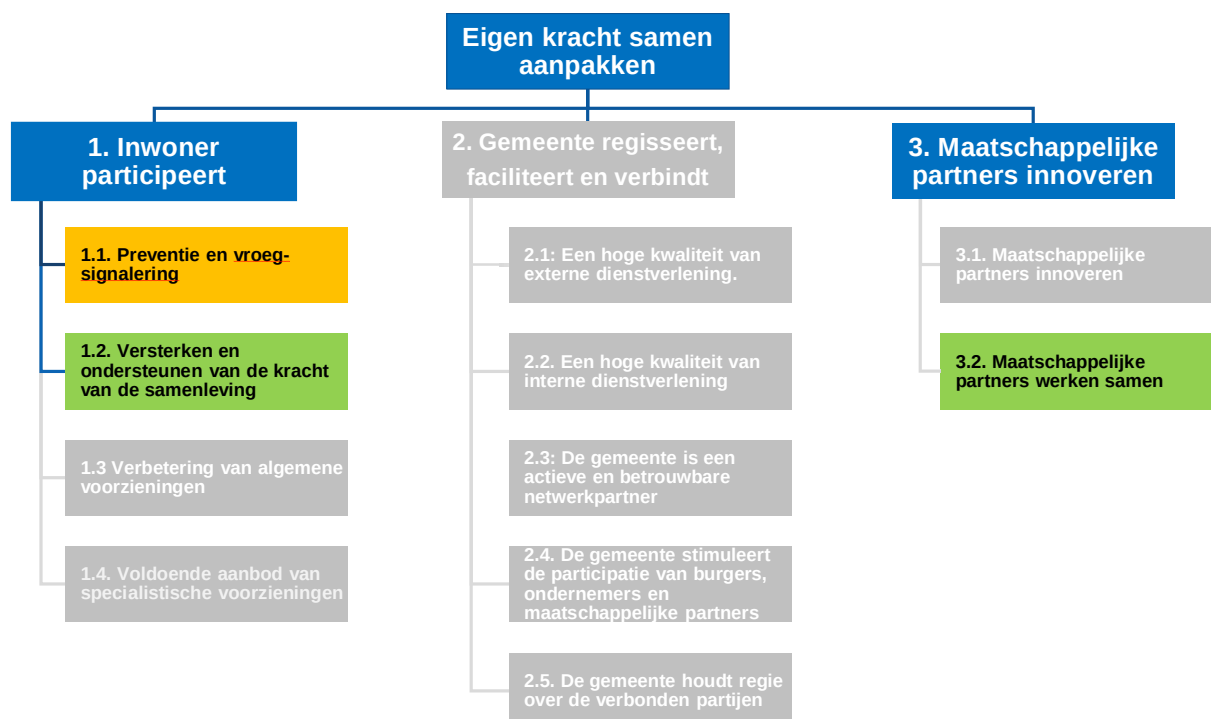
- Westrom
- Veiligheidsregio Limburg Noord (GGD)
- Omnibuzz

7. Programma 3 Veilige en aantrekkelijke leefomgeving

Inleiding

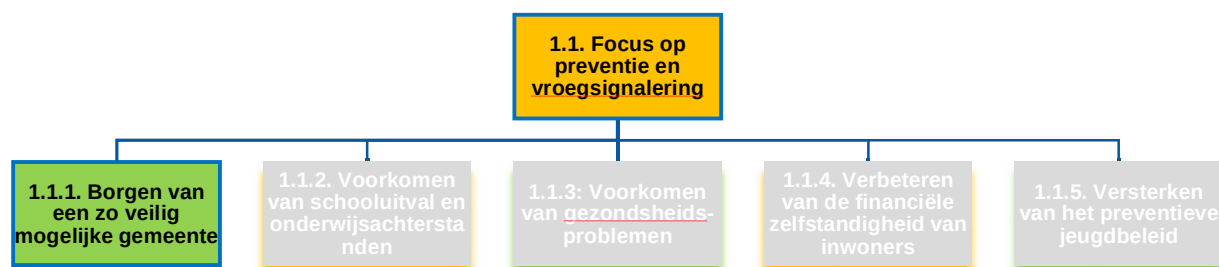
Aan een veilige en aantrekkelijke leefomgeving werkten we in 2016 verder door het herzien van processen en het organiseren van bijeenkomsten met de inwoners in de verschillende dorpen. Om de sociale cohesie te behouden en het beoogde effect te realiseren is een kwalitatief goed fysiek domein in alle kernen noodzakelijk. Via de participatieprojecten bepalen we welke verwachtingen bij de burgers leven en hoe zij met de maatschappelijke partners daar een bijdrage kunnen leveren.

Wat hebben we bereikt?

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1.1: Focus op preventie en vroegsignalering

Toelichting

1.1.1. Borgen van een zo veilig mogelijke gemeente

In 2016 is gewerkt aan de prioriteiten vastgesteld in het integraal veiligheidsbeleid. Het aantal woninginbraken is met ruim 19% afgenomen ten opzichte van 2015 en de burgerparticipatie is bevorderd. Dit is bereikt door een reeks van preventieve activiteiten met burgers, gemeente en politie samen. Zo is in alle kernen de Buurt WhatsApp actief. Ook hebben bewustwordingsacties plaatsgevonden met politie en burgers in woonwijken. Daarnaast hebben er preventieacties en een bijeenkomst plaatsgevonden in het kader van het project "meldingsbereidheid buitengebied vergroten". In samenwerking met gemeente Weert hebben er informatiebijeenkomsten plaatsgevonden over herkenning van radicalisering. Ook zijn de versterkingsgelden radicalisering aangevraagd zodat in 2017 een vervolg kan worden gegeven aan het opleiden van 1^e lijns medewerkers om signalen van radicalisering te herkennen en er naar te handelen.

In samenwerking met de politie, brandweer en de Vereniging Zelfstandige Ondernemers Heythuysen is voor het winkelgebied in Heythuysen het certificaat Keurmerk Veilig Ondernemen behaald.

Op de bedrijventerreinen zijn in het kader van het Keurmerk Veilig Ondernemen 2 keer per jaar de gebruikelijke schouwen gehouden in samenwerking met politie, brandweer en bedrijvenverenigingen.

Doelstelling 1.2 Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving

Ontwikkeling Maasfront:

De onderdelen 'Vergroten Jachthaven' en 'Opwaarderen Harde Kade' (beide in Hanssum) zijn inmiddels afgerond. Vervolgonderdelen die nog moeten worden uitgevoerd zijn o.a. realisatie 2de fase boulevard bij jachthaven, verfraaien beneden terrein en de ontwikkeling rondom het Viteliaterrein. In samenwerking met Waterschap Limburg zijn in het kader van hoogwaterbescherming plannen in voorbereiding voor het actualiseren van de dijkkring 74 in Neer vanaf Restaurant XXL tot aan de Napoleonsweg N273. Het betreft hierbij zowel de groene kade als de harde kade in Hanssum. Daar waar meekoppelkansen aanwezig zijn wordt hierop maximaal ingezet. In een zo vroeg mogelijk stadium wordt de omgeving meegenomen in de planvorming. Hiervoor zijn inmiddels meerdere informatieavonden gehouden. Daarnaast worden belanghebbenden vroegtijdig geïnformeerd over het totale proces, het formele besluitvormingstraject en het tijdpad rondom de realisatiefase. Parallel aan het gemeentelijk project "Ontwikkeling Maasfront" in Neer ligt er een opgave voor het optimaliseren van de dijkkring in Buggenum (dijkkring 75). In nauwe samenwerking met Waterschap Limburg als projectverantwoordelijke, Rijkswaterstaat, Gemeente Leudal en de omgeving wordt ook hier gezocht naar doelmatige en acceptabele oplossingen om te voldoen aan het in de Waterwet opgenomen veiligheidsniveau.

- N280

De samenwerking tussen de gemeente Leudal en de provincie is na de definitieve keuze door Provinciale Staten van het voorkeurstracé verder uitgebouwd. Bestuurlijk zijn op hoofdlijnen de kaders van de samenwerking overeengekomen. Ambtelijk wordt de samenwerking vormgegeven in een gezamenlijke projectorganisatie. Door de provincie is het voorkeurstracé verder in detail uitgewerkt en is een nieuwe Kelperbrug opgenomen. Waar mogelijk wordt binnen het provinciaal Tracébesluit rekening gehouden met de wensen van Leudal ten aanzien van de oversteekbaarheid, de leefbaarheid in de dorpen en de verbetering van de verbindingen voor fiets en landbouwverkeer.

In 2016 zijn de voorbereidingen voor het sluiten van een realisatieovereenkomst tussen de gemeente en provincie gestart nadat in februari 2016 door Provinciale Staten een besluit is genomen over het verder uitwerken van het tracé en bij de provincie ambtelijk is gewerkt aan het actualiseren van het tracéontwerp.

- Samen Zorgen Huis

De gemeenteraad heeft het geormerkte budget van € 1.118.020,50 ten behoeve van de realisatie van het Samen Zorgen Huis Leudal beschikbaar gesteld. Daarnaast is er de Stichting Mariabosch opgericht, die het toekomstige samen zorgen huis gaat verhuren aan de exploitant de stichting Samen Zorgen Huis Leudal. Ook is er een aanvang gemaakt met het werven vrijwilligers en is er een werkgroep 'groen' is gestart met het verwijderen van wildgroei rondom het kapelgedeelte en tuin en de sloop van oude kamers op de zolderverdieping. Belangrijke aandachtspunten met betrekking tot de algemene voortgang in de planontwikkeling zijn de realisatie van het Samen Zorgen Huis, de uitwerking van de planopzet van het gehele gebied klooster Mariabosch, de ontwikkeling van het gehele plangebied vastleggen in een realiseringsovereenkomst en de verantwoording van de financiële zaken.

- Wielerbaan Leudal

Onderzoeken zijn afgerond. Gegevens zijn ambtelijk beoordeeld en waar nodig is aanvullend onderzoek uitgevoerd. Vanuit deze resultaten wordt het college geadviseerd over de ruimtelijke inpasbaarheid op de locatie Sportpark Houtrust in Haelen en de inpasbaarheid binnen alle overige gemeentelijke beleidsvelden/kaders.

- Ontwikkeling bedrijventerrein Biobased Zevenellen (OML)

OML heeft in 2016 gewerkt aan de verdere ontwikkeling van dit bedrijventerrein. Zevenellen wordt gepositioneerd als "The Centre of Biobased Agriculture". Van de partijen waarmee in het verleden intentie-overeenkomsten zijn afgesloten voor vestiging op Zevenellen is helaas geen concrete partij overgebleven. Dit had te maken met onhaalbare businesscases, langdurige trajecten en activiteiten die qua milieuzonering niet op het eigendom van OML konden plaatsvinden.

Voor de ontwikkeling van Zevenellen door OML is relevant dat de gemeente Leudal heeft besloten -overeenkomstig het coalitieakkoord- om het bestemmingsplan voor Zevenellen te herbezien. Daarvoor wordt een zogeheten milieu-effect-analyse (MEA) uitgevoerd. Dit MEA richt zich op een nadere oriëntatie op de vraag of, en zo ja in welke mate, op het bedrijventerrein zogenaamde bio-based/agriculture bedrijfsactiviteiten kunnen worden toegestaan. Het huidige bestemmingsplan biedt daarvoor mogelijkheden, rechtstreeks dan wel

met een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid. Mede omdat in de nabijheid van het bedrijventerrein het dorp Buggenum is gelegen wil de gemeenteraad inzichtelijk gemaakt hebben in hoeverre het qua milieuhinder verantwoord is van deze bevoegdheid gebruik te maken. De uitkomsten van deze MEA kunnen mogelijk leiden tot een Plan Milleu Effect Rapportage (plan-m.e.r.) en aanpassingen in het bestemmingsplan.

- **Uitbreiding bedrijventerrein Ittervoort met fase 4**
Invulling van het gehele plangebied vindt plaats op basis van maatwerk. Een aantal bedrijven heeft interesse getoond in de aankoop van bedrijfsgrond. Met deze bedrijven wordt verder onderhandeld over de bedrijfskavel en de grondprijs. Wanneer er overeenstemming wordt bereikt, dan kunnen wij de noodzakelijke procedure opstarten.
- **Stations Haelen en Baexem**
Medio 2016 heeft de gunning plaatsgevonden van de nieuwe openbaar vervoer concessie. Daarna is de provincie gestart met de uitvoering van het aangekondigde verkennende onderzoek. ProRail heeft hiervoor opdracht gekregen. Het onderzoek is in 2016 gestart, maar niet afgerond. Het resultaat is voor PS de grondslag voor een besluit over het verder nastreven van de stoptreinverbinding. De termijnverlenging voor de toegekende GOML bijdrage is tijdig aangevraagd. Hier is nog *geen beschikking voor ontvangen*.
- **Hof van Leudal**
Het GOML² project Hof van Leudal is in 2016 afgerond. De werkzaamheden bestonden uit vier deelprojecten: afsluiten Leistertweg voor motorvoertuigen, herinrichting Kloosterstraat/Heverstraat, aantrekkelijker maken Markt Roggel. In overleg met de ondernemersvereniging Roggel en Neer is gekozen voor een waterkunstwerk op de Markt in plaats van toeristische bewegwijzering.
- **Toerisme en recreatie**
Ter versterking van de toeristische sector van de gemeente Leudal zijn in 2016 diverse projecten uitgevoerd.
 - o De realisatie van 4 Natuurpoorten in het Leudal is hiervan een voorbeeld. Natuurpoorten zijn dé startpunten voor recreanten die het Leudal willen bezoeken.
 - o Toegankelijkheid het Leudal verbeterd – o.a. met de aanleg van een rolstoelpad, verbetering informatievoorziening.
 - o Het ruiter, -en mennetwerk opgeleverd en in samenwerking met andere midden-Limburgse gemeenten gepromoot.
 - o Diverse activiteiten i.s.m. het Promotieplatform georganiseerd (of gefaciliteerd) die een aanvulling zijn op het toeristisch aanbod; denk hierbij aan Leudal Nautique, Niederrheinische Radwandertag en de Smaaktoer.

Verder zijn er stappen gemaakt in het versterken van de regionale marketingstrategie; samen met de deelnemende gemeente en promotieorganisatie Leisureport is in 2016 geanalyseerd welke vernieuwingen noodzakelijk zijn. De maatregelen worden geëffectueerd in 2017.

Tevens is fase 1 van het project Cultuurgeschiedenis gedigitaliseerd afgerond. In dit project zijn cultuur-historische elementen van het Grenspark-Maas-Swalm-Nette gedigitaliseerd.

² Gebiedsontwikkeling Midden-Limburg

- Monumenten en molens
Afgelopen jaar zijn er aan diverse gemeentelijke en rijksmonumenten restauraties uitgevoerd en is de kwaliteit van ons monumentenbestand verbeterd. Steeds meer monumenten zijn voor publiek toegankelijk. Er is bijzondere aandacht besteed aan het restaureren en herbestemmen van leegstaande monumenten zoals de Friedessemolenwoning, de Grathemermolen en kasteel Aldenghoor. Samen met Molenstichting Leudal zijn de windmolens in eigendom van de gemeente structureel onderhouden en verkeren ze in een goede maalvaardige staat.

Park Leudal Oost:

In samenwerking met de initiatiefnemers wordt antwoord gegeven op de door de gemeenteraad in motie A4 genoemde criteria.

Er dient duidelijk te zijn welke partijen deelnemen en welke voorwaarden daaraan worden verbonden, waarbij het niet langer gaat om intenties maar om harde verklaringen dat partijen participeren, verhuizen en financieel een binding hebben met Park Leudal-Oost. De exploitatie van D'n Haammaecker dient hierbij te worden betrokken.

Op basis daarvan dient een voorstel te worden opgesteld waarin de noodzakelijke investering, financiering en exploitatie is uitgewerkt;

Bij de beoordeling van de uitkomsten zal zwaar het uitgangspunt wegen dat er op accommodaties als geheel moet worden bezuinigd en dat Park Leudal-Oost vanuit het totale financiële plaatje goedkoper moet zijn dan de huidige situatie, waarbij er een mogelijkheid is om aan de voorkant te investeren welke zich structureel terugverdient; Tevens dient een voorstel te worden opgesteld waarin de noodzakelijke investeringen, financiering en exploitatie is uitgewerkt wanneer er niet sprake zou zijn van een Plan Leudal-Oost. Er wordt dan toegewerkt naar een keuze voor de gemeenteraad. Het plan krijgt een go, een no go, of het wordt aangepast. Hierbij worden de uitgangspunten uit het accommodatiebeleid in acht genomen.

Gezamenlijk met een externe deskundige partij wordt zo spoedig mogelijk en zo volledig mogelijk deze aspecten beoordeeld en ingebracht in het besluitvormingsproces.

Vastgoed, accommodaties en subsidies

Conform de koers die door het college en de raad zijn vastgesteld is in 2016 gestart met het vormen van een het plan van aanpak verkoop vastgoed en voorbereiding van een meerjarig onderhoudsplan (MJOP). Daarnaast hebben we veelvuldig overleg met sportverenigingen en andere belangengroepen uit de samenleving. Ook zijn enkele burgerinitiatieven in onderzoek (onder andere Park Leudal-Oost en samenwerking/samenvoeging op een locatie voetbalverenigingen in Leudal-West).

Hoogwaterbeschermingsprojecten Neer Buggenum

Voor zowel Neer als Buggenum zijn hoogwaterbeschermingsmaatregelen in voorbereiding. Waterschap Limburg heeft de opdracht om zo spoedig mogelijk de betreffende dijkringen (dijkring 74 Neer en dijkkring 75 Buggenum) te laten voldoen aan de Waterwet. Hierbij is een snel maar zorgvuldig proces van belang. Beide dijkringen zijn op basis van de Waterwet afgekeurd en zullen binnen afzienbare termijn moeten voldoen aan het gewenste veiligheidsniveau. Naast de hoogwaterveiligheid wordt gezocht naar de meest optimale landschappelijke/ruimtelijk inpassing van de diverse type maatregelen. Afstemming en overleg met de diverse stakeholders moet uiteindelijk lijden tot een gedragen plan.

Aanhoudingsbesluit wet geur en veehouderij

De gemeenteraad heeft besloten tot een aanhoudingsbesluit, hetgeen betekent dat aanvragen voor een omgevingsvergunning milieu voor veehouderijen tijdelijk zijn aangehouden. Dit was nodig omdat de signalen over geuroverlast waren toegenomen. Ook waren er meer zorgen over volksgezondheid in relatie tot veehouderij. Daarom heeft de gemeente de actuele geursituatie, de ontwikkelingen binnen de veehouderijsector en het effect van het huidige beleid inzichtelijk gemaakt. Totdat het nieuwe beleid (de nieuwe verordening geurhinder en veehouderij) gereed is zijn aanvragen voor een omgevingsvergunning milieu tijdelijk aangehouden om eventuele ongewenste ontwikkelingen te voorkomen.

Als voorbereiding op het nieuwe beleid hebben bijeenkomsten plaatsgevonden voor de veehouderij sector en voor milieuactiegroepen, dorpsraden en de inwoners van Leudal. De inzichten die deze bijeenkomsten hebben opgeleverd zijn betrokken bij de totstandkoming van de gebiedsvisie. Vaststelling van nieuwe verordening geurhinder en veehouderij is voorzien in de eerste helft van 2017.

Gastvrij Leudal

Met een aantal onder de noemer "Gastvrij Leudal" samenwerkende toeristische ondernemersorganisaties is een convenant afgesloten. De toeristenbelasting is voor 4 jaar vastgezet op € 1,30 in plaats van de eerder door de raad vastgestelde verhoging tot € 1,50. Dit zorgt voor duidelijkheid en meerjarige zekerheid bij de toeristische ondernemers in Leudal. Dit doet ook recht aan de economische betekenis van de toeristische sector voor Leudal en het belang dat ook de gemeente hierbij heeft. Als extra stimulans richting ondernemers is in het convenant een regeling opgenomen dat bij een "plus" bij de opbrengst van de toeristenbelasting deze door een ondernemer naar rato teruggevorderd kan worden om te investeren in het eigen bedrijf.

Beleidsplan Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

De afgelopen twee jaar is gewerkt aan integraal beleidsplan voor de periode 2017-2020 voor de taken Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH).

Er is een risico/probleemanalyse uitgevoerd aan de hand van het door de Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD) opgestelde format.

In september en oktober 2016 respectievelijk het beleidsplan en beleidskader geformuleerd voor de uitvoering van de gemeentelijke VTH-taken.

Daarna is met behulp van de regionale probleemanalyse het bijbehorend uitvoeringsprogramma geformuleerd.

Vaststelling van genoemde beleidsdocumenten en het uitvoeringsprogramma is voorzien in de eerste helft van 2017.

Reparatie- en veegbestemmingsplan buitengebied

Het Reparatie- en Veegbestemmingsplan Buitengebied 2016 is op 12 juli 2016 vastgesteld. Hiertegen is door diverse belanghebbenden beroep ingesteld. De zaak zal naar verwachting medio 2017 behandeld worden bij de Raad van State.

Bestemmingsplan Landgoed leudal

De uitspraak van de Raad van State met betrekking tot Landgoed Leudal dient meegenomen te worden in het reparatie- en veegbestemmingsplan buitengebied.

Landgoed Leudal vormde geen onderdeel van het bestemmingsplan Buitengebied 2014. De Raad van State heeft dan ook twee uitspraken gedaan. Een over het bestemmingsplan Buitengebied 2014 en een over Landgoed Leudal. Dit is ook de reden om de plannen nog steeds apart te houden. Het nieuwe bestemmingsplan voor Landgoed Leudal is vastgesteld op 12 juli 2016. Hiertegen is beroep ingediend. Deze zaak zal naar verwachting eerste helft 2017 worden behandeld bij de Raad van State.

Het plan van aanpak, uitvoeringsparagraaf structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving

In de regionale Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg zijn afspraken gemaakt over het terugdringen van de overcapaciteit aan woningbouwplannen (vastgesteld door de gemeenteraad d.d. 11-11-2014). Daarna is een werkgroep geformeerd ten behoeve van de uitvoering van dit plan van aanpak. De werkgroep is gestart met de uitvoering. Veel maatregelen leveren echter pas op de (middel)lange termijn resultaat op. De raad wordt jaarlijks geïnformeerd over de stand van zaken.

Komend jaar wordt gestart met de herijking van de structuurvisie. Indien noodzakelijk wordt het plan van aanpak aangepast.

Gewenste woningbouwontwikkelingen zijn in 2015 en 2016 gefaciliteerd/actief gestimuleerd. Het aantal realisaties blijft (nog) achter bij de ambities uit de structuurvisie, maar er zijn de afgelopen 2 jaar per saldo toch 92 woningen gerealiseerd. Bij nieuwe initiatieven worden voortaan concrete afspraken gemaakt over de termijnen waarbinnen de ontwikkeling moet zijn gerealiseerd. Als termijn worden overschreden zullen vergunningen worden ingetrokken. Aan het toevoegen van extra woningen in zij- en achtertuinen is geen medewerking verleend.

Integraal beleidsplan onderhoud openbare ruimte

In 2016 zijn in navolging van de bewonersavonden met betrekking tot de omvormingen van het openbaar groen een groot aantal initiatieven ontstaan. In totaal wordt op meer dan 100 locaties het groen onderhouden door burgers, gerekend vanaf de eerste bewonersavonden met betrekking tot de omvormingswerkzaamheden. Dat betreft het onderhouden van openbaar groen door burgers aangrenzend aan hun percelen, tot het overnemen van het groen van een hele straat.

Eind 2016 is een start gemaakt met een integraal beleidsplan voor het onderhoud aan de openbare ruimte. Dat plan wordt de kapstok voor de toekomstige beheerplannen en beschrijft de uitgangspunten. Op basis van onze ervaringen is gewerkt aan een plan van aanpak dat ziet op burgerparticipatie bij het onderhouden van openbaar groen. Een belangrijke vraag daarbij is hoe duurzaam onze gemeente wil zijn qua beheer en onderhoud. Naar verwachting kan het plan van aanpak in de eerste helft van 2017 worden besproken in de commissie Fysiek.

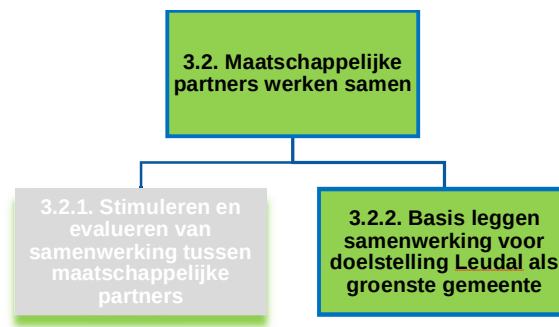
Duurzaamheidsvisie / duurzame energieopwekking

De duurzaamheidsvisie met daarin de focus op duurzame energieopwekking, voedsel en mobiliteit liep tot en met 2016. Ook in 2016 lag de nadruk op het stimuleren en faciliteren van burgerinitiatieven, met name op het vlak van energiebesparing en energieopwekking. Leudal heeft als trekker van het werkveld Energie en Economisch Beleid een voortrekkersrol in de regio op het gebied van windenergie en burgerenergiecoöperaties en draagt dat ook uit.

Regionale Uitvoeringsdienst "nieuwe stijl"

In maart 2016 heeft het college ingestemd met het model netwerk-RUD-nieuwe-stijl als voorkeursmodel voor de toekomstige organisatie van de RUD. Dit model voldoet aan de eis dat er een gemeenschappelijke regeling moet zijn voor de uitvoeringsdienst en aan de bestuurlijke wens om een organisatie in te richten die zo dicht mogelijk bij de huidige netwerk RUD staat. Het organisatiemodel wordt uitgewerkt en besluitvorming wordt voorbereid, zodat de uitvoeringsdienst per 1 januari 2018 kan voldoen aan de wettelijke eis van een Gemeenschappelijke Regeling.

Doelstelling 3.2 Maatschappelijke partners werken samen

- Economisch Actieprogramma Agribusiness (EAA):
Een voor Leudal belangrijk project, het Economisch Actieprogramma Agribusiness is door Keyport2020 verder uitgerold. Het EAA streeft naar het behoud van het economisch aandeel van het agribusiness complex in de Keyport regio. In Baexem is een succesvolle kick-off-bijeenkomst 'Ondernemen is topsport' (130 deelnemende bedrijven) gehouden waarin het EAA is toegelicht. Inmiddels is de eerste masterclass "Anders Ondernemen" (12 deelnemers) van start gegaan. Ook is er veel aandacht voor EAA in de Limburgse kranten en vakbladen geweest. Delen van het EAA zijn opgenomen in provinciale plan Limburgse Land-en tuinbouw Loont 2.0.

Samen met de gemeenten in Midden-Limburg en de provincie pakken we op de schaal van Midden-Limburg de overcapaciteit in bedrijvenlocaties, kantoren en detailhandel aan. Er is gewerkt aan een regionaal beleidskader waarin we deze nieuwe visie op dynamisch voorraad beheer vastleggen en afspraken maken over afstemming van nieuwe initiatieven alsmede het benodigde instrumentarium en middelen. Daarnaast is een economisch profiel opgesteld dat als basis moet dienen voor een strategische investeringsagenda voor Midden-Limburg. Dit als uitwerking van de motie Werrij, zoals in Provinciale Staten aangenomen.

Op het gebied van Landbouw en natuur wordt samen met buurgemeenten en alle maatschappelijke betrokkenen een regionale visie en aanpak ontwikkeld over diverse onderwerpen die in het buitengebied spelen. Hierbij komen in elk geval onderstaande onderwerpen aan de orde:

- strategie bepalen voor aanpak leegstand waaronder sloop, herinvulling en onderzoek naar nieuwe verdienmodellen. Dit kan gekoppeld worden aan de ruimteclaims op diverse andere gebieden
- stimuleren innovatieve duurzame veehouderij
- uitwerken landschap als verbindend element (in relatie met ruimteclaims van diverse ontwikkelingen zoals energie en water en de aantrekkelijkheid van het gebied voor toerisme en recreatie).
- aanpak en uitvoering aanvalsplan asbest
- het uitwerken en opstellen van een ruimtelijk profiel met daarin aandacht voor de kernwaarden van het gebied en het gewenste ruimtebeslag voortvloeiend uit de door het rijk/provincie gestelde taakstellingen. Denk hierbij aan zonnevelden, windmolens, verbindingen tussen natuurgebieden, groene verbinding tussen stad en platteland, teelt ondersteunende voorzieningen en agglomeratielandbouw. Ook het ruimtebeslag van andere werkvelden moet hierin worden opgenomen. In februari 2016 is de regionale Leidraad Mestverwerking vastgesteld. Deze wordt in 2017 geëvalueerd.

- Netwerksamenwerking SML

De netwerksamenwerking is in 2016 verder vormgegeven, zo is er onder anderen een agenda voor Midden-Limburg tot stand gekomen die op een bijeenkomst met bestuurders en raadsleden is gedeeld. Door de werkvelden is op meerdere terreinen concreet invulling gegeven aan de uitwerkingen van het Provinciaal Omgevingsplan in Midden-Limburg. Daar gaat het om:

- o kwaliteitsverbetering van de (verblijfs-)recreatie (Vitaliteit Verblijfsrecreatie),
- o Beleid en aanpak van de locaties voor bedrijventerreinen, kantoren en winkels.
- o Regionaal programma landbouw en natuur met de thema's:
 - Verbindend Landschap.
 - Gezonde leefomgeving.
 - Duurzame bedrijven op duurzame locaties.

Binnen het werkveld Mobiliteit en Infrastructuur is onder andere veel aandacht voor de het openbaar vervoer in Midden-Limburg. De komst van een stoptrein van Weert naar Roermond met haltes in Baexem en Haelen staat hierin centraal. Verbetering van fietsverbindingen worden onder andere aangepakt door voorstellen voor fietsroute Noord-Zuid en Oost in relatie met de werkzaamheden in het kader van de N280.

Het werkveld Euregionale samenwerking heeft Midden-Limburg gepositioneerd bij de voor de regio waardevolle partners zoals Euregio's, Provincie en zelfs in Brussel (Europees parlement). Dit heeft onder meer geleid tot nieuwe relaties: vertegenwoordigers van Keyport zitten regelmatig om tafel met de Euregio Rijn-Maas-Noord en gelieerde partijen aan Duitse zijde, om kansen voor MKB'ers met het oog op grensoverschrijdende samenwerking te benutten.

In februari 2016 is de regionale Leidraad Mestverwerking vastgesteld. Deze wordt in 2017 geëvalueerd

- Keyport 2020: de samenwerking tussen de zeven Midden-Limburgse gemeenten - ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen. Deze partijen slaan de handen ineen om de economische structuur van de regio duurzaam te versterken en het vestigingsklimaat te verbeteren. Leudal participeert hierin als een volwaardig partner.

Afgelopen jaar is het nieuwe meerjarenprogramma, genaamd "Routeplan 2016-2020", vastgesteld. Als Leudal onderschrijven wij de ambities en doelstellingen van Keyport zoals vastgelegd in het nieuwe meerjarenprogramma.

In het Routeplan 2016-2020 ligt de focus op het creëren van werkgelegenheid, innovatie, ondernemerschap en arbeidsmarktoptimalisatie. Daarnaast maakt de participatie in Brainport Network het mogelijk om zowel krachten te bundelen en verbindingen te leggen naar andere regio's.

Een voor Leudal belangrijk project, het Economisch Actieprogramma Agribusiness is verder uitgerold. Er zijn inmiddels 22 projecten in uitvoering gegaan.

De investering van € 1.623.018,50 in regionale economische projecten, heeft geleid tot een totale projectinvestering van € 11.449.801,50. Dit betekent dat voor iedere € 1, geïnvesteerd door Keyport 2020, ca. € 6 door het bedrijfsleven en onderwijspartners is geïnvesteerd in regionale projecten. De multiplier van de geïnvesteerde bijdrage namens Keyport 2020 is 7,05.

OML (herfinanciering):

Vanwege het verlopen van diverse financiële regelingen voor Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML) BV was herfinanciering per 1-1-2017 noodzakelijk. Voor Leudal en de andere aandeelhouders betekende dit het vernieuwen van de financiële verplichtingen, in de vorm van een nieuwe borgstelling. Tegelijkertijd is de afspraak nagekomen dat Roermond een deel van haar aandelen verkoopt, met als gevolg inkomsten uit verkoop. Vanwege het inzicht in de financiële positie van OML BV, is extern financieel advies gevraagd. In dit advies zijn diverse scenario's uitgewerkt waaruit blijkt dat de financiële positie van OML solide genoeg is om negatieve scenario's op te vangen. Hierbij had OML continuering nodig van de kredietfaciliteiten van de BNG. De BNG was bereid deze kredietfaciliteiten aan OML te verstrekken onder de voorwaarde dat de deelnemende gemeenten een borgstelling aangingen. Leudal is deze borgstelling aangegaan, nadat de gemeenteraad in de gelegenheid was gesteld om wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen. Voor Leudal is met name Zevenellen van belang.

- RUD: In maart 2016 heeft het college ingestemd met het model netwerk-RUD-nieuwe-stijl als voorkeursmodel voor de toekomstige organisatie van de RUD. Dit model voldoet aan de eis dat er een gemeenschappelijke regeling moet zijn voor de uitvoeringsdienst en aan de bestuurlijke wens om een organisatie in te richten die zo dicht mogelijk bij de huidige netwerk RUD staat. Het organisatiemodel wordt uitgewerkt en besluitvorming wordt voorbereid, zodat de uitvoeringsdienst per 1 januari 2018 kan voldoen aan de wettelijke eis van een gemeenschappelijke regeling.
- Internationale Samenwerking: Internationale samenwerking is voor Leudal en de regio Midden-Limburg van groot belang. Het gaat daarbij om onder andere arbeidsmarkt ontwikkeling, Interreg subsidies, Duits-Nederlands taalonderwijs, culturele uitwisseling, infrastructurele verbindingen, recreatie, natuur en landschap (denk aan Maas Swalm-Nette en Kemperbroek). Afstemming en een gezamenlijke aanpak wordt verzorgd voor alle Noord- en Midden- Limburgse gemeenten door de bestuursopdracht Internationale Zaken. Deze bestuursopdracht loopt in 2017 af. In de eerste helft van 2017 zal worden bepaald of, en zo ja onder welke voorwaarden de bestuursopdracht Internationale Zaken zal worden verlengd.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Geboekt 2016 t/m periode	Realisatie - Begroting
121B Behouden werkgelegenheid gemeente/regio	4.334.417	3.961.797	3.489.696	-472.101
122 Versterken woon- en leefklimaat	8.493.774	8.431.356	8.562.673	131.317
Saldo van Baten en Lasten	12.828.191	12.393.153	12.052.369	-340.784
Mutatie Reserves	-2.926.693	-2.420.237	-2.396.199	24.038
Resultaat	9.901.498	9.972.916	9.656.170	-316.746

Exploitatie	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Geboekt 2016 t/m periode	Realisatie - Begroting
Lasten	21.669.269	21.300.344	24.839.601	3.539.257
Baten	-8.841.078	-8.907.191	-12.787.232	-3.880.041
Saldo van Baten en Lasten	12.828.191	12.393.153	12.052.369	-340.784
Toevoeging(en) reserves	14.975	31.199	312.283	281.084
Onttrekking(en) reserves	-2.941.668	-2.451.436	-2.708.481	-257.045
Mutatie Reserves	-2.926.693	-2.420.237	-2.396.199	24.038
Resultaat Programma	9.901.498	9.972.916	9.656.170	-316.746

Toelichting afwijkingen

121B Behouden werkgelegenheid gemeente/regio

- Wonen en bouwen Volkshuisvesting

Grond- en pachtzaken

Hogere opbrengst pacht landbouwgronden van € 24.000. Het college heeft besloten om de pacht prijzen te baseren op het wettelijk Pacht prijzen besluit. Hierdoor zijn de prijzen in 2016 verhoogd. Dit verklaart de hogere inkomsten.

In 2016 zijn overige stroken grond verkocht voor totaal € 113.000. Dit bedrag wordt via 980 gestort in de reserve grondexploitatie.

Overige volkshuisvesting: onderhoud gemeentelijke vastgoed

De bedragen voor groot onderhoud vastgoed zijn gebaseerd op het MJOP 2014 van Bremen. Dit MJOP is gebaseerd op een theoretische extrapolatie van het MJOP van 2008. Deze extrapolatie is op basis van een conditie 4 onderhoudsniveau (klachtenonderhoud). Het MJOP is dus tot stand gekomen zonder fysieke inspecties en nooit meer geactualiseerd. Dit MJOP is daarom niet geschikt voor (planmatig) onderhoud. Hierdoor zijn de werkelijke onderhoudskosten € 16.000 lager dan in de raming is opgenomen.

Hogere huuropbrengsten woonwagens en woonwagenlocaties, totaal € 18.000. De afgelopen jaren zijn de budgetten niet gelijkmatig verhoogd met de procentuele huurverhoging.

Vereniging Van Eigenaren BMV Roggel

De energiekosten enerzijds en de bijdrage energiekosten zijn met elkaar verbonden. Dat er in 2016 een hoger bedrag aan energiekosten is binnengekomen, dan wij betaald hebben aan energiekosten bij de verschillende energieleveranciers, heeft te maken met verrekeningen met voorgaande jaren.

Ruimtelijke plannen

De overschrijding van € 47.000 wordt veroorzaakt door claim planschade locatie Hunnissienweg. Het risico voor deze claims is bekend en gekwantificeerd in de risicobeheermatrix onder planschaderisico bestemmingsplan intensieve veehouderij. In 2016 is aan Gedeputeerde Staten van Limburg verzocht de ISV2-subsidie t.a.v. het "Projectgebied Napoleon" Haalen definitief vast stellen, wat bij besluit van 12 april 2016 is gebeurd.

Het betreft een bijdrage van € 38.000, toegevoegd aan de algemene middelen.

In 2016 is een bedrag van € 50.000 via gecommitteerde reserve opgenomen voor algemene plannen. Deze middelen zijn in 2016 niet besteed, maar moeten in 2017 beschikbaar blijven voor de noodzakelijke afronding van het bestemmingsplan voor de woonkernen. Met de samenvoeging van de huidige 16 bestemmingsplannen voor de woonkernen in één bestemmingsplan, sorteren we voor op de komende Omgevingswet. Dit woonkernenplan is in procedure en het is meer werk gebleken dan voorzien. We willen dit plan afronden in 2017.

De lagere kapitaallasten ad € 22.000 betreffen gedeeltelijk doorschuiving investering "kosten verband houdende met o.a. faillissement projectontwikkelaars" naar 2017. Hier staat een lagere onttrekking reserve grondexploitatie op 980 tegenover.

Van Nunhems Netherlands is een 'Kwaliteitsbijdrage Nunhems' van € 142.000 euro ontvangen. Deze bijdrage wordt gestort in de reserve groenfonds.

De laatste 2 jaar trekt de economie sterk aan. Hierdoor zien we geleidelijk de investeringen in de bouw en de woningmarkt weer toenemen. Om deze investeringen mogelijk te maken is vaak een planologische procedure nodig. Het afgelopen jaar zijn meer aanvragen voor ruimtelijke ontwikkelingen ingekomen dan verwacht. Dit verklaart het positieve verschil in raming en daadwerkelijke inkomsten van circa € 27.000.

Woningbouwlocaties

Voor een toelichting op gronden in exploitatie, in voorraad en strategische gronden wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

122 Versterken woon- en leefklimaat

- Openbare ruime en verkeer

Veilige wegen

Naamgeving en adressering

In 2016 zijn minder borden vervangen, als gevolg van minder schade aan bebordingen.

Openbare verlichting

De lagere kapitaallasten ad € 28.000 worden veroorzaakt doordat investering maatschappelijk nut, openbaar beleidsplan gedeeltelijk is doorgeschoven naar 2017. Hier staat ook een lagere onttrekking uit reserve boekwinst tegenover.

Al enige jaren is er binnen de openbare verlichting een tekort op het onderdeel "onderhoud". Daar tegenover staat dat er ook al enige jaren een overschot is op het onderdeel "energie". Omdat zowel het tekort alsook het overschot betrekking hebben op openbare verlichting vielen het tekort en het overschot in voorgaande jaren veelal tegen elkaar weg.

Ook in 2016 is er weer sprake van een overschrijdingen op onderhoud en een overschot op energie. Na aftrek van het tekort resteert op de post energie nog een restantbedrag van circa € 31.000.

Dit overschot is een gevolg van:

- De laatste jaren is een groot aantal verlichtingsarmaturen gereed. Dit betekent enerzijds een besparing op de onderhoudskosten en anderzijds een besparing op het energieverbruik.
- Naast het lagere energieverbruik zijn de energiekosten geïndexeerd.

Gladheidbestrijding

Begin 2016 is er door een zachte winter minder gladheid bestreden dan gemiddeld genomen in de eerste 3 maanden van het jaar. Hierdoor zijn de lasten ca. € 44.000 lager dan geraamd.

Infrastructuur wegen

De hogere kapitaallasten ad € 282.000 zijn voornamelijk hogere extra afschrijvingen investeringen maatschappelijk nut, dan voorzien in de 2e raadsrapportage. Hier staat een hogere onttrekking uit de reserve boekwinst tegenover.

Werken t.b.v. bedrijven en derden

De initiatiefnemer heeft de aanpassingen van de infra afgekocht voor € 15.000 van plan Reppelveld in Roggel.

Infrastructuur water

Riolering en Waterzuivering

In 2016 is minder besteed aan telefoonkosten. In het GRP 2017-2021 zijn deze kosten ook structureel verlaagd. Daarnaast is er minder aan energie besteed in 2016.

De extreme neerslag in juni heeft gezorgd voor extra kosten als gevolg van de inzet van extra pompen, waterwagens, menskracht en dergelijke.

Volgens het vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan zou het tarief 2016 ten opzichte van 2013 moeten stijgen met het inflatiepercentage. Uit geactualiseerd GRP bleek echter dat het tarief 2016 gehandhaafd kon blijven op het niveau van het tarief 2015. Verzuimd is de raming tussentijds hierop aan te passen.

Natuur

In 2016 zijn niet alle werkzaamheden die gepland waren, uitgevoerd.

Groenvoorzieningen

Door het succes van burgerparticipatie en de bewonersavonden over participatie en openbaar groen zijn uiteindelijk meer plantsoenen omgevormd en een gedeelte van deze plantsoenen zijn heringericht.

Hierdoor ontstaat een hogere extra afschrijving van € 27.000. Deze extra afschrijving wordt gedekt door onttrekking reserve boekwinst Essent.

Door de wateroverlast in de voorjaar/zomer 2016 extra werkzaamheden uitgevoerd aan sloten in het buitengebied. Daarnaast extra kosten door stormschade. Omdat in 2015 maar de helft van de sloten zijn onderhouden in verband met de bezuinigingsmaatregelen hebben we dit jaar extra storkosten gehad omdat alle sloten weer zijn onderhouden.

- Milieu

Afvalverwijdering

Afwijking wordt veroorzaakt door hogere opbrengst papierinzameling (hogere marktprijzen) en minder aanbod restafval waardoor kosten lager uitvallen.

Duurzaamheid

Werkzaamheden voor het werkveld Energie van Samen Werking Midden Limburg zijn betaald uit een eigen budget SML. Daarom is het duurzaamheidsbudget niet aangesproken voor die werkzaamheden

Relatie met verbonden partijen

- Veiligheidsregio Limburg-Noord (brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing)
- GR Maasland
- IJzeren Rijn
- Enexis NV

8. Programma 4 Sterk besturen en organiseren

Inleiding

Burger Bedrijven Plein –BBP (externe dienstverlening)

Vanuit de doorontwikkeling van onze organisatie wordt de dienstverlening aan onze burgers en bedrijven vorm gegeven. Een traject om organisatiebreed en met betrokkenheid van buiten en binnen de visie op dienstverlening van onze gemeente te actualiseren is in 2016 gestart. Zoals ook in de begroting van 2017 is vermeld, zal dit aan de raad ter vaststelling worden aangeboden. Op basis van die visie zal een plan van aanpak de acties en projecten aangeven op welke manier we die visie gefaseerd gaan realiseren. Daarmee maken we in de toekomst ook meetbaar in welke mate de afgesproken resultaten ook gehaald worden.

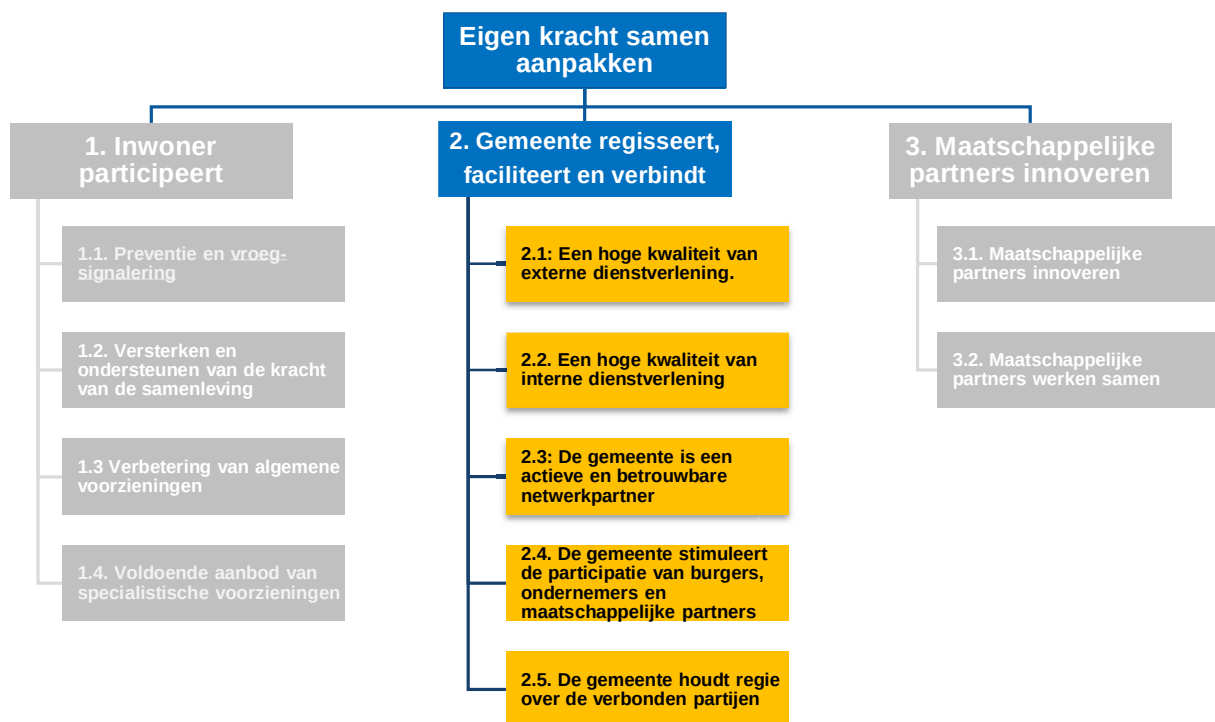
In 2016 zijn al meerdere projecten en acties opgepakt die bijdragen aan het continueren en verbeteren van de dienstverlening. Een paar voorbeelden:

- Verbeteringstraject telefonische dienstverlening (oplevering in 2017)
 - Vernieuwing website, gestart eind 2016
 - Digitaliseren brondocumenten Basisregistratiepersonen en Burgerlijke Stand (afronding in feb 2017)
 - Uitbreiden aanbod van digitale diensten (doorlopende activiteit)
 - Inrichting nieuw meldpunt openbare ruimte (inclusief ontsluiting via app mijn gemeente voor smartphones).
 - Integrale procesverbetering rond evenementen (opgeleverd in november 2016)
- In afstemming met organisatoren van evenementen ontwikkelen van een digitaal aanvraagformulier. Verkorten procedure en voordeliger voor organisatoren door het afschaffen van de leges. Informatieavonden voor alle betrokkenen.

Organisatieontwikkeling

We kunnen nu vaststellen dat 2016 een overgangsjaar is geweest voor de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie. We zijn begonnen met het in kaart brengen van de belangrijkste aandachtspunten en het op orde brengen van onze basis. Daarbij werd steeds duidelijker dat de basis op orde meer omvattend is, dan in eerste instantie gedacht. De afgelopen jaren is er veel energie gestoken in het succesvol van de grond krijgen van de ambitieuze organisatievisie Ons Leudal. Ondanks dat in dit traject ook successen te benoemen zijn, is de algemene conclusie dat de focus op de visie ertoe heeft geleid dat er te weinig aandacht is geweest voor de meer vakinhoudelijke, operationele taken en de afstemming van resultaat in relatie met tijd, geld en kwaliteit in de primaire processen. Aan het einde van het jaar hebben wij de eerste stappen gezet om de visie Ons Leudal door te vertalen in een realistisch veranderkundig plan met aandacht voor draagvlak en implementatie, afgestemd op de mogelijkheden en behoefte van onze gemeentelijke organisatie. De komende jaren gaan wij werken aan het realiseren van een effectieve, efficiënte en kwalitatieve organisatie die de overeengekomen beleidsdoelen behaalt. Wij zetten in op het verbeteren van de integrale sturing, de samenhang en de samenwerking van de organisatie met specifieke aandacht voor de bedrijfsvoering. Daarmee willen wij een goed functionerend programma-, project-, en lijnmanagement realiseren.

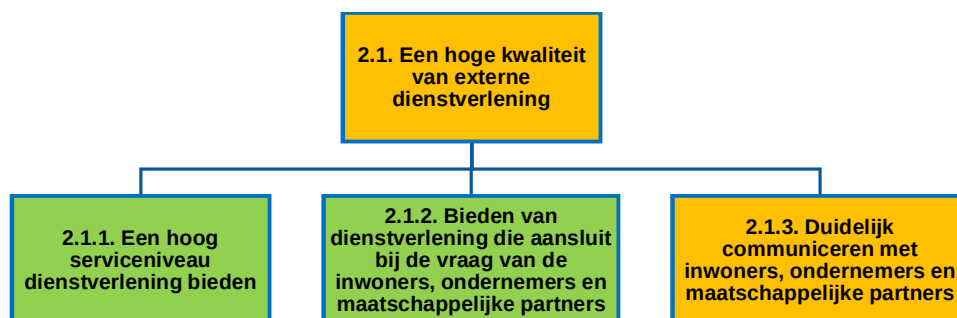
Wat hebben we bereikt?

Programma 4 draagt bij aan de realisatie van effect 2. De komende jaren zal de organisatie door ontwikkelen naar een netwerkorganisatie waar verbinden, faciliteren en stimuleren kernbegrippen zijn. Voor dit programma zijn de onderstaande raadsdoelstellingen geformuleerd:

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 2.1 Een hoge kwaliteit van externe dienstverlening

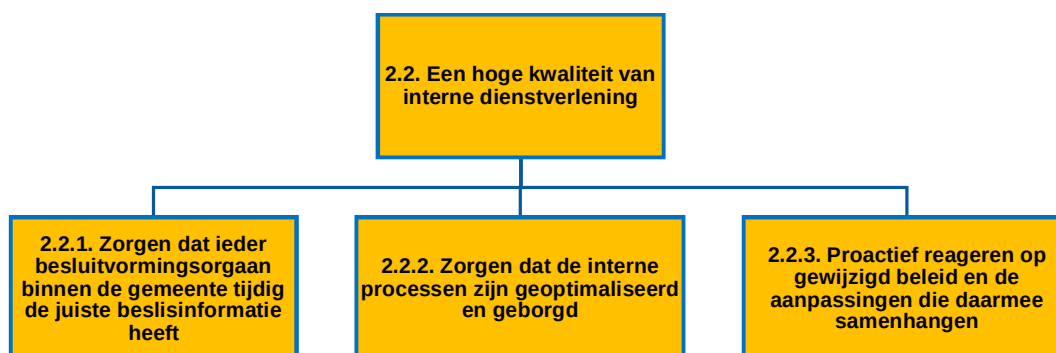
Toelichting

Doelstelling 2.1. Een hoge kwaliteit van externe dienstverlening

Vanuit de doorontwikkeling wordt de dienstverlening aan onze burgers en bedrijven vorm gegeven. Een traject om organisatiebreed en met betrokkenheid van buiten en binnen de visie op dienstverlening van onze gemeente te actualiseren is in 2016 gestart.

In 2016 zijn al meerdere projecten en acties opgepakt die bijdragen aan het continueren en verbeteren van de dienstverlening.

Doelstelling 2.2 Een hoge kwaliteit van interne dienstverlening

Toelichting

Ontwikkeling medewerkers

In 2016 is ingezet op de vertaling van de kernwaarden van Leudal naar concreet gedrag en het vergroten van vakmanschap van onze medewerkers. Dit is slechts ten dele gerealiseerd door groepsgerichte trainingen en individuele scholings- en coaching programma's. Parallel hieraan is gestart met het investeren in het op orde brengen van de basis in termen van kennis, vaardigheden, systemen en processen. Ook de komende jaren zullen we moeten blijven investeren in de basis op orde, zodat het draagvlak voor de wendbare organisatie verstevigd wordt.

2.2.1. Zorgen dat ieder besluitvormingsorgaan binnen de gemeente tijdig de juiste beslisinformatie heeft

Begin dit jaar is gestart met optimalisatie van processen. De komende periode gaan we met elkaar vaststellen welke beslis- en sturingsinformatie op welk moment bij welke personen aanwezig dient te zijn. Daarbij zullen ook de ondersteunende processen en systemen worden doorgelicht.

2.2.2. Zorgen dat de interne processen zijn geoptimaliseerd en geborgd

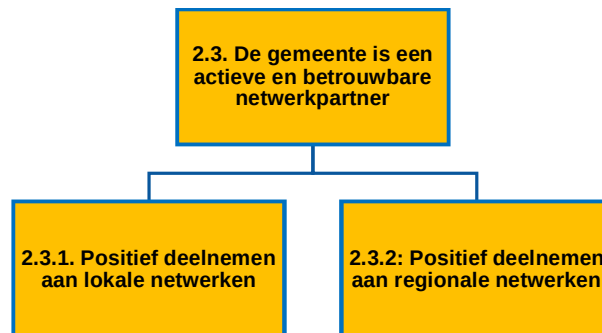
In de loop van 2016 is er gestart met de opzet van het programma "Leudal bouwt aan de basis" waaronder projecten worden gehangen die een sterke ICT-IV component kennen. Deze projecten zijn een vervolg op de Basis op Orde uit het coalitieprogramma. Een aantal projecten zijn actief, andere projecten staan in de wacht en een aantal projecten zijn afgerond.

2.2.3. Proactief reageren op gewijzigd beleid en de aanpassingen die daarmee samenhangen

Hiertoe zijn samen met de betreffende afdelingen de eerste aanzetten gedaan in termen van sessie persoonlijk leiderschap, workshops ontwikkelingsgesprekken, intervisie-bijeenkomsten, starten met ontwikkelingsgesprekken, strategische personeelsplanning.

Hierin zitten wij in een groeifase. Het lukt ons nog niet voldoende om op tijd in te spelen op verwachtingen, maar slechts nog om te reageren.

Doelstelling 2.3 De gemeente is een actieve en betrouwbare netwerkpartner

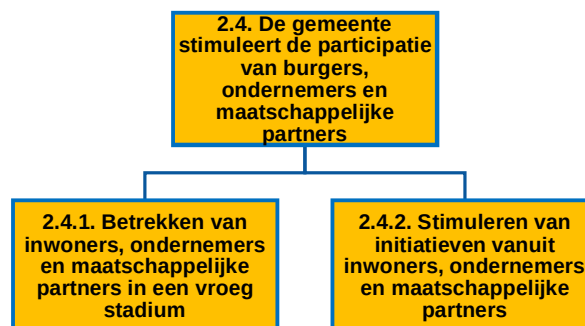
Toelichting

Collegedoelstelling 2.3.1. Positief deelnemen aan lokale en regionale netwerken

Onze co-creatieve manier van werken kent een organisatiebrede insteek en uit zich ook in een actieve en betrouwbare netwerkpartner. Het betreft hier een continuproces.

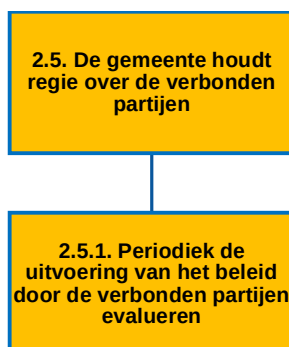
Leudal pakt een actieve rol. Denk aan lokale leefbaarheidsinitiatieven op het gebied van toerisme en economie. Intergemeentelijke samenwerking sociaal domein verloopt stroef.

Doelstelling 2.4 De gemeente stimuleert de participatie van burgers, ondernemers en maatschappelijke partners

Toelichting: Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij collegedoelstelling 3.2.1.

Doelstelling 2.5 De gemeente houdt regie over de verbonden partijen

Doelstelling 2.5.1 De gemeente houdt regie over de verbonden partijen

Per verbonden partij is een accountmanager aangewezen. De accountmanager volgt de verbonden partij en voorziet de portefeuillehouder van adviezen.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Geboekt 2016 t/m periode	Realisatie - Begroting
212 Kwalitatief goede dienstverl. aan burger	2.142.927	2.359.302	2.059.136	-300.166
221 Stimuleren van burgerparticipatie	791.757	791.757	810.753	18.996
231 Doorontwikk. naar een netwerkorganisatie	3.291.806	5.674.052	5.078.893	-595.159
Saldo van Baten en Lasten	6.226.490	8.825.111	7.948.782	-876.329
Mutatie Reserves	-362.321	-1.846.227	-843.598	1.002.629
Resultaat	5.864.169	6.978.884	7.105.184	126.300
Exploitatie	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Geboekt 2016 t/m periode	Realisatie - Begroting
Lasten	7.723.243	9.510.084	8.725.359	-784.725
Baten	-1.496.753	-684.973	-776.577	-91.604
Saldo van Baten en Lasten	6.226.490	8.825.111	7.948.782	-876.329
Toevoeging(en) reserves	101.178	349.802	1.376.177	1.026.375
Onttrekking(en) reserves	-463.499	-2.196.029	-2.219.775	-23.746
Mutatie Reserves	-362.321	-1.846.227	-843.598	1.002.629
Resultaat Programma	5.864.169	6.978.884	7.105.184	126.300

212 Kwalitatief goede dienstverlening aan burger

- Dienstverlening aan burgers

Doorontwikkeling externe dienstverlening

Leges Burgerzaken

De legesinkomsten en –uitgaven van naturalisaties en reisdocumenten vallen fors hoger uit dan geraamd. Dit is vaak niet te voorspellen, omdat dit afhankelijk is van het aantal burgers wat er om vraagt. Voor de reisdocumenten is dit gedeeltelijk te verklaren door de verhoging van de legeskosten voor identiteitskaarten per 01-01-2012. Daardoor is in november/december 2011 een run op ID-kaarten geweest, die in 2016 vernieuwd moesten worden.

Burger Bedrijven Plein (BBP)

Deze kosten zijn € 50.000 lager uitgevallen dan begroot doordat de diverse deelprojecten van het doorontwikkeling van het BBP nog niet ten uitvoer zijn gekomen.

Projecten Burger Bedrijven Plein

Voor de uitvoering van het dienstverleningsconcept is het project KCC (Klanten Contact Centrum) opgestart voor de periode 2009 t/m 2014. Mede door het organisatie-ontwikkelingstraject heeft de uitvoering vertraging opgelopen en verkeert het project op onderdelen nog in de uitvoeringsfase. Activiteiten lopen nog door in 2017. Het resterende budget is nodig om in 2017 de verschillende deelactiviteiten van het project uit te kunnen voeren. De deelactiviteiten zijn o.a. ondersteunende activiteiten binnen het project "vervanging centrale telefoontechniek", benchmark "Check Your Service", een visie-document op het kanaal website, verbetering meldingen openbare ruimte, inrichting persoonlijke internetpagina en een digitale snelbalie vergunningen. Wacht op actualisatie visie Dienstverlening.

231 Doorontwikkeling naar een netwerkorganisatie

- Dienstverlening bestuur en organisatie

In 2016 zijn er weinig nieuwe ontwikkelingen geweest waarvoor aanspraak op het budget nodig was. Ook voor interactieve beleidsvorming en participatie waren er weinig initiatieven waar aanspraak op het budget is gemaakt.

Op de P-budgetten zijn per saldo voordelen ontstaan. Afwijkingen op P-budgetten worden verrekend met de reserve bedrijfsvoering. Per saldo resulteert dit in een storting van € 546.500. De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de ramingen zijn

- € 820.600 lagere loonkosten met name door vacatures
- € 119.900 minder afname dienst inkoopcentrum Zuid
- € 366.400 hogere kosten externe inhuur, door een gedeeltelijke en kwalitatieve invulling van de ontstane vacatureruimte.
- € 27.600 hogere kosten studie en opleiding

Projecten

Het pilotproject Basis administratie adressen en gebouwen (BAG) van de BsGW is in 2016 niet afgerond en zal, afhankelijk van de besluitvorming over b.v. positionering BAG binnen BsGW en/of GEO samenwerking. Dit is overigens een wettelijke taak.

Het bedrag van € 219.000 zal via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2017.

Restant budget pakket Navigus wordt via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2017 ten behoeve van de doorontwikkeling P&C cyclus.

Niet benutte P-budgetten worden conform afspraak gestort in de reserve bedrijfsvoering.

Relatie met verbonden partijen

- Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
- GR gemeente Venlo (Internationale Zaken)
- Euregio Rijn-Maas- Noord
- Bank voor Nederlandse Gemeenten

9. Dekkingsmiddelen en onvoorzien

Algemeen

In dit hoofdstuk lichten we de dekkingsmiddelen toe. Hieronder vallen de opbrengsten uit de lokale heffingen, de algemene uitkering uit het gemeentefonds, de dividenden en de financieringsfunctie. Dit zijn inkomsten die geen specifieke bestedingsdoel hebben. Voor een aantal dekkingsmiddelen verwijzen wij voor een uitgebreide toelichting naar de paragraaf lokale heffingen. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de post onvoorzien.

Lokale heffingen

Lokale heffingen

- *Vrij besteedbaar*
Belastingen waarbij er geen relatie wordt gelegd tussen de opbrengsten en de kosten. Voorbeelden zijn: OZB, hondenbelasting, toeristenbelasting en baatbelasting.
- *Niet vrij besteedbaar*
Belastingen die dienen om de kosten te verhalen, zoals afvalstoffenheffing en rioolrechten.

Voor een uiteenzetting hiervan wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

Gemeentefonds (algemene uitkering)

De berekening van de algemene uitkering is gebaseerd op de decembercircularre 2016. Ten opzichte van de septembercircularre 2016 zijn de financiële effecten van de decembercircularre 2016 gunstig voor de gemeente. De aanpassingen in de decembercircularre leiden tot een voordeel van € 26.000. Conform de vastgestelde beleidslijn is het per saldo nadeel van de algemene uitkering (€ 122.000) onttrokken aan de reserve gemeentefonds.

Dividend

De gemeente Leudal ontvangt jaarlijks een dividenduitkering uit hoofde van haar aandelenbezit in de Bank Nederlandse Gemeenten. In 2016 is het dividend 2015 van € 1,02 per aandeel ontvangen (€ 146.000).

Onderdeel van de verkoop van de Essent aandelen aan RWE Aktiengesellschaft was dat de gemeente ging deelnemen in onder andere Enexis Holding BV. In 2016 werd het dividend 2015 van € 0,75 per aandeel ontvangen. In de jaarrekening 2016 en de meerjarenraming 2017-2020 zijn de volgende rendementen opgenomen.

Bedragen x 1.000

Omschrijving	raming	rekening	Raming	Raming	Raming	Raming
	2016	2016	2017	2018	2019	2020
Dividend						
Enexis Holding BV	-673	-673	-623	-623	-623	-623
General Escrow	-548	-548				
Totaal dividend	-1.221	-1.221	-623	-623	-623	-623
Overige rendement						
Belegging Essentverkoop	-1.386	-1.387	-1.280	-1.192	-1.121	-833
Bruglening Essent	-292	-279	-152	-152	-152	0
Extra rendement *	-774	-774	-1.007	-1.169	-1.321	-1.379
verkoop effecten		-62	0	0	0	0
Totaal rendement	-2.452	-2.502	-2.439	-2.513	-2.594	-2.212
Totaal generaal	-3.673	-3.723	-3.062	-3.136	-3.217	-2.835

Financieringsfunctie

Met de financieringsfunctie wordt het resultaat bedoeld dat wordt behaald op het financieren van onze activiteiten. Hierbij gaat het om het geraamde treasury resultaat en de bespaarde en de bespaarde rente door de inzet van onze reserves.

Onvoorzien

Vanaf 2016 bedraagt de post onvoorzien € 84.000. De post onvoorzien zal alleen worden gebruikt om incidentele tegenvallers die onvoorzien, onontkoombaar en onuitstelbaar zijn en in principe groter zijn dan € 10.000 op te vangen. Het verloop van de onvoorzien in 2016 kan als volgt worden gespecificeerd:

Verloop post onvoorzien	verloop
Primitieve begroting 2016	83.849
opstellen nieuw reparatie- en veegbestemmingsplan	35.000
reparatie veeg- en bestemmingsplan	30.000
Saldo post onvoorzien	18.849

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Geboekt 2016 t/m periode	Realisatie - Begroting
Exploitatie				
901 geen college doel - PRG05	-57.164.927	-59.266.535	-59.101.693	164.842
Saldo van Baten en Lasten	-57.164.927	-59.266.535	-59.101.693	164.842
Mutatie Reserves	389.275	1.467.432	1.406.733	-60.699
Resultaat	-56.775.652	-57.799.103	-57.694.959	104.144

	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Geboekt 2016 t/m periode	Realisatie - Begroting
Exploitatie				
Lasten	2.648.341	1.816.378	1.776.049	-40.329
Baten	-59.813.268	-61.082.913	-60.877.742	205.171
Saldo van Baten en Lasten	-57.164.927	-59.266.535	-59.101.693	164.842
Toevoeging(en) reserves	1.025.275	2.548.110	2.635.641	87.531
Onttrekking(en) reserves	-636.000	-1.080.678	-1.228.907	-148.229
Mutatie Reserves	389.275	1.467.432	1.406.733	-60.699
Resultaat Programma	-56.775.652	-57.799.103	-57.694.959	104.144

Toelichting op belangrijkste afwijkingen:

Dividend

De vrijval van de beleggingspositie in de obligatie Bradfords heeft tot een incidentele boekwinst van ruim € 61.000 geleid. De raad is hierover geïnformeerd in de rapportage over het 1e halfjaar "informatie beleggingsportefeuille en de rendementen Essentgelden". Verder is het rendement van de bruglening ruim € 13.000 lager dan geraamd, omdat in 2016 de vervroegde aflossing op de bruglening (tranche C) heeft plaatsgevonden.

Rijksuitkeringen

In 2016 hebben diverse verrekeningen van de uitkeringsjaren 2014 en 2015 plaatsgevonden. Per saldo leveren deze verrekeningen een nadeel op van € 148.000. Ten opzichte van de septembercirculaire 2016 zijn de financiële effecten van de decembercirculaire 2016 gunstig voor de gemeente. De aanpassingen in de decembercirculaire leiden tot een voordeel van € 26.000. Conform de vastgestelde beleidslijn is het per saldo nadeel van de algemene uitkering (€ 122.000) onttrokken aan de reserve gemeentefonds.

Lokale heffingen

Als gevolg van jurisprudentie met betrekking tot de woondelenvrijstelling is er sprake van gewijzigde regels voor het taxeren van onder andere verzorgingstehuizen. Hierdoor is er een verschuiving opgetreden in de verdeling van de waarden tussen woningen (plus) en niet-woningen (min). Met als gevolg dat de OZB voor de eigenaren in veel gevallen geheven wordt conform het woningentarief. Dit tarief is lager dan het tarief voor de niet-woningen. Tevens vervalt bij deze objecten als gevolg van deze verschuiving van de waarde de OZB voor de gebruiker. Daarnaast hebben de aanpassingen voor 2016 veelvuldig geleidt tot een aanpassing van de tariefstelling OZB 2015 (ambtshalve vermindering). Dit effect resulteert voor 2016 in een minderopbrengst van ruim € 100.000.

10. Paragrafen

Lokale heffingen

Algemeen

De gemeenteraad heeft de bevoegdheid te bepalen welke belastingen een gemeente heft, welke heffingsmaatstaven worden gehanteerd en welke tarieven daarbij gelden. Hiertoe stelt de raad belastingverordeningen vast. Het belastinggebied van een gemeente is begrenst. De Gemeentewet bepaalt limitatief welke belastingen door een gemeente mogen worden geheven. Daarnaast kan bij wet aan de gemeente de bevoegdheid worden toegekend om een specifieke belasting te heffen. De afvalstoffenheffing, die zijn grondslag vindt in de wet Milieubeheer, is hiervan een voorbeeld.

Verder zijn de gemeentelijke belastingen in economische zin te onderscheiden in 'echte belastingen', waarvan de opbrengst naar de algemene middelen vloeit en bestemmingsheffingen (rechten) waarvan de opbrengst voor een bepaald doel gebruikt dient te worden. De begrote opbrengst van een bestemmingsheffing mag de begrote kosten niet overschrijden (maximaal 100 % kostendekkendheid).

De uitvoering van de belastingtaak van de gemeente Leudal is per 1 januari 2013 vrijwel volledig overgegaan naar de gemeenschappelijke regeling Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW).

In Leudal worden de volgende belastingen en rechten geheven:

Belastingen	Rechten
Onroerende-zaakbelastingen	Afvalstoffenheffing
Hondenbelasting	Rioolheffing
Toeristenbelasting	Leges

Hiernaast worden nog enkele belastingen en rechten geheven met een beperkte omvang o.a. baatbelastingen, lijkbezorgingsrechten en marktgelden.

Beleid en tariefstelling

Voor het heffen van de lokale belastingen hanteert de gemeenteraad enkele algemene uitgangspunten. Eén uitgangspunt is bijvoorbeeld om de lokale lastendruk zo beperkt mogelijk te houden. Daarnaast is het algemene uitgangspunt om zoveel mogelijk met kostendekkende tarieven te werken.

Onderstaand een overzicht van de geraamde en de gerealiseerde opbrengsten (x 1.000):

Heffing	Realisatie 2016	Mutaties 2013-2015	Raming 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
OZB	-5.681	53	-5.731	103	-5.788	-5.812	-5.837
Rioolheffing	-4.204	8	-4.471	275	-4.484	-4.484	-4.484
Afvalstoffenheffing	-2.554	-3	-2.536	-21	-2.435	-2.435	-2.435
Toeristenbelasting	-695	25	-672	2	-813	-840	-840
Hondenbelasting	-226	5	-236	15	-236	-236	-236
Baatbelasting	-17		-14	-3	-14	-14	-14
Leges	-1.526		-1.304	-222	-1.331	-1.331	-1.331
Totaal	-14.903	88	-14.964	149	-15.101	-15.152	-15.177

* De ramingen van de rioolheffing in dit overzicht zijn vanaf 2017 gebaseerd op het vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2020. De raming 2016 is gebaseerd op het rioleringsplan 2013-2016.

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

De onroerende-zaakbelastingen worden in Leudal geheven van eigenaren van woningen en niet-woningen en van gebruikers van niet-woningen. Als grondslag voor deze belastingen wordt de waarde in het economische verkeer bepaald van elke onroerende zaak. De gemeenteraad bepaalt elk jaar de hoogte van de tarieven hiervan.

Om aanvullende bezuinigingen te vermijden, is bij de vaststelling van de begroting 2015 bepaald dat de OZB-opbrengst naast een stijging met 2 % vanwege de prijsindexering tijdelijk met 3 % extra verhoogd zou worden. Dit voor de jaren 2015 en 2016. Voor een woning met een gemiddelde waarde betekende dit een lastenstijging van € 10,00. Deze verhogingen werden noodzakelijk geacht het gewenste voorzieningenniveau in de gemeente Leudal te kunnen realiseren.

Leudal is wat de OZB betreft een relatief goedkope gemeente. Uit het belastingoverzicht 2016 van de provincie komt naar voren dat Leudal in de top 10 (4e plaats) staat van de Limburgse gemeenten met de laagste OZB voor woningen. Voor niet-woningen heeft Leudal opgeteld op twee na het laagste tarief van Limburg.

Wat betreft de toelichting op de gerealiseerde lagere opbrengst OZB 2016 t.o.v. de raming verwijzen wij naar het overzicht dekkingsmiddelen van deze jaarrekening.

Rioolheffing

Met het vaststellen van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2013-2016 (GRP) in november 2012 werden ook de kaders voor de tariefstelling van de rioolheffing vastgelegd. Bij de vaststelling van dit GRP is de egalisatievoorziening ingebracht ten gunste van deze heffing. Hierdoor is de omvang van deze voorziening, zoals die gepresenteerd is in de jaarrekeningen 2012 en 2013, teruggebracht naar nihil. Volgens het vastgestelde GRP zou het tarief in 2016 ten opzichte van 2013 moeten stijgen met het inflatiepercentage van 2 jaar, zijnde 5% (circa € 12,00). Een beknopte financiële actualisatie van het GRP gaf echter aan dat het tarief van 2013 gehandhaafd kon blijven, zonder toerekening van inflatie. De tarieven rioolheffing bleven daarmee in 2016 gelijk aan dat van 2015 (per perceel of zelfstandig gedeelte daarvan € 253,15, voor verblijfsrecreatieve doeleinden € 151,89).

Kosten – baten analyse rioolheffing 2016 (bedragen x € 1.000)

Uitgaven	Begroot (na wijziging) 2016	Werkelijk 2016		Inkomsten	Begroot (na wijziging) 2016	Werkelijk 2016
Totaal 722.1000	1.711	1.657		Totaal 726.1000	-4.471	-4.197
Totaal 722.2000	42	43		Onttrekking voorziening GRP		-274
Storting voorziening GRP	2.379	2.379				
Storting egalisatievoor-ziening	-134	-134				
BTW component	407	416				
Totaal	4.405	4.361			-4.471	-4.471

De totale onttrekking aan de voorziening wijkt slecht in geringe mate af van het GRP.

Afvalstoffenheffing

In de raadsvergadering van 14 december 2010 zijn de uitgangspunten m.b.t. de afvalstoffenheffing bevestigd. Sinds 2007 hanteert de gemeente Leudal de volgende uitgangspunten:

- Kostendekkendheid van 100%;
- Verdeling van de kosten in vaste en variabele kosten, waarbij de differentiatie plaats vindt op basis van de verwerkingskosten van het rest- en gft-afval;
- Basisbelastingbedrag baseren op combinatie gft 40-literbak en rest 60-literbak.
- Groene container m.i.v. 2014 26 x wisselen als extra service.

De tariefstelling 2016 was gebaseerd op bovengenoemde uitgangspunten.

Kosten – baten analyse afvalstoffenheffing 2016 (bedragen x € 1.000)

Uitgaven	Begroot (na wijziging) 2016	Werkelijk 2016		Inkomsten	Begroot (na	Werkelijk 2016
Totaal 721.1000	2.390	2.272		Totaal 721.1000	-203	-279
Totaal 721.3000	117	121		Totaal 725.1000	-2.536	-2.557
BTW component	432	408		Onttrekking voorziening	-200	0
Storting voorziening		35				
Totaal	2.939	2.836			-2.939	-2.836

Bij de afvalstoffenheffing hanteert de gemeente Leudal een voorziening afval. Deze voorziening is bedoeld om fluctuaties in tarieven op te vangen. Op deze manier ontstaat een stabiele tariefstelling. Het wenselijk maximum van de voorziening is door de gemeenteraad vastgesteld op € 300.000. In 2016 wordt niet € 200.000 onttrokken uit de voorziening maar wordt er € 35.000 gestort in de voorziening afval. Bij programma 3 is een cijfermatige toelichting opgenomen.

De huidige omvang van de voorziening rechtvaardigt om voor de komende 3 jaren de voorziening als volgt aan te wenden:

(bedragen x € 1.000)

omschrijving	eind 2016	eind 2017	eind 2018	eind 2019	eind 2020
mutatie egalisatie voorziening	1.181	881	581	381	181
aanwending		300	300	200	181

Hondenbelasting

Voor 2016 was het tarief gelijk aan voorgaande jaren. De gehanteerde tarieven sluiten zowel m.b.t. de hoogte als de mate van differentiatie aan bij de elders in onze regio gehanteerde tariefstelling.

Toeristenbelasting

In artikel 224 van de Gemeentewet is geregeld dat voor het houden van verblijf binnen de gemeente door personen die niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens zijn ingeschreven, een toeristenbelasting kan worden geheven. In de raadsvergadering van 15 december 2009 is door de gemeenteraad van Leudal nogmaals bevestigd dat anders dan de naam toeristenbelasting doet vermoeden in Leudal alle overnachtingen tegen een vergoeding tot een belastingplicht leiden.

Bij de vaststelling van de meerjarenraming 2015-2018 heeft uw raad besloten om met ingang van 2015 een verhoging van € 0,20 per overnachting in te rekenen zodat het tarief voor de jaren 2015 en 2016 werd vastgesteld op € 1,20.

Sinds een paar jaar zit het toerisme in Leudal in de lift. Het toenemend aantal overnachtingen zorgt structureel voor een hogere opbrengst toeristenbelasting. Het oninbaar verklaren van een belastingdebiteur voorgaande jaren (per saldo € 66.000) leidt als resultaat tot een iets lagere opbrengst t.o.v. de raming.

Leges

De legesopbrengsten voor diensten die de gemeente op verzoek levert, worden verantwoord binnen diverse programma's van de begroting. Vanaf 2012 zijn diverse onderzoeken gedaan naar de kostendekkendheid van deze leges. Deze mogen maximaal 100 % kostendekkend zijn. In deze onderzoeken is het model Kostentoerekening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) gebruikt. Een geactualiseerde legesverordening is in 2014 vastgesteld waarbij de uitgangspunten van dit model zijn toegepast. Bij programma 5 wordt de gerealiseerde meeropbrengst in 2016 t.o.v. de raming toegelicht.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Bij de overgang van de uitvoering van de belastingtaak per 1 januari 2013 naar BsGW is de uitvoering op een aantal beleidsvlakken geharmoniseerd. Bij de kwijtschelding betekende de overgang naar BsGW feitelijk een verruiming van het beleid bij de verlening van automatische kwijtschelding.

Ook voor 2016 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Hantering kwijtscheldingsnorm van 100%;
- Kwijtschelding heeft alleen betrekking op de afvalstoffenheffing (basisbelastingbedrag) en de hondenbelasting (alleen 1ste hond);
- Automatische kwijtschelding vindt plaats conform toetsing door het Inlichtingenbureau.

In 2016 bedroeg het aantal verzoeken om kwijtschelding 484 (in 2015: 398). Er werd voor een bedrag van € 57.000 kwijt gescholden (in 2015: € 45.000).

Woonlasten

Onder woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Onderstaand overzicht geeft de effecten van de tarieven weer voor 2016.

jaar	OZB*	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal eigenaar	Gebruiker	Eigenaar en gebruiker
2010	- 167,80	- 216,00	- 203,00	- 383,80	- 203,00	- 586,80
2011	- 181,00	- 233,00	- 193,80	- 414,00	- 193,80	- 607,80
2012	- 194,60	- 244,65	- 179,28	- 439,25	- 179,28	- 618,53
2013	- 194,40	- 244,65	- 167,04	- 439,05	- 167,04	- 606,09
2014	- 198,30	- 244,65	- 148,92	- 442,95	- 148,92	- 591,87
2015	- 208,30	- 253,15	- 155,35	- 461,45	- 155,35	- 616,80
2016	- 218,30	- 253,15	- 161,06	- 471,45	- 161,06	- 632,51

* uitgangspunt WOZ-waarde in 2014 € 188.529 en vanaf 2015 € 186.535 [bron belastingoverzicht 2015 provincie Limburg]

Met bovenstaande ontwikkelingen van de woonlasten blijft Leudal deel uitmaken van de top 10 van goedkoopste gemeenten van Limburg (bron: Coelo-atlas).

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De risico's waarmee gemeenten worden geconfronteerd, zijn de laatste jaren fors toegenomen. Denk aan risico's op het terrein van aansprakelijkheid, financiën, imago en informatie. De complexiteit van projecten waarbij gemeenten zijn betrokken, nieuwe wet- en regelgeving en de decentralisaties werken die risico's onder meer in de hand. Bij publieke besluitvorming spelen veel aspecten een rol, zoals het beheersen van deze risico's. In de actualisatie van de nota reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen³ is ingegaan op de ontwikkelingen van het beleid rond risicomanagement. Uitgangspunt is dat risicomanagement een onderdeel is van het integraal management. De regie wordt gehouden vanuit de risicobeheermatrix die twee keer per jaar geactualiseerd wordt.

In deze paragraaf worden de belangrijkste zaken hiervan weergegeven.

Achtereenvolgens wordt ingegaan op:

- Weerstandsvermogen
- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- Een inventarisatie van de risico's;
- Relatie risico's en weerstandscapaciteit;
- Een inzicht in de reserves en voorzieningen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- De weerstandscapaciteit Dit zijn middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken;
- Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die materieel van invloed kunnen zijn op de meerjarige financiële positie.

De omvang van het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Door alert te zijn op het weerstandsvermogen, kunnen we voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigingen.

Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente de beschikking heeft, c.q. kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken. De totale weerstandscapaciteit van de gemeente bestaat uit twee delen. Het eerste deel betreft de weerstandscapaciteit van het vermogen, ook wel incidentele weerstandscapaciteit genoemd. Deze weerstandscapaciteit kan slechts eenmalig worden ingezet om tegenvallers op te vangen.

Het tweede deel is de weerstandscapaciteit van de exploitatie, ook wel de structurele weerstandscapaciteit genoemd. Dit vanwege het feit dat deze capaciteit permanent kan worden ingezet om tegenvallers op te vangen. Belangrijkste componenten hiervan voor Leudal zijn de post (structureel) onvoorzien en de ruimte tot 100% kostendekkendheid van leges en heffingen.

Voor wat betreft beide delen wordt als voorwaarde gesteld dat de inzet moet plaatsvinden zonder dat het bestaande beleid in gevaar komt. Vooral om die laatste reden is de algemene reserve in de weerstandscapaciteit van het vermogen de belangrijkste component.

³ Vastgesteld november 2014

Voor de gemeente Leudal bestaat de weerstandscapaciteit uit:

- de algemene reserve;
- het saldo jaarrekening (bij begroting post onvoorzien en begrotingsruimte);
- de stille reserves;
- de onbenutte belastingcapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit is:

	Rekening 2015	Rekening 2016	Begroting 2017
Algemene reserve	4.795.000	5.497.000	5.732.000
Onvoorzien/saldo rekening	732.000	693.500	84.000
Begrotingsruimte			768.000
Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.
Onbenutte belastingcapaciteit	2.984.000	3.058.000	3.145.000
Totaal	8.511.000	9.248.500	9.729.000

Samenvattend bedraagt de weerstandscapaciteit van de gemeente Leudal (€ 271 per inwoner, aantal inwoners 35.878).

Inventarisatie risico's

Voor de jaarrekening 2016 is de risicobeheermatrix opgesteld. De risicobeheermatrix is opgenomen in de bijlage.

De risico's die in de risicomatrix worden onderkend zijn onder te verdelen in structurele risico's en incidentele risico's.

De grootste risico's uit de risicobeheermatrix zitten in:

- Een stagnerende vastgoedmarkt. De gemeente Leudal heeft het voornemen tot verkoop van veel vastgoed objecten. Een deel van deze objecten zijn deels ook al ingezet als dekking op projecten;
- Planschaderisico's als gevolg van besluitvorming bestemmingsplan intensieve veehouderij.

Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen is de mate waarin een gemeente in staat is om middelen vrij te maken om substantiële incidentele financiële tegenvallers op te vangen. Een precies sluitende begroting zonder weerstandsvermogen betekent dat iedere tegenvaller een probleem gaat opleveren. Een buffer is daarom wenselijk. Door het vaststellen van de notitie "weerstandsvermogen nader bezien" bij de begroting 2016 is een beleidskader vastgesteld dat handvaten geeft op de vraag hoe groot moet die buffer (weerstandsvermogen) dan moet zijn en de spelregels die daarbij horen.

De volgende beleidsuitgangspunten zijn vastgesteld:

- de weerstandscapaciteit toetsen aan de risico's zoals deze vanuit het risicomanagement worden geïnventariseerd in de risicobeheermatrix;
- de berekening van de buffer alleen te baseren op de direct beschikbare, incidentele weerstandscapaciteit (algemene reserve);
- voor de normering van de ratio van het weerstandsvermogen de landelijk gehanteerde normeringstabel volgen;
- spelregels formuleren die antwoord geven op de vraag wat te doen als de ratio niet past binnen de normering.

De meerjarige analyse van de risico's in relatie tot de algemene reserve geeft aan dat de ratio van het weerstandsvermogen ruim voldoende is. In de onderstaande tabel wordt gespecificeerd dat de ratio meerjarig op 1,44 ligt.

Onderdeel	2016	2017	2018	2019
Algemene reserve stand 31-12	5.497.071	3.647.071	3.424.563	3.424.563
Structurele risico's	166.000	166.000	484.000	484.000
Incidentele risico's	1.876.000	1.886.000	1.886.000	1.886.000
Ideale bandbreedte	>=1,2 en <=1,6	>=1,2 en <=1,6	>=1,2 en <=1,6	>=1,2 en <=1,6
weerstandsvermogen o.b.v. alg. reserve	2,69	1,78	1,44	1,44
minimaal benodigde weerstandscapaciteit	2.042.000	2.052.000	2.370.000	2.370.000

Als de ratio van het weerstandsvermogen boven de 2 ligt is in de spelregels aangegeven dat het college bij begroting voorstellen tot afroaming doet. Bij de begroting 2017 heeft uw raad daarom besloten om een bedrag van € 1,4 miljoen in 2017 incidenteel toe te voegen aan de begrotingsruimte.

Inzicht in de reserves en voorzieningen

Bij de actualisatie reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen eind 2014 heeft een herschikking van de reserves en voorzieningen plaatsgevonden. Voor het meerjarige verloop van de reserves en voorzieningen wordt verwezen de bijlage bij de begroting.

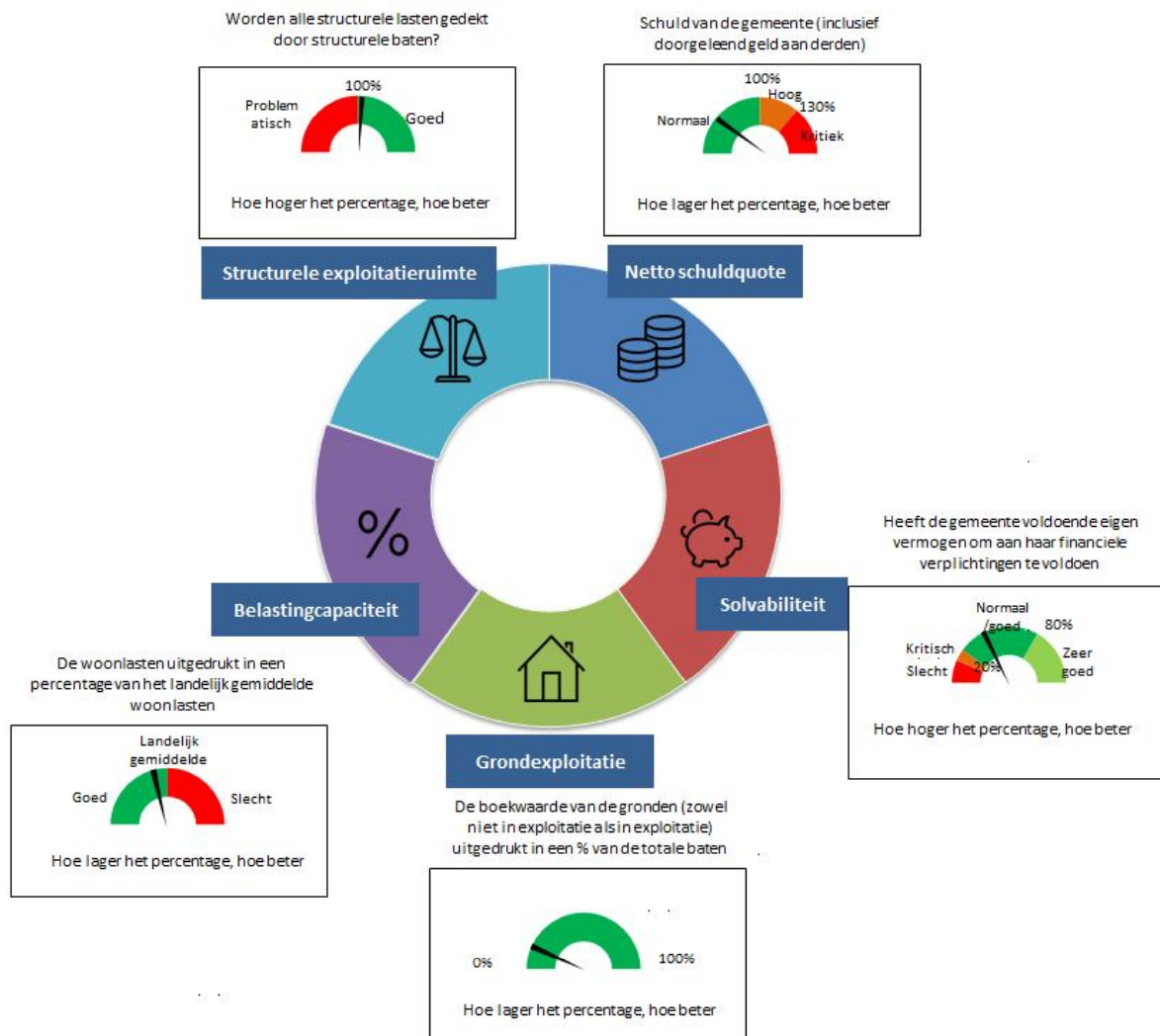
Financiële kengetallen

Vanaf de begroting 2016 is het verplicht om in deze paragraaf vijf financiële kengetallen op te nemen. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en beoordeling zijn enerzijds bedoeld om de financiële positie inzichtelijker te maken. Anderzijds zijn de kengetallen bedoeld om gemeenten met elkaar vergelijkbaar te maken.

Bij ultimo jaar	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Netto schuldquote	41%	38%	35%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	32%	30%	27%
Solvabiliteitsratio	45%	42%	47%
Structurele exploitatieruimte	1%	0%	2%
Grondexploitatie	8%	8%	8%
Belastingcapaciteit	86%	91%	92%

Wat betekenen deze financiële kengetallen?

Het schema op de volgende pagina geeft u snel inzicht wat de waarde is van deze financiële kengetallen.

o Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Dit kengetal geeft aan hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Vanaf 100% blijft te weinig leencapaciteit over om financiële tegenvallers op te vangen. Bij 130% of hoger is sprake van een zeer hoge schuld. Dit kengetal is gevoelig voor schommelingen in inkomsten.

o Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Hierdoor wordt inzichtelijk wat het aandeel van verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

o Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is haar financiële lange termijn verplichtingen te voldoen. Onder dit kengetal wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Normaal bevindt de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 80% en 30%. Bij een solvabiliteitsratio tussen de 30% en de 20% moet de gemeente oppassen en bij minder dan 20% is het bezit met zeer veel schuld belast.

- o Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van de gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Terugverdienen betekent het aflossen van de schuld en het goedmaken van de rentelasten. Het kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te kunnen bepalen of er een reële verwachting is of de grondexploitatie kan bijdragen in de verlaging van de schuld.

- o Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal 3 jaar voordoen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

- o Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo presenteert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf wordt het beleidskader beschreven en de daaruit voortvloeiende consequenties met betrekking tot de grotere kapitaalgoederen in onze gemeente. Onder kapitaalgoederen verstaan we in dit kader “duurzame productiemiddelen”. Het betreft met name grote goederen die meerdere jaren meegaan en veel waarde hebben, zoals de kosten voor het in stand houden van wegen, verlichting, riolering, groen, civieltechnische kunstwerken en vastgoed.

Een groot deel van het “vermogen” van de gemeente ligt in de grond, in het openbaar gebied of in gebouwen. Over dit vermogen dient zorgvuldig beheer te worden gevoerd. Om hieraan invulling te geven heeft de gemeente beheerplannen opgesteld waarin de hoeveelheden, kwaliteitsniveaus en de kosten zijn omschreven voor instandhouding van deze objecten.

Artikel 12 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft expliciet voor dat van de kapitaalgoederen de volgende zaken worden omschreven:

- Het beleidskader;
- De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- Vertaling van deze financiële consequenties naar de begroting.

In deze paragraaf worden de volgende kapitaalgoederen besproken:

- Wegen;
- Riolering;
- Civieltechnische kunstwerken;
- Openbare verlichting;
- Groenvoorzieningen;
- Gebouwen en sportaccommodaties.

Wegen

Om het gemeentelijke wegennet goed te kunnen beheren, is begin 2014 het wegenbeheerplan 2014-2018 door de raad vastgesteld. In dit plan is opgenomen hoe en met welke noodzakelijke onderhoudskosten een verantwoord beheer gevoerd kan worden van de in eigendom zijnde wegen en verhardingen. In afwijking van het vastgestelde beheerplan is bij de vaststelling van de begroting 2015-2018 besloten om de komende jaren te bezuinigen op het onderhoudsbudget. De bezuiniging zal geen toename van het achterstallig onderhoud veroorzaken. Met het beschikbare onderhoudsbudget vindt er geen kapitaalvernietiging plaats. Door het uitvoeren van alleen plaatselijke reparaties zal wel een ander (lager) beeld ontstaan van de openbare ruimte (kwaliteitsniveau C volgens CROW). Begin 2017 worden nieuwe weginspecties uitgevoerd om de kwaliteit van ons wegennet te inventariseren.

o *Financiële consequenties en vertaling in de jaarrekening*

Voor onderdeel wegen zijn binnen het thema openbare ruimte en verkeer de volgende bedragen beschikbaar:

(bedragen x 1.000)

	werkelijk 2016	Begroting na wijziging 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud wegen	689	719	639	959	959
Verv.investering infrastruct werke	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
In plan opgenomen:					
Regulier onderhoud	1.031	1.080	1.074	1.081	1.081
Investeringen	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Riolen

In 2016 is het Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2021 en het Waterketenplan 2017-2021 vastgesteld door de gemeenteraad. Ook is in 2016 een stimuleringsregeling voor het afkoppelen van hemelwater vastgesteld voor 2017 en 2018, in samenwerking met Waterschap Limburg. De maatregelen en verbeteringen aan het rioolstelsel, zoals verwoord in het Gemeentelijk Rioleringsplan Leudal 2017-2021 zullen in de planperiode ten uitvoer gebracht worden. Door het uitvoeren van het GRP 2017-2021 zal geen achterstallig onderhoud of kapitaalvernietiging optreden.

o *Financiële consequenties en vertaling in de jaarrekening*

Voor het onderhoud aan de riolen zijn binnen het thema openbare ruimte en verkeer de volgende bedragen beschikbaar:

bedragen x € 1.000)

	werkelijk 2016	Begroting na wijziging 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud riolen	3.077	3.405	3.454	3.323	3.387
Vervangingsinvestering riolen	915	915	2.334	1.164	1.324
In plan opgenomen:					
Regulier onderhoud		3.261	3.454	3.323	3.387
Investeringen		915	2.334	1.164	1.324

Civiltechnische kunstwerken

Naast een groot aantal duikers, heeft de gemeente Leudal bruggen en duikerbruggen in beheer en onderhoud. In de 2^e helft van 2015 en begin 2016 zijn de bruggen en de grotere duikerbruggen geïnspecteerd. In totaliteit gaat het om 130 civiltechnische kunstwerken (bruggen en duikerbruggen).

In 2016 is op basis van de inspecties een nieuw onderhoudsplan opgesteld voor de periode 2016 t/m 2021. In de raadsvergadering van 8 november 2016 is dit plan vastgesteld. Met het in 2016 aanwezige beperkte budget is inmiddels aan 3 bruggen onderhoud uitgevoerd. Door in de komende jaren de onderhoudswerkzaamheden aan de civiltechnische kunstwerken uit te voeren overeenkomstig het onderhoudsplan wordt voorkomen dat er op termijn onveilige situaties ontstaan.

o *Financiële consequenties en vertaling in de jaarrekening*

Voor het onderhoud aan de civieltechnische kunstwerken zijn binnen het thema openbare ruimte en verkeer de volgende bedragen beschikbaar:

(bedragen x 1.000)

	werkelijk 2016	Begroting na wijziging 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
in begroting opgenomen					
regulier onderhoud civieltechnische werken	63	65	94	94	94

Openbare verlichting

In maart 2013 is het beleidsplan openbare verlichting 2013 t/m 2017 in de gemeenteraad vastgesteld. Tevens heeft de gemeenteraad de financiële kaders, waarin ook de bezuinigingen binnen de openbare verlichting voor afgelopen jaren en het komende jaar zijn opgenomen, vastgesteld. Op dit moment is er geen sprake van achterstallig onderhoud. Uitvoering van de voorgestelde bezuinigingen leidt niet tot kapitaalvernietiging. In 2016 heeft, evenals in 2015, het accent gelegen op de releding van armaturen (het ombouwen van armaturen met een PLL lichtbronnen naar LED). Als de releding van armaturen, waarvoor in 2016 opdracht is verstrekt, medio februari 2017 wordt afgerond, is circa 38% van de armaturen in de openbare verlichting voorzien van LED verlichting. Voor 2017 ligt het accent op de vervanging van verouderde armaturen.

o *Financiële consequenties en vertaling in de jaarrekening*

Voor het onderhoud openbare verlichting zijn binnen het thema openbare ruimte en verkeer de volgende bedragen beschikbaar:

(bedragen x € 1.000)

	werkelijk 2016	Begroting na wijziging 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
In begroting opgenomen:					
Regulier onderh. openb. verlichting	246	215	210	220	220
Verv.inv. openbare verlichting	57	147	147	295	295
In beleidsplan opgenomen:					
Regulier onderhoud		349	358	367	376
Investerings		181	181	295	295

Groen

In 2016 is gestart met het onderhoud van het openbaar groen op C/D-kwaliteit. Daarnaast hebben in alle kernen de bewonersavonden over burgerparticipatie en openbaar groen plaatsgevonden. Deze bewonersavonden hebben onder andere geresulteerd in verschillende initiatieven van burgerparticipatie. Daarnaast zijn in 2016 de omvormingen grotendeels uitgevoerd. In verband met de weersomstandigheden moeten in 2017 op een aantal locaties plantsoenen nog ingezaaid of aangeplant worden.

In augustus 2016 heeft de gemeenteraad besloten extra geld beschikbaar te stellen voor het onderhoud van het openbaar groen. Toen is het onderhoudsniveau ook direct verhoogd naar een B-kwaliteit. Door de aannemer is extra capaciteit ingezet waardoor de achterstand zo snel mogelijk werd weggewerkt.

Daarnaast zijn in 2016 ook alle sloten weer uitgemaaid en zijn de bermen weer op ecologische wijze onderhouden. Hierdoor is de veiligheid gewaarborgd en is wateroverlast zo goed mogelijk voorkomen.

o Financiële consequenties en vertaling in de jaarrekening

Voor het onderhoud aan het groen zijn binnen het thema openbare ruimte en verkeer de volgende bedragen beschikbaar:

(bedragen x € 1.000)

	werkelijk 2016	Begroting na wijziging 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
	2016	2016	2017	2018	2019
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud groen	1.405	1.327	1.097	1.347	1.310
In plan opgenomen:					
Regulier onderhoud		1.315	1.315	1.315	1.315

Gebouwen en sportaccommodaties

Een vastgoedmanager is medio augustus aangesteld.

De volgende panden zijn verkocht: Grathemermolen, BMV de Mortel Ittervoort. Opstart verkoop diverse panden waaronder: Bruggerhof, oud gemeentehuis Hunsel, Driessenstraat 27/29 te Neeritter, commerciële verhuur/verkoop Marienschootstraat Nunhem, initiële gesprekken inzake Ortholaan (oude huishoudschool). Opstart diverse privatiseringstrajecten / burgerinitiatieven, (zoals Plan Leudal-Oost gefaciliteerd door de gemeente). Fusie voetbalverenigingen in Kelpen-Oler, Grathem, Hunsel en Ell.

Onderhoudsniveau is in 2016 gehandhaafd, om inzicht te krijgen in de conditie van de panden zal in 2017 en 2018 een inspectie plaatsvinden om een herziene meerjaren onderhoudsplanning te realiseren. De aanzet hiervoor is in 2016 gemaakt.

Beleidskader accommodatie en subsidies is vastgesteld op 12 juli 2016. In de programmabegroting 2017-2020 is een tweetal boekhoudkundige acties uitgevoerd, waarmee een deel van de taakstelling werd ingevuld. De afschrijvingstermijnen op gemeentelijke gebouwen zijn verlengd, waardoor de jaarlijkse druk op de exploitatie is verlaagd. Op leegstaande panden met een verkoopintentie wordt niet meer afgeschreven. De tegenhanger hiervan is, dat de boekwaarden minder snel afnemen, waardoor de kans op verkoopverliezen stijgt.

Onderhoud Vastgoed

De bedragen voor groot onderhoud vastgoed zijn gebaseerd op de MJOP 2014 van Bremen. Dit MJOP is gebaseerd op een theoretische extrapolatie van de MJOP van 2008. Deze extrapolatie is op basis van een conditie 4 onderhoudsniveau (klachtenonderhoud). De MJOP is dus tot stand gekomen zonder fysieke inspecties en nooit meer geactualiseerd. Dit MJOP is daarom niet geschikt voor (planmatig) onderhoud. Rekening moet worden gehouden met onverwacht kosten zoals de storingen aan installaties bij de BMV Grathem waardoor de kosten van € 5.000 oplopen naar € 33.000.

De totale onderhoudskosten in 2016 leveren een bijdrage van € 71.000 aan de realisatie van de taakstelling.

(bedragen x 1.000)

	2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
	2016	2017	2018	2019
In begroting opgenomen:				
Onderhoud gebouwen groot	686	1.087	1.087	1.080
gerealiseerde taakstelling o.b.v. Bremen rapport (groot onderhoud)	-202	-611	-597	-605
Totaal beschikbaar voor groot onderhoud	484	476	490	475
werkelijke uitgaven 2016 onderhoud	-413			
Onderschijding groot onderhoud	71			

LTO

In 2016 zijn 7 privatiseringstrajecten en 1 fusie traject gestart. Over de verkoop van 7 panden worden gesprekken gevoerd, waarvan 1 in de afrondingsfase. Daarnaast is een eigendom weer overgedragen aan Leudal en een accommodatie is uit de verkoop gehaald omdat dit voor beide partijen geen meerwaarde had. Door een strakke sturing op het onderhoud van gebouwen zijn de kosten € 71.000 lager. Dit is ingezet om de taakstelling op vastgoed en accommodaties te realiseren.

	2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
<i>Taakstelling vastgoed en accommodaties</i>	<i>800.000</i>	<i>1.100.000</i>	<i>1.600.000</i>	<i>1.600.000</i>
gerealiseerde taakstelling o.b.v. Bremen rapport (groot onderhoud)	-202.000	-611.000	-597.000	-605.000
verlengen afschrijvingstermijnen en niet tussentijds afschrijven op leegstaande panden met verkoopintentie		-429.000	-429.000	-429.000
voordeel verkoop tennishal Roggel	-46.135	-1.755	-1.755	-1.755
voordeel pand verkoop gemeentehuis Baexem	-4.760	-4.760	-4.760	-4.760
voordeel verkoop kiosk in 2014	-667	-667	-667	-667
Intrekken raamkrediet maatschappelijke accommodaties	-22.157	-31.856	-41.321	-50.553
Onderschijding groot onderhoud	-71.000			
Onttrekking vanuit reserve vastgoed	-381.314			
<i>gerealiseerde taakstelling</i>	<i>-728.033</i>	<i>-1.079.038</i>	<i>-1.074.503</i>	<i>-1.091.735</i>
gerealiseerde taakstelling %	91 %	98 %	67 %	68 %
Nog te realiseren taakstelling	71.967	20.962	525.497	508.265

Financiering

Algemeen

De wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) verplicht tot het opstellen van een paragraaf financiering. Het doel van deze paragraaf is informatie te geven over het treasurybeleid en de beheersing van de financiële risico's. Het beleid voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het treasurystatuut gemeente Leudal 2015 en maakt onderdeel uit van de verordening financieel beheer artikel 212 Gemeentewet.

Ontwikkelingen

• *Interne ontwikkelingen*

Op grond van de hebben Rijk en medeoverheden een gelijkwaardige inspanningsverplichting om hun begroting binnen de EMU-norm te houden. De Wet Hof beperkt de ruimte voor investeringen. Daarnaast moeten gemeenten meer op geldstromen gaan sturen.

Onze gemeente stelt op basis van de informatie uit de organisatie een integrale liquiditeitsplanning op. Bij het doen van transacties op de geld- en kapitaalmarkt wordt rekening gehouden met deze liquiditeitsplanning, de kapitaalmarktrente en de vrijval van de beleggingsportefeuille Essent-gelden.

De prognose van het EMU saldo geeft aan dat Leudal de voorgenomen investeringen in 2016 wel binnen de EMU-norm zijn gerealiseerd.

A.S.R. Vermogensbeheer heeft in januari 2016 BNG Vermogensbeheer overgenomen en daarmee ook het beheer van onze vermogensportefeuille met een nominale waarde van € 31,4 miljoen. In 2016 is een positie van € 1 miljoen vrijgekomen in verband met afloop van de beleggingstermijn.

Met de invoering van schatkistbankieren mogen mutaties in de portefeuille alleen plaatsvinden onder de voorwaarde dat de gemiddelde looptijd van de portefeuille niet wijzigt. Daarop heeft de gemeenteraad besloten om de beleggingsportefeuille, conform vrijvalkalender, stapsgewijs af te bouwen. De vrijvallende liquide middelen die de komende jaren naar de gemeente vloeien niet meer herbelegd worden maar gebruikt worden:

- om de schuldenpositie terug te brengen;
- als intern financieringsmiddel;
- om uit te lenen aan mede-overheden;
- om invulling te geven aan schatkistbankieren.

Vanwege de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is de verordening ex artikel 212 Gemeentewet in december aangepast. Als gevolg hiervan moest ook het nieuwe Treasurystatuut 2017 worden vastgesteld.

• *Externe ontwikkelingen*

In 2016 is gerekend met een rentepercentage van 2,5%. Die omslag rente dient vooral om binnen de gemeente kosten te verrekenen van het door de gemeente geleende geld. In 2016 is geen geld geleend.

De Europese Centrale bank liet de rente in 2016 ongemoeid, maar kondigde wel aan het obligatie opkoopprogramma te verlengen tot december 2017. Als de voortuitzichten verslechteren zal er meer worden gedaan. De inflatie nam toe tot 1,1% waarmee het gevaar voor deflatie lijkt te zijn geweken.

Voor 2016 voorziet het Centraal Planbureau een groei van de Nederlandse economie van 2,1%. Het economische herstel zet door. De werkeloosheid is sterk gedaald maar zit nog boven het langdurig jaargemiddelde van 5%. Naast de stijging van de consumptie en investeringen in woningen dragen ook bedrijfsinvesteringen, overheidsbestedingen en uitvoer positief bij aan de economische groei. Het overheidstekort neemt in 2016 met 1.5% af tot 0,5% bruto binnenlands product. (bron decemberraming 2016 CPB).

De gemeente is verplicht overtollige middelen aan te houden in de Nederlandse schatkist. Door de verplichting tot schatkistbankieren zal de Nederlandse staat minder geld hoeven te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. Voor Leudal betekent dit overtollige middelen boven de € 515 duizend automatisch worden afgeroomd naar de schatkist. Op de schatkistrekening wordt de daggeldrente Eonia vergoed. Bij negatieve Eonia rente, wat het geval was in 2016, geldt een rente van 0%.

Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het Treasurybeleid zijn koersrisico's, renterisico's en kredietrisico's. Valutarisico's spelen hier niet. Ook bestaat er nog een informatierisico, namelijk het risico dat relevante informatie inzake treasury niet tijdig of volledig wordt gemeld. Onderstaand staat een samenvatting van het verwachte risicoprofiel.

o Koersrisico

Dit is het risico op een daling van de marktwaarde van de financiële activa. Dit risico loopt elke belegger. Omdat onze gemeente de "Essent-gelden" heeft belegd in obligaties zijn de koersrisico's op het einde van de looptijd nihil. Vastrentende waarden garanderen namelijk dat op de einddatum de nominale waarde wordt uitgekeerd. Als niet voor de einddatum wordt verkocht is er geen sprake van koersverlies. Onze vermogensbeheerder volgt de ontwikkelingen op de markt nauwlettend en informeert de gemeente periodiek hierover.

o Renterisico

Renteschommelingen hebben niet alleen gevolgen voor de rentelasten of renteopbrengsten bij het aantrekken dan wel uitzetten van gelden maar ook voor de koersen van obligaties. Het beheersen van renterisico's op korte schuld geschiedt door de kasgeldlimiet en op langlopende schulden door de renterisiconorm.

a) Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een percentage van de omzet van de gemeente dat de ruimte voor korte financiering aangeeft en heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal één jaar. De limiet bedraagt maximaal 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. Wanneer de vlottende schuld de norm herhaaldelijk overschrijdt moet er worden geconsolideerd. Dit betekent dat de kortlopende schuld moet worden omgezet naar langlopende schuld.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
	2016	2016	2016	2016
Kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal per 1 januari	83.567	83.567	83.567	83.567
Limiet percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Normbedrag	7.103	7.103	7.103	7.103
Netto vlottende positie				
Vlottende schuld	308	0	543	0
Vlottende middelen	-93	-4.373	-7214	-7.853
Netto saldo	215	-4.373	-6.671	-7.853
Onder- / overschrijding normbedrag				
Ruimte onder de kasgeldlimiet	6.888	11.476	13.774	14.956
Overschrijding kasgeldlimiet				

b) Renterisiconorm

Deze norm geeft het kader om tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te komen dat het renterisico door renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Renteaanpassing doet zich voor als de geldgever het lening percentage gedurende de looptijd herziet. Van herfinanciering is sprake als een vervangende lening wordt aangetrokken om te voldoen aan de aflossingsverplichtingen van bestaande leningen. Bij een gelijkmatige opbouw zal ook het renterisico over de vaste schuld in de tijd gelijkmatig zijn verspreid. Op grond van de renterisiconorm mag maximaal 20% van het begrotingstotaal bij de realisatie niet worden overschreden.

(bedragen x € 1.000)

renterisico	Begroting 2016	Rekening 2016
begrotingstotaal per 1 januari	79.438	797.438
norm percentage	20%	20%
renterisiconorm	15.888	15.888
rente herziening	0	0
aflossingen	5.951	5.951
renterisico	5.951	5.951
onder - / overschrijding normbedrag		
ruimte onder de renterisiconorm	9.937	9.937
overschrijding renterisiconorm		

Gemeentefinanciering

Dit onderdeel geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringspositie van onze gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte van de gemeente. De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de leningenportefeuille.

Financieringspositie

Bij de aanvang van het begrotingsjaar 2016 werd een theoretisch financieringstekort van afgerond € 17 miljoen voorzien. Tenminste als alle voor de meerjarenraming opgenomen investeringen voor genoemde datum daadwerkelijk worden gerealiseerd. Dit betekent dat het beschikbare vermogen (reserves en voorzieningen; geldleningen) lager is dan de vaste activa. Het hebben van een tekort leidt ertoe dat de noodzaak tot financiering met rentedragend vreemd vermogen wordt vergroot

(bedragen x € 1.000)

financieringspositie per	Begroting 2016	Balans 1-1-2016	Balans 31-12-2016
activa			
vaste activa	149.222	134.571	129.720
grondexploitatie	6.435	6.611	6.175
saldo	155.657	141.182	135.895
passiva			
reserves	-62.945	-72.267	-73.757
voorzieningen	-1.630	-2.005	-4.149
langlopende leningen	-73.758	-73.759	-67.807
saldo	-138.333	-148.031	-145.713
financieringssaldo	17.324	-6.849	-9.818

De financieringsbehoefte mag tot de kasgeldlimiet gefinancierd worden met kort geld en daarboven vaste geld.

Leningenportefeuille

Dit overzicht geeft inzicht in de samenstelling, de grootte en de rentegevoeligheid van de opgenomen leningen.

(bedragen x € 1.000)

leningenportefeuille per 1 januari	Begroting 2016	Rekening 2016
vaste geldleningen	- 73.758	- 73.758
af: reguliere aflossingen	5.951	5.951
vervroegde aflossingen		
saldo	- 67.807	- 67.807
gemiddeld rentepercentage geldleningen	3,92 %	3,92 %

Relatiebeheer

Gemeente Leudal heeft de BNG als huisbankier. Bijna alle financiële transacties worden bij deze bank afgewikkeld via de concernrekening. Verder heeft de gemeente een rekening bij Rabobank Peel, Maas en Leudal. Ultimo 2013 is een schatkistrekening geopend om dagelijks de rekeningensaldi bij de BNG en Rabobank af te kunnen romen.

Beleggingsportefeuille

De verkoopopbrengst van de Essent-aandelen groot € 40 miljoen werd rentedragend uitgezet. Het beheer van de beleggingsportefeuille is neergelegd bij BNG Vermogensbeheer. Het spreekt voor zich dat daarbij de wettelijke normen en kaders worden gerespecteerd. De raad wordt periodiek geïnformeerd over de obligatieportefeuille.

Rating verdeling	AAA	AA	A	Overig	Totaal
Sectoren					
Financieel	8.0%	36.6%	29.7%	15.8%	90.1%
Liquiditeiten					
Overheid			5.0%	4.9%	9.9%
Totaal	8.0 %	36.6 %	34.7 %	20.6 %	100.0 %
landenverdeling					
Spanje			29.7%	4.9%	34.6%
Frankrijk	8.0%	14.1%			22.1%
Verenigd Koninkrijk				15.8%	15.8%
Ierland		10.3%	3.5%		13.8%
Nederland		12.2%			12.2%
Slovenië			1.5%		1.5%
Totaal	8.0 %	36.6 %	34.7 %	20.6 %	100.0 %

Over geheel 2016 is een rendement van 2.85% behaald. Het cumulatieve rendement over de gehele looptijd van de beleggingsportefeuille is uitgekomen op 60.18%. Op jaarbasis betekent dat 6.8% gemiddeld.

EMU saldo

In de wet Hof zijn de Europese normen verankerd voor de hoogte - en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. De decentrale overheden leveren een gelijkwaardige bijdrage aan het naleven van de EMU-normen. Bestuurlijk is afgesproken de komende jaren geen sanctie toe te passen bij blijvende overschrijding van de norm. Gemeenten krijgen een individuele referentiewaarde voor het EMU-tekort in een jaar. Voor het sturen op de ontwikkeling van de gemeenteschuld luidt het devies: Let bij het opstellen van de begroting op de ontwikkeling van de hoogte van uw gemeenteschuld. Te hoge schulden zijn slecht voor de financiële gezondheid van de gemeenten. Pas als het plafond voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten wordt overschreden kan de individuele referentie waarde een rol gaan spelen.

Het EMU saldo is berekend op basis van het kasstelsel. De financiële administratie van gemeenten is gebaseerd op het baten- en lastenstelsel. Dit maakt het sturen op het EMU-saldo lastig.

(bedragen x 1.000)

	EMU saldo	Begroting 2016 vóór wijziging	Begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016
	omschrijving			
1 + / -	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan / onttrekking uit reserves [artikel 17c BBV] [positief saldo = plus en negatief saldo = min]	-1.921	2.704	-1.452
2 +	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	6.009	5.616	5.897
3 +	Bruto dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.901	2.380	5.317
4 -	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd.	8.841	6.365	3.662
5 +	Bijdragen van andere overheden , de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4		978	841
6 +	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op de exploitatie verantwoord.			
7 -	Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan).			
8 +	Baten bouwgrondexploitatie voorzover transacties niet op de exploitatie verantwoord.			
9 -	Lasten op de balanspost voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen.	3.432	2.682	3.167
10 -	Lasten i.v.m. transacties met derden t.l.v. reserves , die niet vallen onder één van bovenstaande posten.			
11	Verkoop van effecten			
	Gaat u effecten verkopen: ja / nee	nee	nee	ja
-	Zo, ja wat is de verwachte boekwinst op de exploitatie			61
	berekend emu -saldo	-5.284	2.631	3.774
	Emu referentie waarde gemeente Leudal [Emu-norm]	-3.047	-3.047	-3.047
	onderschijding emu norm		5.678	6.821
	overschrijding emu norm	2.237		

Bedrijfsvoering

Algemeen

Aan overheden worden tegenwoordig steeds meer eisen gesteld. De inwoner verwacht van de gemeente dat deze rechtmatig handelt, betrouwbaar, transparant, doelmatig, doeltreffend is en anticipeert en inspeelt op de maatschappelijke ontwikkelingen en wensen van de inwoner. En dat betekent nogal wat voor onze manier van werken. De bedrijfsvoering wordt daarbij meer extern gericht (van "buiten" naar "binnen" kijkend).

Het beleid van de gemeente voor deze paragraaf is vastgelegd in de beleidsnotities:

- Visie Leudal 2016
- Strategische visie 2020 Leven in Leudal
- Visiedocument dienstverlening van de gemeente Leudal, bepaling van de streeforganisatie
- Ons Leudal

Organisatieontwikkeling

Januari 2016 is de nieuwe organisatiestructuur geïmplementeerd en medewerkers zijn geïnformeerd over hun positie binnen de organisatie. De eerste helft van 2016 zijn ongeveer 25 vacatures opengesteld en ingevuld. Deze invulling gebeurt niet altijd door medewerkers aan te stellen voor onbepaalde tijd, maar gebeurt ook door mensen te binden voor een kortere of langere periode afhankelijk van de duur van de opdracht of verandering die er ligt.

De drie afdelingen (Dienstverlening, Bedrijfsvoering en Co-creatie) hebben ieder een andere verandering. De afdelingshoofden hebben het afgelopen jaar een aanzet gemaakt om met deze veranderingen aan de slag te gaan. Dit hebben zij gedaan door groepsgewijs, maar ook individueel met medewerkers gesprekken aan te gaan over hun bijdrage aan deze verandering. Tevens zijn er investeringen gedaan in individuele opleiding, gezamenlijke bijeenkomsten, coaching, e-learning etc. In 2017 zal hier een vervolg aan gegeven worden.

De basis op orde is een thema wat in 2016 nadrukkelijk is opgepakt en ook een duidelijke plek heeft gekregen in ons opleidingsbeleid. In 2016 is daar o.a. inhoud aan gegeven door een e-learning "Hoe werkt de gemeente?" en workshops om de kennis algemene wet bestuursrecht/besluitvormingsproces bij te spijkeren.

Kennis hebben alleen is niet meer voldoende. De vaardigheid ontwikkelen om wendbaar te worden in het steeds weer veranderende krachtenveld van zowel buiten als binnen is des te belangrijker. Onze medewerkers worden dus vooral in staat gesteld om de "zachte" kant te ontwikkelen: weten hoe ze zelf het proces kunnen beïnvloeden waarin oplossingen tot stand komen en waarbij de samenleving op de best mogelijke manier, binnen de kaders, bediend kan worden. Dit leerproces, waarin bewustwording een eerste grote stap is, heeft alles te maken met het op orde brengen van de basis. Het begint met de juiste grondhouding, de juiste mindset. Dat is de basis die in tweede en derde instantie ook functies, rollen, systemen en processen op orde kan brengen.

Verbeteren interne dienstverlening

2016 is vooral gebruikt om maatregelen te benoemen om de basis op orde te krijgen en de eerste projecten daarvoor uit te voeren.

Implementeren externe en interne dienstverlening:

1) Verbeteren externe dienstverlening;

De doorontwikkeling en verdieping van de digitale externe dienstverlening stagneert omdat prioriteit wordt gegeven aan de basis op orde. Het programma "Leudal bouwt aan de basis" is gestart en loopt door tot 2017, 2018. In dit programma zijn projecten opgenomen om de organisatie in een stand te brengen waardoor de transitie naar digitaal werken minder impact heeft.

De technische voorziening ondersteunt nog niet de primaire processen ook hier wordt de basis op orde gebracht. Volledig digitaal werken is nog niet aan de orde door onder andere de status van het analoge archief.

De uitbesteding van het scannen van inkomende post is beëindigd. In huis uitvoeren van deze werkzaamheden levert een grotere flexibiliteit en het financieel voordeel was gering.

Contractbeheer is belegd en de daadwerkelijke uitvoering is in 2017.

2) Verbeteren interne dienstverlening:

In 2016 is het declaratieproces en de verlofregistratie gedigitaliseerd in het personeelsinformatiesysteem. Het restant van het budget wordt ingezet om de dienstverlening van post en archief te verbeteren door de archieven op orde te brengen en het postproces te optimaliseren. De organisatie van het servicecentrum is aangepast zodat tijdens kantooruren het centrum bezet is.

Doorontwikkeling P&C-cyclus

De overdracht van nieuwe taken naar de gemeente, de integrale benadering van het sociale en fysieke domein en de transformatieopgave vragen om een andere manier van sturen. Hiervoor hebben we in 2016 een integrale doelenboom opgezet. Deze integrale doelenboom geeft aan waar de focus ligt voor de raad, het college en het management. In 2016 hebben wij deze doelenboom voor het eerst gebruikt in de voortgangsrapportages. En nu dus ook in deze jaarrekening. Bij elk instrument uit de cyclus hebben we een stap weten te zetten: in het doorleven van de doelstellingen en effecten die we willen bereiken, in het concreter uitwerken daarvan en in het monitoren. Dit alles om te komen tot een passend en eigentijds sturingsinstrument.

De P&C cyclus is in 2016 aangepast. Zo zijn de voortgangsrapportages teruggebracht van drie naar twee hebben we bij de 2^e Raadsrapportage het papieren boekwerk vervangen door een mondelinge presentatie. Een klankbordgroep met raadsleden is opgericht en in samenwerking met de ambtelijke organisatie pakken we ontwikkelingen en verbeteringen in de P&C cyclus op. In 2017 gaan wij hiermee door en gaan we bijvoorbeeld aan de slag met de indicatoren: het koppelen van indicatoren aan onze doelstellingen en het bepalen van streefwaarden.

Samenwerking

Net voor het zomerreces 2016 is de raad geïnformeerd over het voornemen van de colleges van de gemeenten Leudal, Nederweert, Roermond en Weert (LNRW) om de samenwerking op de bedrijfsvoering te intensiveren. In bedoelde raadsinformatiebrief is o.a. vermeld:

- LNRW-samenwerking bedrijfsvoering leidt tot winst op kwaliteit, kwetsbaarheid en kosten;
- gekozen is om te samenwerken volgens het "partnermodel", waarbij één gemeente namens de andere partners integraal de ambtelijke voorbereiding en uitvoering van een taakgebied verzorgt;
- gestart wordt met de taakgebieden Financiën, HRM en (Geo-)informatie;
- de samenwerking is een dynamisch proces dat zich stapsgewijs ontwikkelt.

In het najaar 2016 is de beoogde lijn ambtelijk uitgewerkt en zijn keuzes gemaakt over de toedeling van taakgebieden aan de betrokken gemeenten. In de loop van deze periode bleek echter ook dat verschillende factoren leidden tot bestuurlijke twijfel over de wenselijkheid van de voorgestelde aanpak. Om die reden is in december 2016 de beoogde aanpak opnieuw in de colleges geagendeerd. Uit deze richtinggevende ronde van besluitvorming is gebleken dat binnen de colleges van Nederweert en Weert, met name door de standpuntbepaling rondom de F- en P-functie, niet voldoende draagvlak bestaat om het eerder beoogde LNRW-partnermodel te implementeren.

De verdere inrichting van het Expertisecentrum GEO, met daarin de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) gaat echter wel door en is gehuisvest in ons gemeentehuis. Hier zal een bestuursovereenkomst aan ten grondslag liggen die medio 2017 aan de raad wordt voorgelegd.

Personeel en organisatie (inclusief P-taakstelling)

We liggen financieel gezien op schema voor de personele taakstelling van 1 miljoen bezuinigen in 2018. Inmiddels is ruim de helft hiervan gerealiseerd. De verwachting is dat het restant van deze taakstelling de komende 2 jaar gerealiseerd kan worden. Dit vraagt wel een stevige inspanning van de organisatie omdat er tegelijkertijd ook geïnvesteerd moet worden in de kwaliteit. In 2016 is daarom een start gemaakt met strategische personeelsplanning per afdeling hetgeen afdelingshoofden gaat ondersteunen bij de keuzes die gemaakt moeten worden.

In 2016 is daarnaast een nieuwe gesprekscyclus geïntroduceerd die een focus legt op de gesprekken met de sturende, beleidsmatige en adviserende functies. Hierbij wordt de medewerker de eigenaar van zijn eigen ontwikkeling en de resultaten die neergezet worden. De leidinggevende stelt kaders en faciliteert. In de vorm van workshops zijn medewerkers hierin meegenomen, de daadwerkelijke start vindt plaats in 2017, dit zal ook verder ondersteund gaan worden door het e-HRM systeem.

Taakstelling Personeel

De stand van de P-taakstelling is per 31 december 2016 als volgt.

Onderdeel	2016	2017	2018	2019	2020
P-Taakstelling			1.000.000	1.000.000	1.000.000
Realisatie			- 521.130	- 526.637	- 530.551
Resteert			478.870	473.363	469.449

Juridische zaken

In de afgelopen jaren zijn een aantal beleidsstukken met betrekking tot privacy en informatiebeveiliging vastgesteld. Daarnaast is voor 6 van de Midden-Limburgse gemeenten een Functionaris gegevensbescherming aangesteld. Van belang is dat verder uitvoering wordt gegeven aan de uitvoering van de vastgestelde beleidsnotities. Daarnaast zal in mei 2018 de Europese privacyverordening (Algemene Verordening Gegevensbescherming) in werking treden. Dit brengt met zich dat een aantal aanvullende eisen aan privacybescherming zullen gaan gelden waarop de gemeente zich zal moeten voorbereiden. In verband met het vorenstaande werd door de raad bij de begroting 2017 middelen beschikbaar gesteld t.b.v. 0,5 fte. Deze formatieruimte zal op korte termijn worden ingevuld.

Door het aanstellen van een tweetal (parttime)mediators is een start gemaakt met (pre)mediation. De verwachting bestaat dat een meer informele aanpak van bezwaren en klachten de aanvaardbaarheid van de overheidsbesluiten vergroot. Door tijdig het gesprek aan te gaan met de burger middels het inzetten van mediationvaardigheden wordt het formeel en juridisch afdoen van bezwaren beperkt en zal eerder sprake zijn van een bevredigende afloop van het besluitvormingsproces. Informele aanpak betekent ook dat minder bezwaarschriften voor advies zullen worden voorgelegd aan de commissie bezwaarschriften. Ook de commissie streeft naar meer oplossingsgerichte advisering en sluit daarbij aan bij het landelijk streven bij de rechtbanken om zaken doelmatig te beslechten (nieuwe zaken behandeling).

Per 1 februari 2016 is de burgemeester expliciet 'hoeder van integriteit' in zijn rol als bestuursorgaan. Dit is het gevolg van een wijziging van de Gemeentewet. Burgemeesters moeten volgens het aangepaste wetsartikel de integriteit van het bestuursorganen bevorderen en bij (vermoedens van) integriteitsschendingen bij het bestuur handelend optreden. In 2016 heeft de burgemeester het initiatief genomen om voor college en raad themabijeenkomsten te organiseren. Aan de hand van bepaalde cases werd ingezoomd op het thema integriteit. Het streven is erop gericht om het thema integriteit op deze wijze geregeld onder de aandacht van bestuur en ambtelijke organisatie te brengen.

Communicatie

In 2016 heeft Leudal geïnvesteerd in capaciteit en kwaliteit van communicatie ten behoeve van het imago van de gemeente Leudal. In het 2e kwartaal is een Strategisch Communicatieadviseur aangesteld om de communicatie van de gemeente Leudal naar een hoger niveau te tillen. Hiertoe is in het 4e kwartaal van 2016 een plan van aanpak door het college vastgesteld.

Leudal zet in op heldere en pro-actieve communicatie om zo verbinding met en betrokkenheid van burgers tot stand te brengen. Leudal maakt hierbij gebruik van een mix aan (moderne en traditionele) communicatiemiddelen. Voor reguliere advisering van bestuur en advisering in majeure projecten is Team Communicatie in het 3e kwartaal van 2016 versterkt met een fulltime communicatieadviseur.

Financiën

- Vennootschapsbelasting: Vanaf 1 januari 2016 zijn overheidsondernemingen die winst beogen of structurele overschotten behalen en concurreren met de markt, vennootschapsbelastingplichtig. Dit betekent dat Leudal over 2016 voor het eerst een aangifte vennootschapsbelasting moet indienen. Voor 2016 bedraagt de verwachte latente fiscale belastingdruk € 83.000. Dit heeft vooral betrekking op de grondexploitatie.

- **Kostentoerekening:** In 2016 is door het merendeel van de medewerkers de tijd verantwoord en zijn de geraamde doorbelaste uren aan de producten gebaseerd op de teamplannen 2013/2014 (voor de organisatieontwikkeling). De tijdschrijfgegevens zijn onvoldoende betrouwbaar en met de informatie wordt weinig gedaan. Het heeft daarom weinig tot geen toegevoegde waarde om de werkelijke doorbelaste uren aan de producten toe te rekenen, zeker omdat de tijdschrijfgegevens onvoldoende betrouwbaar zijn. Vanaf 2016 baseren wij - tegenstelling tot de voorgaande jaren - de doorbelasting van de uren op de voorcalculatie. In 2017 stoppen we daarom met tijdschrijven.

Wat heeft het gekost?

Overhead

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	realisatie 2015	begroot 2016	realisatie 2016
hulpkostenplaats:			
huisvesting	905	930	831
ICT	1.916	2.452	2.193
Facilitaire Zaken	382	412	401
P & O kosten	813	1.361	1.508
Organisatie-eenheden (incl griffie)	0	0	0
* loonkosten	11.633	13.198	12.423
* overige kosten	1.203	1.038	1.139
Totaal	16.852	19.391	18.495

Verbonden partijen

Algemeen

De uitvoering van een aantal gemeentelijke taken is overdragen aan verbonden partijen. De gemeente blijft verantwoordelijk, maar voert de taken niet zelf meer uit. Voorbeelden zijn het onderbrengen van taken in de gemeenschappelijke regelingen (hierna GR). Andere verbonden partijen van de gemeente zijn vennootschappen waarin Leudal ook aandeelhouder is (o.a. Enexis, BNG). Daarnaast participeert Leudal in samenwerkingsverbanden (o.a. SML en Keyport 2020) die vanuit hun aard en werkgebied een nauwe relatie hebben met de gemeente, ook dit zijn verbonden partijen.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen deelnemingen door de gemeente in publiekrechtelijke samenwerkingsorganisaties (gemeenschappelijke regelingen) en privaatrechtelijke samenwerkingsorganisaties (N.V.'s, B.V.'s, Stichtingen etc.).

Een bestuurlijk belang bestaat als de gemeente enige zeggenschap kan uitoefenen via een bestuurszetel of stemrecht.

Een financieel belang houdt in dat:

- de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij;
- financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente;
- de door de gemeente verstrekte geldleningen die niet door derden zijn gegarandeerd en waarbij de gemeente haar geld kwijt is als de verbonden partij de lening niet kan terugbetalen.

Het beleid is vastgelegd in de nota verbonden partijen (2011). De nota heeft tot doel kaders en handvaten te bieden in de samenwerking met verbonden partijen. In de strategische visie heeft de raad uitgesproken dat de gemeente in samenspraak en in samenwerking met bewoners en bedrijven, met de regio en de provincie, de kansen die zich in Leudal voordoen wil benutten. De strategische visie is tot stand gekomen door overleg met de (buur)gemeenten en de oriëntatie van het college op regionale samenwerking.

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

Naam	Plaats
Samenwerkingsverband Westrom	Roermond
GR; Veiligheidsregio Limburg Noord (incl. Brandweerdistrict Weert)	Venlo
GR; Maasland	Haelen
Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	Roermond
GR; Gemeente Venlo (internationale zaken)	Venlo
Openbaar Lichaam D-NL Grenspark Maas-Swalm-Nette	Roermond
Samenwerking Midden-Limburg	Maastricht
KEYPORT 2020	Roermond
Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV	Roermond
IJzeren Rijn	Venlo
Leisure Port	Venlo
Euregio Rijn-Maas-Noord	Mönchengladbach
Enexis NV	Den Bosch
CBL Vennootschap BV	Den Bosch
CSV Amsterdam BV	Amsterdam
Verkoop Vennootschap BV	Den Bosch
Vordering op Enexis BV	Den Bosch
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	Borssele
Ominibuzz	Geleen
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Den Haag
Routebureau Noord- en Midden-Limburg	
Omnibuzz	Venlo

Naam	Doelstelling	Belang
Samenwerkingsverband Westrom; Roermond	• Uitvoering Wet sociale werkvoorziening (WsW) • Zoveel mogelijk inwoners arbeid bieden in een beschutte werkomgeving. In de komende jaren wordt de sociale werkvoorziening afgebouwd	bijdrage € 224.000 De 5 gemeenten in Midden-Limburg zijn eigenaar van Westrom. In het dagelijks bestuur is Leudal vertegenwoordigd door 1 wethouder. In het algemeen bestuur door 2 wethouders.
GR; Veiligheidsregio Limburg Noord; Venlo	• De veiligheidsregio voert taken uit op het gebied van rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweerzorg en Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en levert een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen aan programma 1 • De GGD maakt ook onderdeel uit van de veiligheidsregio. De GGD is een advies- en uitvoeringsorganisatie op het gebied van de Wet Publieke Gezondheid (WPG) en heeft van daaruit een belangrijke taak bij de realisatie van doelstellingen in programma 1	bijdrage € 3.120.986
GR Maasland; Haelen	De reinigingsdienst Maasland voert taken uit op het gebied van inzameling huishoudelijke afvalstoffen, verwijderen van veegvuil, afvalslib en inzameling van bedrijfsafvalstoffen en levert een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen in programma 3.	bijdrage € 1.343.471
Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW); Roermond	BsGW is een uitvoeringsgerichte organisatie die de belastingheffing en invordering van gemeenten en waterschappen uitvoert. Doel van het samenwerkingsverband is om de belastingheffing en invordering op een kwalitatief hoog niveau en doelmatig te realiseren. De gemeente Leudal is per 1 januari 2013 deelnemer van BsGW.	bijdrage € 474.802 In algemeen bestuur is namens leudal 1 wethouder afgevaardigd.
GR Gemeente Venlo (internationale zaken); Venlo	Het helpen realiseren van regionale beleidsdoelen in Noord- en Midden-Limburg door advisering en het voeren van regie ten aanzien van internationale positionering en het verkleinen van grensbarrières.	bijdrage € 10.148 € 0,28 per inwoner, 36.244 inwoners per 1 januari 2015. De bijdrage geldt tot het jaar 2018. Bij de begroting 2018 wordt de deelname aan de vernieuwde bestuursopdracht heroverwogen. In 2014 heeft de raad besloten uit de Bestuursopdracht te treden en een opzegtermijn van 3 jaar in acht te nemen

Financieel				Beleidsverantwoording 2016 en Ontwikkelingen 2017	
eigen vermogen	01-01-16	€	3.132.000	Beleidsverantwoording 2016	
	31-12-16	€	2.517.000	Daling van het aantal wsw-ers (voor Leudal van 147 naar)	
vreemd vermogen	01-01-16	€	67.000	Extra taakstelling gemeenten.	
	31-12-16	€	312.000	Speerpunten 2017:	
resultaat		€	-613.073	• Verdere voorbereiding van de fusie Westrom - Rissegroep.	
taakstelling omvang		€		• Uitvoering geven aan de Participatiewet	
gerealiseerd		€		• Toekomstbestendig bedrijfsmodel ontwikkelen, de financiële huishouding verbeteren. Verdere daling van het aantal fte's in de sociale werkvoorziening met 5 %.	
				Daling van de overige personeelskosten met 3 %.	
eigen vermogen	01-01-16	€	3.061.000	Beleidsverantwoording 2016	
	31-12-16	€	1.675.000	• Besluit over de bijdragesystematiek per 1 januari 2017 met ingroepering van 3 jaar	
vreemd vermogen	01-01-16	€	46.018.000	• Regionalisering huisvestingslasten brandweerkazernes per 1 januari 2017	
	31-12-16	€	44.341.000	• Het programma Brandveilig Leven is in uitvoering	
resultaat		€	65.000	• de Meldkamer is verplaatst naar de centrale meldkamer in Maastricht	
taakstelling omvang				Speerpunten 2017:	
gerealiseerd				• Verdere implementatie van de visie op repressie en het repressief brandweerorganisatieplan	
				• Uitvoeren programma Brandveilig Leven	
				• Arbeidshygiene brandweer • Organisatieontwikkeling zodat deze ook op uitdagingen in de toekomst is voorbereid	
				• GGD: aan extra adolescenten contactmoment is invulling gegeven aan het project Mazzl. In 2017 wordt dit verder opgepakt.	
				GGD heeft in 2016 de taak gezondheidsbevordering van statushouders opgepakt. In 2017 vindt besluitvorming in BC GGD plaats over financiering hiervan.	
eigen vermogen	01-01-16	€	1.099.000	Beleidsverantwoording 2016	
	31-12-16	€	1.022.000	- taakstellende kostenreductie binnen budgetten opgelost	
vreemd vermogen	01-01-16	€	6.316.000	- netto-kosten in 2016 met € 10.000 gedaald t.o.v. 2015	
	31-12-16	€	7.349.000	- BsGW heeft haar taakstellingen met betrekking tot het heffen en innen van belastingen voor het belastingjaar 2016 gerealiseerd. Kwijtscheldingen, WOZ-bezwaren en overige bezwaren zijn in 2016 binnen de wettelijke afhandelnormen	
resultaat		€	-29.000	verwerkt	
taakstelling omvang		€		- BsGW is afnemer van brongegevens en zal, voor zover van toepassing en binnen de wettelijke verplichte termijn, aansluiten bij de landelijke voorzieningen voor WOZ.	
gerealiseerd		€			
eigen vermogen	01-01-16	€	-284.000	Beleidsverantwoording 2016	
	31-12-16	€	-998.000	- Het totaal kg restafval dat per inwoner in 2015 is verbrand bedroeg 118 kg (108 kg is huis-aan-huis ingezameld, 10 kg betreft grof huishoudelijk afval). Met dit resultaat	
vreemd vermogen	01-01-16	€	5.998.000	scoren Leudal, Maasgouw en Roerdalen gezamenlijk:	
	31-12-16	€	5.439.000	o 42% lager dan het landelijk gemiddelde;	
resultaat		€	-714.000	o 23% lager dan het gemiddelde van klasse D. Het op basis hiervan berekende afvalscheidingspercentage bedraagt 76%.	
taakstelling omvang		€		Met dit percentage is de landelijke doelstelling, 75% in 2020, nu al bereikt, waarmee RD Maasland landelijk gezien, zich in de kopgroep bevindt.	
gerealiseerd		€		- Binnen de groep "goedkoopste inzamelaars" zijn de kosten van RD Maasland 12% lager dan het groepsgemiddelde.	
				- Uit de in 2016 gehouden audits is gebleken dat verbeteringen zijn geëffectueerd en is het ISO certificaat verlengd. Naast dit certificaat beschikt RD Maasland over VCA 1* (VGM = Veiligheid Gezondheid en Milieu) en is het bedrijf erkend als leerwerkbedrijf.	
				- In 2016 is de tevredenheid van de bezoekers van de millieuparken gemeten via een enquête. Deze enquête laat zien dat over het algemeen de bezoekers zeer tevreden zijn. De gemiddelde score bedraagt 8,6 (op de schaal van 1 tot 10). Minder tevreden is men ten aanzien van de kosten die betaald moeten worden voor grof restafval, €10,00 per 0,5 m3.	
				Speerpunten 2017:	
				• Sluitende begroting	
				• Kostenindexering van gemiddeld 2%	
				• Taakstelling op kostenindexering van 2% ook voor 2017	
				• Innovatie en procesoptimalisatie	
				• Onderzoek proceskosten	
eigen vermogen	01-01-16	n.v.t.		Beleidsverantwoording 2016: De gemeente Venlo heeft in 2016 in samenwerking met de gemeenten Roermond, Venray en Weert een herijkingsvoorstel opgesteld om tot een geactualiseerde en verbrede Bestuursopdracht te komen. Het voorstel is in mei/juni 2016 aan de burgemeesters en gemeentesecretarissen gepresenteerd. De vernieuwde bestuursopdracht is in juli 2016 ter ondertekening verstuurd naar de dertien gemeenten. Speerpunten 2017: De gemeente Leudal heeft per brief dd 7-11-2016 LE2016UIT/3619 het nieuwe afsprakenkader bestuursopdracht internationale zaken Noord- en Midden-Limburg tot 1-1-2018 ondertekend. Aan de hand van de uitgangspunten en dienstverlening van de vernieuwde bestuursopdracht zal het college B&W verdere deelname heroverwegen en bij de begrotingsbehandeling 2018 ter besluitvorming aan de raad voorleggen.	
	31-12-16	n.v.t.			
vreemd vermogen	01-01-16	n.v.t.			
	31-12-16	n.v.t.			
resultaat		n.v.t.			
taakstelling omvang		n.v.t.			
gerealiseerd		n.v.t.			
De gemeente Leudal heeft de samenwerking per 1 januari 2018 opgezegd. Brief LE2014UIT/6937.					

Naam	Doelstelling	Belang
Openbaar Lichaam D-NL Grenspark Maas-Swalm-Nette; Roermond	Het doel van het Grenspark is om van het landschappelijk waardevolle grensgebied één regionale grensoverschrijdende identiteit te maken. Dit gebeurt door de recreatieve mogelijkheden binnen de gebieden aan weerszijde van de grens te promoten en te verbeteren. Het coördineert en voert daartoe grensoverschrijdende projecten uit, o.a. met subsidies van de EU. Het levert een bijdrage aan programma 1.	bijdrage 3876
Samenwerking Midden-Limburg; Roermond	Per 1-1-2015 is de Samenwerkingsovereenkomst Midden-Limburg van start gegaan middels een bestuursovereenkomst tussen de 7 Midden-Limburgse gemeenten. Doel van de bestuursovereenkomst SML is: • Het organiseren van een netwerkstructuur die voor bundeling en coördinatie zorgt van projecten en trajecten op economisch, sociaal en fysiek terrein • Het in de overeenkomst bepaalde laat de publiekrechtelijke positie en de bevoegdheden van overheden onverlet	Bijdrage € 22.500 € 1,50 per inwoner; proces en organisatiekosten. In de begroting 2016-2019 (60051000) is een budget van € 55.020 (€ 1,50 per inwoner) voor regionale samenwerking opgenomen. Dit budget is bedoeld voor de proces- en organisatie van het netwerk Samenwerking Midden-Limburg (SML) (€ 0,75 per inwoner) en Keyport 2020 (€ 0,90 per inwoner).
Keyport 2020; Roermond	Stichting Keyport 2020 is de samenwerking tussen ondernemers, overheid en onderwijs (triple helix) in Midden-Limburg voor het duurzaam versterken van de economische structuur en het verbeteren van het vestigingsklimaat. De gemeenten faciliteren de triple helix samenwerking door het ter beschikking stellen van een financiële bijdrage. Samen met de andere helixen worden er, op basis van een gezamenlijke agenda, lobby, activiteiten en projecten uitgevoerd die een bijdrage leveren aan de economische structuur en het vestigingsklimaat. Hierbij zijn het bedrijfsleven en het onderwijs in de 'lead'. Het bedrijfsleven investeert in innovatie en groei en het onderwijs levert de daarvoor noodzakelijke kennis.	bijdrage € 32.791 Het Algemeen Bestuur besloten om voor 2017 vast te houden aan de € 0,90 per inwoner (continuerend van de bijdrage in 2016).
Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML); Roermond	OML heeft tot doel namens de aandeelhoudende gemeenten om het vestigingsklimaat te verbeteren en de regionale economische structuur te versterken. Zij doet dit door: • Ontwikkeling van bedrijventerreinen/verkoop van bedrijfskavels • Beheer bedrijventerreinen • Herstructurering van bedrijventerreinen • Advies en begeleiding	aandeelkapitaal / belang € 2.482.658
IJzeren Rijn; Venlo	Gemeenten en instanties werken samen aan het creëren van zo veel mogelijk beïnvloedingsruimte om veiligheidsrisico's en aantasting van de leefbaarheid vanwege heringebruikname van het historische tracé van de IJzeren Rijn zo veel mogelijk te verminderen.	bijdrage n.n.b. Afhankelijk gesteld van geleverde noodzaak.
Leisure Port; Venlo	• Recreatie en toerisme wil publiek en privaat de rol verkrijgen die de sector toekomt op basis van haar economische positie • Noord-Limburg wil meer recreëren en toeristen trekken, die langer blijven en meer besteden. Noord-Limburg wil de bestedingen van eigen inwoners stimuleren • Noord-Limburg wil koploper zijn met vakanties en overnachtingen in Nederland	bijdrage € 64.394

Financieel			Beleidsverantwoording 2016 en Ontwikkelingen 2017
eigen vermogen	01-01-16	€ 49.542	Beleidsverantwoording 2016: Binnen het Grenspark zijn diverse recreatieve producten ontwikkeld en vermarkt. Ook is de eerste fase van het project digitalisering Cultuurlandschap afgerond. Speerpunten 2017: • Werkzaamheden t.b.v. functioneren van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark MSN • Voorlichting en communicatie • Grensoverschrijdende projecten o.a Cultuurlandschap verdigitaal • Advisering van deelnemers, overheden en organisaties bij de planning, realisatie van grensoverschrijdende projecten / activiteiten en grensoverschrijdende problemen
	31-12-16	€ 51.153	
vreemd vermogen	01-01-16	€ 74.172	
	31-12-16	€ 163.275	
resultaat			Beleidsverantwoording 2016 De regionale netwerksamenwerking zonder centrale sturing en met het accent op uitvoering in de werkvelden werpt zijn eerste vruchten af. Er is een gezamenlijk gedragen strategische agenda welke herkenbaar is voor onze partners in bedrijfsleven en onderwijs. Door de werkvelden is samen met de provincie voortvarend gewerkt aan concretisering van het provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL 2014). Daarnaast is er een economisch regio profiel tot stand gekomen dat we dit voorjaar met een investeringsagenda aan uw raad willen aanbieden. Speerpunten 2017: • Afstemmen onderling van de uitvoering vastgestelde regionale projecten • Afronden regionale uitwerkingen POL2014 en vastleggen in bestuursvereenkomsten met Provincie Limburg • Afstemmen economisch profiel Midden Limburg en economische agenda Keyport 2020 • Transitie sociaal als gevolg van veranderende bevolkingssamenstelling • Initieren en uitvoeren projecten in samenwerking tussen de gemeenten, maatschappelijke partners en andere overheden.
taakstelling omvang			
gerealiseerd			
eigen vermogen	01-01-16	€ -	Beleidsverantwoording 2016 (nb officiële verantwoording via jaarstukken Keyport volgt nog). Het nieuwe meerjarenprogramma, genaamd "Routeplan 2016-2020" is vastgesteld. Er zijn inmiddels 22 projecten in uitvoering gegaan. Zie www.keyport2020 voor meer info. De investering van € 1.623.018,50 in regionale economische projecten, heeft geleid tot een totale projectinvestering van € 11.449.801,50. Dit betekent dat voor iedere € 1, geïnvesteerd door Keyport 2020, ca. € 6 door het bedrijfsleven en onderwijspartners is geïnvesteerd in regionale projecten. De multiplier van de geïnvesteerde bijdrage namens Keyport 2020 is 7,05. Speerpunten 2017: uitvoering jaarplan 2017 op basis van Routeplan 2016-2020. Focus ligt op het creëren van werkgelegenheid, innovatie, ondernemerschap en arbeidsmarktoptimalisatie. Voor projecten waarin samengewerkt wordt tussen bedrijven en onderwijsinstellingen en waarvan de regio beter wordt (boost aan innovatie, ondernemerschap of arbeidsmarkt, organiseert Keyport financiering)
	31-12-16	€ -	
vreemd vermogen	01-01-16	€ -	
	31-12-16	€ -	
resultaat		€ -	Beleidsverantwoording 2016 Herfinanciering per 1-1-2017 is geregeld. Speerpunten 2017: • Uitvoering ondernemingsplan 2014-2017 - positioneren van OML als uitvoeringsorganisatie van Stichting Keyport - verdere positionering van OML als de ontwikkelingsmaatschappij van Midden-Limburg - verder uitbreiden van marktkennis en het relatienetwerk van OML - zoeken en versterken van de samenwerking met andere organisaties en marktpartijen - verdere doorontwikkeling van de huidige organisatie van uitvoerend naar procesmatig en regisserend. Voor Leudal is met name relevant de verdere ontwikkeling van Zevenellen.
taakstelling omvang		n.v.t.	
gerealiseerd		n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-16	€ 15.898.000	Beleidsverantwoording 2016 Herfinanciering per 1-1-2017 is geregeld. Speerpunten 2017: • Uitvoering ondernemingsplan 2014-2017 - positioneren van OML als uitvoeringsorganisatie van Stichting Keyport - verdere positionering van OML als de ontwikkelingsmaatschappij van Midden-Limburg - verder uitbreiden van marktkennis en het relatienetwerk van OML - zoeken en versterken van de samenwerking met andere organisaties en marktpartijen - verdere doorontwikkeling van de huidige organisatie van uitvoerend naar procesmatig en regisserend. Voor Leudal is met name relevant de verdere ontwikkeling van Zevenellen.
	31-12-16	€ 15.610.000	
vreemd vermogen	01-01-16	€ 27.049.000	
	31-12-16	€ 28.952.000	
resultaat		€ -288.000	Beleidsverantwoording 2016 Herfinanciering per 1-1-2017 is geregeld. Speerpunten 2017: • Ontwikkelingen in het dossier blijvend volgen • Reageren op actualiteiten
taakstelling omvang		n.v.t.	
gerealiseerd		n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-16	€ 72.000	Beleidsverantwoording 2016 Herfinanciering per 1-1-2017 is geregeld. Speerpunten 2017: • Ontwikkelingen in het dossier blijvend volgen • Reageren op actualiteiten
	31-12-16	€ -	
vreemd vermogen	01-01-16	€ -	
	31-12-16	€ -	
resultaat			Beleidsverantwoording 2016 Leisureport heeft door middels van een scale aan promotionele activiteiten de regio onder de aandacht weten te brengen. Tevens heeft Leisureport actief bijgedragen aan versterken van ondernemerschap door kennis en kunde aan te bieden middels workshops en onderzoek. Speerpunt 2017: Na aanleiding van de analyse eind 2016 betreffende de toekomstbestendigheid van de werkwijze van Leisureport, ligt in 2017 de focus op vernieuwing van promotiewerkzaamheden van Leisureport. De reguliere werkzaamheden op het gebied van promotie, overdracht kennis en kunde en onderzoek blijven doorgang vinden. Tevens wordt in samenwerking met Samenwerkende Limburgse VVV en Duitse toeristische organisatie inhoud gegeven aan het project eco-toerisme.
taakstelling omvang		n.v.t.	
gerealiseerd			

Naam	Doelstelling	Belang
Euregio Rijn-Maas-Noord; Munchengladbach	Doel is het stimuleren, ondersteunen en coördineren van de regionale grensoverschrijdende samenwerking op de volgende gebieden: economische ontwikkeling, ruimtelijke ordening, opleiding en onderwijs, cultuur en sport, toerisme en recreatie, milieubescherming en afvalverwerking, natuurbehoud, rampenbestrijding, communicatie, openbare orde en veiligheid. De Euregio beheert tevens de verdeling van subsidie middelen INTERREG (vierde periode). Het levert een bijdrage aan programma 4.	bijdrage € 6.880 Twee leden
Enexis NV; Den Bosch	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel: • Het (doen) distribueren en het (doen)transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water • Het in stand houden, (doen) beheren, (doen) exploiteren en (doen) uitbreiden van distributie en transportnetten met annexen voor energie • Het doen uitvoeren van alle taken die ingevolge de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet zijn toebedeeld aan een netbeheerder zoals daarin bedoeld • Het binnen de wettelijke grenzen ontplooiën van andere operationele en ondersteunende activiteiten	dividend € 672.767 belang: 0,60338 %
CBL Vennootschap BV; Den Bosch	De functie van deze CBL Vennootschap BV is dat zij de Verkopende Aandeelhouders vertegenwoordigt als medebeheerder van het CBL fonds en in eventuele andere relevante CBL-aangelegenheden en fungeert als "doorgeefluik" voor betalingen namens aandeelhouders in en uit het CBL Fonds.	bijdrage n.v.t. belang: 0,60338 %
CSV Amsterdam BV; Den Bosch	Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V.. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: • Namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON • Namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland") • Het geven van instructies aan de Escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de Escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort	bijdrage n.v.t. belang: 0,60338 %

Financieel			Beleidsverantwoording 2016 en Ontwikkelingen 2017
eigen vermogen	01-01-16	n.n.b.	Beleidsverantwoording 2016 Beoordeling en toekenning projecten Euregio en interreg bijdragen zijn in 2016 versterkt opgepakt aan de hand van nieuwe bijdrage regelingen en ingediende projecten. Van belang zijn onder andere tweetalig onderwijs, innovatietechnieken grensoverschrijdend onder andere agrarisch, arbeidsmarkt verbeteringen en uitwisseling sociaal en cultureel. Speerpunten 2017: • Stimuleren grensoverschrijdende samenwerking • Hulp bij INTERREG subsidieaanvragen, besluitvorming over INTERREG subsidie aanvragen
	31-12-16	n.n.b.	
vreemd vermogen	01-01-16	n.n.b.	
	31-12-16	n.n.b.	
resultaat 2015		n.n.b.	Beleidsverantwoording 2016 - klanttarieven gemiddeld met 0,7% verlaagd. - omzet is toch toegenomen, door toename aantal aansluitingen en meetdiensten - Winst gedaald naar € 207 mln (2015: € 223 mln) met name als gevolg van gestegen kosten i.v.m. uitrui van verzorgingsgebieden met Alliander per 1-1-2016 en een getroffen personeelsvoorziening. Speerpunten 2017: • Enexis ziet dat externe ontwikkelingen, zoals grotere ambities in klimaatakkoorden en versnelde technologie-gedreven markt disrupties, potentieel urgent en en versneld meer impact hebben op de markten en rollen van Enexis. Enexis zal daarom het strategisch plan vervoerd herijken. Doel is om deze nieuwe strategie in de AvA van april 2017 vast te laten stellen. • Enexis faciliteert de transitie naar duurzame energie. Voor het functioneren van de samenleving is dat dermate belangrijk dat het publiek belang van Enexis alleen maar toeneemt. • De Provincie c.q. Gemeente en Enexis werken samen op het gebied van duurzaamheid. De alliantie biedt door zowel concrete en strategische samenwerking een belangrijk fundament voor het kunnen behalen van de energiedoelstelling t.a.v. CO2 reductie en Groene groei in Noord-Brabant. * Enexis, de provincie en de deelnemende gemeenten hebben op dit moment al een meerjarige samenwerking voor de ontwikkeling en de uitrol van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer. Ook zijn er aanvullende afspraken over samenwerken in Buurkrachten en nul op de Meter. In 2017 wordt deze samenwerking verder verdiept en verbreed. Financiële risico's Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de standard & Poor (S&P) rating A + (stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook). In september wordt door de toezichthouder ACM bekend hoe het nieuwe methodebesluit er uit ziet. Hiermee wordt berekend wat de basis is voor vaststelling van de toegestane inkomsten in deze reguleringsperiode. Op basis van het methodebesluit rekent Enexis vervolgens haar bedrijfsvoering voor 2017 door. • De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde ad € 6,2 miljoen te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is zeer gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. • Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'Vordering op Enexis vennootschap', levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis Holding N.V. • In 2017 is de verwachting dat het streefdividend wordt uitgekeerd op basis van de winst van 2016, maar vanaf 2018 is dit onzeker.
taakstelling omvang		n.v.t.	
gerealiseerd		n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-16	€ 3.608 mln	Beleidsverantwoording 2016 - klanttarieven gemiddeld met 0,7% verlaagd. - omzet is toch toegenomen, door toename aantal aansluitingen en meetdiensten - Winst gedaald naar € 207 mln (2015: € 223 mln) met name als gevolg van gestegen kosten i.v.m. uitrui van verzorgingsgebieden met Alliander per 1-1-2016 en een getroffen personeelsvoorziening. Speerpunten 2017: • Enexis ziet dat externe ontwikkelingen, zoals grotere ambities in klimaatakkoorden en versnelde technologie-gedreven markt disrupties, potentieel urgent en en versneld meer impact hebben op de markten en rollen van Enexis. Enexis zal daarom het strategisch plan vervoerd herijken. Doel is om deze nieuwe strategie in de AvA van april 2017 vast te laten stellen. • Enexis faciliteert de transitie naar duurzame energie. Voor het functioneren van de samenleving is dat dermate belangrijk dat het publiek belang van Enexis alleen maar toeneemt. • De Provincie c.q. Gemeente en Enexis werken samen op het gebied van duurzaamheid. De alliantie biedt door zowel concrete en strategische samenwerking een belangrijk fundament voor het kunnen behalen van de energiedoelstelling t.a.v. CO2 reductie en Groene groei in Noord-Brabant. * Enexis, de provincie en de deelnemende gemeenten hebben op dit moment al een meerjarige samenwerking voor de ontwikkeling en de uitrol van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer. Ook zijn er aanvullende afspraken over samenwerken in Buurkrachten en nul op de Meter. In 2017 wordt deze samenwerking verder verdiept en verbreed. Financiële risico's Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de standard & Poor (S&P) rating A + (stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook). In september wordt door de toezichthouder ACM bekend hoe het nieuwe methodebesluit er uit ziet. Hiermee wordt berekend wat de basis is voor vaststelling van de toegestane inkomsten in deze reguleringsperiode. Op basis van het methodebesluit rekent Enexis vervolgens haar bedrijfsvoering voor 2017 door. • De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde ad € 6,2 miljoen te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is zeer gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. • Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'Vordering op Enexis vennootschap', levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis Holding N.V. • In 2017 is de verwachting dat het streefdividend wordt uitgekeerd op basis van de winst van 2016, maar vanaf 2018 is dit onzeker.
	31-12-16	€ 3.704 mln	
vreemd vermogen	01-01-16	€ 2.591 mln	
	31-12-16	€ 2.608 mln	
resultaat		€ 207 mln	Beleidsverantwoording 2016 - klanttarieven gemiddeld met 0,7% verlaagd. - omzet is toch toegenomen, door toename aantal aansluitingen en meetdiensten - Winst gedaald naar € 207 mln (2015: € 223 mln) met name als gevolg van gestegen kosten i.v.m. uitrui van verzorgingsgebieden met Alliander per 1-1-2016 en een getroffen personeelsvoorziening. Speerpunten 2017: • Enexis ziet dat externe ontwikkelingen, zoals grotere ambities in klimaatakkoorden en versnelde technologie-gedreven markt disrupties, potentieel urgent en en versneld meer impact hebben op de markten en rollen van Enexis. Enexis zal daarom het strategisch plan vervoerd herijken. Doel is om deze nieuwe strategie in de AvA van april 2017 vast te laten stellen. • Enexis faciliteert de transitie naar duurzame energie. Voor het functioneren van de samenleving is dat dermate belangrijk dat het publiek belang van Enexis alleen maar toeneemt. • De Provincie c.q. Gemeente en Enexis werken samen op het gebied van duurzaamheid. De alliantie biedt door zowel concrete en strategische samenwerking een belangrijk fundament voor het kunnen behalen van de energiedoelstelling t.a.v. CO2 reductie en Groene groei in Noord-Brabant. * Enexis, de provincie en de deelnemende gemeenten hebben op dit moment al een meerjarige samenwerking voor de ontwikkeling en de uitrol van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer. Ook zijn er aanvullende afspraken over samenwerken in Buurkrachten en nul op de Meter. In 2017 wordt deze samenwerking verder verdiept en verbreed. Financiële risico's Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de standard & Poor (S&P) rating A + (stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook). In september wordt door de toezichthouder ACM bekend hoe het nieuwe methodebesluit er uit ziet. Hiermee wordt berekend wat de basis is voor vaststelling van de toegestane inkomsten in deze reguleringsperiode. Op basis van het methodebesluit rekent Enexis vervolgens haar bedrijfsvoering voor 2017 door. • De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde ad € 6,2 miljoen te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is zeer gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. • Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'Vordering op Enexis vennootschap', levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis Holding N.V. • In 2017 is de verwachting dat het streefdividend wordt uitgekeerd op basis van de winst van 2016, maar vanaf 2018 is dit onzeker.
taakstelling omvang		n.v.t.	
gerealiseerd		n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-16	9,5 mln dollar	Eind juni 2016 is het CBL Escrow funds geliquideerd. Op dit moment wordt nog een bedrag van 1 miljoen dollar aangehouden voor eventuele nakomende advies- en afwikkelingskosten. Verwachting is dat dit bedrag medio 2017 nog grotendeels vrij zal kunnen vallen en uitgekeerd kan worden aan de aandeelhouders. De vennootschap zal pas in 2019 kunnen worden geliquideerd omdat zij partij is in een aantal andere juridische overeenkomsten die bij de verkoop van Essent aan RWE zijn afgesloten. Financiële risico's Met de liquidatie van het CBL Escrow fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de Verkopende Aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat wordt aangehouden in de vennootschap (\$ 1 mln.). Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende Aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal € 20.000).
	31-12-16	1,0 mln dollar	
vreemd vermogen	01-01-16	445.000 dollar	
	31-12-16	150.000 dollar	
resultaat		"-15.000 dollar	Eind juni 2016 is het CBL Escrow funds geliquideerd. Op dit moment wordt nog een bedrag van 1 miljoen dollar aangehouden voor eventuele nakomende advies- en afwikkelingskosten. Verwachting is dat dit bedrag medio 2017 nog grotendeels vrij zal kunnen vallen en uitgekeerd kan worden aan de aandeelhouders. De vennootschap zal pas in 2019 kunnen worden geliquideerd omdat zij partij is in een aantal andere juridische overeenkomsten die bij de verkoop van Essent aan RWE zijn afgesloten. Financiële risico's Met de liquidatie van het CBL Escrow fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de Verkopende Aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat wordt aangehouden in de vennootschap (\$ 1 mln.). Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende Aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal € 20.000).
taakstelling omvang		n.v.t.	
gerealiseerd		n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-16	€ 42.000	De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims (die door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) kunnen worden ingediend) worden afgewikkeld. Conform de verkoopkoopovereenkomst ("SPA") zal de Escrow-rekening tot 5 jaar na completion blijven staan voor de afwikkeling van potentiële claims van Waterland. Financiële risico's Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven en tot het maximale bedrag (EUR 13,5 mln.) op de Escrow-rekening. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000).
	31-12-16	€ 3,2 mln	
vreemd vermogen	01-01-16	€ 50.000	
	31-12-16	€ 152.000	
resultaat			De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims (die door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) kunnen worden ingediend) worden afgewikkeld. Conform de verkoopkoopovereenkomst ("SPA") zal de Escrow-rekening tot 5 jaar na completion blijven staan voor de afwikkeling van potentiële claims van Waterland. Financiële risico's Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven en tot het maximale bedrag (EUR 13,5 mln.) op de Escrow-rekening. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000).
taakstelling omvang		n.v.t.	
gerealiseerd		n.v.t.	

Naam	Doelstelling	Belang
Verkoop Vennootschap BV; Den Bosch	De functie van deze Verkoop Vennootschap is uitoefenen van alle rechten en verplichtingen van de aandeelhouders t.o.v. Essent NV en RWE AG, voortvloeiende uit de verkoopovereenkomst.	bijdrage n.v.t. belang: 0,60338 %
Vordering op Enexis BV; Den Bosch	Bij de verkoop van de aandelen Essent is een lening (vordering) overgedragen aan RWE en de aandeelhouders. Op het moment van overdracht bedroeg de vordering € 1,8 miljard (aandeel Leudal 0,60338% = € 10.860.000). De aflossing is vastgelegd in een leningsovereenkomst. Gemiddelde rentevergoeding 4,65%.	bijdrage n.v.t. belang: 0,60338 %
Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.; Borssele	Onderdeel van Essent was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta NV uit Zeeland heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE bij de rechter aangevochten. Er liepen zowel een kort gedingprocedure als bodemprocedure. Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV ("PBE") had het 50% belang in EPZ bij Energy Resources Holding (ERH) ondergebracht. In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, ERH alsnog geleverd aan RWE. PBE blijft bestaan met een beperkt takenpakket. PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant borging publiek belang kerncentrale Borssele uit 2009 die nopen tot voortbestaan van PBE in afgeslankte vorm. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap.	bijdrage n.n.b.
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG); Den Haag	De BNG draagt bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De gemeente Leudal bezit 143.052 aandelen die dividendopbrengsten genereren in programma 8.	dividend € 145.913 143.052 aandelen (0,26%)
Routebureau Noord- en Midden-Limburg; Venlo	• Het Routebureau staat garant voor een kwalitatief hoogstaand en actueel fietsknooppuntennetwerk. • Het routebureau zorgt voor goede ontsluiting van routeinformatie naar de promotie-organisaties. • Uniformiteit in bewegwijzering. • Het tegengaan van verrommeling van het landschap. • Vergaren van informatie omtrent routes • Initiëren van vernieuwing en gezamenlijke aanpak in Noord- en Midden-Limburg	bijdrage n.n.b. € 0,38 per inwoner per 1-1-2015

Financieel				Beleidsverantwoording 2016 en Ontwikkelingen 2017
eigen vermogen	01-01-16	€	84,8 mln	Eind juni 2016 is het General Escrow Fonds geliquideerd. De vennootschap zal pas in 2019 kunnen worden geliquideerd omdat zij partij is in een aantal andere juridische overeenkomsten die bij de verkoop van Essent aan RWE zijn afgesloten. Financiële risico's Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow Fonds relatief gering en beperkt zich tot de hoogte van het werkkapitaal en het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000).
	31-12-16	€	1,4 mln	
vreemd vermogen	01-01-16	€	30,1 mln	
	31-12-16	€	2.000	
resultaat		€	-430.000	Op dit moment resteert alleen nog de lening van de 4e tranche (€ 2.111.900). Het rendement is € 152.000 De 4e tranche mag niet vervroegd worden afgelost. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou de 4e tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen. Financiële risico's De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet - tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000).
taakstelling omvang			n.v.t.	
gerealiseerd			n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-16	€	43.000	Binnen de BPE is nog een bedrag van € 1,6 miljoen (merendeel aandelenkapitaal) achtergebleven om mogelijke zaken die uit de verkoop voortkomen af te wikkelen. De vennootschap zal pas in 2019 kunnen worden geliquideerd omdat zij partij is in een aantal andere juridische overeenkomsten die bij de verkoop van Essent/EPZ aan RWE zijn afgesloten Financiële risico's Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (€ 1.496.822)
	31-12-16	€	0	
vreemd vermogen	01-01-16		862,2 mln	
	31-12-16		362,3 mln	
resultaat			n.v.t.	De kapitaalvereisten voor banken zijn aanzienlijk verscherpt als gevolg van de financiële crisis. Het Basels Comité heeft voorgesteld de minimumwaarden voor de BIS tier 1-ratio te verhogen en een ondergrens voor de leverage ratio van 3% in te stellen. BNG Bank voldoet met een ratio van 20% ruimschoots aan de aangescherpte eisen voor de BIS tier 1-ratio. Maar niet aan de voorgestelde leverage ratio. De hiervoor noodzakelijke groei van het eigen vermogen moet worden opgebracht door inhouding van een groter deel van de winst. Het kan zijn dat het eigen vermogen te zijner tijd ook wordt aangevuld met een relatief geringe uitgifte van hybride schuldbewijzen die het karakter hebben van eigen vermogen.
taakstelling omvang			n.v.t.	
gerealiseerd			n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-16		4.163 mln	Beleidsverantwoording 2016 Het Routebureau heeft tijdig knelpunten in de routestructuren weten te signaleren en oplossingen geboden. Hierdoor is en blijft de routestructuur van gemeente Leudal van kwalitatief hoog niveau. Ook heeft het Routebureau de gemeente diverse malen ondersteund bij recreatieve vraagstukken. Speerpunten 2017: Verder optimaliseren van routestructuren; waaronder knelpunten oplossen en uniformiteit in bewegwijzering. In overleg met provincie Limburg aanpak Limburg - brede knelpunten.
	31-12-16		4.476 mln	
vreemd vermogen	01-01-16		145.317 mln	
	31-12-16		149.483 mln	
resultaat			226 mln	Het Routebureau heeft tijdig knelpunten in de routestructuren weten te signaleren en oplossingen geboden. Hierdoor is en blijft de routestructuur van gemeente Leudal van kwalitatief hoog niveau. Ook heeft het Routebureau de gemeente diverse malen ondersteund bij recreatieve vraagstukken. Speerpunten 2017: Verder optimaliseren van routestructuren; waaronder knelpunten oplossen en uniformiteit in bewegwijzering. In overleg met provincie Limburg aanpak Limburg - brede knelpunten.
taakstelling omvang			n.v.t.	
gerealiseerd			n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-16	€	101.738	Het Routebureau heeft tijdig knelpunten in de routestructuren weten te signaleren en oplossingen geboden. Hierdoor is en blijft de routestructuur van gemeente Leudal van kwalitatief hoog niveau. Ook heeft het Routebureau de gemeente diverse malen ondersteund bij recreatieve vraagstukken. Speerpunten 2017: Verder optimaliseren van routestructuren; waaronder knelpunten oplossen en uniformiteit in bewegwijzering. In overleg met provincie Limburg aanpak Limburg - brede knelpunten.
	31-12-16			
vreemd vermogen	01-01-16	€	49.195	
	31-12-16			
resultaat			n.v.t.	Het Routebureau heeft tijdig knelpunten in de routestructuren weten te signaleren en oplossingen geboden. Hierdoor is en blijft de routestructuur van gemeente Leudal van kwalitatief hoog niveau. Ook heeft het Routebureau de gemeente diverse malen ondersteund bij recreatieve vraagstukken. Speerpunten 2017: Verder optimaliseren van routestructuren; waaronder knelpunten oplossen en uniformiteit in bewegwijzering. In overleg met provincie Limburg aanpak Limburg - brede knelpunten.
taakstelling omvang			n.v.t.	
gerealiseerd			n.v.t.	

Naam	Doelstelling	Belang
Omnibuzz; Geleen	Omnibuzz heeft haar missie vertaald in enkele concrete doelstellingen: Iedere doelgroep passend en tijdig vervoer bieden Continu werken aan kwaliteitsverbetering Hierbij aansluiten bij al ingezette kanteling in het sociale domein Vervoersuitgaven beheersbaar houden Vervoer kunnen blijven garanderen binnen de gemeentelijke begroting en grip op de interne organisatie	bijdrage € 58.000

Financieel			Beleidsverantwoording 2016 en Ontwikkelingen 2017
eigen vermogen	01-01-16	€ 1.449.000	Beleidsverantwoording 2016 Sinds 11 mei 2016 maakt de gemeente Leudal onderdeel uit van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz. Met toetreding tot deze gemeenschappelijke regeling is een eerste stap gezet in de realisatie van een regionale vervoersvisie. Er is sprake van een gefaseerde inrichting van een uiteindelijk optimaal regiemodel. Regietaken zullen binnen Omnibuzz worden uitgevoerd, waardoor de afstand tot het vervoer wordt verkleind. De ritaanname en de regietaak op het vervoer maken in 2017 al deel uit van de taken van Omnibuzz. De planning van het vervoer blijft tot (minimaal) 2018 bij de vervoerders liggen. Uiteindelijk zal ook deze taak door Omnibuzz worden uitgevoerd Speerpunten 2017: - Passend en tijdig vervoer voor iedere doelgroep - Betaalbaar vervoer - Samen vernieuwingen op gebied van beheersbaarheid ontwikkelen - Vervoer binnen de financiële kaders van gemeenten - Continu kwaliteitsverbetering - Klanttevredenheid bevorderen door betaalbaarheid - Klantvriendelijker organiseren OV-advies - Goed toetsen opzet, bestaan en werking administratieve organisatie
	31-12-16	€ 1.124.000	
vreemd vermogen	01-01-16	€ 657.000	
	31-12-16	€ 356.000	
resultaat		n.n.b	
taakstelling omvang		n.v.t.	
gerealiseerd		€ -	

Grondbeleid

Inleiding

In deze paragraaf wordt een beknopte weergave gegevens van het door de gemeente gevoerde grondbeleid zoals vastgelegd in de Nota Grondbeleid. Volgens artikel 16 van het Besluit Begroting & Verantwoording (BBV) moet de paragraaf Grondbeleid tenminste bevatten.

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting.
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert.
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie.
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming.
- De beleidsuitgangspunten betreffende de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Relatie grondbeleid met overige beleidsvelden

Het grondbeleid van de gemeente Leudal staat ten dienste van andere gemeentelijke beleidsvelden. Het moet mogelijk maken dat plannen voor woningbouw of bedrijvenontwikkelingen uitgevoerd kunnen worden. De gemeente Leudal heeft gekozen voor de inzet van een breed scala aan instrumenten van grondbeleid. De gemeente Leudal kan kiezen voor een actief grondbeleid als dat noodzakelijk of gewenst is of voor een passief grondbeleid dan wel een mix tussen beiden. Daar waar de gemeente gronden uitgeeft, zal dat zijn tegen prijzen die de gewenste ontwikkelingen mogelijk maken.

Toepassing van het grondbeleid

Sterk bepalend voor het grondbeleid is het gemeentelijk prioriteringsbeleid voor woningbouw. De gemeenteraad heeft op 11 november 2014 vastgesteld de structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg. Daaruit vloeit voort dat er in Leudal een groot overschot aan woningbouwplannen is en dat in een periode van 10 jaar ongeveer 60% oftewel 900 woningen niet gebouwd gaan worden. Dit betekent dat de instrumenten die de nota grondbeleid biedt nagenoeg niet meer ingezet hoeven te worden. Het voorstel is dan ook om de nota Grondbeleid in 2017 te actualiseren rekening houdend met bovengenoemde ontwikkelingen.

De activiteiten in de grondexploitaties voor 2016 zijn beperkt. Er werden drie vrije sector kavels verkocht in Heythuysen, bp de Bevelanden. Infrastructurele werkzaamheden werden verricht in Heythuysen, bp de Bevelanden en Laak Roggel. Voorbereidende werkzaamheden om plannen van de grond te krijgen hebben voornamelijk betrekking op bedrijventerrein Ittervoort fase 4 en uitbreiding winkelgebied aan de Napoleonsweg in Ittervoort.

Projectontwikkelaar Nieuwe Borg is failliet en de verkoop van de woningbouwplannen El Steenenbamp, Ittervoort Noord en Neeritter Op den Heuvel is in procedure. Datzelfde geldt voor het failliete woningbouwplan Haalen Napoleon.

Met de herontwikkeling Haalen-Horn BV is een overeenkomst gesloten voor de ontwikkeling van 10 projecten. Zolang er geen besluiten zijn genomen over aanpassing van de overeenkomst worden de cijfers in de jaarrekening gebaseerd op de bestaande overeenkomst.

In 2016 is ten laste van de reserve grondexploitaties voor € 132.000 onttrokken. Daar tegenover staan diverse inkomsten tot een bedrag van € 133.000. Daardoor wijzigt het saldo van de reserve grondexploitatie van € 2.728.676 op 1 januari 2016 naar € 2.729.000 op 31 december 2016.

Dat laatste bedrag is beschikbaar om toekomstige risico's voortvloeiende uit de grondexploitaties af te dekken en dit wordt als voldoende beschouwd.

Het beleid is er steeds meer op gericht om onroerend goed af te stoten als er geen verdere noodzaak is om dit in gemeentelijk bezit te houden. In 2016 is verder uitvoering gegeven aan het beleid om reststroken zoveel als mogelijk te verkopen.

Inventarisatie vindt plaats naar alle overige gronden (agrarische gronden en bospercelen) en niet strategische gronden zullen verkocht worden.

Een ander aspect van het grondbeleid zijn de grondprijzen. Met ingang van 2014 worden de verkoopprijzen van gronden vastgesteld volgens de residuele methode (berekening marktwaarde volgens een systematiek die marktpartijen ook hanteren). Dit heeft geleid dat de grondprijzen in de periode 2014-2016 gemiddeld genomen gedaald zijn met respectievelijk 7%, 4% en 2,3%. Voor 2017 geeft de Stec Groep aan dat op basis van gelijkblijvende vrij-op-naam-prijzen en de lichte stijging van de bouwkosten de grondprijs t.o.v. 2016 nagenoeg gelijk blijven.

Prognose van de te verwachten resultaten

Voor woningbouwplannen en de locaties voor bedrijventerreinen, die de gemeente exploiteert en/of waar de gemeente financiële verplichtingen heeft, wordt een grondexploitatie geopend. Van elke exploitatie is een opzet of berekening gemaakt van toekomstige uitgaven en inkomsten. Op deze wijze wordt het saldo op eindwaarde verkregen. Dit is het bedrag dat na uitvoering van een plan op de einddatum resteert aan winst of verlies.

Parallel aan de cyclus voor de jaarrekening actualiseert het college van B&W jaarlijks de exploitaties. Daaruit blijkt het financiële verloop en de ontwikkeling van de exploitaties.

Totaaloverzicht mutaties over 2016

Nr	Plan	Boekwaarde 01-01-2016	Rente 2016 2,14 %	Uitgaven	Inkomsten	Boekwaarde
	Woningbouw					
1	Woningbouw in exploitatie bestaande uit: gemeentelijke bouwgrond in exploitatie en faciliterend grondbeleid	2.535.611	54.262	78.360	- 521.296	2.146.937
2	Structuurbeelden Haelen-Horn	60.800	1.301		- 9.598	52.503
3	Bedrijventerrein in exploitatie	4.270.898	91.397	148.969	- 509	4.510.758
	Totaal	6.867.309	146.960	227.329	- 531.403	6.710.198

Woningbouwplannen in exploitatie vooruitzichten

Nr	Plan	Boekwaarde 31.12.2016 (- / - batig)	Raming resterende uitgaven	Raming resterende inkomsten	Raming eindsaldo (- / - is voordelig)	Jaar afsluiting	Contante waarde
	Woningbouw						
1	Baexem Kapittelstraat	1.907	97.773	-296.800	-197.120	2019	-189000
2	Baexem Witte Huis	154.527	108.646	-267.200	-4.027	2019	-4000
3	Heibloem P. van Donstraat	112.058	235.014	-600.000	-252.928	2025	-212000
4	Heythuysen J. van Sonlaan	0	135.432	-700.000	-564.568	2022	-565000
5	Heythuysen De Bevelanden 1	1.285.358	959.920	-2.458.745	-213.467	2022	-193000
6	Heythuysen Walk	503.578	186.147	-699.300	-9.575	2020	-9000
7	Hunsel Velter	63.767	0	0	63.767	2016	0
	Totaal	2.121.196	1.722.932	-5.022.045	-1.177.917		

**Van het batig saldo is € 200.000 bestemd ter dekking uitgaven verbouw BMV Baexem.*

***Het batig saldo is bestemd ter dekking van uitgaven m.b.t. centrumvisie kern Heythuysen.*

**** Langlopend*

Structuurbeelden Haalen-Horn vooruitzichten

In 2006 is een realiseringsovereenkomst aangegaan met Herontwikkeling Haalen-Horn B.V. De realiseringsovereenkomst zag op het tot ontwikkeling brengen van tien locaties in Haalen en Horn.

De onderstaande cijfers zijn gebaseerd op de samenwerkingsovereenkomst van april 2006 met Haalen-Horn BV.

Nr	Plan	Boekwaarde 31.12.2016	nog te ontvangen (- / -)	voorraad grond 31-12- 2016	raming jaar in exploitatie vanaf	saldo per onderdeel
1	Discotheek Haalen	0	-68.877	0 m ²	pm	68.877
2	Franciscusschool Haalen	235.595	-1.222	0 m ²	pm	236.816
3	Kerkplein 4, woning Haalen	46.583	0	0 m ²	2009	46.583
4	Gemeentehuis Haalen	-73.714	-956.383	0 m ²	pm	882.669
5	Bibliotheek Haalen	-179.906	-473.060	335 m ²	pm	293.153
6	Dorpstraat 24, woning Horn	0	0	0 m ²		0
7	Rooswinkel Horn	-640	25.014	0 m ²	2009	-25.655
8	Kerkepad Horn	-3.980	-230.275	926 m ²	2009	226.296
9	Sportvelden Horn	-76440	-4.592.425	38.677 m ²	pm	4.515.985
10	Bethanie Horn	0	0	0 m ²	pm	0
11	Algemene bijdrage aan de gem.Leudal	0	4.107.948	0 m ²	pm	-4.107.948
	Totaal	-52.503	-2.189.279	39.938 m²		2.136.776

Door de financiële problemen zullen deze ramingen wijzigen. De uitvoering en nakoming van deze overeenkomst zijn veelvuldig onderwerp geweest van overleg tussen de gemeente en de BV. In 2014 heeft het college besloten de BV in gebreke te stellen vanwege het niet nakomen van de verplichtingen uit de overeenkomst. In 2015 heeft de gemeente de termijn van de ingebrekestelling verlengd en tevens besloten een rechtsgang voor te bereiden. De BV heeft de ingebrekestelling afgewezen en voorgesteld een gezamenlijk mediation-traject aan te gaan. De BV en de gemeente hebben vervolgens, in overleg, een bemiddelaar aangesteld. De bemiddeling heeft eind 2016 een voorlopig onderhandelingsresultaat opgeleverd.

Uit de vaststellingsovereenkomst blijkt dat de gemeente, na ondertekening het volgende, op in de overeenkomst vastgelegde betalingsmomenten, verschuldigd is aan de BV:

1. Realiseringsbijdrage (voor de locaties die gereed zijn): € 2,4 miljoen (incl. index)
2. Realiseringsbijdrage (voor nog te ontwikkelen locaties): € 0,7 miljoen (incl. index)
3. Rentekosten in verband met vervroegde aankoop Rooswinkel: € 0,26 miljoen
4. Kosten BRO (begeleiding van het project in het verleden) € 0,07

Het totaal verschuldigde bedrag aan de BV bedraagt afgerond € 3,4 miljoen.

En dat de BV is, na ondertekening van de vaststellingsovereenkomst het volgende, op in de overeenkomst vastgelegde betalingsmomenten, verschuldigd is aan de gemeente:

1. Exploitatatiebijdrage (locatie gereed): € 129.000
2. Exploitatatiebijdrage (locaties nog te ontwikkelen): € 159.000
3. Vergoeding voor locaties die uit de overeenkomst worden gehaald: € 688.000

Het totaal nog te ontvangen bedrag door de gemeente bedraagt afgerond € 976.000.

Daarnaast is afgesproken dat de gronden en opstallen van de projecten die niet uitgevoerd worden gemeentelijk eigendom blijven. Dit geldt voor de locaties sportvelden, raadhuisplein en bibliotheek Haelen. Vooralsnog heeft dit geen financiële consequenties. In 2017 wordt onderzocht in hoeverre het mogelijk is deze locaties in de toekomst in de markt te zetten. Op dat moment zal nader bepaald worden wat de waarde van de gronden en opstallen is.

Als gevolg van de onderhandeling is inmiddels ook duidelijk dat Structuurbeelden Haelen-Horn niet leidt tot het tot op heden geprognosticeerde batige resultaat van € 2,1 miljoen. Met de kennis van dit moment is het duidelijk dat door het uitblijven van het batige resultaat de volgende bijdragen in

- de dekkingsreserve gemeentekantoor van € 700.000 niet gerealiseerd wordt en
- de dekkingsreserve Galgenberg (met betrekking tot de verplaatsingskosten/herhuisvesting HTC) van € 519.000 niet gerealiseerd wordt.

Dekkingsvoorstel

Op grond van de bovenstaande ontstaat er een dekkingstekort ten bedrage van € 3.643.000. Een deel van dit tekort kan gedekt worden uit de reserve grondexploitatie op grond van het feit dat binnen deze reserve € 1 miljoen gereserveerd is ter dekking van de risico's binnen dit project.

Met betrekking tot het restant tekort, zijnde € 2.643.000, wordt voorgesteld dit tekort te dekken uit de reserve boekwinst Essent en toe te voegen aan de reserve grondexploitatie. Als gevolg van deze onttrekking uit de reserve boekwinst Essent bedraagt de geraamde stand van de reserve per ultimo 2019 € 26.683.901.

Bedrijventerreinen in exploitatie vooruitzichten

Nr	Plan	Boekwaarde 31.12.2016 (- / - batig)	Raming resterende uitgaven	Raming resterende inkomsten	Raming eindsaldo (- / - is voordelig)	Jaar afsluiting	Contante waarde
	Woningbouw						
1	Bt Heythuysen Arenbos	788.230	180.165	1.754.706	-786.311	2021	-726.000,00
2	Bt Heythuysen Leudalplein	276.281	115.419	404.000	-12.300	2017	-12.000,00
3	Bt Ittervoort fase 4	3.206.592	1.539.504	4.930.000	-183.904	2019	-177.000,00
4	Bt Roggel Laak	149.273	8.900	170.000	-11.827	2017	-12.000,00
	Totaal	4.420.376	1.843.988	7.258.706	-994.342		

De op het einde van de exploitatietermijnen (eindwaarde) te behalen winstraming bedraagt € 994.342. De contante waarde (2017) bedraagt € 927.000.

Meerjarenplanning grondexploitaties

Raming van uitgaven en inkomsten naar jaar

Omschrijving	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Totaal
<i>Woningbouw in exploitatie</i>											
Uitgaven	441.725	204.548	438.846	184.217	180.363	208.519	-2.600	-2.700	-2.800	72.814	1.722.932
Inkomsten	-1.109.790	-589.791	-1.353.791	-589.791	-569.091	-609.791	-	-	-	-200.000	-5.022.045
<i>Woningbouw in exploitaties derden</i>											0
Uitgaven											0
Inkomsten											0
<i>Structuurbeelden Haalen-Horn</i>											0
Uitgaven	2.643.000	-	0	-	-	-	-	-	-	-	2.643.000
Inkomsten	-2.643.000										-2.643.000
<i>Bedrijventerreinen in exploitatie</i>											0
Uitgaven	701.904	513.987	581.244	26.577	20.276	-	-	-	-	-	1.843.988
Inkomsten	701.904	513.987	581.244	26.577	20.276	0	0	0	0	0	1.843.988
Totaal											
Uitgaven	3.786.629	718.535	1.020.090	210.794	200.639	208.519	-2.600	-2.700	-2.800	72.814	3.566.920
Inkomsten	-3.050.886	-75.804	-772.547	-563.214	-548.815	-609.791	0	0	0	-200.000	-3.178.057
SALDO	6.837.515	794.339	1.792.637	774.008	749.454	818.310	-2.600	-2.700	-2.800	272.814	6.744.977

Ramingen van uitgaven en inkomsten in het vorige hoofdstuk opgenomen en uitgesplitst naar jaar. Gelet op de onderhandelingsresultaten in het kader van de structuurbeelden Haalen-Horn wordt rekening gehouden met het nadelige resultaat uit de exploitaties en vervolgens wordt dit nadeel budgetneutraal geraamd rekening houdend met de onttrekking uit de grondexploitatie-reserve (ten bedrage van € 1,0 miljoen) en de onttrekking uit de reserve boekwinst Essent (ten bedrage van € 2.643.000).

Reserve grondexploitaties

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

1. Enerzijds de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken
2. Anderzijds alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen voor de gemeente Leudal bestaat uit de reserve grondexploitatie en het algemeen gemeentelijk weerstandsvermogen wat onderdeel uitmaakt van de risicoparagraaf.

De reserve grondexploitaties is voor de gemeente Leudal de eerste buffer en heeft volgens de Nota Grondbeleid de volgende functies:

- Verrekenen van winsten en verliezen van de exploitaties
- Afdekking van risico's
- Buffer voor het voeren van een actieve grondpolitiek
- Bepaalt de grens voor het voeren van een actieve grondpolitiek.

Bovendien werd jaarlijks € 200.000 van de reserve aangewend ten gunste van de algemene dienst. Met ingang van 2014 wordt deze bijdrage jaarlijks met € 50.000 afgebouwd tot € 0 in 2017. In 2016 bedraagt de bijdrage € 50.000.

Het behalen van winsten is geen doel maar wel heel belangrijk om de reserve grondexploitatie op peil te houden en zodoende tegenvallers op te vangen. Het beleid bij winstnemingen is gebaseerd op het principe van voorzichtigheid en in 2016 hebben er geen winstnemingen plaats gevonden.

Mutaties in de reserve grondexploitaties

	Werkelijk 2016
Stand reserve per 1-1-2016	2.728.676,07
Opbrengst verkoop grondstroken 2016	104.299,00
Toevoeging bijdrage 2016 Reppelveld (b&w 24-11-2015, 573)	11.372,00
Toevoeging verkopen de Lingst	10.355,00
Toevoeging verkoop Windmolenbos	6.960,00
Totaal toevoegingen	132.986,00
Jaarlijkse uitname t.g.v. exploitatiebegroting	50.000,00-
Procedurekosten financiële problemen *	18.648,00-
onttrekking bouwlocatie Velter Hunsel	63.767,15-
Totaal onttrekkingen	-132.415,15
Stand reserve per 31-12-2016	2.729.246,92

Ondanks dat er in 2016 onttrekking plaats vonden is de reservepositie door toevoegingen aan de reserves versterkt.

Risico's grondexploitaties

Het afdekken van risico's uit grondexploitaties is een van de functies van de reserve grondexploitaties. Het kwantificeren van risico's wordt gebaseerd op enerzijds het risico en de kans dat een risico zich openbaart en anderzijds het bedrag dat daarmee is gemoeid. Bovendien moet de vraag worden beantwoord of het saldo van de reserve grondexploitaties voldoende is om de risico's af te dekken.

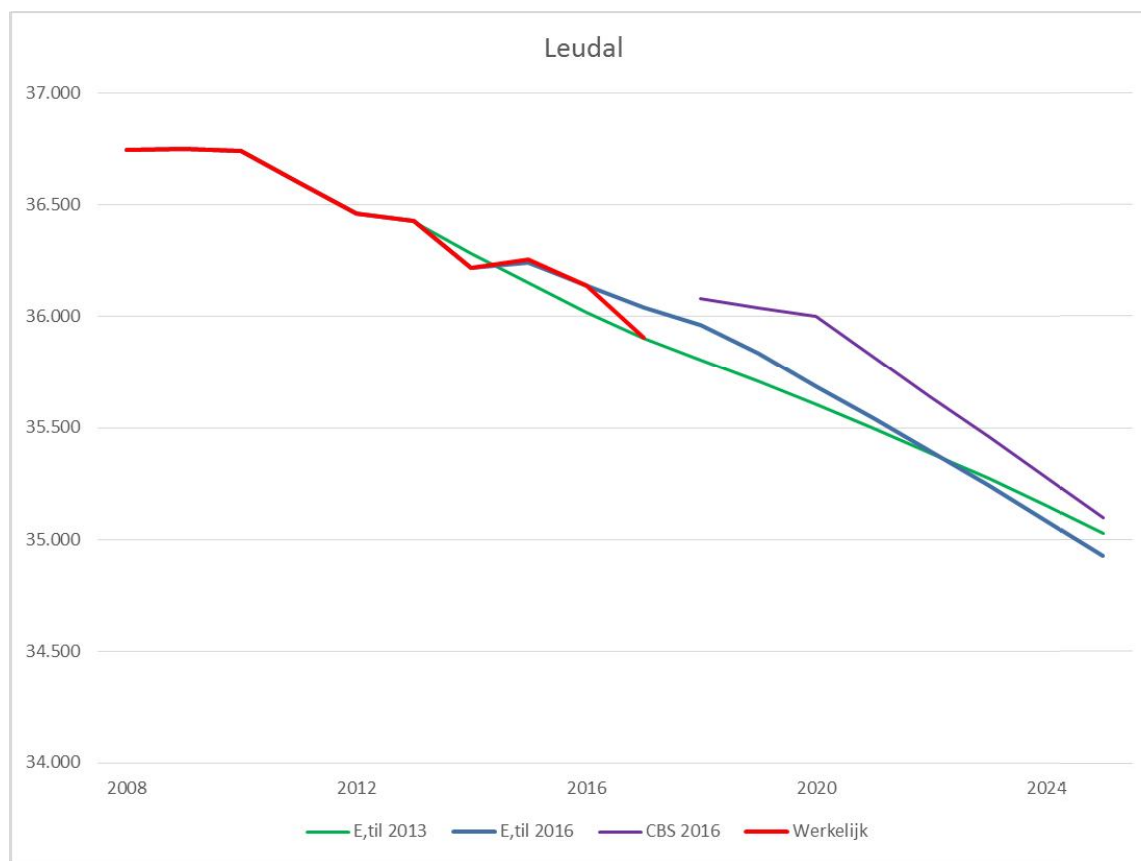
De risico's zijn als volgt geraamd

	Risico's grondexploitatie	
a.	Afzetrisico's als gevolg van marktvertraging	335.000
b.	Risico's met betrekking tot kostendeckendheid van plannen	320.659
c.	Haalbaarheid plannen als gevolg van marktsituatie	138.141
d.	Risico's niet nakoming van overeenkomsten	1.610.739
e.	Procedurekosten (restant raadskrediet 07-10-2014)	116.375
f.	Debiteurenrisico's	0
g.	Verplichte bijdrage aan de algemene dienst/begroting 2017	0
h.	Onvoorziene risico's (tevens sluitpost om aansluiting te krijgen met aanwezige reserve)	208.333
	Totaal	2.729.247

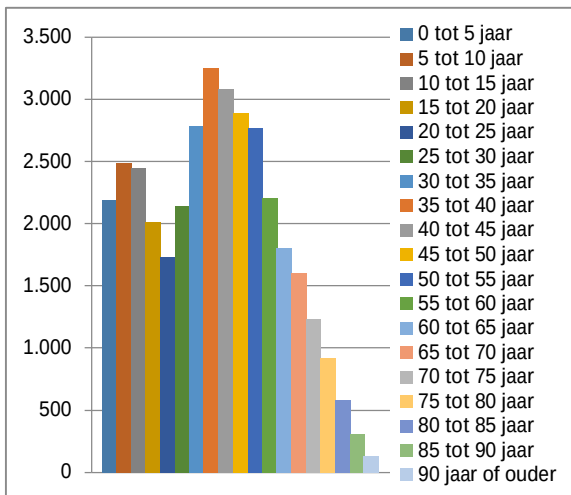
De hoogte van de reserve grondexploitatie per 31 december 2016 is voldoende om de risico's af te dekken.

Demografische ontwikkelingen

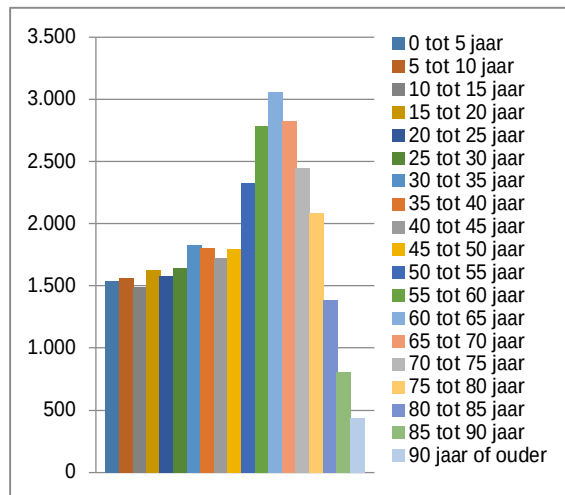
Met betrekking tot het voorliggende begrotingsjaar kan worden aangegeven dat de daling van het inwoneraantal in de komende jaren doorzet. (zie grafiek, aantal inwoners 2008-2025). In de grafiek zijn enkel bevolkingscijfers van het E,til, en CBS gecombineerd met het werkelijk verloop van de inwoneraantallen.

Ook zal zoals al eerder in de voorgaande begrotingen is aangegeven de samenstelling van de bevolking veranderen in de komende jaren. De verschillen in leeftijdsopbouw tussen de jaren 2014 en 2025 kunnen worden afgelezen uit de figuren 2 en 3, waar we een duidelijke verschuiving zien in de leeftijdscategorieën.

Figuur 2: Bevolkingssamenstelling naar leeftijd 2014
Bevolkingssamenstelling naar leeftijd 2025

Figuur3:

De afname van de bevolkingssomvang en de verandering van de samenstelling heeft gevolgen op velerlei gebied. Zo is in de structuurvisie Wonen het regionale en lokale woningbouwprogramma hierop afgestemd, vind er een heroriëntatie op gemeenschapsaccommodaties en sportvoorzieningen plaats, is er meer behoefte aan voorzieningen voor ouderen, zullen de (basis)scholen minder toeloop krijgen etc..

Beleidsmatig moeten we vooral rekening houden met de veranderingen in bevolkingssamenstelling. We kunnen daarbij een verdeling naar vier typen kosten maken namelijk, kosten ten behoeve van:

- de herstructurering van woningen (aankoop leegstand, kwalitatieve aanpassing bestaande woningen bijvoorbeeld voor ouderen):
In regionaal verband is door de zeven Midden-Limburgse gemeenten een Woonvisie opgesteld waarbij de veranderende vraag naar wonen en voorzieningen centraal staat. Gezamenlijk zijn afspraken te maken de bestaande (over)capaciteiten aan woningbouwplannen terug te dringen en de bestaande voorraad woningen waar mogelijk aan te passen (levenslang wonen / meer-generatiewoningen). Met name het terugdringen van de planvoorraad brengt voor de gemeenten (en de ontwikkelaars) kosten met zich mee. Leudal heeft in 2016 al een groot aantal bouwtitels weten te saneren. In 2017 wordt op dezelfde voet hiermee doorgegaan.
- de herinrichting van de openbare ruimte, vereist een ombouw naar de behoeften en vraag van een ouder wordende bevolking en minder kinderen en jongeren. Ook de betrokkenheid en inzet voor meer kwaliteit zal groeien. Hiertoe zijn we als gemeente meer in dialoog gegaan met de mensen in de dorpen. Samen bepalen we welke kwaliteiten gewenst zijn en hoe die te realiseren.
- de aanpassing van publieke voorzieningen zoals onderwijs, en voorzieningen op het gebied van zorg, sport en cultuur: De toekomstige vraag en aanbod worden in evenwicht gebracht. Hiertoe worden aan de hand van de uitkomsten van het Ôs Dörp traject goede combinaties gezocht voor een optimale spreiding en bereikbaarheid. Ook de betaalbaarheid door de overheid en de samenleving staat daarbij centraal. Voor deze veranderingen blijven wij de dialoog met de betrokkenen in de dorpen met behulp van het participatietraject Ôs Dörp zoeken.

In het afgelopen jaar heeft de raad hiervoor financieel en procedureel de kader voor geschapen.

- het behoud en de bevordering van de sociaaleconomische vitaliteit van Leudal en de dorpen: aansluitend op het economisch regioprofiel bepaald Leudal haar sterke punten en worden trajecten samen met de partners in de regio opgepakt. Een economisch beleidsprogramma voor Leudal vormt hiertoe het uitgangspunt. Met de raad worden de prioriteiten voor de komende jaren bij de kadernota en begroting bepaald.

Het is niet mogelijk om de 'extra' kosten als gevolg van bevolkingsontwikkeling te onderscheiden van de kosten van regulier beleid. Ingezet wordt op een geleidelijke aanpassing op de bovengenoemde terreinen. Waar nodig zullen (tijdelijk) extra middelen noodzakelijk zijn om het veranderingsproces te faciliteren, versnelde afschrijving van vastgoed en de planvoorraad en om investeringen te plegen om voorzieningen klaar te maken voor de toekomst.

Jaarrekening

Balans per 31 december 2016

(bedragen x € 1.000)

ACTIVA	31-12-2016		31-12-2015	
Vaste activa				
<u>Immateriële vaste activa</u>		237		368
Kosten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	-		-	
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	9		-	
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	228		368	
<u>Materiële vaste activa</u>		94.534		95.563
Investerings met een economisch nut				
- gronden uitgegeven in erfpacht	602		602	
- overige investeringen met een economisch nut	62.220		64.825	
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	29.986		29.836	
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	1.726		300	
<u>Financiële vaste activa</u>		37.171		41.012
Kapitaalverstrekkingen aan:				
- deelnemingen	3.150		3.114	
- gemeenschappelijke regelingen	-		-	
- overige verbonden partijen	-		-	
Leningen aan:				
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, Wet fido	-		-	
- woningcorporaties	-		-	
- deelnemingen	2.112		5.129	
- overige verbonden partijen	409		439	
Overige langlopende leningen	1.043		933	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	-		-	
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van ≥ 1 jaar	-		-	
Overige uitzettingen rentetypische looptijd van ≥ 1 jaar	30.457		31.397	
Totaal vaste activa		131.942		136.943
Viottende activa				
<u>Voorraden</u>		6.175		6.611
Grond- en hulpstoffen	-		-	
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	6.175		6.611	
Gereed product en handelsgoederen	-		-	
Vooruitbetalingen	-		-	
<u>Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar</u>		16.177		15.576
Vorderingen op openbare lichamen	4.711		6.332	
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet fido	-		-	
Overige verstrekte kasgeldleningen	-		-	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar	7.420		3.957	
Rekening-courantverhouding met het Rijk	-		-	
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1.346		1.372	
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd < 1 jaar	-		-	
Overige vorderingen	2.700		3.915	
Overige uitzettingen	-		-	
<u>Liquide middelen</u>		539		19
Kassaldi	3		9	
Banksaldi	536		10	
<u>Overlopende activa</u>		4.945		4.001
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:				
- Europese overheidslichamen				
- het Rijk				
- overige Nederlandse overheidslichamen	102		0	
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	4.843		4.001	
Totaal viottende activa		27.836		26.207
Totaal activa		159.778		163.150

(bedragen x € 1.000)

PASSIVA	31-12-2016		31-12-2015	
Vaste passiva				
<u>Eigen vermogen</u>		74.451		72.999
Reserves:				
- algemene reserve	5.497		4.795	
- bestemmingsreserves	68.260		67.472	
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	694		732	
<u>Voorzieningen</u>		4.149		2.005
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	0		38	
Egalisatievoorzieningen	1.664		1.967	
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	2.485		0	
<u>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van > 1 jaar</u>		67.807		73.759
Obligatieleningen	-		-	
Onderhandse leningen van:				
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	340		454	
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	67.467		73.305	
- binnenlandse bedrijven	-		-	
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, Wet fido	-		-	
- overige binnenlandse sectoren	-		-	
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	-		-	
Door derden belegde gelden	-		-	
Waarborgsommen	-		-	
Totaal vaste passiva		146.407		148.763
Vlottende passiva				
<u>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar</u>		8.171		9.629
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	-		-	
Overige kasgeldleningen	-		-	
Banksaldi	-		495	
Overige schulden	8.171		9.134	
<u>Overlopende passiva</u>		5.200		4.758
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbare volume	4.890		3.770	
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:				
- Europese overheidslichamen	-		-	
- het Rijk	125		804	
- overige Nederlandse overheidslichamen	169		120	
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	16		64	
Totaal vlottende passiva		13.371		14.387
Totaal passiva		159.778		163.150
Gewaarborgde geldleningen / garantstellingen		30.023		32.055

Overzicht van baten en lasten in de begroting en jaarrekening 2016

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Begroting 2016 vóór wijziging			Begroting 2016 na wijziging			Realisatie 2016		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
P1 - Vitale samenleving	-675	6.587	5.913	-758	6.624	5.866	-825	6.561	5.736
P2 - Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	-5.051	41.600	36.549	-6.074	40.961	34.887	-6.896	38.808	31.913
P3 - Veilige en aantrekkelijke samenleving	-8.841	21.669	12.828	-8.907	21.300	12.393	-12.787	24.840	12.052
P4 - Sterk besturen en organiseren	-1.497	7.723	6.226	-685	9.510	8.825	-777	8.725	7.949
Totaal programma's	-16.063	77.580	61.517	-16.424	78.395	61.971	-21.284	78.935	57.650
Algemene dekkingsmiddelen:									
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	-6.472	321	-6.151	-6.654	321	-6.333	-6.537	315	-6.222
Algemene uitkeringen	-28.714		-28.714	-29.420		-29.420	-29.297		-29.297
Integratie-uitkering Sociaal Domein	-18.610		-18.610	-18.689		-18.689	-18.689		-18.689
Dividend	-705	13	-692	-1.367	15	-1.352	-1.366	15	-1.351
Rendement	-1.644	53	-1.591	-1.679	80	-1.599	-1.666	82	-1.585
Saldo van de financieringsfunctie	-3.668	1.484	-2.184	-3.274	1.256	-2.018	-3.321	1.256	-2.066
Overige algemene dekkingsmiddelen		693	693		41	41		25	25
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-59.813	2.564	-57.249	-61.083	1.713	-59.370	-60.878	1.692	-59.186
Onvoorzien		84	84		19	19		0	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-59.813	2.648	-57.165	-61.083	1.731	-59.352	-60.878	1.692	-59.186
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting					85	85		84	84
Totaal saldo van baten en lasten	-75.876	80.229	4.352	-77.507	80.211	2.704	-82.162	80.711	-1.452
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves:									
P1 - Vitale samenleving	-858	385	-473	-1.774	1.088	-687	-1.808	1.354	-454
P2 - Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	-2.292	1.813	-480	-1.827	2.273	446	-2.035	5.080	3.045
P3 - Veilige en aantrekkelijke samenleving	-2.942	15	-2.927	-2.451	31	-2.420	-2.708	312	-2.396
P4 - Sterk besturen en organiseren	-463	101	-362	-2.196	350	-1.846	-2.220	1.376	-844
Algemene dekkingsmiddelen	-636	1.025	389	-1.081	2.548	1.467	-1.229	2.636	1.407
Mutaties reserves	-7.192	3.339	-3.853	-9.330	6.290	-3.040	-10.000	10.758	758
Gerealiseerd resultaat	-83.068	83.567	499	-86.837	86.501	-335	-92.163	91.469	-694

Toelichtingen:

- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

- De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffend balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
- De baten en de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
- Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.
- Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling die doorgaans is opgenomen in de september circulaire van het boekjaar.
- Personeelskosten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.
- Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.
- Eigen bijdragen op grond van de WMO; Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd

door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Balans

Nota Activabeleid en extra afschrijvingen

De gemeenteraad heeft in de vergadering van 2 september 2008 de nota activabeleid vastgesteld. Op 10 november 2009 heeft de raad de 1^e wijziging vastgesteld. De in het jaar 2015 gebruikte afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de in deze gewijzigde nota opgenomen afschrijvingstermijnen. Deze termijnen zijn gebaseerd op economische levensduur volgens de lineaire afschrijvingsmethode.

Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen.

ACTIVA

Vaste ACTIVA

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven.

De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven gedurende de restant looptijd van de betrokken geldlening.

Materiële vaste activa

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering of het inzamelen van huishoudelijk afval, dan worden deze investeringen voortaan op de balans opgenomen in een aparte categorie "de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven".

Overige investeringen met economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

Voor de gehanteerde afschrijvingstermijnen verwijzen wij naar de nota Activabeleid.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting) wegen, waterwegen; civiele kunstwerken, groen en kunstwerken.

Infrastructuurle werken in de openbare ruimte worden geactiveerd en afgeschreven in 25 jaar.

Investeringsbijdragen van derden die gerelateerd zijn aan de investering worden in mindering gebracht op de desbetreffende investering; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Bij de vaststelling van de begroting 2010 heeft de raad ingestemd om de investeringen van maatschappelijk nut in één keer af te schrijven. De totale afschrijvingskosten in 2016 bedragen € 1.933.169 en worden gedekt uit de reserve boekwinst Essent. Deze zijn verantwoord via functie 980.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt boven de verkrijgingsprijs.

De obligatieportefeuille is gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs en wordt gedurende de (gemiddeld) resterende looptijd tot aflossing afgestemd op de nominale waarde.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen de vervaardigings-prijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Verkregen verkoopopbrengsten worden hierop in mindering gebracht.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien:

- De boekwaarde per 31 december positief is, dus hogere inkomsten dan uitgaven, en
- het plan is voor meer dan 75% afgerond, en
- in de exploitatie resteert na de winstneming een buffer (post onvoorzien en resterende winstraming) van minimaal 25% van de nog te maken kosten (concrete uitgaven).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Voor complexen waarvoor een verlies wordt verwacht, wordt dit verlies geormerkt ten laste van de reserve grondexploitatie.

Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening betreft met name de vorderingen op debiteuren inzake sociale uitkeringen en de vorderingen op de overige gemeentelijke debiteuren.

Liquide middelen

Waardering tegen nominale waarde.

Overlopende activa

Waardering tegen nominale waarde.

PASSIVA

VASTE PASSIVA

Reserves

Waardering tegen nominale waarde.

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo geen negatieve stand kennen.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een donatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

De rioolvoorziening en afvalvoorziening is verwerkt o.b.v. nominale waarde en met inachtneming van artikel 44, lid 2 BBV. Vanuit het GRP is er geen inzicht in de wijze waarop het riooltarief is opgebouwd en is een voorziening o.b.v. artikel 44, lid 1 BBV niet mogelijk. Ditzelfde geldt voor de afvalvoorziening, waarbij dit vereiste inzicht niet aanwezig is en de voorziening is gevormd o.b.v. artikel 44, lid 2 BBV.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Langlopende (vaste) schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De langlopende schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

VLOTTENDE PASSIVA

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

- Toelichting op de balans per 31 december 2016

Voor de toelichting op de balans zijn alle bedragen afgerond op een veelvoud van €1.000.

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2016	boekwaarde 31-12-2015
Kosten verbonden aan het afsluiten geldleningen en het saldo van agio en disagio	0	0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	9	0
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	228	368
Totaal immateriële vaste activa	237	368

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa over het jaar 2016:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2015	Herrubrice- ringen a.g.v. vernieuwing BBV	Boekwaarde 01-01-2016	Investe- ringen	Desinveste- ringen	(Extra) af- schrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2016
Kosten verbonden aan het afsluiten geldleningen en het saldo van agio en disagio	0		0						0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0		0	10		-1			9
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	0	368	368	3	-116	-26			229
Totaal immateriële vaste activa	0	368	368	13	-116	-27	0	0	238

Met ingang van 1 januari 2016 dienen de bijdragen aan activa in eigendom van derden gerubriceerd te worden onder de immateriële vaste activa in plaats van de financiële vaste activa. Hier is met ingang van 2016 invulling aan gegeven.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2016	boekwaarde 31-12-2015
Investeringen met een economisch nut		
- gronden uitgegeven in erfpacht	602	602
- overige investeringen met een economisch nut	62.220	64.825
Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	29.986	29.836
Investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut	1.726	300
Totaal materiële vaste activa	94.534	95.563

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2016	boekwaarde 31-12-2015
Gronden en terreinen	4.436	4.291
Woonruimten	961	1.049
Bedrijfsgebouwen	51.857	53.912
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.905	2.105
Vervoermiddelen	333	418
Machines, apparaten en installaties	1.021	1.087
Overige materiële vaste activa	1.707	1.963
Totaal investeringen met een economisch nut	62.220	64.825

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de investeringen met economisch nut gedurende het jaar 2016:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2015	Investe- ringen	Desinveste- ringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2016
Gronden en terreinen	4.291	148	-3				4.436
Woonruimten	1.049			-88			961
Bedrijfsgebouwen	53.912	141		-1.884	-312		51.857
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.105	41		-241			1.905
Vervoermiddelen	418			-85			333
Machines, apparaten en installaties	1.087	227		-293			1.021
Overige materiële vaste activa	1.963	201		-389	-68		1.707
Totaal investeringen met een economisch nut	64.825	758	-3	-2.980	-380	0	62.220

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven kunnen als volgt worden onderverdeeld:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2016	boekwaarde 31-12-2015
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	29.986	29.836
Totaal investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding een heffing kan worden geheven	29.986	29.836

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven weer:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2015	Investe- ringen	Desinveste- ringen	(Extra) af- schrijvingen	Bijdragen derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2016
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	29.836	1.000		-850			29.986
Totaal investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding een heffing kan worden geheven	29.836	1.000	0	-850	0	0	29.986

Onder bijdragen van derden worden de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2016	boekwaarde 31-12-2015
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.726	285
Overige materiële vaste activa	0	15
Totaal investeringen met maatschappelijk nut	1.726	300

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2015	Investe- ringen	Desinveste- ringen	(Extra) af- schrijvingen	Bijdragen derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2016
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	285	3.906		-2.004	-461		1.726
Overige materiële vaste activa	15	19		-34			0
Totaal investeringen met maatschappelijk nut	300	3.925	0	-2.038	-461	0	1.726

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

Toelichting waardeverminderingen

Bij de vaststelling van de begroting 2010 heeft de gemeenteraad ingestemd om de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut in één keer af te schrijven en te dekken uit reserves.

De volgende investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut zijn in het boekjaar 2016 geactiveerd:

(bedragen x € 1.000)

investering	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2016	Bijdragen van derden	Cumulatief besteed t/m 2016
Beleidsplan openbare verlichting 2016	147	55		55
Vervanging asfaltpakket Grathem	218	218		218
Vervanging bovenlaag Noorderbaan Heyth.	450	450		450

De extra afschrijvingen van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut zijn als volgt vanuit de reserves gedekt:

(bedragen x € 1.000)

	Extra Afschrijvingen gedekt uit reserve
Reserve Boekwinst Essent	1.933
Algemene reserve	7
Reserve Grondexploitatie	19
Totaal	1.959

Bij de toelichting reserves wordt aangegeven welke hiervoor (naar verwachting) beschikbaar zullen zijn.

Financiële vaste activa

De post financiële vaste activa wordt onderscheiden in:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2016	boekwaarde 31-12-2015
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	3.150	3.114
- gemeenschappelijke regelingen	0	0
- overige verbonden partijen	0	0
Leningen aan:		
- openbare lichamen	0	0
- woningcorporaties	0	0
- deelnemingen	2.112	5.129
- overige verbonden partijen	409	439
Overige langlopende leningen	1.043	933
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd > 1 jaar	0	0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van $\geq$ 1 jaar	0	0
Overige uitzettingen met rentetypische looptijd van $\geq$ 1 jaar	30.457	31.397
Bijdragen aan activa in eigendom van derden		-2.004
Totaal financiële vaste activa	37.171	39.008

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2016:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2015	Herrubrice- ringen a.g.v. vernieuwing BBV	Boekwaarde 01-01-2016	Investe- ringen	Desinveste- ringen	(Extra) af- schrijvingen	Aflossingen	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-216
Kapitaalverstrekkingen aan:									
- deelnemingen	3.114		3.114	37		-1			3.150
- gemeenschappelijke regelingen	0		0						0
- overige verbonden partijen	0		0						0
Leningen aan:									
- openbare lichamen	0		0						
- woningcorporaties	0		0						
- deelnemingen	5.129		5.129				-3.017		2.112
- overige verbonden partijen	439		439	-3			-27		409
Overige langlopende leningen	933		933	135			-25		1.043
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd > 1 jaar	0		0						
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier 'met een rentetypische looptijd van $\geq$ 1 jaar	0		0						0
Overige uitzettingen met rentetypische looptijd van > 1 jaar	31.397		31.397		-938	-2			30.457
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-2.004	2.004	0						0
Totaal financiële vaste activa	39.008	2.004	41.012	169	-938	-3	-3.069	0	37.171

Met ingang van 1 januari 2016 dienen de bijdragen aan activa in eigendom van derden gerubriceerd te worden onder de immateriële vaste activa in plaats van de financiële vaste activa. Hier is met ingang van 2016 invulling aan gegeven.

Kapitaalverstrekkingen:

Participaties in aandelenkapitaal zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs van de aandelen. Mocht de waarde van de aandelen onverhoopt structureel dalen tot onder de verkrijgingsprijs dan zal er afwaardering plaatsvinden.

Leningen aan deelnemingen:

In 2010 is bij de verkoop van Essent een Lening aan deelneming 'Vordering op Enexis BV' gevormd voor een bedrag van €10.860.810. Deze lening wordt in 4 tranches afgelost. De laatste tranche groot € 2.111.619 valt in september 2019 vrij.

Overige langlopende leningen

Om starters op de woningmarkt te faciliteren heeft de gemeenteraad op 5 juli 2011 besloten tot invoering van startersleningen en via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN). De raad heeft hiervoor een bedrag van € 900.000 beschikbaar gesteld. Eind 2011 is het eerste gedeelte (€ 300.000) van het gemeentelijk aandeel aan SVN verstrekt. In 2012 het tweede gedeelte (€ 200.000), in 2013 is het derde gedeelte (€ 200.000) en in 2015 is het vierde gedeelte (€ 200.000) aan SVN verstrekt.

Op rekening-courant van SVN is per 31-12-2016 € 103.000 aan aflossingen ontvangen. Uitgangspunt in het raadsbesluit m.b.t. startersleningen is dat deze middelen terugvloeien naar de gemeente.

De startersregeling wordt (in gewijzigde vorm) in 2017 voortgezet binnen het beschikbare krediet en met de hernieuwde inzet van ontvangen aflossingen.

Overige uitzettingen rente typische looptijd van één jaar of langer

De waardering van de beleggingen vindt plaats tegen verkrijgingsprijs tot een maximum van de nominale waarde. Het verschil tussen verkrijgingsprijs en nominale waarde leidt bij vrijval van de obligatie tot een boekwinst.

De daling van € 938.000 wordt veroorzaakt door de vrijval van de obligatie Bradford.

Onderstaande overzicht geeft inzicht in de balans-, nominale- en de marktwaarde weer:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2016	nominale waarde 31-12-2016	actuele waarde 31-12-2016
Beleggingsportefeuille	30.457	31.407	37.516

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2016	boekwaarde 31-12-2015
Grond- en hulpstoffen	0	0
Onderhanden werk, w.o. bouwgronden in exploitatie	6.175	6.611
Gereed product en handelsgoederen	0	0
Vooruitbetalingen	0	0
Totaal voorraden	6.175	6.611

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2016 het volgende overzicht worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2015	van niet in exploitatie genomen gronden	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Winst- Verlies	voorziening verlieslatend complex	Boekwaarde 31-12-2016
Bouwgronden in exploitatie	6.611		202	-603	-35		6.175
Totaal onderhanden werk, gronden in exploitatie	6.611	0	202	-603	-35	0	6.175

Met ingang van 1 januari 2016 dienen de activa die op 31 december 2015 op de balans zijn opgenomen als niet in exploitatie genomen bouwgronden, tegen dezelfde boekwaarde op de balans als materiële vaste activa, categorie Gronden en terreinen te worden opgenomen. Hier is met ingang van 2015 reeds invulling aan gegeven.

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie, inclusief nog te maken kosten en nog te verwachten opbrengsten, wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De post uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar wordt onderscheiden in:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2016	Voorziening Oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2016	Balanswaarde 31-12-2015
Vorderingen op openbare lichamen	4.724	- 13	4.711	6.332
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet fido			0	0
Overige verstrekte kasgeldleningen			0	0
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < dan één jaar	7.420		7.420	3.957
Rekening-courantverhouding met het Rijk			0	0
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1.346		1.346	1.372
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd < dan één jaar			0	0
Overige vorderingen	3.436	- 736	2.700	3.915
Overige uitzettingen			0	0
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	16.926	- 749	16.177	15.576

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente-typische looptijd korter dan één jaar

Overtollige middelen dienen in principe in de schatkist aangehouden te worden. Hierop zijn vier uitzonderingen: nazorgfondsen zoals ingesteld op basis van de Wet Milieubeheer, middelen op een geblokkeerde rekening bij de belasting dienst, bestaande beleggingen (peildatum 4 juni 2012) en een drempel bedrag. Een drempelbedrag is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van het begrotingstotaal) dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden. In beginsel moeten alle overtollige middelen in de schatkist worden aangehouden, tenzij die onder het drempelbedrag gerekend kunnen worden. Per kwartaal mag het gemiddelde van deze middelen niet boven het drempelbedrag uitkomen. Overtollige middelen op de BNG rekening worden dagelijks automatisch naar de schatkist afgeroomd.

Bedragen x € 1.000

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren					
Verslagjaar					
1	Drempelbedrag	627			
		kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
2	Kwartaalcijfer per dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	186	272	286	333
1 > 2	Ruimte onder het drempelbedrag	440	355	341	294
2 > 1	Overschrijding van het drempelbedrag				
1 Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
	Begrotingstotaal verslagjaar	83.567			
	drempelbedrag	627	€ 83.567 * 0,75%		
2 Berekening kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden					
		kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
a	som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	16.969	24.725	26.286	30.598
b	Dagen in kwartalen	91	91	92	92
a / b					
	kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	186	272	286	333

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

Liquide middelen

De post liquide middelen wordt onderscheiden in:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2016	boekwaarde 31-12-2015
Kassaldo	3	9
Banksaldi	536	10
Totaal liquide middelen	539	19

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2016	boekwaarde 31-12-2015
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	0	0
- het Rijk	0	0
- overige Nederlandse overheidslichamen	102	0
Overige nog te ontvangen bedragen en de Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	3.478	2.911
	1.365	1.090
Totaal overlopende activa	4.945	4.001

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2015	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2016
Europese overheidslichamen	0			0
Het Rijk:				
- Declaratiedeel BBZ	0	100		100
- Algemene uitkering en IU Sociaal domein uitkeringsjaar 2016	0	2		2
Overige Nederlandse overheidslichamen	0			0
Totaal van Europese en Nederlandse overheidslichamen te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	0	102	0	102

PASSIVA

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

De post eigen vermogen wordt onderscheiden in:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2016	boekwaarde 31-12-2015
Reserves, gespecificeerd naar:		
- algemene reserve	5.497	4.795
- bestemmingsreserves	68.260	67.472
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	694	732
Totaal eigen vermogen	74.451	72.999

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de reserves gedurende het jaar 2016:

(bedragen x € 1.000)

naam reserve	Boekwaarde 31-12-2015	Toe- voegingen	Ont- trekkingen	Bestemming resultaat 2.015	Vermindering i.v.m. afschrijvingen activa	Boekwaarde 31-12-2016
R.0 Algemene Reserve	4.795	1.365	-1.655	999	-7	5.497
Bestemmingsreserves:						
Dekkingsreserves						
D.1 Dekkingsreserve accommodatie RKVB	654	26	-26		-23	632
D.2 Dekkingsreserve tennisaccommodatie Galgenberg	773	35	-35		-72	702
D.3 Dekkingsreserve accommodatie schutterij Hunsel	97					97
D.4 Dekkingsreserve accommodatie schutterij Ell	97					97
D.5 Dekkingsreserve Ellenhof	1.802	81	-683		-30	1.170
D.6 Dekkingsreserve De Bombardon Heythuysen	1.566	52	-52		-56	1.510
D.7 Dekkingsreserve woning Baexheimerhof	168	6	-6		-6	162
D.8 Dekkingsreserve gemeenschapshuis Neer	105	4	-4		-9	96
D.9 Dekkingsreserve Postkoets Horn	2.058	82	-82		-57	2.001
D.10 Dekkingsreserve huisv.Jong Nederland Grathem	267	11	-11		-7	260
D.11 Dekkingsreserve BMV Roggel	3.503	180	-140		-145	3.398
D.12 Dekkingsreserve BMV Heythuysen	972	39	-39		-27	945
D.13 Dekkingsreserve BMV Grathem	838	84	-34		-38	851
D.14 Dekkingsreserve BS St. Jan Baexem	459	18	-18		-19	439
D.15 Dekkingsreserve SG St. Ursula	562	22	-22		-17	545
D.16 Dekkingsreserve Lataste Horn	44	2	-2		-4	40
D.17 Dekkingsreserve BS Mussenberg	364	14	-14		-12	352
D.18 Landschapsontwikkeling	216	11	0		-14	213
D.19 Dekkingsreserve gemeentehuis Leudal	1.335	60	-60		-36	1.299
D.20 Dekkingsreserve verbouw gemeentewerf Hunsel	914	41	-41		-48	866
Totaal dekkingsreserves	16.796	769	-1.270	0	-619	15.677
Overige financieel technisch reserves						
F.1 Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	436		-27			409
F.2 Onderhoud overweg Napoleonsweg	354		-27			327
Totaal overige financieel technische reserves	790	0	-54	0	0	736
Overige bestemmingsreserves						
O.1 Ornamenten / kunstbeleid	75					75
O.2 Onderhoud jachthaven Hanssum	151	3				155
O.3 Monumentensubsidie	373	55				428
O.4 Groenfondsen	291	269	-65			495
O.5 Grondexploitaties	2.729	133	-114		-19	2.729
O.6 Vastgoed	81	31	-28			84
O.7 Regionale samenwerking	46					46
O.8 Boekwinst Essent	36.739	629		-806	-2.087	34.475
O.9 Egalisatiereserve gemeentefonds	773	1.263	-1.066			970
O.10 Bedrijfsvoering	2.815	807	-586			3.035
O.11 Gecommitteerde reserve	1.454	1.977	-1.454			1.977
O.12 Leefbaarheidsfondsen	141		-141			0
O.13 Revolverend duurzaamheidsfondsen	50	10			-7	53
O.14 Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	3.787	3.162	-359			6.589
O.15 Onderhoud vastgoed	381		-381			0
O.16 Openbare verlichting	0		-84	539		455
O.17 Fonds maatschappelijke activiteiten	0	284	-3			281
Totaal overige bestemmingsreserves	49.886	8.624	-4.283	-267	-2.113	51.848
Totaal bestemmingsreserves	67.472	9.393	-5.606	-267	-2.732	68.260
Totaal reserves	72.267	10.758	-7.261	732	-2.739	73.757

Onder "Bestemming resultaat" staan de toevoegingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar. Onder de "afschrijvingen" staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

Hierna is de toelichting van de aard en de reden van iedere reserve, evenals de mutaties die hebben plaatsgevonden, opgenomen.

reserve R.0	89001500 Algemene reserve
--------------------	----------------------------------

soort reserve	algemene reserve
budgethouder	Managementteam
wenselijk minimum bedrag	nog te bepalen
wenselijk maximum bedrag	nog te bepalen
doel van de reserve	buffer voor het opvangen van financiële tegenvallers
voeding uit	batige rekeningsaldi andere door de raad aan te wijzen middelen
bespaarde rente	de bespaarde wordt toegevoegd aan de reserve tenzij de reserve niet op peil is
programma	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
thema	Dekkingsmiddel
product	diverse producten

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	4.795.053	4.795.053	-	5.497.071	3.647.071	3.424.563
Bestemming rekeningsaldo 2015 (rb. 02-08-2016)	999.319	999.319	-			
Resultaat mei-circulaire 2015 (rb. 30-06-2015)	636.000	636.000	-	461.000	530.000	543.000
Overschot BMV Ell (rb. 08-11-2016)	609.680	602.108	7.572			
Rapportageresultaat 2e rarap 2016	127.080	127.080	-			
Totaal toevoegingen	2.372.079	2.364.507	7.572	461.000	530.000	543.000
Centrumvisie (rb. 08-11-2011/2e rarap 2016)	155-	7.399-	7.244	450.000-	222.508-	
Lagere opbrengst (rente) verkoop pand Not.						
RuttenIn 13-15 (Centrumvisie - rb. 15-12-2015)	-	8.571-	8.571			
Resultaat mei-circulaire 2015 (rb. 10-11-2015)	636.000-	636.000-	-	461.000-	530.000-	543.000-
Subsidie inrichting BMV Ell (rb. 16-02-2016)	200.000-	200.000-	-			
Proceskosten bestemmingsplan buitengebied (1e rarap 2016)	64.772-	64.772-	-			
Bestemming rekeningsaldo 2015 - onderhoud groenvoorziening (rb. 02-08-2016)	200.000-	200.000-	-			
Terugbetaling subsidie Provincie project BMV Ell		45.747-	45.747			
Incidentele toevoeging t.g.v. algemene dienst				1.400.000-		
BMV Grathem: tekort verkoop perceel dekken uit Algemene reserve (rb. 08-11-2016)	50.000-	50.000-	-			
BMV Grathem: kosten externe adviseur verkoop perceel dekken uit Algem. reserve (rb. 08-11-16)	4.900-	-	4.900-			
Eenmalige reservering vakantiegeld a.g.v. invoering IKB (rb. 08-11-2016)	450.000-	450.000-	-			
Totaal onttrekkingen	1.605.827-	1.662.489-	56.662	2.311.000-	752.508-	543.000-
Stand reserve per 31-12-	5.561.305	5.497.071	64.234	3.647.071	3.424.563	3.424.563

Toelichting:

reserve D.1	89001236 Accommodatie RKVB Baexem
--------------------	--

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de nieuwbouw accommodatie RKVB Baexem
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2015 wordt toegevoegd aan de reserve m.i.v. 2015
programma	1 Vitale samenleving
thema	Sport
product	faciliteren sport

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	654.244	654.244	-	631.684	609.124	586.564
Rentetoevoeging	26.170	26.170	-	24.365	23.463	23.463
Totaal toevoegingen	26.170	26.170	-	24.365	23.463	23.463
Kapitaallasten	48.730-	48.730-	-	46.925-	46.023-	46.023-
Totaal onttrekkingen	48.730-	48.730-	-	46.925-	46.023-	46.023-
Stand reserve per 31-12	631.684	631.684	-	609.124	586.564	564.004

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw accommodatie RKVB Baexem. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 30 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.2	89001531 Tennisaccommodatie Galgenberg (Tango)
--------------------	---

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met het herhuisvesten van de tennisverenigingen Horn en Haelen
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2015 wordt toegevoegd aan de reserve m.i.v. 2015
programma	1 Vitale samenleving
thema	Sport
product	faciliteren sport

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	773.491	773.491	-	701.982	1.145.473	1.073.964
Rentetoevoeging Structuurbeelden Haelen-Horn	34.807	34.807	-	31.589 515.000	51.546	48.328
Totaal toevoegingen	34.807	34.807	-	546.589	51.546	48.328
Kapitaallasten	106.316-	106.316-	-	103.098-	123.055-	119.837-
Totaal onttrekkingen	106.316-	106.316-	-	103.098-	123.055-	119.837-
Stand reserve per 31-12	701.982	701.982	-	1.145.473	1.073.964	1.002.455

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten voor de herhuisvesting van de tennisverenigingen Haelen en Horn. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijnen van 15, 25 en 30 jaar de rente en afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve.

reserve D.3	89001529 Accommodatie Schutterij Hunsel
--------------------	--

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met het verplaatsen accommodatie schutterij Hunsel
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018 wordt toegevoegd aan de reserve m.i.v. 2018
programma	1 Vitale samenleving
thema	Kunst en cultuur
product	ondersteunen kunst & cultuur

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	97.200	97.200	-	97.200	93.960	90.720
Rentetoevoeging	-	-	-	3.888	3.758	3.629
Totaal toevoegingen	-	-	-	3.888	3.758	3.629
Kapitaallasten	-	-	-	7.128-	6.998-	6.869-
Totaal onttrekkingen	-	-	-	7.128-	6.998-	6.869-
Stand reserve per 31-12	97.200	97.200	-	93.960	90.720	87.480

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten verplaatsen accommodatie schutterij Hunsel. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 30 jaar de rente en afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve.

reserve D.4	89001530 Accommodatie Schutterij Ell
--------------------	---

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met het verplaatsen accommodatie schutterij Ell
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018 wordt toegevoegd aan de reserve m.i.v. 2018
programma	1 Vitale samenleving
thema	Kunst en cultuur
product	ondersteunen kunst & cultuur

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	97.200	97.200	-	97.200	97.200	93.960
Rentetoevoeging	-	-	-	-	3.888	3.758
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	3.888	3.758
Kapitaallasten	-	-	-	-	7.128-	6.998-
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	7.128-	6.998-
Stand reserve per 31-12	97.200	97.200	-	97.200	93.960	90.720

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten verplaatsen accommodatie schutterij Ell.
Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 30 jaar de rente en afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve.

reserve D.5	89001524 BMV Ell
--------------------	-------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de verbouwing Ellenhof Ell
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2016 wordt toegevoegd aan de reserve m.i.v. 2016
programma	1 Vitale samenleving
thema	Maatschappelijke ondersteuning
product	maatschappelijke accommodaties

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	1.802.171	1.802.171	-	1.170.061	1.140.060	1.110.058
Rentetoevoeging	81.098	81.098	-	52.653	51.303	49.953
Totaal toevoegingen	81.098	81.098	-	52.653	51.303	49.953
Kapitaallasten Overschott BMV Ell naar Algemene reserve	110.910- 609.680-	111.099- 602.108-	189 7.572-	82.654-	81.304-	79.954-
Totaal onttrekkingen	720.590-	713.207-	7.383-	82.654-	81.304-	79.954-
Stand reserve per 31-12	1.162.679	1.170.061	7.383-	1.140.060	1.110.058	1.080.057

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten verbouwing Ellenhof Ell.
Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.6	89001232 De Bombardon Heythuysen
--------------------	---

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de nieuwbouw De Zaal Heythuysen
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve
programma	1 Vitale samenleving
thema	Maatschappelijke ondersteuning
product	maatschappelijke accommodaties

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	1.566.329	1.566.329	-	1.510.389	1.454.449	1.398.508
Rentetoevoeging	52.315	52.315	-	50.447	48.579	46.710
Totaal toevoegingen	52.315	52.315	-	50.447	48.579	46.710
Kapitaallasten	108.255-	108.255-	-	106.387-	104.519-	102.650-
Totaal onttrekkingen	108.255-	108.255-	-	106.387-	104.519-	102.650-
Stand reserve per 31-12	1.510.389	1.510.389	-	1.454.449	1.398.508	1.342.568

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw De Zaal Heythuysen. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.7	89001233 Woning Baexheimerhof
--------------------	--------------------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de aankoop woning bij gemeenschapshuis Baexheimerhof
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve
programma	1 Vitale samenleving
thema	Maatschappelijke ondersteuning
product	maatschappelijke accommodaties

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	168.272	168.272	-	162.469	156.667	150.864
Rentetoevoeging	5.620	5.620	-	5.426	5.233	5.039
Totaal toevoegingen	5.620	5.620	-	5.426	5.233	5.039
Kapitaallasten	11.423-	11.423-	-	11.229-	11.036-	10.842-
Totaal onttrekkingen	11.423-	11.423-	-	11.229-	11.036-	10.842-
Stand reserve per 31-12	162.469	162.469	-	156.667	150.864	145.062

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten aankoop woning bij gemeenschapshuis Baexheimerhof. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.8	89001514 Gemeenschapshuis Neer
--------------------	---------------------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de opwaardering gemeenschapshuis Neer
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve
programma	1 Vitale samenleving
thema	Maatschappelijke ondersteuning
product	maatschappelijke accommodaties

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	105.000	105.000	-	96.250	87.500	78.750
Rentetoevoeging	4.200	4.200	-	3.850	3.500	3.150
Totaal toevoegingen	4.200	4.200	-	3.850	3.500	3.150
Kapitaallasten	12.950-	12.950-	-	12.600-	12.250-	11.900-
Totaal onttrekkingen	12.950-	12.950-	-	12.600-	12.250-	11.900-
Stand reserve per 31-12	96.250	96.250	-	87.500	78.750	70.000

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten opwaardering gemeenschapshuis Neer. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 20 jaar de rente en afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve.

reserve D.9	89001522 Postkoets Horn
--------------------	--------------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de verbouwing Postkoets Horn (40 jaar)
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve
programma	1 Vitale samenleving
thema	Maatschappelijke ondersteuning
product	maatschappelijke accommodaties

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	2.058.259	2.058.259	-	2.001.086	1.943.912	1.886.738
Rentetoevoeging	82.330	82.330	-	80.043	77.757	75.470
Totaal toevoegingen	82.330	82.330	-	80.043	77.757	75.470
Kapitaallasten	139.504-	139.504-	-	137.217-	134.931-	132.644-
Totaal onttrekkingen	139.504-	139.504-	-	137.217-	134.931-	132.644-
Stand reserve per 31-12	2.001.085	2.001.086	-	1.943.912	1.886.738	1.829.564

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten verbouwing Postkoets Horn.
Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.10	89001235 Huisvesting Jong Nederland Grathem
---------------------	--

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de huisvesting Jong Nederland Grathem
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Jeugdhulp
product	opvoeding jeugd

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	267.059	267.059	-	259.841	252.624	245.406
Rentetoevoeging	10.682	10.682	-	10.394	10.105	9.816
Totaal toevoegingen	10.682	10.682	-	10.394	10.105	9.816
Kapitaallasten	17.900-	17.900-	-	17.612-	17.323-	17.034-
Totaal onttrekkingen	17.900-	17.900-	-	17.612-	17.323-	17.034-
Stand reserve per 31-12	259.841	259.841	-	252.624	245.406	238.188

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten huisvesting Jong Nederland Grathem. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.11	89001515 BMV Roggel
---------------------	----------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de nieuwbouw Brede Maatschappelijke Voorziening Roggel
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve
programma	1 Vitale samenleving 2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling 3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Onderwijs Kunst en cultuur Sport Maatschappelijke ondersteuning Openbare ruimte en verkeer
product	diverse producten

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	3.502.928	3.502.928	-	3.398.212	3.293.495	3.188.778
Rentetoevoeging	140.117	140.117	-	135.929	131.740	127.551
Jaarlijkse toevoeging	40.000	40.000	-	40.000	40.000	40.000
Totaal toevoegingen	180.117	180.117	-	175.929	171.740	167.551
Kapitaallasten	284.834-	284.834-	-	280.645-	276.457-	272.267-
Totaal onttrekkingen	284.834-	284.834-	-	280.645-	276.457-	272.267-
Stand reserve per 31-12	3.398.210	3.398.212	-	3.293.495	3.188.778	3.084.061

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Roggel.
Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve.

reserve D.12	89001512 BMV Heythuysen
---------------------	--------------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de nieuwbouw Brede Maatschappelijke Voorziening Heythuysen
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Onderwijs
product	onderwijsvoorziening

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	971.910	971.910	-	944.912	917.914	890.916
Rentetoevoeging	38.876	38.876	-	37.796	36.717	35.637
Totaal toevoegingen	38.876	38.876	-	37.796	36.717	35.637
Kapitaallasten	65.874-	65.874-	-	64.794-	63.715-	62.635-
Totaal onttrekkingen	65.874-	65.874-	-	64.794-	63.715-	62.635-
Stand reserve per 31-12	944.912	944.912	-	917.914	890.916	863.918

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Heythuysen.
Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.13	89001234 BMV Grathem
---------------------	-----------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de nieuwbouw Brede Maatschappelijke Voorziening Grathem
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Onderwijs
product	onderwijsvoorziening

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	838.425	838.425	-	850.900	1.313.375	1.275.850
Rentetoevoeging	33.537	33.537	-	34.036	52.535	51.034
Vrijkomende percelen Heythuysen	550.000	-	550.000			
Lagere opbrengst verkoop percelen Heythuysen	50.000-	-	50.000-			
Tekort lagere opbrengst verkoop percelen			-			
dekken uit Algemene reserve (rb. 08-11-2016)	50.000	50.000	-			
Vrijkomende percelen Heythuysen naar 2017	500.000-		500.000-	500.000		
Totaal toevoegingen	83.537	83.537	-	534.036	52.535	51.034
Kapitaallasten	71.062-	71.062-	-	71.561-	90.060-	88.559-
Totaal onttrekkingen	71.062-	71.062-	-	71.561-	90.060-	88.559-
Stand reserve per 31-12	850.900	850.900	-	1.313.375	1.275.850	1.238.325

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Grathem.
Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.14	89001511 Basisschool St. Jan Baexem
---------------------	--

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de verbouw basisschool St. Jan Baexem
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Onderwijs
product	onderwijsvoorziening

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	458.893	458.893	-	439.498	620.623	601.229
Rentetoevoeging	18.356	18.356	-	17.580	24.825	24.049
Verkoop vrijkomende perceel Kapittelstr. Baexem (vrm. kleuterschool)				200.520		
Totaal toevoegingen	18.356	18.356	-	218.100	24.825	24.049
Kapitaallasten	37.751-	37.751-	-	36.975-	44.220-	43.444-
Totaal onttrekkingen	37.751-	37.751-	-	36.975-	44.220-	43.444-
Stand reserve per 31-12	439.498	439.498	-	620.623	601.229	581.834

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten verbouw basisschool St. Jan Baexem.
Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.15	89001513 SG St. Ursula Heythuysen
---------------------	--

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de verbouw scholengemeenschap St. Ursula te Heythuysen
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Onderwijs
product	onderwijsvoorziening

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	562.403	562.403	-	545.361	528.319	511.276
Rentetoevoeging	22.496	22.496	-	21.814	21.133	20.451
Totaal toevoegingen	22.496	22.496	-	21.814	21.133	20.451
Kapitaallasten	39.539-	39.539-	-	38.857-	38.176-	37.494-
Totaal onttrekkingen	39.539-	39.539-	-	38.857-	38.176-	37.494-
Stand reserve per 31-12	545.360	545.361	-	528.319	511.276	494.234

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten verbouw scholengemeenschap St. Ursula te Heythuysen. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.16	89001517 Latasteschool Horn
---------------------	------------------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de tijdelijke huisvesting, 1e inrichting en onderwijsleerpakket
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Onderwijs
product	onderwijsvoorziening

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	44.200	44.200	-	39.800	35.400	31.000
Rentetoevoeging	1.768	1.768	-	1.592	1.416	1.240
Totaal toevoegingen	1.768	1.768	-	1.592	1.416	1.240
Kapitaallasten	6.168-	6.168-	-	5.992-	5.816-	4.340-
Totaal onttrekkingen	6.168-	6.168-	-	5.992-	5.816-	4.340-
Stand reserve per 31-12	39.800	39.800	-	35.400	31.000	27.900

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten tijdelijke huisvesting, 1e inrichting en onderwijsleerpakket van de Latasteschool te Horn.
Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijnen van 20 en 10 jaar de rente en afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve.

reserve D.17	89001113 Mussenbergschool
---------------------	----------------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de Mussenbergschool te Haelen
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Onderwijs
product	onderwijsvoorziening

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	364.500	364.500	-	352.350	340.200	328.050
Rentetoevoeging	14.179	14.179	-	13.706	13.234	12.761
Totaal toevoegingen	14.179	14.179	-	13.706	13.234	12.761
Kapitaallasten	26.329-	26.329-	-	25.856-	25.384-	24.911-
Totaal onttrekkingen	26.329-	26.329-	-	25.856-	25.384-	24.911-
Stand reserve per 31-12	352.350	352.350	-	340.200	328.050	315.900

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten Mussenbergschool te Haelen.
Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.18	89001404 Landschapsontwikkeling
---------------------	--

soort reserve	Dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekken van kapitaallasten van projecten ter bevordering van landschapsontwikkeling
voeding uit	€ 2,30 per verkochte m ² bouwgrond en bedrijfskavels (voormalig R&N)
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Openbare ruimte en verkeer
product	natuur

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	215.526	215.526	-	213.152	108.783	96.290
bijdrage verkoop Reppelveld	-	11.224	11.224-			
Totaal toevoegingen	-	11.224	11.224-	-	-	-
Kapitaallasten landschapsontwikkelingsprojecten Extra afschrijving wandelplaats Maasoever	12.913-	13.598-	685 -	12.884- 91.485-	12.493-	12.103-
Totaal onttrekkingen	12.913-	13.598-	685	104.369-	12.493-	12.103-
Stand reserve per 31-12	202.613	213.152	10.539-	108.783	96.290	84.187

Toelichting:

Deze reserve wordt gevoed middels geormerkte bijdragen voor landschapsontwikkeling en dient voor dit doel in stand te worden gehouden.
Conform de nota reserves & voorzieningen en weerstandsvermogen 2011 blijft € 91.485 voor de verplichting aanleg wandelplaats Maasoever Neer.

reserve D.19	89001533 Gemeentehuis Leudal
---------------------	-------------------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Bedrijfsvoering
wenselijk minimum bedrag	€ 3.350.000,00
wenselijk maximum bedrag	€ 3.350.000,00
doel van de reserve	dekking van kapitaallasten die verband houden met de nieuwbouw Gemeentehuis Leudal
voeding uit	verkopen van de voormalige gemeentehuizen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve
programma	4 Sterk besturen en organiseren
thema	Dienstverlening bestuur en organisatie
product	interne dienstverlening

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	1.334.715	1.334.715	-	1.298.589	1.262.463	1.226.337
Rentetoevoeging	60.062	60.062	-	58.437	56.811	55.185
Totaal toevoegingen	60.062	60.062	-	58.437	56.811	55.185
Kapitaallasten	96.188-	96.188-	-	94.563-	92.937-	91.311-
Totaal onttrekkingen	96.188-	96.188-	-	94.563-	92.937-	91.311-
Stand reserve per 31-12	1.298.589	1.298.589	-	1.262.463	1.226.337	1.190.211

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten Gemeentehuis Leudal. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.20	89001534 Verbouw gemeentewerf Hunsel
---------------------	---

soort reserve	dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Bedrijfsvoering
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kapitaallasten die verband houden met de verbouw gemeentewerf Hunsel
voeding uit	verkoop voormalige gemeenteloodsen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve
programma	4 Sterk besturen en organiseren
thema	Dienstverlening bestuur en organisatie
product	interne dienstverlening

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	913.697	913.697	-	865.608	817.519	769.430
Rentetoevoeging	41.116	41.116	-	36.788	34.624	34.624
Totaal toevoegingen	41.116	41.116	-	36.788	34.624	34.624
Kapitaallasten	89.205-	89.205-	-	84.877-	82.713-	82.713-
Totaal onttrekkingen	89.205-	89.205-	-	84.877-	82.713-	82.713-
Stand reserve per 31-12	865.608	865.608	-	817.519	769.430	721.341

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten verbouw gemeentewerf Hunsel.
Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 20 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.21	89001542 Infrastructuur
---------------------	--------------------------------

soort reserve	Dekkingsreserve
budgethouder	afdelingshoofd Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking kapitaallasten van investeringen met een maatschappelijk nut
voeding uit	reserve Boekwinst Essent
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Openbare ruimte en verkeer
product	infrastructuur wegen

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-		-	-	-	990.000	1.920.000
Storting uit reserve Boekwinst Essent t.b.v. dekking kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut				1.000.000	1.000.000	1.000.000
Totaal toevoegingen	-	-	-	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut				10.000-	70.000-	129.200-
Totaal onttrekkingen	-	-	-	10.000-	70.000-	129.200-
Stand reserve per 31-12	-	-	-	990.000	1.920.000	2.790.800

Toelichting:

Met het oog op een betere vergelijkbaarheid van de kosten, wordt in het nieuwe BBV de systematiek van activering en afschrijving voor alle investeringen gelijk getrokken: investeringen met een maatschappelijk nut dienen, evenals investeringen met een economisch nut, te worden geactiveerd en over de verwachte levensduur te worden afgeschreven. Daarmee wordt tevens bevorderd, dat de kosten van de investeringen ten laste komen van burgers en bedrijven, op het moment dat zij er nut van hebben.

Bij het vaststellen van de begroting 2017 is voor de investeringen m.b.t. infrastructuur is een nieuwe reserve gevormd.

reserve F.1	89001418 Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen
--------------------	---

soort reserve	overige financieel technisch reserve
budgethouder	directeur Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	Jaarlijkse aflossing van afgesloten leningen gemeenschapshuis Neer en gemeenschapshuis Heibloem.
voeding uit	de opgenomen geldleningen voor de bouw en inrichting van de gemeenschapshuizen in Neer en Heibloem
bespaarde rente	geen rentetoevoeging
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Maatschappelijke ondersteuning
product	maatschappelijke accommodaties

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	435.969	435.969	-	409.309	382.649	355.990
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Aflossing gemeenschapshuis: Neer Heibloem	9.416- 17.244-	9.416- 17.244-	- -	9.416- 17.244-	9.416- 17.244-	9.416- 17.244-
Totaal onttrekkingen	26.660-	26.660-	-	26.660-	26.660-	26.660-
Stand reserve per 31-12	409.309	409.309	-	382.649	355.990	329.330

Toelichting:

Bij de bouw en inrichting van de gemeenschapshuizen in Neer en Heibloem is voor de hiervoor afgesloten leningen een reservering voor hetzelfde bedrag opgenomen. De jaarlijkse aflossingen van de leningen wordt hieruit voldaan.

reserve F.2	89001112 - Reserve onderhoud overweg Napoleonsweg
--------------------	--

soort reserve	overige financieel technisch reserve
budgethouder	directeur Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	een gelijkmatige verdeling van de kosten voor onderhoud overweg Napoleonsweg.
voeding uit	n.v.t.
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Openbare ruimte en verkeer
product	infrastructuur wegen

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	353.993	353.993	-	327.025	299.825	272.625
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Jaarlijkse bijdrage overweg Napoleonsweg	27.200-	26.968-	232-	27.200-	27.200-	27.200-
Totaal onttrekkingen	27.200-	26.968-	232-	27.200-	27.200-	27.200-
Stand reserve per 31-12	326.793	327.025	232-	299.825	272.625	245.425

Toelichting:

In 2005 is een afkoopsom van € 585.000 van de provincie voor dit onderhoud gestort in deze reserve.
De jaarlijkse onderhoudsbijdrage aan prorail wordt hieruit bekostigd.

reserve O.1	89001213 Ornamenten / kunstbeleid
--------------------	--

soort reserve	overige bestemmingsreserve
budgethouder	directeur Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	€ 50.000
wenselijk maximum bedrag	€ 150.000
doel van de reserve	faciliteren nieuwe kunstvormen of samenwerkingsvormen in de kunst en cultuur
voeding uit	n.v.t.
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
programma	1 Vitale samenleving
thema	Kunst en cultuur
product	ondersteunen kunst & cultuur

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	74.554	74.554	74.554	74.554	74.554	74.554
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12	74.554	74.554	74.554	74.554	74.554	74.554

Toelichting:

Momenteel worden de ambities voor cultuurbeleid uitgewerkt en is een cultuurbeleidsnotitie in voorbereiding. De voortzetting van deze reserve zal in dit kader gezien moeten worden.

reserve O.2	89001426 Onderhoud jachthaven Hanssum
--------------------	--

soort reserve	overige bestemmingsreserve
budgethouder	directeur Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	bekostigen van toekomstig (groot) onderhoud van de de jachthaven, conform overeenkomst grondstofwinning met Kuypers Neer
voeding uit	- jaarlijkse erfpachtcanon van watersportvereniging Hanssum - jaarlijkse erfpachtcanon van Peulen - opbrengst overeenkomst grondstofwinning Kuypers Neer
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
programma	1 Vitale samenleving
thema	Toerisme en recreatie
product	recreatieve voorzieningen

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	151.097	151.097	-	154.500	157.903	161.306
Erfpachtcanon Peulen Neer	1.134	1.134	-	1.134	1.134	1.134
Erfpachtcanon Hanssum Neer	2.269	2.269	-	2.269	2.269	2.269
Totaal toevoegingen	3.403	3.403	-	3.403	3.403	3.403
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12	154.500	154.500	-	157.903	161.306	164.709

Toelichting:

Op basis van de erfpachtovereenkomst met de watersportvereniging Hanssum is de gemeente verplicht zorg te dragen voor het bevaarbaar blijven van de haven en komen de kosten voor rekening van de gemeente.

Jaarlijks wordt de erfpachtcanon van watersportvereniging Hanssum Neer gestort minus de jaarlijkse onderhoudskosten (B&W-besluit 22-06-2010):
jaarlijkse canon 1e t/m 10e jaar € 2.269
jaarlijkse canon 11e t/m 15e jaar € 3.403 **(=2020)**
jaarlijkse canon 16e t/m 25e jaar € 4.538
jaarlijkse canon 25e t/m 40e jaar € 5.672

M.i.v. maart 2011 wordt ook jaarlijks de erfpachtcanon Peulen Neer gestort minus jaarlijkse onderhoudskosten (B&W besluit 25.01.2011)
jaarlijkse canon 1e t/m 25e jaar € 1.134
jaarlijkse canon vanaf 26e jaar € 1.891;
na 27e jaar jaarlijkse indexering CBS (conumentenprijsindexcijfer)

reserve O.3	89001525 Monumentensubsidie
--------------------	------------------------------------

soort reserve	overige bestemmingsreserve
budgethouder	directeur Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	fluctuaties opvangen in het jaarlijks subsidiebudget monumenten (raadsbesluit 31-8-2010)
voeding uit	jaarlijks restant budgetsubsidie monumenten
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
Programma	1 Vitale samenleving
thema	Toerisme en recreatie
Product	recreatieve voorzieningen

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1	372.815	372.815	-	428.201	428.201	428.201
Niet uitgegeven subsidiegelden	-	55.386				
Totaal toevoegingen	-	55.386	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12	372.815	428.201	-	428.201	428.201	428.201

Toelichting:

In de loop van 2012 zijn in Leudal een 120-tal bouwwerken aangewezen als gemeentelijk monument. De eigenaren van deze monumenten hebben de mogelijkheid om op basis van de "Subsidieverordening cultuurhistorisch erfgoed Leudal" monumentensubsidie aan te vragen. Jaarlijks is er voor monumentensubsidie een budget beschikbaar van € 75.860. Dit structurele budget zal, indien het in enig jaar niet geheel wordt uitgegeven, gestort worden in de reserve monumentensubsidie. De subsidietoekenningen gelden voor een periode van 6 jaar volgens de systematiek van Provincie en Rijk (bijv. 2013-2018, 2014-2019).

reserve O.4	89001502 Groenfonds
--------------------	----------------------------

soort reserve	overige bestemmingsreserve
budgethouder	directeur Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	financiering "groene" projecten ter compensatie bij woningbouw-ontwikkeling buiten bestemmingsplannen ('groen voor rood')
voeding uit	bijdragen van derden indien woningbouwplan niet rechtstreeks in bestemmingsplan is opgenomen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Wonen en bouwen
product	diverse producten

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	291.331	291.331	-	495.018	495.018	495.018
Kwaliteitsbijdrage aanleg parkeerplaats Ittervoort	25.000	25.000				
Terugstorting bijdrage waterkrachtcentrale	100.000	100.000				
St. Elisabethmolen						
Project sloopbank Derkx		1.598	1.598-			
Compensatiegelden Nunhems2		142.237	142.237-			
Totaal toevoegingen	125.000	268.835	143.835-	-	-	-
Uitvoering zorgplan IKL	5.728-	5.728-				
Bijdrage project "Schouwsmolen"	28.500-	28.500-				
Bijdrage project "eeuwige vrijgezellen"	8.200-	4.000-	4.200-			
Bijdrage project "Hentrichpad"	26.920-	26.920-				
Totaal onttrekkingen	69.348-	65.148-	4.200-	-	-	-
Stand reserve per 31-12	346.983	495.018	148.035-	495.018	495.018	495.018

Toelichting:

Deze reserve wordt gevoed middels geoormerkte bijdragen en dient voor dit doel in stand worden gehouden.
Op de projectenlijst groenfonds, staan de projecten vermeld waaraan een bijdrage wordt verstrekt.
Het college van B&W kan jaarlijks tot een bedrag van € 50.000 uitgaven uit dit fonds doen, zonder de raad vooraf te informeren. Uiteraard voor zover deze uitgaven passen binnen de doelstelling van de reserve.

reserve O.5	89001526 Grondexploitatie
--------------------	----------------------------------

soort reserve	overige bestemmingsreserve
budgethouder	directeur Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	afstemmen op jaarlijkse risico-inschatting
wenselijk maximum bedrag	afstemmen op jaarlijkse risico-inschatting
doel van de reserve	afdekken van de risico's verbonden aan de grondexploitaties
voeding uit	winsten uit grondexploitaties en opbrengst verkoop stroken grond (buiten grondexploitatie)
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatiebegroting
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Wonen en bouwen
product	woningbouwlocaties

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	2.728.676	2.728.676	-	2.729.246	2.689.246	2.671.246
Verkoop Windmolenbos		6.960	6.960-			
Bijdragen verkopen Reppelveld		11.372	11.372-			
Verkopen De Lingst		10.355	10.355-			
Grondverkoop overige percelen		104.299	104.299-			
Totaal toevoegingen	-	132.985	132.985-	-	-	-
Onttrekking tbv exploitatie (afbouw opbrengst grondexpl.)	50.000-	50.000-	-			
Extra afschrijving faillissements- en andere kosten projectontwikkelaars	41.023-	18.648-	22.375-	40.000-	18.000-	36.000-
Onttrekking tbv afboeking bouwlocatie Velter	63.800-	63.767-	33-			
Totaal onttrekkingen	154.823-	132.415-	22.408-	40.000-	18.000-	36.000-
Stand reserve per 31-12	2.573.853	2.729.246	155.393-	2.689.246	2.671.246	2.635.246

Toelichting:

In de Nota grondbeleid is aangegeven dat deze reserve de volgende functies heeft:

- verrekenen van winsten en verliezen van de exploitaties;
- afdekking van risico's;
- buffer voor het voeren van een actieve grondpolitiek.

De opbrengst van incidentele grondverkopen < 1.000 m2 buiten de grondexploitaties worden toegevoegd aan deze reserve.

reserve O.6	89001506 Vastgoed
--------------------	--------------------------

	overige bestemmingsreserve
budgethouder	directeur Bedrijfsvoering
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	het opvangen van eventuele verliezen uit vastgoedtransacties
voeding uit	netto-opbrengsten verkoop diverse gebouwen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
programma	4 Sterk besturen en organiseren
thema	Dienstverlening bestuur en organisatie
product	interne dienstverlening

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	80.941	80.941	-	83.843	83.843	83.843
Huuropbrengsten 2016 panden in de verkoop		31.382				
Totaal toevoegingen	-	31.382	-	-	-	-
Kosten 2016 panden in de verkoop		28.480-				
Totaal onttrekkingen	-	28.480-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12	80.941	83.843	-	83.843	83.843	83.843

Toelichting:

reserve O.7	89001504 Regionale samenwerking
--------------------	--

soort reserve	overige bestemmingsreserve
budgethouder	directeur Bedrijfsvoering
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	bijdragen aan regionale projecten
voeding uit	middelen die door de de gemeenteraad hiervoor worden aangewezen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
programma	4 Sterk besturen en organiseren
thema	Dienstverlening bestuur en organisatie
product	samenwerking

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	46.463	46.463	-	46.463	46.463	46.463
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12	46.463	46.463	-	46.463	46.463	46.463

Toelichting:

reserve O.8	89001523 LEU - Boekwinst Essent
--------------------	--

soort reserve	overige bestemmingsreserve
budgethouder	directeur Bedrijfsvoering
wenselijk minimum bedrag	€ 20.000.000
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van investeringen in activa met maatschappelijk nut
voeding uit	opbrengst verkoop Essent aandelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
programma	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
thema	dekkingsmiddel
product	diverse producten

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	36.738.775	36.738.775	-	34.475.067	32.252.180	30.798.214
WMO bruikleenvoorzieningen-sterfhuisconstructie	6.000	19.786	13.786-	63.000	120.000	178.000
Finale agio uitkering i.v.m. liquidatie General						
General Escrow Fonds (rb. 08-11-2016)	547.832	547.833	1-			
Gerealiseerde boekwinst vrijval Bradford		61.711	61.711-			
Totaal toevoegingen	553.832	629.330	75.498-	63.000	120.000	178.000
Aanleg wandplaats Maasoever	-50.000	-	-50.000	-50.000		
Rotonde gemeentehuis	-28.233	-27.595	-638			
Reconstructie Rootweg Haelen	-17.769	-17.723	-46			
Reconstructie Dorpstraat/Stationstraat Baexem	-534.638	-647.850	113.212			
Reconstructie Haelerweg - Antoniusstraat	-	-193	193			
Reconstructie Gulden Eind Grathem	-10.816	-10.816	-			
Reconstructie Koukerveldstraat Heythuysen	-21.370	-21.055	-315			
Reconstructie Grote Kampweg Haelen	-26.197	-29.697	3.500			
Herinrichting Heverstr./Kloosterstr. Roggel	-16.568	-1.736	-14.832			
Reconstructie Clausstraat Grathem	-8.202	-8.202	-			
Riolering Molenstraat Neer	-10.241	-23.456	13.215			
Herinrichting Dorpstraat-Stationstraat Baexem	-116.900	-116.100	-800			
Vervanging asfaltpakket Grathemerweg	-198.904	-217.771	18.867			
Vervanging bovenlagen asfaltlaag Noorderbaan	-300.000	-449.716	149.716	-50.000		
Beleidsplan openbare verlichting 2014	-29.089	-29.089	-			
Beleidsplan openbare verlichting 2015	-101.455	-101.455	-			
Beleidsplan openbare verlichting 2016	-130.000	-54.910	-75.090	-17.425		
Omvorming plantsoenen	-148.828	-175.806	26.978			
Diverse investeringen (totaalbedragen)						
maatsch. nut	96.925	-	96.925	-864.968		
Kapitaallasten Externe E-dienstverlening	-122.053	-122.053	-0	-123.801	-214.906	-208.594
Kapitaallasten Interne E-dienstverlening	-31.240	-31.240	0	-30.695	-56.120	-54.479
Kapitaallasten Informatiebeveiliging	-773	-773	-0	-1.573	-3.200	-24.000
Kapitaallasten E-dienstverlening			-	-	-5.000	-67.500
Bestemming resultaat jaarrekening 2015 (Rb. 02-08-2016)	805.802-	805.802-	-			
Storting in reserve Openbare verlichting i.h.k.v. de nieuwe BBV m.b.t. investeringen maatsch. nut				-147.425	-294.740	-294.740
Storting in nieuw te vormen reserve						
Infrastructuur i.h.k.v. de nieuwe BBV m.b.t. investeringen maatsch. nut			-	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
Totaal onttrekkingen	2.612.153-	2.893.038-	280.885	2.285.887-	1.573.966-	1.649.313-
Stand reserve per 31-12	34.680.455	34.475.067	205.387	32.252.180	30.798.214	29.326.901

Toelichting:

De reserve is ontstaan uit de verkoop van de aandelen Essent, waarvan de liquide middelen in een beleggingsportefeuille zijn ondergebracht. Deze reserve zal worden ingezet voor:

1. investeringen met maatschappelijk nut.

Uitgangspunt in het oude BBV was dat investeringen die geen opbrengsten genereren (maatschappelijk nut) in principe ineens worden afgeschreven en niet worden geactiveerd. Tot en met 2016 zijn circa € 23 miljoen aan boekwaarde ineens afgeschreven.

* Met het oog op een betere vergelijkbaarheid van de kosten, wordt in het nieuwe BBV ingaande 2017 de systematiek van activering en afschrijving voor alle investeringen gelijk getrokken: investeringen met een maatschappelijk nut dienen, evenals investeringen met een economisch nut, te worden geactiveerd en over de verwachte levensduur te worden afgeschreven. Daarmee wordt tevens bevorderd, dat de kosten van de investeringen ten laste komen van burgers en bedrijven, op het moment dat zij er nut van hebben.

Voor de investeringen m.b.t. infrastructuur is bij het vaststellen van de begroting 2017 een dekkingsreserve Infrastructuur ingesteld.

Inzet van de reserve leidt tot een lager (incidenteel) begrotingstekort, waardoor het mogelijk is om tijdelijk een hoger voorzieningenniveau te creëren. Ten tijde van krimp en economische recessie gaat hier een positief effect vanuit.

2. WMO bruikleenvoorzieningen. (1e rlap 2012)

Voor 2012 heeft een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden. De nieuwe voorzieningen worden geleverd door de nieuwe leverancier.

Met de oude leverancier is voor de oude voorzieningen een sterfhuisconstructie afgesproken. De keuze voor de sterfhuisconstructie heeft tot het gevolg dat tot en met 2015 tekorten ontstaan. Vanaf 2016 gaan overschotten ontstaan.

Er wordt dus geïnvesteerd om op lange termijn bezuinigen te realiseren.

De resultaten tot en met 2020 worden verrekend met de reserve Essent.

Jaar Resultaat

2012 -208.925	2015 -48.992	2018 119.941
2013 -156.614	2016 6.319	2019 178.252
2014 -103.303	2017 62.630	2020 237.500

reserve O.9	89001527 (Egalisatie)reserve - Gemeentefonds
soort reserve	overige bestemmingsreserve
budgethouder	directeur Bedrijfsvoering
wenselijk minimum bedrag	egalisatie deel : € 592.000 (2% van het gemiddeld niveau van de algemene uitkering)
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	1. buffer voor het opvangen van fluctuaties in de algemene uitkering uit het Gem.fonds 2. reservering nog niet ingezette middelen voor taakmutaties vanuit het Gemeentefonds
voeding uit	door de raad aan te wijzen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
verantwoording	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
thema	Dekkingsmiddel
Product	rijksuitkeringen

Egalisatie-deel	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	539.503	539.503	-	866.520	866.520	866.520
Resultaat Gemeentefonds kadernota 2017-2020	423.000	423.000	-			
Resultaat Gemeentefonds septembercirculaire	378.753	378.753	-			
Resultaat Gemeentefonds decembercirculaire		25.819	25.819-			
Totaal toevoegingen	801.753	827.572	25.819-	-	-	-
Resultaat Gemeentefonds meicirculaire 2016	352.325-	352.325-	-			
Resultaat Gemeentefonds voorgaande jaren		148.229-	148.229			
Totaal onttrekkingen	352.325-	500.554-	148.229	-	-	-
Stand reserve Egalisatie-deel per 31-12	988.931	866.520	122.410	866.520	866.520	866.520
Taakmutatie-deel	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	233.460	233.460	-	103.517	320.159	471.589
Decentr.uitk. Impuls Brede scholen, Sport en Cultuur	22.000	22.000	-	22.000	22.000	22.000
Peuterspeelzalen; kwaliteitsslag (Wet Oké)	101.300	101.300	-	101.300		
Decentralisatie provinciale taken vergunning-verlening, toezicht (meicirculaire 2014)	91.275	91.275	-	91.275	104.582	104.582
Armoede- en schuldenbeleid (meicirculaire 2014)	96.000	96.000	-	99.000	101.000	101.000
Uitvoeringskosten participatiewet (meicirc. 2014)	11.000	11.000	-	19.000	26.000	26.000
Individuele studietoelage (meicirculaire 2014)	20.000	20.000	-	31.000	37.000	35.000
Voorschoolse voorziening peuters (meicirc. 2016)	20.104	20.104	-	40.208	60.313	80.417
Uitvoeringskosten wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw (septembercirculaire 2015)	8.413	8.413	-	11.003	13.734	16.612
Taaleis Participatiewet (septembercirculaire 2015)	3.011	3.011	-	6.266	6.513	6.764
Referendum Associatieverdrag EU en Oekraïne (meicirculaire 2016)	62.342	62.342	-			
Basisregistratie Grootchalige Topografie (meicirculaire 2016)			-	14.131	14.383	14.676
Totaal toevoegingen	435.445	435.445	-	435.183	385.525	407.051
Uitvoering tak door RUD (rb. 15-12-2014)	91.275-	91.275-	-	91.275-	104.582-	104.582-
Armoede- en schuldenbeleid (rb. 15-12-2014)	96.000-	96.000-	-	99.000-	101.000-	101.000-
Wet Oké t.d.v. voor- en vroegschoolse educatie (rb. 15-12-2014 en rb. 15-12-2015)	263.760-	263.760-	-			
Buurtsportcoaches (rb. 07-07-2015)	22.000-	22.000-	-	22.000-	22.000-	22.000-
Taaleis Participatiewet (MT advies 25-05-2016)	3.011-	3.011-	-	6.266-	6.513-	6.764-
Vrijval taakmutaties 2015 (rb. 05-07-2016 -1e Rarap)	27.000-	27.000-	-			
Vrijval Referendum Associatieverdrag EU en Oekraïne (rb. 08-11-2016 -2e Rarap)	62.342-	62.342-	-			
Totaal onttrekkingen	565.388-	565.388-	-	218.541-	234.095-	234.346-
Stand reserve Taakmutatie-deel per 31-12	103.517	103.517	-	320.159	471.589	644.294
Totaal stand reserve per 31-12	1.092.448	970.037	122.410	1.186.679	1.338.109	1.510.814

Toelichting:

Taakmutaties	t / m 2016	2017	2018	2019	2020
Decentr.uitk. Impuls Brede scholen, Sport en Cultuur	44.000				
Peuterspeelzalen; kwaliteitsslag (Wet Oke)	-	101.300			
Uitvoeringskosten i.k.v. participatiewet	11.000	19.000	26.000	26.000	26.000
Individuele studietoelage i.k.v. participatiewet	20.000	31.000	37.000	35.000	35.000
Uitvoeringskosten wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw i.k.v. participatiewet	8.413	11.003	13.734	16.612	18.189
Voorschoolse voorziening peuters	20.104	40.208	60.313	80.417	100.521
Referendum Associatieverdrag EU en Oekraïne					
Basisregistratie Grootchalige Topografie		14.131	14.383	14.676	15.014
Totaal	103.517	216.642	151.430	172.705	194.724

reserve O.10	89001520 LEU - Bedrijfsvoering
---------------------	---------------------------------------

soort reserve	overige bestemmingsreserve
budgethouder	directeur Bedrijfsvoering
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	reservering van niet benutte middelen voor bedrijfsvoering om deze middelen beschikbaar te houden voor personeel en de ontwikkeling van de bedrijfsvoering
voeding uit	door de raad aan te wijzen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
programma	4 Sterk besturen en organiseren
thema	Dienstverlening bestuur en organisatie
product	interne dienstverlening

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	2.814.587	2.814.587	-	3.035.217	2.447.998	2.199.013
Niet benutte P-budgetten Detacheringsofbrengsten uitleen eigen personeel	85.324 113.300	631.863 175.221	546.539- 61.921-	162.046		
Totaal toevoegingen	198.624	807.084	608.460-	162.046	-	-
Mutaties P-budgetten Tekort uitvoeringskosten 3 D's Verbouw vergaderruimten	523.010- 43.260-	514.605- 71.849-	8.405- 28.589	699.265- 50.000-	248.985-	85.795-
Totaal onttrekkingen	566.270-	586.454-	20.184	749.265-	248.985-	85.795-
Stand reserve per 31-12	2.446.941	3.035.217	588.276-	2.447.998	2.199.013	2.113.218

Toelichting:

reserve O.11	89001505 Gecommitteerde reserve
---------------------	--

soort reserve	overige bestemmingsreserve
budgethouder	Managementteam
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	het oormerken van relevante restantbudgetten in enig dienstjaar om de uitgestelde dienst (product) in het volgend dienstjaar te kunnen realiseren
voeding uit	exploitatie voorafgaande begrotingsjaar
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
programma	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
thema	Dekkingsmiddel
product	diverse producten

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	1.454.458	1.454.458	-	1.976.792	-	-
Storting diversen ten laste van exploitatie 2016 (rb. 08-11-2016)		1.976.792				
Totaal toevoegingen	-	1.976.792	-	-	-	-
Aanwending storting 2014	68.255-	68.255-				
Aanwending storting 2015	1.386.203-	1.386.203-				
Aanwending storting 2016				1.976.792-		
Totaal onttrekkingen	1.454.458-	1.454.458-	-	1.976.792-	-	-
Stand reserve per 31-12	-	1.976.792	-	-	-	-

Toelichting:

reserve O.12	89001535 Leefbaarheidsfonds
---------------------	------------------------------------

soort reserve	overige bestemmingsreserve
budgethouder	directeur Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van de kosten van de "Regeling Leefbaarheidsfonds gemeente Leudal" gedurende de pilotperiode van 3 jaar
voeding uit	Algemene reserve
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Maatschappelijke ondersteuning
product	zelfsturing

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	141.441	141.441	-	-	-	-
Totaal toevoegingen	-	141.441	-	-	-	-
Motie behoud bibliotheek Heibloem (rb. 15-12-15)	12.000-	7.500-	4.500-			
Overheveling restant middelen naar nieuwe reserve Fonds Maatschappelijke activiteiten (Rb. 12-07-2016)	129.441-	133.941-	4.500			
Totaal onttrekkingen	141.441-	141.441-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12	-	-	-	-	-	-

Toelichting:

De gemeenteraad heeft 12 juli 2016 besloten de reserve Leefbaarheidsfonds op te heffen en de restant middelen over te hevelen naar een nieuw in te stellen reserve Maatschappelijke activiteiten Fonds.

reserve O.13	89001536 Revolverend duurzaamheidsfonds
---------------------	--

soort reserve	overige bestemmingsreserve
budgethouder	directeur Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking duurzame maatregelen ten behoeve van gemeentelijk vastgoed (dekking tekorten op de exploitatie in de aanloopfase)
voeding uit	subsidies
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Milieu
product	diverse producten

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	49.876	49.876	-	53.033	49.514	46.012
Rentetoevoeging	1.995	1.995	0-	2.121	1.981	1.840
Bijdrage lumpsumvergoeding						
LED-verlichting Baexheimerhof	1.040	-	1.040	1.016	992	968
Terugstorting lumpsumvergoeding						
LED-verlichting Baexheimerhof		8.000	8.000-			
Totaal toevoegingen	3.035	9.995	6.960-	3.137	2.973	2.808
Duurzame maatregelen t.b.v. vastgoed: Sporthal Horn	6.839-	6.838-	1-	6.656-	6.475-	6.292-
Totaal onttrekkingen	6.839-	6.838-	1-	6.656-	6.475-	6.292-
Stand reserve per 31-12	46.072	53.033	6.961-	49.514	46.012	42.528

Toelichting:
De einddatum van de reserve is gesteld op 2033 omdat de economische levensduur van de investeringen gemiddeld 20 jaar bedraagt.

reserve O.14	89001538 Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie
---------------------	---

soort reserve	overige bestemmingsreserve
budgethouder	directeur Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	om mogelijke overschotten en tekorten op de decentralisaties met elkaar te vereffenen
voeding uit	taakmutaties van de reserve Gemeentefonds die (in-)direct te maken hebben met de 3 decentralisaties op het gebied Jeugd, werk en zorg
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Maatschappelijke ondersteuning Jeugdhulp Arbeidsparticipatie
product	algemene- en maatwerkvoorzieningen voorzieningen jeugd sociale werkvoorziening

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	3.786.536	3.786.536	-	6.589.486	6.230.186	6.217.886
Afemen (egaliserings-)reserve Gemeentefonds (nota R.VenR Rb. 11-11-2014)	47.700	47.700	-	47.700	47.700	47.700
Verwacht voordeel participatie- en bijstandsverlening (Rb. 05-07-2016: 1e rrap 2016)	260.171	260.171	-			
Verwacht overschot WMO 2016 (Rb.08-11-2016: 2e rrap 2016)	1.450.994	1.450.994	-			
Overschot WMO 2016 (Rb. 05-11-2014)		798.373	798.373-			
Overschot Participatie 2016 (Rb. 05-11-2014)		85.447	85.447-			
Overschot Jeugd 2015 (Rb. 05-11-2014)		109.501	109.501-			
Stelpost opvang risico's 3 D's (Rb. 05-11-2014)		410.000	410.000-			
Totaal toevoegingen	1.758.865	3.162.186	1.403.321-	47.700	47.700	47.700
Eenmalige opstartkosten gemeenschappelijke regeling Omnibuzz (Rb. 22-03-2016)	58.000-	58.000-	-			
Tekort Jeugd 2016 (Rb. 05-11-2014)		301.236-	301.236			
Stijging 2017 gemeentelijke bijdrage Westrom (Rb. 31-05-2016)				291.000-		
Uitvoeringskosten sociaal domein				116.000-	60.000-	67.000-
Totaal onttrekkingen	58.000-	359.236-	301.236	407.000-	60.000-	67.000-
Stand reserve per 31-12	5.487.401	6.589.486	1.102.085-	6.230.186	6.217.886	6.198.586

Toelichting:

Bij de nota Reserves, Voorzieningen en Risicomanagement 2015-2018 gemeente Leudal is deze nieuwe reserve ingesteld, raadsbesluit 11 november 2014.
Bij de vaststelling van de begroting 2015 heeft de gemeenteraad besloten om overschotten en tekorten op de 3 decentralisaties te verrekenen met de reserve WMO, Jeugd en Participatie.

reserve O.15	89001539 Onderhoud vastgoed
---------------------	------------------------------------

	overige bestemmingsreserve
budgethouder	directeur Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.: overeenkomstig meerjarig onderhoudsplan gebouwen en buitensportaccommodaties
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.: overeenkomstig meerjarig onderhoudsplan gebouwen en buitensportaccommodaties
doel van de reserve	een gelijkmatige verdeling van de kosten voor onderhoud gebouwen en buitensportaccommodaties
voeding uit	geedeelte uit vrijvallen voorziening Onderhoud vastgoed (Rb. 15-12-2015)
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
programma	4 Sterk besturen en organiseren
thema	Dienstverlening bestuur en organisatie
product	diverse producten

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	381.314	381.314	-	-	-	-
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekking t.b.v. taakstelling vastgoed (Rb. 08-11-2016: 2e rrap 2016)	381.314-	381.314-	-			
Totaal onttrekkingen	381.314-	381.314-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12	-	-	-	-	-	-

Toelichting:

reserve O.16	89001540 Openbare verlichting
---------------------	--------------------------------------

soort reserve	overige bestemmingsreserve
budgethouder	directeur Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.: overeenkomstig beleidsplan openbare verlichting 2013-2017
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.: overeenkomstig beleidsplan openbare verlichting 2013-2017
doel van de reserve	gelijkmatige verdeling van de kosten voor onderhoud openbare verlichting dekking kapitaallasten van investeringen met een maatschappelijk nut
voeding uit	dekkingsreserve openbare verlichting
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Openbare ruimte en verkeer
product	veilige wegen

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Vershil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	-	-	-	455.176	450.026	720.898
Bestemming rekeningsaldo 2015 (Rb. 02-08-2016) Storting uit reserve Boekwinst Essent t.b.v. dekking kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut		538.676	538.676-	147.425	294.740	294.740
Totaal toevoegingen	-	538.676	538.676-	147.425	294.740	294.740
Conform beleidsplan 2013-2017 Onttrekking budget onderhoud Kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut	4.928- 83.500-	- 83.500-	4.928-	10.601- 140.500- 1.474-	10.601- 13.267-	10.601- 33.751-
Totaal onttrekkingen	88.428-	83.500-	4.928-	152.575-	23.868-	44.352-
Stand reserve per 31-12	88.428-	455.176	543.604-	450.026	720.898	971.286

Toelichting:

Bij de vaststelling van de nota openbare verlichting is op advies van onze vorige accountant een voorziening gevormd met als doel om de kosten van openbare verlichting gelijkmatig te verdelen. Uit de accountantscontrole 2015 kwam naar voren dat uit deze voorziening ook energiekosten en reguliere onderhoudskosten werden gehaald. Dit is volgens de BBV-voorschriften niet toegestaan. Om te voldoen aan de BBV is de voorziening openbare verlichting in 2015 vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

Omdat deze gelden de komende jaren nodig zijn voor openbare verlichting, heeft de gemeenteraad 2 augustus 2016, bij bestemming resultaat 2015, besloten om voor een bedrag van € 538.676 een reserve openbare verlichting in te stellen.

reserve O.17	89001541 Fonds maatschappelijke activiteiten
---------------------	---

soort reserve	overige bestemmingsreserve
budgethouder	directeur Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van de kosten voor het fonds maatschappelijke activiteiten t/m 2018
voeding uit	reserve Leefbaarheidsfonds
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Maatschappelijke ondersteuning
product	zelfsturing

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	-	-	-	280.979	205.979	130.979
Overheveling restant middelen reserve Leefbaarheidsfonds naar nieuw ingestelde reserve Fonds Maatschappelijke activiteiten (rb. 12-07-16)	129.441	133.941	4.500-			
Storting budget lokale initiatieven (rb. 08-11-2016 - 2e rrap)	150.000	150.000	-			
Totaal toevoegingen	279.441	283.941	4.500-	-	-	-
Uitgaven 2016 leefbaarheidsfonds Extra subsidie activiteiten verenigingen	6.000-	2.963-	3.038-	75.000-	75.000-	
Totaal onttrekkingen	6.000-	2.963-	3.038-	75.000-	75.000-	-
Stand reserve per 31-12	273.441	280.979	7.538-	205.979	130.979	130.979

Toelichting:

De gemeenteraad heeft 12 juli 2016 besloten de reserve Leefbaarheidsfonds op te heffen en de restant middelen over te hevelen naar een nieuw in te stellen reserve Maatschappelijke activiteiten Fonds.

reserve O.18	89001542 Meeropbrengst toeristenbelasting
---------------------	--

soort reserve	overige bestemmingsreserve
budgethouder	directeur Bedrijfsvoering
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dat bij een "plus" bij de opbrengst van de toeristenbelasting deze door een ondernemer naar rato teruggevorderd kan worden om te investeren in het bedrijf
voeding uit	meeropbrengst toeristenbelasting
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie
programma	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
thema	Dekkingsmiddel
product	Lokale heffingen

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	-	-	-	-	-	-
Storting meeropbrengst toeristenbelasting begrotingsjaar 2017 > € 813.403 begrotingsjaar 2018 e.v. > € 840.403			-			
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12	-	-	-	-	-	-

Toelichting:

In de openbare raadsvergadering van 27 september 2016 heeft de raad ingestemd met het convenant Gastvrij Leudal. In het convenant is een regeling opgenomen dat bij een "plus" bij de opbrengst van de toeristenbelasting deze door een ondernemer naar rato teruggevorderd kan worden om te investeren in het bedrijf. Dit is een extra prikkel voor ondernemers om te blijven investeren in de kwaliteit van hun bedrijf in tijden dat een bancaire financiering daarvan steeds minder vanzelfsprekend is. Bij raadsbesluit van 27 september 2016 is een bestemmingsreserve "meeropbrengst toeristenbelasting" ingesteld.

Het meerjarig verloop van de reserves 2016-2019 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

naam reserve	Werkelijke boekwaarde 31-12-2016	Geraamde boekwaarde 31-12-2017	Geraamde boekwaarde 31-12-2018	Geraamde boekwaarde 31-12-2019
R.0 Algemene reserve	5.497	3.647	3.425	3.425
Bestemmingsreserves:				
Dekkingsreserves				
D.1 Dekkingsreserve accommodatie RKVB Baexem	632	609	587	564
D.2 Dekkingsreserve tennisaccommodatie Galgenberg	702	1.145	1.074	1.002
D.3 Dekkingsreserve accommodatie schutterij Hunsel	97	97	94	91
D.4 Dekkingsreserve accommodatie schutterij Ell	97	97	94	91
D.5 Dekkingsreserve Ellenhof Ell	1.170	1.140	1.110	1.080
D.6 Dekkingsreserve De Bombardon Heythuysen	1.510	1.454	1.399	1.343
D.7 Dekkingsreserve woning Baexheimerhof Baexem	162	157	151	145
D.8 Dekkingsreserve Gemeenschapshuis Neer	96	88	79	70
D.9 Dekkingsreserve Postkoets Horn	2.001	1.944	1.887	1.830
D.10 Dekkingsreserve Huisv. Jong Nederland Grathem	260	253	245	238
D.11 Dekkingsreserve BMV Roggel	3.398	3.293	3.189	3.084
D.12 Dekkingsreserve BMV Heythuysen	945	918	891	864
D.13 Dekkingsreserve BMV Grathem	851	1.313	1.276	1.238
D.14 Dekkingsreserve St. Jan Baexem	439	621	601	582
D.15 Dekkingsreserve SG St. Ursula	545	528	511	494
D.16 Dekkingsreserve Lataste Horn	40	35	31	28
D.17 Dekkingsreserve BS Mussenberg	352	340	328	316
D.18 Dekkingsreserve Landschapontwikkeling	213	109	96	84
D.19 Dekkingsreserve Gemeentehuis Leudal	1.299	1.262	1.226	1.190
D.20 Dekkingsreserve Verbouw gemeentewerf Hunsel	866	818	769	721
D.21 Infrastructuur	0	990	1.920	2.791
Totaal dekkingsreserves	15.677	17.212	17.558	17.846
Overige financieel technisch reserves				
F.1 Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	409	383	356	329
F.2 Onderhoud overweg Napoleonsweg	327	300	273	245
Totaal overige financieel technische reserves	736	682	629	575
Overige Bestemmingsreserves				
O.1 Ornamenten en kunstbeleid	75	75	75	75
O.2 Onderhoud jachthaven Hanssum	155	158	161	165
O.3 Monumentensubsidie	428	428	428	428
O.4 Groenfonds	495	495	495	495
O.5 Grondexploitaties	2.729	2.689	2.671	2.635
O.6 Vastgoed	84	84	84	84
O.7 Regionale samenwerking	46	46	46	46
O.8 Boekwinst Essent	34.475	32.252	30.798	29.327
O.9 Egalisatiereserve Gemeentefonds	970	1.187	1.338	1.511
O.10 Bedrijfsvoering	3.035	2.448	2.199	2.113
O.11 Gecommitteerde reserve	1.977	0	0	0
O.12 Leefbaarheidsfonds	0	0	0	0
O.13 Revolverend duurzaamheidsfonds	53	50	46	43
O.14 Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	6.589	6.230	6.218	6.199
O.15 Onderhoud vastgoed	0	0	0	0
O.16 Openbare verlichting	455	450	721	971
O.17 Fonds Maatschappelijke activiteiten	281	206	131	131
O.18 Meeropbrengst toeristenbelasting	0	0	0	0
Totaal overige bestemmingsreserves	51.848	46.798	45.412	44.222
Totaal bestemmingsreserves	68.260	64.693	63.598	62.643
Totaal reserves	73.757	68.340	67.023	66.068

Voorzieningen

De post voorzieningen wordt onderscheiden in:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2016	boekwaarde 31-12-2015
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	0	38
Voorzieningen ter equalisatie van kosten	1.664	1.967
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangings- investeringsen waarvoor een heffing wordt geheven	0	0
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	2.485	0
Totaal voorzieningen	4.149	2.005

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de voorzieningen gedurende het jaar 2016:

(bedragen x € 1.000)

naam voorziening	Boekwaarde 31-12-2015	Toe- voegingen	Vrijval	Ont- trekkingen	Boekwaarde 31-12-2016
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
V.1 Wachtgeld voormalig personeel	38	0	-7	-31	0
Voorzieningen ter equalisatie van kosten					
V.2 Riolerings Leudal	811	2.380	0	-2.719	472
V.3 Afvalstoffenheffing	1.156	235	0	-200	1.191
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven	0				0
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is					
V.4 Compensatiegelden Nunhems	0	2.703	0	-217	2.485
Totaal voorzieningen	2.005	5.318	-7	-3.167	4.149

In de kolom "Vrijval" zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendungen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Hierna is de toelichting van de aard en de reden van iedere voorziening, evenals de mutaties die hebben plaatsgevonden, opgenomen.

Voorziening V.1	89002102 Wachtgeld voormalig personeel
------------------------	---

soort voorziening	toekomstige verplichtingen
budgethouder	directeur Bedrijfsvoering
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de voorziening	het dekken van wachtgelduitkeringen
voeding uit	dotatie ten laste van exploitatie
toereikendheid	de huidige omvang wordt toereikend geacht de exploitatiebegroting gebracht
programma	4 Sterk besturen en organiseren
thema	Dienstverlening bestuur en organisatie
product	interne dienstverlening

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	37.542	37.542	-	-	-	-
Totaal toevoegingen				-	-	-
Wachtgeld voormalig personeel	37.542-	25.891-				
Wachtgeld/reïntegratie-uitkeringen vrm CHV'ers		723-				
WW voormalig personeel		4.312-				
Vrijval voorziening		6.615-				
Totaal onttrekkingen	37.542-	37.542-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12	-	-	-	-	-	-

Toelichting:

Wachtgeldverplichting medewerkster NME liep tot december 2016.
WW-verplichting voormalig medewerker liep tot mei 2016.

Voorziening V.2	89002501 Riolering
------------------------	---------------------------

soort voorziening	toekomstige verplichtingen
budgethouder	directeur Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	niet van toepassing: overeenkomstig GRP
wenselijk maximum bedrag	niet van toepassing: overeenkomstig GRP
doel van de voorziening	dekking van de kapitaallasten v/d vervangingsinvesteringen overeenkomstig het GRP
voeding uit	gedeeltelijke opbrengst rioolrechten
toereikendheid	in overeenstemming met GRP (inclusief jaarlijkse bijstellingen)
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Openbare ruimte en verkeer
product	infrastructuur water

	raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	811.348	811.348	-	472.370	468.217	764.299
Storting GRP t.l.v. rioolrechten	2.379.705	2.379.705	-	2.379.854	2.453.717	2.484.657
Totaal toevoegingen	2.379.705	2.379.705	-	2.379.854	2.453.717	2.484.657
Onttrekking kapitaallasten	2.310.469-	2.310.183-	286-	2.343.837-	2.331.253-	2.287.496-
Herziening GRP 2013-2017	134.450-	134.500-				
Herziening GRP 2017-2021		274.000-	274.000	40.169-	173.618	215.253
Totaal onttrekkingen	2.444.919-	2.718.683-	273.714	2.384.006-	2.157.635-	2.072.243-
Stand reserve per 31-12	746.134	472.370	273.764	468.217	764.299	1.176.713

Toelichting:

Bij de vaststelling van het herziene GRP 2013-2017 is de egalisatiereserve riolering toegevoegd aan de voorziening riolering.
Voor het meerjarig verloop van deze voorziening wordt verwezen naar het herziene GRP 2013-2017 variant 6

Voorziening V.3	89002509 Afvalstoffenheffing
------------------------	-------------------------------------

soort voorziening	toekomstige verplichtingen
budgethouder	directeur Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	€ 300.000
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de voorziening	ter egalisatie tarieven afvalstoffenheffing
voeding uit	gedeeltelijke opbrengst afvalstoffenheffing
toereikendheid	wordt afgebouwd in de komende 3 tot 4 jaar
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Milieu
product	afvalverwijdering

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-	1.156.313	1.156.313	-	1.191.313	891.313	641.313
Toevoeging 2016	-	235.000	235.000-			
Totaal toevoegingen	-	235.000	235.000-	-	-	-
Onttrekking 2016	200.000-	200.000-	-	300.000-	250.000-	200.000-
Totaal onttrekkingen	200.000-	200.000-	-	300.000-	250.000-	200.000-
Stand reserve per 31-12	956.313	1.191.313	235.000-	891.313	641.313	441.313

Toelichting:

De gemeenteraad heeft 15 december 2015 besloten de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing op te heffen en het saldo over te hevelen naar de voorziening Afvalstoffenheffing.

Voorziening V.4	89002506 Compensatiegelden Nunhems
------------------------	---

soort voorziening	toekomstige verplichtingen
budgethouder	directeur Dienstverlening
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de voorziening	Kwaliteitsverbeterende maatregelen voor ontwikkeling van het open gebied tussen Buggenum, Neer en de Napoleonsweg
voeding uit	Bijdrage Nunhems voor uitbreiding bedrijf
toereikendheid	inzet conform overeenkomst
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
product	ruimtelijke plannen

	Raming 2016	Werkelijk 2016	Verschil 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Stand reserve per 1-1-		-	-	2.485.253	2.485.253	2.485.253
95% bijdrage Nunhems		2.702.506	2.702.506-			
Totaal toevoegingen		2.702.506	2.702.506-	-	-	-
Onttrekking Buggenums veld		217.253-	217.253			
Totaal onttrekkingen		217.253-	217.253	-	-	-
Stand reserve per 31-12		2.485.253	2.485.253-	2.485.253	2.485.253	2.485.253

Toelichting:

Bij de nota Reserves, Voorzieningen en Risicomanagement 2015-2018 gemeente Leudal is deze nieuwe voorziening ingesteld, raadsbesluit 11 november 2014.

Het meerjarig verloop van de voorzieningen 2016-2019 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

naam voorziening	Werkelijke boekwaarde 31-12-2016	Geraamde boekwaarde 31-12-2017	Geraamde boekwaarde 31-12-2018	Geraamde boekwaarde 31-12-2019
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's				
V.1 Wachtgeld voormalig personeel	0	0	0	0
Voorzieningen ter egalisatie van kosten				
V.2 Rioleringen Leudal	472	468	764	1.177
V.3 Afvalstoffenheffing	1.191	891	641	441
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven	0	0	0	0
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is				
V.4 Compensatiegelden Nunhems	2.485	2.485	2.485	2.485
Totaal voorzieningen	4.149	3.844	3.890	4.103

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2016	boekwaarde 31-12-2015
Obligatieleningen	0	0
Onderhandse leningen:		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	340	454
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	67.467	73.305
- binnenlandse bedrijven	0	0
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	0	0
- overige binnenlandse sectoren	0	0
- buitenlandse instellingen	0	0
Door derden belegde gelden	0	0
Waarborgsommen	0	0
Totaal vaste schulden met rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	67.807	73.759

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het 2016:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2015	Vermeer- deringen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2016
Obligatieleningen	0			0
Onderhandse leningen:				
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	454		- 114	340
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	73.305		-5.838	67.467
- binnenlandse bedrijven	0			0
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	0			0
- overige binnenlandse sectoren	0			0
- buitenlandse instellingen	0			0
Door derden belegde gelden	0			0
Waarborgsommen	0			0
Totaal vaste schulden met rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	73.759	0	-5.952	67.807

De totale rentelast voor het jaar 2016 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 2.773.435 (rente 2015 € 3.022.153).

VLOTTENDE PASSIVA

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De post netto-vlottende schulden wordt onderscheiden in:

(bedragen x € 1.000)		
	boekwaarde 31-12-2016	boekwaarde 31-12-2015
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	0	0
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	0	495
Overige schulden	8.171	9.134
Totaal netto-vlottende schulden	8.171	9.629

Overige schulden

In het kader van de "ketenaanpak Leefbaarheid gemeente Leudal" heeft de gemeente Leudal op basis van het provinciale subsidiekader "Stimulering Bouw en transitie Limburgse woningmarkt 2013-2015" een provinciale subsidie ontvangen voor de realisatie van het project Tennispark Galgenberg en realisatie van het project BMV Ell. De gemeenteraad heeft op 20 mei 2014 besloten om deze bijdragen te oormerken voor de realisatie van het project Mariabosch/Samen Zorgen Huis.

Overlopende passiva

De post overlopende passiva wordt onderscheiden in:

(bedragen x € 1.000)		
	boekwaarde 31-12-2016	boekwaarde 31-12-2015
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbare volume	4.890	3.770
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen		
- het Rijk	125	804
- overige Nederlandse overheidslichamen	169	120
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van van volgende begrotingsjaren komen	16	64
Totaal overlopende passiva	5.200	4.758

De toename van de verplichtingen die in een volgend jaar tot betaling komen wordt met name veroorzaakt door onderhanden werken en verplichtingen inzake Jeugdhulp.

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2015	ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	terug- betalingen	Saldo 31-12-2016
Europese overheidslichamen	0				0
Het Rijk:					
- Opvang asielzoekers	75				75
- Bijdrage OHBA-regeling	171		-121		50
- ISV3 gelden geluidsanering	370		-140	-230	0
- BBZ declaratiedeel	188			-188	0
Overige Nederlandse overheidslichamen:					
- Voortijdig schoolverlaters leerplicht	120	30			150
- Bestrijding zwarte rat	0	19			19
Totaal van Europese en Nederlandse overheidslichamen te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	924	49	-261	-418	294

Niet in de balans opgenomen

Waarborgen en garanties

De gemeente heeft haar garanties met betrekking tot hypothecaire geldleningen en sociale woningbouwprojecten overgedragen. Het betreft:

- De risico's van in het verleden door de gemeenten gegarandeerde hypothecaire geldleningen zijn allen onder de Nationale Hypotheek Garantie gebracht. Er kunnen zich situaties voordoen waardoor het aflossen van de hypotheek niet meer mogelijk is. Het kan zijn dat dan de woning moet worden verkocht. Als de opbrengst van de woning onvoldoende blijkt staat het Waarborgfonds garant voor de restantschuld aan de geldverstrekker.
- De WSW geeft garanties aan financiers die woningcorporaties leningen verstrekken voor sociale woningbouwprojecten en leningen van maatschappelijk vastgoed. Dankzij deze garanties kunnen corporaties geld lenen tegen gunstige voorwaarden. Het WSW beschikt over een zeer solide zekerheidsstructuur en haar garanties staan zeer hoog aangeschreven (ratings Triple A en Aaa). Het sluitstuk van de zekerheidsstructuur van het WSW wordt gevormd door de achtervangpositie van het rijk en gemeenten. Rijk en gemeenten verplichten zich via de achtervangpositie om onder bepaalde condities renteloze leningen aan het WSW ter beschikking te stellen. De kans dat rijk en gemeenten op deze posten worden aangesproken is echter minimaal. De WSW achtervang wordt vanaf 2016 opgenomen.

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijken, financiële verplichtingen. Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten van het rekeningjaar opgenomen.

De gemeente heeft bij haar huisbankier Bank Nederlandse Gemeenten een rekening-courant limiet van € 15 miljoen.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000)

Aantal leningen	Aard / omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Risicobedrag 31-12-2015	Nieuw gewaarborgd	Aflossingen	Risicobedrag 31-12-2016
	Gewaarborgde geldleningen:					
4	Rekening-courant krediet	313	268			268
5	Accommodaties	380	211		-14	197
6	Woningfinanciering	419	409		-5	404
19	Woningfinanciering (WSW achtervang)	63.857	28.446	2.500	-449	30.497
	Garantstellingen (OML):					
1	Achtergestelde lening Provincie	189	189			189
1	Rekening-courant krediet	500	500			500
36	Totaal garantstellingen	65.658	30.023	2.500	-468	32.055

Gebeurtenissen na balansdatum

Structuurbeelden Haalen-Horn

Op grond van de vaststellingsovereenkomst structuurbeelden Haalen-Horn en de financiële consequenties voortkomend uit de vaststellingsovereenkomst treedt er een verschuiving op in de reserves. In het voorstel wat in mei voorgelegd is aan de gemeenteraad wordt € 2.643.000 onttrokken uit de reserve boekwinst Essent en toegevoegd aan de grondexploitatie-reserve, dit ter dekking van het verschuldigde bedrag van € 3.643.000 aan de BV.

Stand van zaken General Escrow

Bij de verkoop van Essent aan RWE is overeengekomen om een deel van de verkoopprijs niet direct uit te betalen aan de verkopende aandeelhouders maar te reserveren voor mogelijke claims van de koper, die hun oorsprong hebben in de periode voor de verkoop. Die reservering heeft in de vorm van een Escrow (soort geblokkeerde rekening) plaatsgevonden, die is ondergebracht in een Verkoop Vennootschap BV waarvan de gemeente Leudal aandeelhouder is. Nu de claimtermijn van RWE is verstreken is de restant verkoopprijs na verrekening van de claim uitbetaald. Het general escrow fonds is daarom geliquideerd. In juli 2016 werd € 547.833 uitgekeerd aan de gemeente Leudal. Het incidenteel voordeel werd toegevoegd aan de reserve boekwinst Essent.

Vordering op Enexis BV

Op 30 september 2009 hebben de aandeelhouders van deze vennootschap bij de verkoop van Essent, Enexis indirect een lening verstrekt van € 1,8 miljard voor de overname van de gas- en elektriciteitsnetten van Essent.

De aandeelhouders hebben leningen (bekend als de back-to-backleningen) verstrekt aan de vennootschap. De vennootschap heeft vervolgens deze leningen als één lening (bekend als de aandeelhoudersleningen) onder dezelfde voorwaarden verstrekt aan Enexis. De lening is verdeeld in 4 tranches, te weten:

Tranche	Bedrag	Looptijd	Rente percentage	Verval kalender	Aandeel Leudal
A	450.000	3	3,27	2012	2.715
B	500.000	5	4,10	2013	3.017
C	500.000	7	4,65	2016	3.017
D	350.000	10	7,20	2019	2.112
totaal	1.800.000				10.861

(Bedragen x € 1.000)

Op grond van artikel 4.2 van de Overeenkomst van aandeelhoudersleningen kan Enexis besluiten gebruik te maken van de mogelijkheid tot vrijwillige vervroegde aflossing. Eind 2011 heeft Enexis op grond van dit artikel besloten tot vervroegde aflossing van tranche A (totaal EUR 450 miljoen) van de aandeelhoudersleningen. In januari 2012 werd een bedrag van € 2,715 miljoen ontvangen.

In september 2013 werd besloten tot vrijwillige vervroegde aflossing van tranche B waarvoor een bedrag van € 3,017 miljoen werd ontvangen. In mei 2016 werd tranche C groot € 3.017 miljoen volledige afgelost. De aflossingsbedragen zijn gebruikt als intern financieringsmiddel. Tranche D wordt naar verwachting in oktober 2019 afgelost.

- Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2016

Voor de toelichting op de belangrijke verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging wordt verwezen naar "Programmaverantwoording".

Overzicht incidentele baten en lasten

Voor de specificatie van het overzicht baten en lasten wordt verwezen naar de bijlage.

(bedragen x € 1.000)

Incidentele baten	begroting	bijgestelde begroting	werkelijke baten	verschil
PROGRAMMA 1 Vitale samenleving	0	-29	-29	29-
<i>thema 101: Toerisme en recreatie</i>				
reserves	-	-29	-29	-29
PROGRAMMA 2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	-	-1.003	-1.280	-1.280
<i>thema 201: Maatschappelijke ondersteuning</i>	-	-120	-120	-120
reserves	-	-883	-860	-860
<i>thema 202: arbeidsparticipatie</i>	-	-	-108	-108
reserves:			-192	-192
PROGRAMMA 3 Veilige en aantrekkelijke samenleving	-1.604	-1.784	-2.432	-2.297
<i>thema 301: Openbare ruimte en verkeer</i>	-4	-4	-48	-44
reserves:	-1.147	-1.450	-1.682	-1.682
<i>thema 302: Veiligheid</i>	-61	-61	-99	-38
<i>thema 303: Wonen en bouwen</i>	-70	-95	-445	-375
reserves:	-322	-174	-158	-158
PROGRAMMA 4 Sterk besturen en organiseren	-	-776	-869	-543
<i>thema 402: Dienstverlening bestuur en organisatie</i>		381	381	381
reserves:		-831	-831	-831
<i>thema 403: dienstverlening aan burgers</i>		-326	-419	-93
Dekkingsmiddelen	-623	-673	-673	-50
<i>thema 501: dekkingsmiddel</i>	-623	-673	-673	-50
	-2.227	-4.265	-5.283	-4.199

(bedragen x € 1.000)

Incidentele lasten	begroting	bijgestelde begroting	werkelijke lasten	verschil
PROGRAMMA 1 Vitale samenleving	2.009	2.709	2.246	460
<i>thema 101: Toerisme en recreatie</i>	11	63-	64-	64-
reserves	-	100	100	100
<i>thema 102: Economie</i>	-	30		- 30
reserves:	-	-	30	30
<i>thema 103: Onderwijs</i>	1.204	1.271	938	- 332
reserves:				294
<i>thema 104: Kunst en cultuur</i>	453	825	869	365
<i>thema 105: Sport</i>	341	546	373	- 77
reserves				174
PROGRAMMA 2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	1.359	4.137	4.847	1.245
<i>thema 201: Maatschappelijke ondersteuning</i>	287	1.016	664	- 2.121
reserves	-	2.076	3.253	3.253
<i>thema 202: arbeidsparticipatie</i>	623	596	560	- 382
reserves:				382
<i>thema 203: Jeugdhulp</i>	449	449	370	113
reserves:				
PROGRAMMA 3 Veilige en aantrekkelijke samenleving	1.705	4.293	4.087	2.211
<i>thema 301: Openbare ruimte en verkeer</i>	1.311	3.297	3.532	1.728
reserves:				
<i>thema 302: Veiligheid</i>	72	703	30	- 673
reserves:	-	-	-	631
<i>thema 303: Wonen en bouwen</i>	322	239	223	223
reserves:		54	302	302
PROGRAMMA 4 Sterk besturen en organiseren	-29	1.133	1.163	833
<i>thema 402: Dienstverlening bestuur en organisatie</i>	-29	992	918	- 219
reserves:			245	1.052
<i>thema 403: dienstverlening aan burgers</i>		141		- 141
reserves:				141
Dekkingsmiddelen	595	1.005	875	256
<i>thema 501: dekkingsmiddel</i>	595	35	-	- 681
reserves:		970	875	937
	5.639	13.277	13.218	5.005

- Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Begroting 2016 vóór wijziging			Begroting 2016 na wijziging			Realisatie 2016		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
P1 - Vitale samenleving	-675	6.587	5.913	-758	6.624	5.866	-825	6.561	5.736
P2 - Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	-5.051	41.600	36.549	-6.074	40.961	34.887	-6.896	38.808	31.913
P3 - Veilige en aantrekkelijke samenleving	-8.841	21.669	12.828	-8.907	21.300	12.393	-12.787	24.840	12.052
P4 - Sterk besturen en organiseren	-1.497	7.723	6.226	-685	9.510	8.825	-777	8.725	7.949
Totaal programma's	-16.063	77.580	61.517	-16.424	78.395	61.971	-21.284	78.935	57.650
Algemene dekkingsmiddelen:									
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	-6.472	321	-6.151	-6.654	321	-6.333	-6.537	315	-6.222
Algemene uitkeringen	-28.714		-28.714	-29.420		-29.420	-29.297		-29.297
Integratie-uitkering Sociaal Domein	-18.610		-18.610	-18.689		-18.689	-18.689		-18.689
Dividend	-705	13	-692	-1.367	15	-1.352	-1.366	15	-1.351
Rendement	-1.644	53	-1.591	-1.679	80	-1.599	-1.666	82	-1.585
Saldo van de financieringsfunctie	-3.668	1.484	-2.184	-3.274	1.256	-2.018	-3.321	1.256	-2.066
Overige algemene dekkingsmiddelen		693	693		41	41		25	25
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-59.813	2.564	-57.249	-61.083	1.713	-59.370	-60.878	1.692	-59.186
Onvoorzien		84	84		19	19		0	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-59.813	2.648	-57.165	-61.083	1.731	-59.352	-60.878	1.692	-59.186
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting					85	85		84	84
Totaal saldo van baten en lasten	-75.876	80.229	4.352	-77.507	80.211	2.704	-82.162	80.711	-1.452
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves:									
P1 - Vitale samenleving	-858	385	-473	-1.774	1.088	-687	-1.808	1.354	-454
P2 - Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	-2.292	1.813	-480	-1.827	2.273	446	-2.035	5.080	3.045
P3 - Veilige en aantrekkelijke samenleving	-2.942	15	-2.927	-2.451	31	-2.420	-2.708	312	-2.396
P4 - Sterk besturen en organiseren	-463	101	-362	-2.196	350	-1.846	-2.220	1.376	-844
Algemene dekkingsmiddelen	-636	1.025	389	-1.081	2.548	1.467	-1.229	2.636	1.407
Mutaties reserves	-7.192	3.339	-3.853	-9.330	6.290	-3.040	-10.000	10.758	758
Gerealiseerd resultaat	-83.068	83.567	499	-86.837	86.501	-335	-92.163	91.469	-694

Bij programma 1, 2 en 4 blijft de realisatie binnen de begroting na wijziging. Bij programma 3 ontstaat in de lasten een begrotingsoverschrijding van € 3,5 miljoen. Deze begrotingsoverschrijding wordt met name veroorzaakt doordat de bijdrage van Nunhems € 2,8 miljoen (inkomst) in de voorziening compensatiegelden Nunhems zijn gestort. Deze voorziening is bedoeld om kwaliteitsverbeterende maatregelen voor ontwikkeling van het open gebied tussen Buggenum, Neer en de Napoleonsweg te realiseren. Verder zijn de inkomsten van de grondexploitatie (o.a. verkoop bouwgronden) verrekend met de boekwaarden. Beide kostenoverschrijdingen worden geheel of grotendeels gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. Dit telt daarom niet mee voor de begrotingsonrechtmatigheid.

In 2016 is per saldo € 3,8 miljoen meer aan de reserves toegevoegd dan in de bijgestelde raming is opgenomen (2e raadsrapportage 2016). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat:

- het voordeel van de 3 decentralisaties is gestort in de reserve
3 decentralisaties € 1,1 mln
- de overheveling van budgetten naar 2017 (geautoriseerd bij de 2e raadsrapportage) is gestort in de gecommiteerde reserve € 2,0 mln
- niet benutte P-budgetten zijn toegevoegd aan reserve bedrijfsvoering € 0,6 mln

Inzake de begrotingsrechtmatigheid heeft de gemeenteraad besloten dat voordelen op de genoemde onderdelen in de door de raad daarvoor aangewezen reserves worden gestort. Deze hogere stortingen tellen daarom niet mee voor de begrotingsrechtmatigheid.

- **WNT verantwoording**

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Gemeente Leudal van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor Gemeente Leudal is € 179.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Uitzondering hierop is het WNT-maximum voor de leden van [Raad van Toezicht / Raad van Commissarissen]; dit bedraagt voor de voorzitter 7,5% en voor de overige leden 5% van het bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

<i>bedragen x € 1</i>	D.J.E. Noppers	W.A.L.M. Cornelissen	A.J.A. Rikken
Functie(s)	gemeentesecretaris	raadsgriffier	ambtenaar algemene dienst
Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 1/11
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	1
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning	100.659	81.432	80.966
Belastbare onkostenvergoedingen	968	428	0
Beloningen betaalbaar op termijn	18.233	14.922	14.966
Totaal bezoldiging	119.860	96.782	95.932
Toepasselijk WNT-maximum	179.000	179.000	179.000
Motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Vergelijkende cijfers 2015

Hieronder worden de vergelijkende cijfers 2015 weergegeven

<i>bedragen x € 1</i>	D.J.E. Noppers	W.A.L.M. Cornelissen	A.J.A. Rikken
Functie(s)	gemeentesecretaris	raadsgriffier	ambtenaar algemene dienst
Duur dienstverband in 2015	1/2 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	1
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning	86.569	80.193	94.144
Belastbare onkostenvergoedingen	725	361	0
Beloningen betaalbaar op termijn	17.430	15.932	19.113
Totaal bezoldiging	104.724	96.486	113.257
Toepasselijk WNT-maximum	178.000	178.000	178.000
Motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bijlagen

Mutaties reserves en investeringen per programma

Programma 1 Vitale samenleving

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2016	Realisatie 2016	Verschil 2016
T	Onderhoud Jachthaven	S	storting erfpachtscanon	3.403	3.403	
T	Groenfonds	I	terugstorting waterkrachtcentrale St. Elisabeth	100.000	100.000	
T	Monumentensubsidie	S	storting niet uitgegeven subsidiegelden		55.386	55.386
T	Grondexploitatie	I	toevoeging verkoop Windmolenbos		6.960	6.960
T	Gecommitteerde reserve	I	stortingen 2016		30.000	30.000
T	Dekkingsreserve BMV Roggel	S	rente	9.808	9.808	
T	Diverse dekkingreserves	S	rente	93.204	93.204	
T	Gecommitteerde reserve	I	storting 2016		174.794	174.794
T	Diverse dekkingreserves	S	rente	270.400	270.401	1
T	Algemene reserve	I	overschot BMV EII	609.680	602.108	-7.572
T	Revolverend duurzaamheidsfonds	S	bijdrage lumpsumvergoeding ledverlichting Baexheimerhof	1.040		-1.040
T	Revolverend duurzaamheidsfonds	I	terugstorting lumpsumvergoeding ledverlichting Baexheimerhof		8.000	8.000
			Totaal toevoegingen	1.087.535	1.354.064	266.529
O	Groenfonds	I	bijdrage project Schouwsmolen	-28.500	-28.500	
O	Gecommitteerde reserve	I	aanwending 2015	-36.461	-36.461	
O	Diverse dekkingreserves	S	kapitaallasten	-20.332	-20.333	
O	Leefbaarheidsfonds	I	t.d.v. motie behoud bibliotheek Heibloem	-12.000	-7.500	4.500
O	Diverse dekkingreserves	S	kapitaallasten	-226.842	-226.841	1
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	taakmutatie buurtsportcoaches	-22.000	-22.000	
O	Gecommitteerde reserve	I	onttrekking 2015	-117.244	-117.244	
O	Diverse dekkingreserves	S	kapitaallasten	-474.334	-474.525	-191
O	Dekkingsreserve BMV EII	I	overschot BMV EII	-609.680	-602.108	7.572
O	Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	S	aanwending aflossing	-26.660	-26.660	
O	Algemene reserve	I	subsidie inrichting BMV EII	-200.000	-200.000	
O	Algemene reserve	I	terugbet. subsidie Provincie BMV EII		-45.747	-45.747
			Totaal onttrekkingen	-1.774.053	-1.807.917	-33.864

Investerings

Investering	Begroot	Werkelijk	Verplichting	Restant
72210001 - Maasfront Hanssum	636.339	195.999	26.212	414.128
72210003 - Herinr. harde kade Maasfront Hanssum-Neer	200.000	200.000		
	-200.000	-200.000		
72210003 - Herinr. harde kade Maasfront Hanssum-Neer	0	0		0
72210004 - Herinrichting jachthaven Hanssum Neer	932.000	846.309		85.691
	-932.000	-833.500		-98.500
72210004 - Herinrichting jachthaven Hanssum Neer	0	12.809		-12.809
75410008 - Watermolenruïne St.Elisabethmolen Haalen	450.000	408.385		41.615
	-250.000	-474.731		224.731
75410008 - Watermolenruïne St.Elisabethmolen Haalen	200.000	-66.346		266.346
75410010 - Verbouwing op Herme	0	0		0
75600001 - Routing Jachthaven dorpskern Neer	75.000			75.000
75600007 - Hof van Leudal	1.339.164	1.336.363		75.000
	-480.000	-480.000		
75600007 - Hof van Leudal	859.164	856.363		2.801
75600009 - Ruiterroutenetwerk	100.640	86.686		61.697
	-50.320	-47.953		
75600009 - Ruiterroutenetwerk	50.320	38.733		11.587
75600012 - Uitvoeringsprogramma Leisure Leudal	224.800			224.800
75600014 - Recreatieve toegangspoorten Leudal	300.000	150.345		295.455
	-100.000	-100.000		
75600014 - Recreatieve toegangspoorten Leudal	200.000	50.345		149.655
75600015 - Uitvoeringsprogramma Leisure Leudal 2016	262.425			262.425
75400001 - Verplaatsing accomm.schutterij Hunsel	97.200	97.200		
75400002 - Verplaatsing accomm.schutterij Ell	97.200			97.200
75300022 - Renovatie tennisbanen TC Grathem	39.000	38.676		324
75300026 - Renovatie tennisbanen TC Baexem	42.000	3.000		39.000
75310009 - Beregeningssysteem voetbalvelden	40.000	39.122		878
75310014 - Renovatie sportvelden SV Roggel	42.000	2.216		39.784
75310015 - Renovatie sportvelden VV RKVV K.O.	35.000			35.000
75310018 - Renovatie sportvelden VV Beekant Heibloem	13.000	1.077		11.923
75310019 - Renovatie sportvelden VV Baexem	39.000	25.334		13.666
76300004 - BMV Ell	3.710.000	3.107.892		602.108
76700001 - Aanpassing ventilatiesysteem de Roffert	45.178			45.178
76700002 - Investerings D'n Haamaeker	65.000	32.497		32.503
76700004 - Zonnepanelen CP de Bombardon Heyth.	24.000	24.000		
	-24.000			-24.000
76700004 - Zonnepanelen CP de Bombardon Heyth.	0	24.000		-24.000
Totaal investeringen	6.772.626	4.458.917	26.212	2.287.497

Toelichting:

75400002 - Verplaatsing accommodatie Schutterij Ell

Investeringskrediet wordt volledig ingezet voor vervangende nieuwbouw tot een multifunctionele accommodatie voor schutterij en handboog.

Bestemmingsplanprocedure is onlangs afgerond. Realisatie (in eigen beheer door verenigingen) gestart, maar nog niet afgerond.

75310015 - Renovatie sportvelden VV RKVV K.O.

Investeringsgelden doorschuiven naar 2017 in afwachting van fusietraject

76300004 - BMV EII

Bouw is volledig afgerond.

De storting van het restant krediet in de Algemene reserve is opgenomen in de 2e raadsrapportage 2016 en is door de raad goedgekeurd.

76700002 - Investerings D'n Haammaeker

Maatregelen zijn getroffen, maar afhankelijk van onderzoek worden wellicht aanvullende maatregelen getroffen.

76700004 - Zonnepanelen CP de Bombardon Heythuysen

Vanaf 2017 volgen aflossingen.

Programma 2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2016	Realisatie 2016	Vershil 2016
T	Diverse dekkingsreserves	S	rente	178.253	178.253	
T	Dekkingsreserve BMV Roggel	S	jaarlijkse toevoeging	40.000	40.000	
T	Gecommitteerde reserve	I	storting diversen 2016		295.162	295.162
T	Boekwinst Essent	S	WMO bruikleenvoorzieningen sterfhuisconstructie	6.000	19.786	13.786
T	Decentr. WMO, Jeugd en Participatie	S	afromen egaliseringsreserve Gemeentefonds	47.700	47.700	
T	Decentr. WMO, Jeugd en Participatie	I	verwacht overschot WMO 2016 (2e rrap 2016)	1.450.994	1.450.994	
T	Decentr. WMO, Jeugd en Participatie	I	overschot WMO 2016		798.373	798.373
T	Decentr. WMO, Jeugd en Participatie	I	stelpost opvang risico's 3 D's		410.000	410.000
T	Decentr. WMO, Jeugd en Participatie	I	overschot participatie- en bijstandsverlening		85.447	85.447
T	Decentr. WMO, Jeugd en Participatie	I	overschot jeugd 2015		109.501	109.501
T	Fonds Maatschappelijke activiteiten	I	overheveling reserve Leefbaarheidsfonds	129.441	133.941	4.500
T	Fonds Maatschappelijke activiteiten	I	budget lokale initiatieven	150.000	150.000	
T	Gecommitteerde reserve	I	storting diversen 2016		423.406	423.406
T	Decentr. WMO, Jeugd en Participatie	I	verwacht voordeel participatie- en bijstandsverl.	260.171	260.171	
T	Gecommitteerde reserve	I	storting 2016		35.661	35.661
T	Dek.reserve huisv. Jong Ned. Grathem	S	rente	10.682	10.682	
T	Gecommitteerde reserve	I	storting 2016		631.236	631.236
			Totaal toevoegingen	2.273.241	5.080.313	2.807.072
O	Diverse dekkingsreserves	S	kapitaallasten	-346.788	-346.787	1
O	Egaliseringsreserve Gemeentefonds	I	taakmutatie wet Oké, t.b.v. VVE	-263.760	-263.760	
O	Gecommitteerde reserve	I	onttrekking 2015	-63.155	-63.155	
O	Decentr. WMO, Jeugd en Participatie	I	eenmalige opstartkosten GR Omnibuzz	-58.000	-58.000	
O	Decentr. WMO, Jeugd en Participatie	I	tekort jeugd 2016		-301.236	-301.236
O	Leefbaarheidsfonds	I	overheveling naar reserve F.M.A.	-129.441	-133.941	-4.500
O	Fonds Maatschappelijke activiteiten	I	uitgaven 2016	-129.441	-2.963	126.478
O	Bedrijfsvoering	I	tekort uitvoeringskosten 3 D's	-43.260	-71.849	-28.589
O	Gecommitteerde reserve	I	onttrekking 2015	-48.466	-48.466	
O	Egaliseringsreserve Gemeentefonds	S	taakmutatie armoede- en schuldenbeleid	-96.000	-96.000	
O	Dek.reserve huisv. Jong Ned. Grathem	S	kapitaallasten	-17.900	-17.900	
O	Gecommitteerde reserve	I	aanwending 2015	-631.236	-631.236	
			Totaal onttrekkingen	-1.827.447	-2.035.293	-207.846

Investerings

Investering	Begroot	Werkelijk	Verplichting	Restant
71200010 - Bluswatervoorziening Giessel Haelen	53.600	53.790		-190
76620001 - Informatievoorz. 3 Decentr. 2015	6.773	6.773		
76620003 - Bijdrage gemeensch.regeling Omnibuzz	36.707	36.707		
76700003 - Informatievoorz. 3 Decentr. 2016	343.227			343.227
77140005 - Samen Zorgen Huis-Mariabosch	2.225.545	3.480		2.222.065
	-2.225.545	-2.225.623		78
77140005 - Samen Zorgen Huis-Mariabosch		-2.222.143		2.222.143
Totaal investeringen	440.307	-2.124.873	0	2.565.180

Toelichting:

76700003 - Informatievoorziening 3 Decentralisaties 2016

De doorontwikkeling van de transformatie gaat minder snel dan verwacht. De aansluiting op de webservices voor het berichtenverkeer via het landelijke gegevensknooppunt die gepland stond voor 2016 wordt afgerond begin 2017. De nieuwe systematiek van inkoop zorg in natura is van 2017 doorgeschoven naar 2018. De optimalisering van de processen participatie en WMO gaan minder snel waardoor de aanpassingen in de inrichting van de applicatie is vertraagd. Daardoor is ook het ontwikkelen van stuurinformatie doorgeschoven naar 2017.

Programma 3 Veilige en aantrekkelijke leefomgeving

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2016	Realisatie 2016	Verschil 2016
T	Dekkingsreserve BMV Roggel	S	rente	4.204	4.204	
T	Groenfonds	I	kwaliteitsbijdrage aanleg parkeerplaats Ittervoort	25.000	25.000	
T	Groenfonds	I	storting project slooibank Derkx		1.598	1.598
T	Groenfonds	I	compensatiegelden Nunhems		142.237	142.237
T	Grondexploitatie	I	bijdragen verkoop Reppelveld		11.372	11.372
T	Grondexploitatie	I	verkopen De Lingst		10.355	10.355
T	Grondexploitatie	I	opbrengst verkoop overige gronden		104.299	104.299
T	Landschapsontwikkeling	I	bijdrage Reppelveld		11.224	11.224
T	Revoluerend duurzaamheidsfonds	S	rente	1.995	1.995	
			Totaal toevoegingen	31.199	312.284	281.085
O	Algemene reserve	I	bestemming resultaat 2015-onderhoud groen	-200.000	-200.000	
O	Boekwinst Essent	I	extra afschrijvingen investeringen maatsch. nut	-1.652.285	-1.933.169	-280.884
O	Dekkingsreserve BMV Roggel	S	kapitaallasten	-8.187	-8.187	
O	Gecommitteerde reserve	I	aanwending 2015	-45.155	-45.155	
O	Groenfonds	I	uitvoering IKL programma	-5.728	-5.728	
O	Groenfonds	I	project "eeuwige vrijgezellen"	-8.200	-4.000	4.200
O	Groenfonds	I	bijdrage "herinrichting Hentrichpad"	-26.920	-26.920	
O	Landschapsontwikkeling	S	kapitaallasten natuurprojecten	-12.913	-13.598	-685
O	Onderhoud overweg Napoleonsweg	S	onderhoudskosten	-27.200	-26.968	232
O	Openbare verlichting	I	omzetten voorziening naar reserve	-4.928		4.928
O	Openbare verlichting	I	ophoging budget onderhoud 2016 en 2017	-83.500	-83.500	
O	Algemene reserve	I	extra afschrijving centrumvisie Heythuysen	-155	-7.399	-7.244
O	Algemene reserve	I	proceskosten BP buitengebied	-64.772	-64.772	
O	Gecommitteerde reserve	I	aanwending 2015	-83.395	-83.395	
O	Grondexploitatie	I	aanwending t.b.v. exploitatie	-50.000	-50.000	
O	Grondexploitatie	I	extra afschr. faillissement-en kosten projectontwikk.	-41.023	-18.648	22.375
O	Grondexploitatie	I	afboeking bouwlocatie Velter	-63.800	-63.767	33
O	Egalisatiereserve gemeentefonds	S	taakmutaties provinciale taken MBW/VTH	-73.275	-73.275	
			Totaal onttrekkingen	-2.451.436	-2.708.481	-257.045

Investerings

Investering	Begroot	Werkelijk	Verplichting	Restant
70536016 - Vervanging gladheidsmaterieel	94.500	47.382	773	46.345
70536018 - Vervanging gladheidsmaterieel	63.000			63.000
72100024 - Aanleg wandelp. Maasoever Neer	195.000	3.515		191.485
72100060 - Ronde gemeentehuis	499.362	499.362		
72100092 - Waterfront Buggenum	293.265	293.265		
72100093 - Reconstructie Rootweg Haalen	78.953	78.953		
72100094 - Beleidsplan openbare verlichting 2014	147.069	147.069		
72100095 - Reconstructie Dorpstraat/Stationstr Baexem	861.000	954.212		-93.212
	-200.000	-180.000		-20.000
72100095 - Reconstructie Dorpstraat/Stationstr Baexem	661.000	774.212		-113.212
72100098 - Reconstructie Gulden Eind Grathem	38.170	38.170		
72100099 - Beleidsplan openbare verlichting 2015	147.425	147.425		
72100101 - reconstructie Koukerveldstraat HH	149.684	149.684		
72100102 - reconstructie Grote Kampweg Haalen	317.566	317.566		
72100104 - Herinricht. Heverstr/Kloosterstr. Roggel	70.169	70.169		
72100105 - Reconstructie Clausstraat Grathem	162.395	162.395		
72100106 - Riioolvervanging Molenstraat Neer	99.970	99.970		
72100107 - Beleidsplan openbare verlichting	147.425	54.910	46.044	46.471
72100108 - Infrastructurele werken 2016	635.927			635.927
72100109 - Herinrichting Dorpstr-Stationstr Bae	116.100	116.100		
72100110 - Vervanging asfaltpakket Grathemerweg Kelp	218.000	217.771		229
72100111 - Vervanging bovenlaag Noorderbaan	450.000	449.716		284
72110001 - Inrichten 30km/60km gebieden	150.000	177.741		-27.741
		-118.181		118.181
72110001 - Inrichten 30km/60km gebieden	150.000	59.560		90.440

72110009 - Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan	261.999	214.433		47.566
72110010 - Verv.verkeersregelinst.l'voort en Neer	130.000	136.911		-6.911
72110011 - Gemeentelijk Verkeers- Vervoersplan 2015	191.500			191.500
72110012- Gemeentelijk Verkeers- Vervoersplan 2016	191.500			191.500
72120002 - Treinhaltes Baexem-Haelen	1.596.000 -753.300	24.007		1.571.993 -753.300
72120002 - Treinhaltes Baexem-Haelen	842.700	24.007		818.693
75500002 - Uitvoeringspr. Natuur en Landschap	105.189	103.167		2.022
75600013 - Omvorming plantsoenen	220.000	246.977		-26.977
77220081 - Riioolvervanging Burg.MagnÃ©estraat	374.452	374.452		
77220087 - riioolvervanging Kleine Laak	432.645	432.645		
77220091 - Relining riolering en renovatie gemalen	130.485	130.485		
77220092 - reconstructie Koukerveldstraat HH	94.478	94.478		
77220094 - reconstructie Grote Kampweg Haelen	84.822	84.822		
77220097 - Kaderrichtlijn Water maatregelen (KRW)	100.000	59.636	1.217	39.147
77220098 - Relining riolering 2015-07	250.000	117.666		132.334
77220099 - Aanleg riioolberging Jagersweg Haelen	84.460	84.460		
77220100 - Riioolvervanging Molenstraat Neer	199.336	199.336		
77220101 - Reconstructie Clausstraat Grathem	73.355	73.355		
77220102 - GRP 2016	467.545			467.545
77220103 - Afkoppeling Stationstraat-Dorpstr Baexem	500.000	488.890		11.110
77220104 - Riioolvervanging Kerkstraat Horn	99.000	97.509		1.491
77220105 - Riioolerv.Gr.Jacobstraat Horn	245.330	245.330		
77220106 - Relining gemeente Leudal	250.000	11.227	100.000	138.773
77220107 - Aanpassing greppel Europastraat	27.500	18.000		9.500
73410001 - Uitvoering pilotproject volkstuinen HH	7.352	6.383		969
77230006 - Project geluidsanering B-lijst woningen	116.204 -116.204	2.612 -116.204		113.592
77230006 - Project geluidsanering B-lijst woningen		-113.592		113.592
78100001 - Regeling ruimte voor ruimte	157.218	181.713		-24.495
78100011 - Kosten fin.problemen projectontw.woningb	154.500	38.124	3.663	112.713
78100012 - Structuurvisie Buggenums veld	0	0		
78220011 - Uitvoering centrumvisie Heythuysen	1.327.170	576.538		750.632
78220012 - Structuurbeelden Haelen-Horn		633		-633
78229000 - Invoering startersleningen	900.000 -900.000	993.385 -102.918		-93.385 -797.082
78229000 - Invoering startersleningen	0	890.467		-890.467
Totaal investeringen	11.737.516	8.545.246	151.697	3.040.573

Toelichting:

72100095 - Reconstructie Dorpstraat/ Stationstraat Baexem

Binnen het project zijn in overleg met de omgeving en de aanliggende bedrijven extra maatregelen uitgevoerd in het kader van de 30 en 50 km/uur inrichting, bushaltes en inritten. Hierdoor is overschrijding ontstaan welke wordt gedekt door budget inrichten 30/60 km/uur voorzieningen 72110001 (restantbedrag € 90.440,-) Restant tekort dekken uit GRP 2016

72110001 - Inrichten 30km /60km gebieden

De Dorpstraat/Stationstraat in Baexem is heringericht voor het 30 en 50 km/uur regime. Hierbij zijn tijdens de uitvoering extra aanpassingen gedaan aan inritten, bushaltes en 30 km/uur gerelateerde matregelen. In de eerste Rarap het restantbedrag ad € 90.440,- toevoegen aan budget Dorpstraat/Stationstraat als dekking voor de extra kosten.

72110009 - Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan

Verzoek om uitstel aan provincie is gehonoreerd. Termijn is verlengd tot 31 dec 2018.

72110011 - Gemeentelijk Verkeers- Vervoersplan 2015

Verzoek om uitstel aan provincie is gehonoreerd. Termijn is verlengd tot 31 dec 2018.

72110012 - GVVP investeringen 2016

Verzoek om uitstel aan provincie is gehonoreerd. Termijn is verlengd tot 31 dec 2018.

72120002 - Treinhaltes Baexem-Haelen

Afronding onderzoek Prorail heeft niet in 2016 plaatsgevonden. Resultaat is voor de provincie bepalend voor het verder voeren van het proces.

75600013 - Omvorming plantsoenen

Door het succes van burgerparticipatie en de bewonersavonden over participatie en openbaar groen zijn uiteindelijk meer plantsoenen omgevormd en een gedeelte van deze plantsoenen zijn heringericht (opnieuw aangeplant).

De hogere extra afschrijving van deze investering maatschappelijk nut ad € 27.000 wordt gedekt uit de reserve boekwinst Essent.

Programma 4 Sterk besturen en organiseren

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2016	Realisatie 2016	Verschil 2016
T	Dekkingsreserve Grathem	I	tekort lagere opbrengst verkoop perceel Nicolaas-school dekken uit Algemene reserve	50.000	50.000	
T	Dekkingsreserve verbouw werf Hunsel	S	rente	41.116	41.116	
T	Dekkingsreserve Gemeentehuis Leudal	S	rente	60.062	60.062	
T	Vastgoed	I	huuropbrengsten panden in de verkoop		31.382	31.382
T	Bedrijfsvoering	I	niet benutte P-budgetten	85.324	631.863	546.539
T	Bedrijfsvoering	I	detachingsopbrengsten uitleen eigen personeel	113.300	175.221	61.921
T	Gecommitteerde reserve	I	storting diversen 2016		245.158	245.158
T	Gecommitteerde reserve	I	KCC project		141.375	141.375
			Totaal toevoegingen	349.802	1.376.177	1.026.375
O	Algemene reserve	I	tekort BMV Grathem	-50.000	-50.000	
O	Algemene reserve	I	kosten externe adviseur verkoop perceel Nicolaas-school	-4.900	0	4.900
O	Algemene reserve	I	eenmalige reservering vakantiegeld a.g.v. invoering Individueel Keuze Budget (IKB)	-450.000	-450.000	
O	Algemene reserve	I	afboeking rente verkoop pand Not. RuttenIn 13-15		-8.571	-8.571
O	Dekkingsreserve verbouw werf Hunsel	S	kapitaallasten	-89.205	-89.205	
O	Dekkingsreserve Gemeentehuis Leudal	S	kapitaallasten	-96.188	-96.188	
O	Bedrijfsvoering	I/S	mutaties P-budgetten	-523.010	-514.605	8.405
O	Boekwinst Essent	S	kapitaallasten informatiebeveiliging	-773	-773	
O	Boekwinst Essent	S	kapitaallasten externe E-dienstverlening	-122.053	-122.053	
O	Boekwinst Essent	S	kapitaallasten interne E-dienstverlening	-31.240	-31.240	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	taakmutatie Provinciale taken MBW/VTH	-18.000	-18.000	
O	Gecommitteerde reserve	I	onttrekking diversen 2015	-287.971	-287.971	
O	Onderhoud vastgoed	I	onttrekking t.b.v. taakstelling vastgoed	-381.314	-381.314	
O	Vastgoed	I	kosten panden in de verkoop		-28.480	-28.480
O	Gecommitteerde reserve	I	KCC project	-141.375	-141.375	
			Totaal onttrekkingen	-2.196.029	-2.219.775	-23.746

Investerings

Investering	Begroot	Werkelijk	Verplichting	Restant
70050004 - Projecten regionale samenwerking	150.669			150.669
	-67.454	-67.454		
70050004 - Projecten regionale samenwerking	83.215	-67.454		150.669
70051000 - Transformatie Soerendonck Maasfront	172.500	-89.241	13.498	248.243
70051001- Strategische gebiedsontwikkeling	1.538.462			1.538.462
70522053 - Informatiebeveiliging	100.000	19.318		80.682
70522054 - Interne E-dienstverlening fase 1	130.167	130.167		0
70522055 - Bedrijfsmiddelen I&A (hardware) 2015	134.219	134.219		0
70522056 - Bedrijfsmiddelen I&A (software) 2015	164.443	164.443		0
70522061 - Bedrijfsmiddelen I&A (hardware) 2016	735.013	115.411	32.000	587.602
70522062 - Bedrijfsmiddelen I&A (software) 2016	1.099.153	113.323	740.000	245.830
70522064 - Vervanging telefonie 2014 (vast+mobiel)	340.000	195.155		144.845
70522065 - Vervanging Wifi 2014	60.000	2.652		57.348
70522066 - Vervanging toegangsbeveiliging	30.000			30.000
70522067 - Vervanging klantgeleidingssysteem KCC	35.000			35.000
70522068 - Externe E-dienstverlening fase 3	448.844	74.162	19.784	354.898
70522069 - Interne E-dienstverlening fase 2	119.833	13.052	10.083	96.698
70522070- E dienstverlening	300.000			300.000
70536014 - Vervanging werkmaterieel 2014	134.500	134.500		
70536017 - Vervanging werkmaterieel 2015	107.000	80.506		26.494
70536019 - Vervanging werkmaterieel	154.500			154.500
Totaal investeringen	5.886.849	1.020.213	815.365	4.051.271

Toelichting:

70522053 – Informatiebeveiliging

Uit de risico-inventarisatie is naar voren gekomen dat vooral bewustwording/menselijk gedrag het aandachtspunt is binnen de gemeente Leudal. Dit is één van de hoogste criteria worden gehanteerd.

Voor het uitvoeren van de verbeteracties 2016/2017 van het Actieplan Informatieveiligheid bestaan de middelen vooral uit de inzet van medewerkers uit de organisatie.

De kosten voor het opleiden van twee medewerkers van ICT op dit terrein en voor een goede bewustwordingscampagne zijn € 20.000. De exploitatiekosten voor ICT (informatieveiligheid) worden vanaf 2018 verhoogd met € 5.000. Waardoor structureel aandacht kan worden besteed aan de bewustwording. We verminderen het budget met € 60.000.

70522054 - Interne E-dienstverlening fase 1

Het restant is nodig voor fase 2

70522061 - Bedrijfsmiddelen I&A (hardware) 2016

De huidige PC's voldoen nog aan de gestelde functionaliteit. De vervanging is uitgesteld en wordt betrokken bij de overgang naar de ICT Samenwerking NML.

70522062 - Bedrijfsmiddelen I&A (software) 2016

Het project BGT is in de afrondende fase gepland en definitieve afrekening vindt plaats in 2017. De verwachting is dat de totale projectkosten ongeveer € 50.000 lager zijn dan begroot.

Het project vervanging financiële applicatie is opgestart en wordt eind 2017 afgerond.

70522065 - Vervanging Wifi 2014

De uitvoering voor de vervanging van de Wifi is gestart en wordt in 2017 afgerond.

70522068 - Externe E-dienstverlening fase 3

De eerste prioriteit is de basis op orde, hierdoor is de doorontwikkeling van de digitale dienstverlening vertraagd.

Voor de doorontwikkeling van de digitale dienstverlening is het noodzakelijk de basis op orde te brengen. Hiervoor zijn 2 projecten.

70522069 - Interne E-dienstverlening fase 2

De gelden van de interne E-dienstverlening worden gebruikt om de basis op orde te brengen. In 2017 wordt het project "Dossiers op orde" uitgevoerd.

Dekkingsmiddelen en onvoorzien

Mutaties reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2016	Realisatie 2016	Vershil 2016
T	Algemene reserve	S	resultaat AU meicirculaire 2015	636.000	636.000	
T	Algemene reserve	I	rapportageresultaat 2e rrap 2016	127.080	127.080	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	resultaat AU Kadernota 2017-2020	423.000	423.000	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	resultaat AU septembercirculaire 2016	378.753	378.753	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	resultaat AU decembercirculaire 2016	0	25.819	25.819
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S/I	taakmutaties	435.445	435.445	
T	Boekwinst Essent	I	finale agio uitk. ivm liquidatie General Escrow Fonds	547.832	547.833	1
T	Boekwinst Essent	I	gerealiseerde boekwinst vrijval Bradford	0	61.711	61.711
			Totaal toevoegingen	2.548.110	2.635.641	87.531
O	Algemene reserve	S	resultaat AU meicirculaire 2015	-636.000	-636.000	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	vrijval taakmutaties 2015	-27.000	-27.000	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	vrijval taakmutatie Referendum Associatieverdrag	-62.342	-62.342	
			EU en Oekraïne	-62.342	-62.342	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	taakmutatie Taaleis Participatiewet	-3.011	-3.011	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	resultaat AU meicirculaire 2016	-352.325	-352.325	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	resultaat AU voorgaande jaren	0	-148.229	-148.229
			Totaal onttrekkingen	-1.143.020	-1.291.249	-148.229

Investerings

Investering	Begroot	Werkelijk	Verplichting	Restant
79141000 - aankoop obligaties	73.920.791	73.920.791		
	-43.463.412	-43.463.412		
79141000 - aankoop obligaties	30.457.379	30.457.379		
Totaal investeringen	30.457.379	30.457.379	0	0

Kerngegevens 2016

Sociale structuur	2015 jaarrekening	2016 begroting	2016 jaarrekening
Inwoners			
Aantal inwoners	36.138	36.200	35.878
waarvan tot 20 jaar	7.364	7.416	7.159
vanaf 65 jaar	7.830	7.837	8.128
Organisatie / formatie-sterkte			
Fte personeel	195,02	196,09	201,34
Fte Griffie/rekenk.	4	3,5	3,0
Fte raad	25	25	25
Fte college	4,6	4,6	4,6
Sociale zaken			
Aantal lage inkomens	4.100	4.140	4.100
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden	395	403	411
Waarvan			
W.W.B	355	360	374
I.O.A.W	33	30	30
I.O.A.Z	5	10	4
B.B.Z	2	3	3
Personen werkzaam in sociale werkplaatsen	200	193	192
Onderwijs			
Aantal leerlingen basis onderwijs	2.656	2.630	2.547
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	2.176	2.126	2.057
Aantal leerlingen speciaal onderwijs (basis+ voortgezet)	374	370	288
Scholen			
Basisonderwijs	14	14	14
Speciaal onderwijs	2	2	2
Voortgezet onderwijs	2	2	2
Voortgezet SO	1	1	1

Kerngegevens 2016

Sociale structuur	2015 jaarrekening	2016 begroting	2016 jaarrekening
Inwoners			
Aantal inwoners	36.138	36.200	35.878
waarvan tot 20 jaar	7.364	7.416	7.159
vanaf 65 jaar	7.830	7.837	8.128
Organisatie/formatie-sterkte			
Fte personeel	195,02	196,09	201,34
Fte Griffie/rekenk.	4	3,5	3,0
Fte raad	25	25	25
Fte college	4,6	4,6	4,6
Sociale zaken			
Aantal lage inkomens	4.100	4.140	4.100
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden	395	403	411
Waarvan			
W.W.B	355	360	374
I.O.A.W	33	30	30
I.O.A.Z	5	10	4
B.B.Z	2	3	3
Personen werkzaam in sociale werkplaatsen	200	193	192
Onderwijs			
Aantal leerlingen basis onderwijs	2.656	2.630	2.547
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	2.176	2.126	2.057
Aantal leerlingen speciaal onderwijs (basis+voortgezet)	374	370	288
Scholen			
Basisonderwijs	14	14	14
Speciaal onderwijs	2	2	2
Voortgezet onderwijs	2	2	2
Voortgezet SO	1	1	1

Fysieke structuur	2015 jaarrekening	2016 begroting	2016 jaarrekening
Oppervlakte			
Gemeente	16.490 ha	16.490 ha	16.491 ha
- oppervlakte	16.276	16.277	16.263
- water	214	213	228
Bebouwing			
Verblijfsobjecten met woonfunctie:			
Aantal woningen	16.325	15.719	15.718
overige verblijfsobjecten met logiesfunctie	274	276	281
Aantal huurwoningen	3.103	3.085	3.229
Woonwagencentralen:			
Standplaatsen (eigendom gemeente)	39	39	39
Standplaatsen (eigendom derden)	10	10	10
Woonwagens (eigendom gemeente)	22	22	22
Woonwagens (eigendom derden)	27	27	27
Lengte van wegennet			
Wegen	787.000 m	787.000 m	787.000 m
Waarvan:			
binnen de bebouwde kom	249.000	249.000	249.000
buiten de bebouwde kom	538.000	538.000	538.000
Recreatieve fiets-, en wandelpaden	74.000	74.000	74.000
Recreatieve ruiterpaden	70.000	70.000	70.000
Zand, grond- en stolwegen	224.000	224.000	224.000
Trottoirs	230.000	230.000	230.000
Sportaccommodaties			
Aantal voetbalvelden	36	36	36
Aantal tennisbanen	38	38	38
Atletiekbaan	1	1	1

Financiële structuur	2015jaarrekening	2016begroting	2016jaarrekening
Lokale heffingen			
Onroerende zaakbelastingen	-5.550.471	-5.663.622	-5.628.166
Toeristenbelasting	-824.065	-672.403	-669.838
Hondenbelasting	-229.308	-236.229	-221.000
Baatbelasting	-17.000	-14.169	-17.000
Bouwvergunningen	-403.669	-666.110	-675.883
Leges structuur- en bestemmingsplannen	-83.246	-69.400	-95.508
Rioolrechten	-4.204.596	-4.471.073	-4.196.822
Afvalstoffenheffing	-2.484.282	-2.536.596	-2.557.501
Graf- en begrafenisrechten	-7.935	-15.000	-5.695
Leges marktgeld	-5.681	-4.049	-5.845
Leges bevolking/burgerlijke stand	-580.627	-492.532	-706.324
Leges algemene vergunningen	-25.131	-25.667	-21.746
Leges diverse vergunningen	-4.635	-4.500	-2.710
Leges wet kinderopvang	-1.010	-10.000	-2.851
Leges gehandicapten parkeerkaart	-6.945	-17.187	-9.630
Gemeentefonds			
Algemene uitkering		-25.407.000	-26.207.000
Decentralisatie uitkering WMO oud		-2.567.000	-2.380.000
Integratieuitkering sociaal domein			
WMO taken nieuw		-4.623.692	-4.717.293
Jeugdhulp		-10.009.906	-9.070.938
Participatie		-5.194.042	-4.822.481
Totaal algemene uitkering	-27.706.343	-47.057.128	-47.196.940

Woonlasten	2015 jaarrekening	2016 begroting	2016 jaarrekening
Gemeentelijke woonlasten			
- Eigenaar	461	461	472
- Gebruiker	155	155	161
- Eigenaar+gebruiker	616	616	633
- Limburg	-	-	
OZB	208	214	225
(aannee gemiddelde woz-waarde van woningen; 200.000)			
Afvalstoffenheffing woningen	155	161	161
Rioolheffing	253	254	254

Producten	2015 jaarrekening	2016 begroting	2016 jaarrekening
Burgerzaken			
Paspoorten	2.827	3.500	3.278
ID -kaarten	4.305	5.000	5.504
Rijbewijzen	2.527	3.500	3.919
Afschriften BRP (vh GBA)	802	1.000	508
Bouwzaken			
Conceptaanvraag	136	150	139
Bouwvergunningen regulier, fase 1 of 2			
Omgevings- vergunningen	282	280	259
Informatieverzoeken	122	130	167
Sloopvergunningen- en meldingen	112	150	131

Risico beheermatrix

Aard/Naam risico	Beschrijving risico	Risico categorie	Gevolgen als het risico zich voordoet
Vastgoed & Grondexploitatie			
Dekking vanuit grond-en vastgoedverkoop	Bij de BMV Grathem en Dorpshees Horn, het gemeentehuis en de centrumvisie Heythuysen is de opbrengst van gronden en verkoop van vastgoed ingezet als dekkingsmiddel. Het is op dit moment niet zeker dat die bedragen gerealiseerd kunnen worden. Door de huidige moeilijke vastgoedmarkt zijn de objecten moeilijk verkikbaar.	Financieel risico/economisch risico	Er ontstaat een tekort op genoemde kredieten.
Vastgoed dispositie	Vastgoed kan niet (tijdig) worden verkocht waardoor aanzienlijke exploitatieverliezen mogelijk zijn. Risico's op leegstand en daardoor op vandalisme zijn aanwezig.	Financieel risico / imagoschade	Het grootste risico is dat panden, die op de nominatie staan om verkocht te worden, lange tijd leeg zullen staan door de huidige vastgoedmarkt.
Onderhoud vastgoed	De gemeente heeft ruim 150 panden in eigendom met een geschatte waarde van € 110.000.000,-. Daarnaast is op basis van het accommodatiebeleid de gemeente ook verantwoordelijk voor het groot onderhoud van gemeenschaps- en binnensportaccommodaties. Sinds 2015 is het onderhoudsniveau teruggebracht van niveau 2 (het op een na hoogste) naar onderhoudsniveau 4 (het op een na laagste). Vanaf 2016 dient nu al rekening gehouden te worden met achterstallig onderhoud waardoor, eerder dan verwacht, kapitaalvernietiging zal optreden, in relatie gezien met omhuiging 1,1 miljoen.	Financieel risico	De waarde van het gemeentelijk vastgoed staat onder druk. Panden zijn in de huidige vastgoedmarkt moeilijker verkoopbaar. Klachten gebruikers zullen toenemen. Er kan (bestuurlijke) imagoschade ontstaan.
Grondexploitaties - Afzetrisico's a.g.v. marktvertraging	Extra rentekosten omdat plannen langer in exploitatie zijn en extra kosten die plannen aantrekkelijker kunnen maken. Extra ruimte om grondprijzen aan te passen om verkopen te bevorderen. Afzetrisico's zijn van toepassing op de woningbouw plannen: Baexem Witte Huis, Heythuysen Walk en De Bevelanden. Het risico dat hiermee is gemoeid bedraagt € 335.000.	Financieel risico/economisch risico	Exploitatie wordt negatief.
Grondexploitaties - Risico's m.b.t. de kostendekkendheid van plannen	Ten behoeve van de uitbreiding van bedrijventerrein IJtervoort is € 3.200.000 geïnvesteerd. Invulling vindt plaats op basis van maatwerk, niet op basis van een concreet plan. Bovendien moeten er nog kosten worden gemaakt voor het bouwrijp maken. Het terugverdienen van de kosten is een risico. Dit wordt ingeschat op 10% van het geïnvesteerd bedrag	Financieel risico/economisch risico	Exploitatie wordt negatief.
Grondexploitaties - Risico's m.b.t. de haalbaarheid van plannen a.g.v. de marktsituatie	Investeren en uitgaven zijn verricht voor toekomstige plannen. De vraag is of, als gevolg van de marktsituatie of andere redenen, plannen wel van de grond komen. Het betreft hier het project bedrijventerrein Heythuysen Leudalplein. Het risico dat hiermee is gemoeid bedraagt € 138.000.	Financieel risico/economisch risico	Als het risico zich voordoet zijn dit de kosten (minus de marktwaarde voor de grond) die niet verhaald kunnen worden.
Grondexploitaties - Risico's niet nakoming van overeenkomsten	Het oplossen van de financiële problemen bij Herontwikkeling Haalen Horn BV (structuurbeelden, risico € 1.000.000) en de afwikkeling van het faillissement van Nieuwe Borg (El Steenenbamp, IJtervoort Noord en Neeritter Op den Heuvel) levert extra risico's (€ 600.000) op. De risico's hebben betrekking op het niet nakomen van de overeenkomst bij de structuurbeelden en zaken waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden bij de afwikkeling van het faillissement Nieuwe Borg. Risico's zijn: aangesproken worden voor een terugkoopverplichting, het alsnog om niet leveren van 2 bouw kavels aan een particulier, aanleggen en betalen van infra. Bij de structuurbeelden zou de uitvoering van de overeenkomst de gemeente een winst opleveren van € 2.100.000. Hiervan is € 1.400.000 als buffer beschikbaar om te komen tot een budgettaire neutrale exploitatie. De overige risico's worden geschat op € 11.000 en in totaal € 1.611.000.	Financieel risico/economisch risico	Kosten en/of werkzaamheden kunnen voor rekening van de gemeente komen.
Grondexploitaties - risico's procedurekosten	In het rapport van de Stec Groep over de risico's van grondexploitaties is een bedrag opgenomen van € 154.500 voor proceskosten. Deze kosten maken geen onderdeel uit van de desbetreffende exploitaties. De kosten van de advocaat en het laten opstellen van taxaties zijn proceskosten zoals beschreven in het Stec-rapport. Op dit moment spelen naast Nieuwe Borg nog meer plannen waarin de marktpartij failliet is of waarbij het financieel moeilijk is. De raad heeft op 7 oktober 2014 voor de proceskosten een krediet beschikbaar gesteld. Het restant van dit krediet is 116.000.	Financieel risico/economisch risico	De procedurekosten zijn gedekt uit de reserve grondexploitaties.
Grondexploitaties - Onvoorziene risico's (sluitpost)	Algemene post om niet benoemde tegenvallers op te vangen. Bijvoorbeeld ook om kosten af te dekken voor onderzoek naar plannen die niet van de grond komen. Het risico bedraagt € 208.000 (met dit bedrag is het totaal aan gekwalificeerde risico's gelijk aan het bedrag van de reserve grondexploitaties).	Financieel risico/economisch risico	Er is geen dekking voor deze kosten.

Verantw. PHO	Kans dat het zich voordoet	Incidenteel of structureel	Beheersmaatregelen	Restrisico	weerstand component in €
Vastgoed & Grondexploitatie					
P. Verlinden	zeer hoog	Incidenteel	• Monitoren van marktbeeld en lopende projecten zoals Os Dorp • Uitvoeren jaarlijkse toets taxaties op vastgoedportefeuille met roulerende taxateurs • Ontwikkeling van projecten alleen op basis van minimumvoorverkoopseisen • Aantrekkelijk houden van de locatie en van de portefeuille door tijdige renovaties en herontwikkeling	zeer hoog	810.000
P. Verlinden	hoog	Incidenteel	De gemeente heeft een aantal jaren geleden het gemeentelijk vastgoed geïnventariseerd, echter nog niet bepaald welke gebouwen voor gemeentelijke activiteiten benodigd zijn. Gebouwen die vrijkomen worden verkocht. Veelal hebben deze een lagere boekwaarde dan de taxatiewaarde 2015. Bij verhuur is het uitgangspunt dat dat zo mogelijk commercieel plaatsvindt. Voor langdurig leegstaande panden die niet tegen een realistische marktprijs kunnen worden verkocht zal sloop en herbestemming dienen te worden overwogen. Binnen de reserve boekwinst Essent kan dit risico van 5 ton worden opgevangen.	gemiddeld	-
P. Verlinden	gemiddeld	Incidenteel	De voorziening onderhoud vastgoed is per 31 december 2015 opgeheven. Er zal nieuw beleid voor vastgoed en accommodaties vastgesteld moeten worden, waarbij het onderhoud vastgoed is afgestemd op het beschikbare budget. Het onderhoudsniveau terugbrengen tot het minimum (niveau 4 volgens NEN 2767). Van het huidige bestand aan vastgoed zal het achterstallig onderhoud toenemen en zal kapitaalvernietiging ontstaan. De komende jaren zal fors worden ingezet om het vastgoedbestand versneld af te bouwen. Indien de aard en de omvang van het achterstallig onderhoud hiertoe aanleiding geeft kunnen aanvullend incidentele middelen beschikbaar worden gesteld om de achterstanden weg te werken. Op dit moment kunnen we geen inschatting maken van de hoogte van het risico, omdat door het ontbreken van een adequaat mijp geen inzicht bestaat in de staat van onderhoud van de panden. In 2017/2018 wordt het mijp geactualiseerd. Incidenteel zijn er binnen de reserve boekwinst Essent, de reserve Vastgoed en de bij de begroting 2017 geoordeelde gelden beschikbaar.	hoog	pm
A. Walraven	hoog	Incidenteel	In de reserve grondexploitaties is € 335.000 opgenomen om dit risico te dekken.	Afgedekt in de reserve grondexploitaties	
A. Walraven	hoog	Incidenteel	In de reserve grondexploitaties is € 320.000 opgenomen om dit risico te dekken.	Afgedekt in de reserve grondexploitaties	
A. Walraven	hoog	Incidenteel	In de reserve grondexploitaties is € 138.000 opgenomen om dit risico te dekken.	Afgedekt in de reserve grondexploitaties	
A. Walraven	hoog	Incidenteel	In de reserve grondexploitaties is € 1.611.000 opgenomen om dit risico te dekken.	Afgedekt in de reserve grondexploitaties	
A. Walraven	hoog	Incidenteel	In de reserve grondexploitaties is € 166.000 opgenomen om dit risico te dekken.	Afgedekt in de reserve grondexploitaties	
A. Walraven	gemiddeld	Incidenteel	In de reserve grondexploitaties is € 208.000 opgenomen om dit risico te dekken.	Afgedekt in de reserve grondexploitaties	

Aard/Naam risico	Beschrijving risico	Risico categorie	Gevolgen als het risico zich voordoet
Bezuinigingspakket begroting 2015-2018			
P-ombuiging	Het risico bestaat uit het niet realiseren van de per 2018 opgelegde taakstelling van € 1 miljoen.	Organisatie- en financieel risico	Financieel tekort als de P-ombuigingen niet worden gerealiseerd. Op 31 december resteert een bedrag van € 478.870 aan te realiseren P-taakstelling
subsidie bibliotheekwerk	Het risico bestaat uit het niet realiseren van de vanaf 2018 opgelegde taakstelling van € 395.000.	Bestuurlijk (politiek)/financieel risico	Financieel tekort als de ombuigingen op het bibliotheekwerk niet worden gerealiseerd.
Effecten Rijksmaatregelen			
Decentralisaties WMO-ontwikkelingen/regelgeving Awbz-voorzieningen en jeugdzorg en Participatiewet	Vanuit het Rijk worden met ingang van 2015 taken overgeheveld naar de gemeente. De AWBZ voorzieningen, de jeugdzorg en de Participatiewet. De belangrijkste risico's betreffen: • continuïteit van zorg en zorgaanbieders; • tijdig realiseren van de inkoop/aanbesteding; • tijdig onderkennen van de vraag (naar inhoud en omvang); • accuraat kunnen beheersen van incidenten; • goed inrichten van de eigen organisatie; • realiseren van de benodigde cultuurverandering bij gemeenten aanbieders, ketenpartners en burgers; • laten slagen van de samenwerking tussen gemeenten; • realiseren van de informatievoorziening; • afbouw van de WSW. en dat alles binnen de gestelde financiële kaders. Het risico bestaat uit het feit dat het waarschijnlijk is dat de transformatie in de jeugdhulp die moet leiden tot minder uitgaven niet gelijk loopt met de afname van de Rijksmiddelen.	Bestuurlijk (politiek)/financieel risico	Als de gewenste veranderingen niet tijdig gerealiseerd worden kan discontinuïteit van het ondersteuningsaanbod ontstaan en de kwaliteit van de zorg onder druk komen te staan. In principe moeten de taken binnen het budget uitgevoerd worden. Dat kan betekenen dat een politieke keuze gemaakt moet worden tussen een lager voorzieningsniveau of aanvullende dekking zoeken om het voorzieningsniveau op peil te houden. Leudal heeft een financiële buffer gevormd om (incidentele) tegenvallers als gevolg van de 3 decentralisaties op te kunnen vangen.
Algemene uitkering uit het gemeentefonds	De inkomsten die onze gemeente ontvangt uit het gemeentefonds bedragen circa 58% van het begrotingstotaal. Als gevolg van de wijzigingen in de verdeling blijft de algemene uitkering uit het Gemeentefonds onderhevig aan onzekerheden. Ook hebben bezuinigingen door de rijksoverheid hebben vaak hun weerslag op het gemeentefonds.	Financieel risico	Verlaging van het gemeentefonds leidt tot verlaging van de algemene middelen van de gemeente. Dit zal noodzaken tot verdere taakstellingen of realisatie van alternatieve opbrengsten.
Overige economische ontwikkelingen			
PW I-deel / arbeidsmarktbeleid	De verdeling is gebaseerd op de uitkomsten van een statistische analyse waarmee berekend is hoe de kans op bijstand afhangt van een aantal hiervoor relevante variabelen. De kans op bijstand wordt bezien op basis van het huishoudtype en de omgevingskenmerken. Deze verdeling pakt voor Leudal negatief uit in de Rijkssubsidie.	Financieel risico	Door de stijging van het aantal uitkeringen ontstaat een dekkingstekort van circa € 250.000. Het aantal uitkeringsgerechtigden is de afgelopen jaren explosief gestegen. In 2016 is het bestand licht gestegen.
Koersrisico beleggingen	De gelden die ontvangen zijn na de verkoop van de aandelen Essent zijn grotendeels belegd. Beleggen kan financiële risico met zich meebrengen. Nu de financiële crisis over het hoogtepunt is neemt dit risico af.	Financieel risico	Gedurende de looptijd van de portefeuille fluctueert de marktwaaarde maar eindigt op de einde van de looptijd in principe op de nominale waarde.
Gemeente garanties	De risico's van in het verleden gegarandeerde hypothecaire geldleningen zijn ondergebracht bij de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Wanneer de NHG niet aan haar verplichting kan voldoen, wordt de gemeente aangesproken.	Financieel risico	Als de gemeente wordt aangesproken zijn daar geen middelen voor voorzien.
Gemeente garanties sociale woningbouw	De WSW (waarborgfonds sociale woningbouw) verstrekt leningen aan woningcorporaties waarbij de gemeente een achtervangpositie heeft. Mocht WSW de verplichting niet kunnen voldoen, dan kan de gemeente worden aangesproken.	Financieel risico	Als de gemeente wordt aangesproken zijn daar geen middelen voor voorzien.

Verantw. PHO	Kans dat het zich voordoet	Incidenteel of structureel	Beheersmaatregelen	Restrisico	weerstand component in €
Bezuinigingspakket begroting 2015-2018					
Burgemeester	gemiddeld	Structureel	Bij elke vrijkomende formatieplek vindt een integrale afweging plaats of deze plek wel of niet ingevuld moet worden. Op deze manier houden we grip op de P-omgeving. Een keer in de 2 maanden wordt gerapporteerd over de stand van zaken.	laag	120.000
S. Backus	gemiddeld	Structureel	In het eerste kwartaal 2017 zal een nieuw bibliotheekbeleid worden vastgesteld	gemiddeld	
Effecten Rijksmaatregelen					
R. Verheul	hoog	Structureel	Risico Jeugd We hebben de komende jaren te maken met een steeds lagere integratie-uitkering jeugd. Voor Leudal is deze integratie-uitkering in het jaar 2017 ruim € 2,7 miljoen lager dan in 2015. In 2017 daalt de integratie uitkering jeugd naar € 7,2 miljoen. Het tekort op jeugd in 2016 is ruim 3 ton. Het verwachte tekort in 2017 is € 1,8 miljoen. Vanaf 2018 bedraagt de integratie-uitkering € 6,7 miljoen. De twee belangrijkste beheersmaatregelen die worden ingezet om te komen tot lagere kosten zijn: • De jeugdhulp wordt op Midden-Limburgse schaal ingekocht. • In Midden-Limburg wordt ingezet op de verder ombouw van de gespecialiseerde jeugdhulp naar de eerste lijn, het Centrum voor Jeugd en Gezin. Inzetten op eigen kracht en transformatie door preventie en intakegesprekken. Het risico de komende jaren is gelegen in de uitdaging om de financiële resultaten van de transformatie gelijk te lopen met de afname van het jeugd budget integratie-uitkering sociaal domein. De reële verwachting is dat de afname van de integratie-uitkering jeugd sneller loopt dan de te behalen transformatieopgave. Begin 2017 worden met aanbieders gesprekken gevoerd en worden aanbieders gevraagd een plan van aanpak in te dienen om te komen tot kostenreductie.	Afgedekt in de reserve decentralisaties WMO, Jeugd, Participatie	
	hoog	Structureel	Risico participatie Het risico bij het Participatiebudget is dat de uitstroom uit de WSW lager is dan de landelijke berekende uitstroombijfers. Landelijk is voor Leudal 7% berekend. Westrom en de Risse zitten op een uitstroombijpercentage van 4%. Voor Leudal is het risico voor 2018 berekend op € 205.000 oplopend naar € 380.000 in 2020. De te nemen beheersmaatregelen zijn beperkt omdat de tekorten ontstaan door de afnemende Rijkssubsidie. De mogelijkheid om de uitstroom uit de WSW te verhogen zijn beperkt. De uitstroom van 4% uit de WSW wordt door Westrom en Risse behaald door natuurlijke uitstroom. De uitstroom naar regulier werk wordt bemoeit door de cao voor de WSW. De mensen in de WSW ontvangen een hoog loon ten opzichte van het werk op minimumniveau. Door Westrom en Risse wordt daarom ingezet op detachering van de doelgroep. Op deze wijze wordt een gedeelte van het loon middels een inleenvergoeding bij een reguliere werkgever terugverdiend. Westrom heeft inmiddels een slag gemaakt met het verhogen van de toegevoerde waarde per fte.	Afgedekt in de reserve decentralisaties WMO, Jeugd, Participatie	
P. Verlinden	gemiddeld	Structureel	Er is een aparte reserve gemeentefonds ingesteld om schommelingen op te vangen. De vrij beschikbare ruimte binnen deze reserve bedraagt per 31-12-2016 € 865.520.	gemiddeld	p.m.
Overige economische ontwikkelingen					
R. Verheul	hoog	Structureel	Intensieve inzet van instroombeperking (workshops, integrale intakegesprekken) en uitstroombestudering (arrangementen met baangarantie afsluiten, intensieve begeleiding) om bestanden laag te houden. Indien er een tekort op het Rijksbudget ontstaat kan een aanvullende uitkering bij het Rijk worden gevraagd. Deze extra bijdrage wordt berekend op basis van een getrapte vergoedingsmodel.	Afgedekt in de reserve WMO, Jeugd en Participatie	
P. Verlinden	gering	Structureel	ASR Vermogensbeheer beheert onze beleggingsportefeuille. Als gevolg van schatstibankieren wordt de portefeuille geleidelijk afgebouwd en vinden geen tussentijdse herbeleggingen meer plaats. Zonder tussentijdse verkopen posities in de beleggingsportefeuille is het risico op koersverliezen nihil.	minimaal	-
P. Verlinden	minimaal	Incidenteel	Op basis van actuele inzichten in de ontwikkeling van de economie en de koopwoningmarkt, en bij stabiel overheidsbeleid verwacht de stichting Waarborgfonds Eigen Woningen geen aanspraak op de achtervangfunctie van gemeenten.	minimaal	-
P. Verlinden	minimaal	Incidenteel	Wijzigingen in de portefeuille worden beoordeeld en aan B&W voor besluitvorming voorgelegd. Met ingang van 2014 is een landelijke norm voor de garantstellingen ingevoerd. Volgens deze norm moet de totale leningschuld lager zijn dan de Woz-waarde van de onderpanden.	minimaal	-

Aard/Naam risico	Beschrijving risico	Risico categorie	Gevolgen als het risico zich voordoet
Verbonden partijen			
OML	De gemeente is aandeelhouder van de ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML). De hoogte van het aandelenkapitaal voor Leudal is € 2,4 miljoen. Verder heeft Leudal een twaalfde deel van de afgegeven voor in totaal € 1.512.000, waarvan € 216.000,- voor de achtergestelde lening door de provincie en € 1.296.000,- voor de financiering door de BNG.	Financieel risico	Verlies aandelenkapitaal
		Financieel risico	De gemeente moet voldoen aan haar garantstelling
Overige risico's			
Veranderende bevolkings-samenstelling	Een veranderende bevolkingssamenstelling stelt andere en nieuwe eisen aan dienstverlening en voorzieningen en is zeer beperkt beïnvloedbaar. Om hieraan tegemoet te komen moeten tijdig beleidskeuzen en maatregelen worden getroffen.	Bestuurlijk risico (politiek), Imago risico, financieel risico	Er doen zich vier soorten risico's voor: - Herstructureringskosten wonen, voorzieningen (onderwijs, zorg, sport en cultuur) - Afschrijvingsverliezen - Proceskosten - Cofinanciering van leefbaarheidsfondsen
Bijdragen Regiofonds GOML	De gemeente Leudal heeft een bijdrage van ca. 1,15 miljoen euro ontvangen uit het voormalige regiofonds GOML. De bijdragen zijn voor de uitvoering van de vijf aangevraagde en toegekende projecten onder de gestelde voorwaarden. Bij het niet voldoen aan de voorwaarden worden delen van het uitbetaalde bedrag teruggevorderd. De projecten stationslocaties en gedeelten van Maasfront Hanssum moeten in de komende jaren nog worden uitgevoerd.	Financieel risico	Terugvordering bij 1 of meerdere projectbudgetten kan betekenen dat het project of projecten/gebeidsontwikkelingen niet of alleen beperkt kan/kunnen worden uitgevoerd.
Gladheidsbestrijding	Bestrijding van gladheid afhankelijk van daadwerkelijke winter, waardoor kosten moeilijk zijn in te schatten.	Financieel risico	Een tekort van € 100.000,- per jaar, gebaseerd op het gemiddelde van Leudalse winters.
Planschaderisico bestemmingsplan w i z i g i n g locatie voormalige Boerenbond/Lidl te Roggel.	Het bestemmingsplan voor de locatie voormalige Boerenbond aan de Kerkveldweg 4, te Roggel is gewijzigd. Er is een planschadeclaim ingediend door de eigenaren van dit perceel.	Financieel risico	Indien de claim gehonoreerd dient te worden, dient de gemeente te betalen. Dit risico is niet af te wettelen op derden.
Planschaderisico bestemmingsplan intensieve veehouderij	Wijzigingen in planologisch regiem kunnen leiden tot te honoreren planschadeclaims. Het bestemmingsplan intensieve veehouderij is onherroepelijk gewijzigd op 25 april 2013. Planschadeclaims kunnen tot 5 jaar na na het onherroepelijk worden van de planologische maatregel worden ingediend.	Financieel risico	Bij te honoreren claims dient de gemeente te betalen. Dit risico is niet af te wettelen op derden.
Beroep tegen het veeg en reparatieplan Buitengebied Leudal 2016	Betaling van kosten indien Raad van State een beroep gegrond verklaart.	Financieel	Ter reparatie van het bestemmingsplan buitengebied en om uitvoering te geven aan de uitspraak van de Raad van State in het hoger beroep, heeft de raad op 12 juli 2016 het reparatie- en veegbestemmingsplan Buitengebied 2016 vastgesteld. Hiertegen is beroep mogelijk. Bij een gegrond beroep wordt de gemeente veroordeeld in de proceskosten van de indiener van het beroep.
Rechtszaken/aansprakelijkstellingen	Voor 2016 is de verwachting dat er minimaal 4 procedures lopen. Kosten van rechtsbijstand komen voor de gemeente.	Financieel risico	In minimaal 1 geval zullen kosten mogelijk ten laste van de gemeente komen. Kosten van rechtsbijstand zullen voor rekening van de gemeente komen.
Algemene rampen	Er kunnen zich rampen voordoen, zoals bijvoorbeeld hoog water.	Bestuurlijk en financieel risico	De gemeente moet personeel en materieel inzetten, wat wellicht gedeeltelijk onder verzekering of schadefonds valt, maar ook altijd wel kosten voor de gemeente veroorzaakt.
Gebruik en beschikbaarheid ICT	Geheel of gedeeltelijk uitval van informatiesystemen, verlies, oneigenlijk gebruik van informatie. Denk hierbij ook aan Cloud partijen waarbij onder andere iBurgerzaken is ondergebracht.	Financieel/imago	Dienstverlening is niet mogelijk en verlies aan arbeidsproductiviteit en/of kwaliteit van dienstverlening.
Grootschalige stroomstoring ICT en elektriciteit voor langere tijd	Bij een elektriciteitsstoring zal de gemeente de continuïteit van de maatschappelijke dienstverlening moeten garanderen.	Financieel/imago	Bij grootschalige uitval of verstoring wordt ook veel van het werk van de gemeente nog urgenter. Het bestuur moet crisisbesluiten kunnen nemen.
Meldplicht datalekken	Meldplicht datalekken, de gemeente heeft de plicht tot het melden van datalekken.	Financieel/imago	Bij het te laat of niet melden van een datalek wordt een bestuurlijke boete opgelegd.
Burger Bedrijven Plein	Diefstal van data, documenten, kasgeld	Financieel/ imago	Beperkte financiële gevolgen, maar het komt naar de buitenwereld niet goed over.
Bodemsanering	Geen noemenswaardige risico's bekend, maar er kunnen zich in de toekomst gevallen voordoen.	Financieel risico	Indien de grond (voor zover het gemeentelijke eigendommen betreft) schoongemaakt moet worden, brengt dat kosten met zich mee.
Audits	Onvoldoende score op de audits zoals BAG, archieftoezicht	Financieel/ imago	Het rijk zorgt ervoor, op kosten van de gemeente, dat het proces voldoet aan de eisen die de audit stelt of sluit de voorzieningen waardoor de digitale dienstverlening niet kan worden gebruikt.

Verantw. PHO	Kans dat het zich voordoet	Incidenteel of structureel	Beheersmaatregelen	Restrisico	weerstand component in €
Verbonden partijen					
P. Verlinden	minimaal	Incidenteel	Mogelijkheid tot sturing en beïnvloeden besluiten via aandeelhouderschap. Uitvoering vindt plaats op basis van ondernemingsplan 2014-2017	minimaal	-
P. Verlinden	gering	Incidenteel	Mogelijkheid tot sturing en beïnvloeden besluiten via aandeelhouderschap. Uitvoering vindt plaats op basis van ondernemingsplan 2014-2017	gering	151.000
Overige risico's					
A. Walraven	hoog	Structureel	Uitvoering van politieke en maatschappelijke dialoog over komende veranderingen en creëren van draagvlak voor het maken van (preventieve) beleidskeuzen. Taakgroep Os Dörp was actief, nu zijn dit de gebiedsregisseurs i.s.m. beleidsmedewerker volkshuisvesting en uitvoering onderwijs en WMO-taken. De veranderingen van het gemeentelijk beleid van onder andere accommodaties, wonen en andere (zorg)voorzieningen zijn en worden in het komende jaar met de raad aan de orde worden gesteld.	Ontwikkelingen die de huidige statistische voorspellingen beïnvloeden en in de praktijk tot andere resultaten leiden.	p.m.
P. Verlinden	gemiddeld	Incidenteel	Projecten zijn vastgelegd in overdrachtsdocument en belegd bij de uitvoerende teams. Projectleider is verantwoordelijk voor de projectbewaking. Hierbij vindt ondersteuning plaats door coördinator regionale samenwerking, de subsidiecoördinator en Trias. Voor de bijdrage aan de stationlocaties is termijnverlenging tot 2020 aangevraagd, voor het Maasfront Hanssum is termijnverlenging tot 2019 toegekend.	gemiddeld	
P. Verlinden	gemiddeld	Structureel	Er is een gladheidsbestrijdingsplan.	gemiddeld	50.000
A. Walraven	hoog	Incidenteel	Het financiële risico lijkt teruggebracht te kunnen worden door aanpassing van het bestemmingsplan. Daarbij kan de wijziging die de geclaimde schade veroorzaakt worden teruggedraaid. Deze procedure is gestart. Vooralsnog blijft het risico bestaan, de kans is echter laag geworden.	laag	16.000
A. Walraven	hoog	Incidenteel	Bij het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan is het risico inzichtelijk gemaakt. Via maatwerkoplossingen op locatieniveau kan het totale financiële risico worden teruggebracht.	hoog	587.000
A. Walraven	hoog	Incidenteel	Met milieufederatie, LLTB, adviseurs en aanvragers is overlegd om tot een zo gedragen mogelijk bestemmingsplan te komen. Waar nodig is expertise ingehuurd om tot houdbare regels te komen. Op belangrijke onderdelen is de jurisprudentie echter nog in ontwikkeling en zal mogelijk pas bij beroep blijken of de gemeenteraad houdbare keuzes heeft gemaakt.	zeer hoog	36.000
Diversen	gemiddeld	Incidenteel	Het betreft zaken die niet onder de dekking van de aansprakelijkheidsverzekering vallen omdat het privaatrechtelijke/contractuele aangelegenheden betreft. Er wordt geprocedeerd om betaling te voorkomen.	gemiddeld	29.000
Burgemeester	laag	Incidenteel	Door planvorming, zoals mcp hoogwater Maas en het continuïteitsplan griepdemonie en opleiding/oefening functionarissen Oranje Kolom, zo goed mogelijk voorbereid zijn op rampen/calamiteiten zodat door een adequate aanpak de schade beperkt blijft.	laag	125.000
S. Backus	gering	Structureel	Voor de automatisering heeft Leudal een uitwijkovereenkomst met uitwijkcentrum Lelystad. Daarnaast wordt dagelijks een back-up gemaakt van onze bestanden en op een externe locatie opgeslagen. Uitvoering informatiebeveiligingsplan, privacymaatregelen en bewerkingsovereenkomsten.	gering	10.000
S. Backus	gering	Incidenteel	De serverruimte is voorzien van een voorziening voor het eerste uur en een noodstroomaggregaat is beschikbaar.	gering	5.000
S. Backus	gering	Structureel	Er zijn procedures opgesteld door de Privacy Beheerder rond het melden van datalekken. Deze procedures zijn bekend bij de beveiligingsfunctionarissen.	gering	81.000
S. Backus	laag	Structureel	Er wordt gewerkt volgens vaste procedures, waarbij beveiliging en persoonlijke (op naam geregistreerde) toegang van toepassing is. Procedures zijn geactualiseerd.	laag	-
P. Verlinden	minimaal	Incidenteel	Geen, er zijn nu geen situaties bekend of verwacht.	minimaal	-
P. Verlinden	gemiddeld	Incidenteel	Extra prioriteit op gezet. Achterstanden worden versneld weggevoerd en technische voorzieningen worden versneld geïmplementeerd.	laag	13.000

Aard/Naam risico	Beschrijving risico	Risico categorie	Gevolgen als het risico zich voordoet
Overige risico's			
Bezw aar aanslagen rioolheffingen	Diverse woningcorporaties hebben bij verschillende gemeenten, waaronder Leudal, bezw aar gemaakt tegen de aanslagen rioolheffing 2013 en 2014. Op basis van jurisprudentie kan de verordening rioolheffing algeheel dan wel partieel onverbindend worden verklaard.	Financieel/ imago	Bij algehele onverbindendheid volgt vernietiging van de opgelegde aanslagen en bij partiële onverbindendheid een neerwaartse bijstelling van het tarief van de bestreden aanslag. Het betreft alleen de aanslagen die niet onherroepelijk zijn. Dit zijn aanslagen, waar nog bezw aar of beroep tegen open staat.
Ozb heffing wooncomplexen	Als gevolg van jurisprudentie m.b.t. de woondelenvrijstelling kunnen bezwaarschriften tegen de Ozb 2017 leiden tot ambtshalve vermindering van aanslagen Ozb 2016 en 2015.	Financieel risico	Uitspraken bezwaaren tegen waardeverdeling woonzorgcomplexen 2017 kunnen leiden tot een vermindering van de aanslagen 2015 en 2016
Illegale dumpingen afval w.o. xtc afval en asbest	In 2016 is het aantal dumpingen van chemisch afval fors toegenomen. Het ruimen van chemisch afval en asbest gaat gepaard met hoge kosten. Dumpingen van xtc en asbest kan bodemverontreiniging veroorzaken.	Financieel/milieu	De onderzoek-, ruiming- en vernietigingskosten zijn erg hoog. Verder grote kans op bodemvervuiling waardoor sanering van grond dient plaats te vinden.

Verantw. PHO	Kans dat het zich voordoet	Incidenteel of structureel	Beheersmaatregelen	Restrisico	weerstand component in €
Overige risico's					
P. Verlinden	hoog	Incidenteel	Bsgw heeft een adviesbureau, dat gespecialiseerd is in lokale heffingen en procedures hierin, voor hulp ingeschakeld. Inmiddels hebben alle betrokken gemeenten informatie moeten aanleveren waarmee het ingediende bezwaar behandeld kan worden.	laag	104.000
P. Verlinden	laag	Incidenteel	BsGW heeft aangegeven dat alleen indien er een verzoek wordt ingediend dit tot een ambtshalve vermindering kan leiden.	laag	
P. Verlinden	gemiddeld	Structureel	Een (gedeelte) van de kosten bij xtc afval worden vergoed door het waarborgfonds van de provincie. Voor het jaar 2016 zijn de kosten gedeclareerd. Geen, er zijn nu geen situaties bekend of verwacht.	gemiddeld	25.000
				Totaal	2.162.000

Overzicht gecommitteerde reserve

Prg	Thema-omschrijving	Raming	Werkelijk	Restant	Overheveling budgetten 2016	Overheveling vanuit vorige dienstjaren	Overheveling totaal	Toelichting
1	Economie	30.000	-	30.000		30.000	30.000	Invoering accountmanagement in voorbereiding. Relatie met visie op dienstverlening.
1	Sport	264.044	89.250	174.794	57.550	117.244	174.794	Buurtsportcoach is een rijksuitkering en dient te worden besteedt aan het doel waarvoor het is bedoeld. Vorig jaar laat gestart en daarom ook restant budget. Activiteitenplanning voor komend schooljaar moet nog besproken worden.
2	Onderwijs	287.548	190.268	97.280	97.280		97.280	De verwachting is dat er circa € 100.000 overblijft van het budget subsidies peuterspeelzalen. Het betreft nieuw beleid met onzekerheden in de uitgaven.
2	Onderwijs	290.471	92.589	197.882	134.727	63.155	197.882	Het budget VVE plaatsen nieuw beleid zal niet geheel worden opgebruikt als gevolg van een geleidelijke instroom van kinderen en onzekerheden in de uitgaven. De verwachting is dat circa € 190.000 overblijft. De uiteindelijk te behalen instroom zal wellicht in 2017 gerealiseerd worden.
2	Arbeidsparticipatie	200.000	164.339	35.661	35.661		35.661	Uitvoering is gestart in 2016 en loopt door tot in 2018.
2	Veiligheid	631.236	-	631.236		631.236	631.236	Betreft uitvoering bommenregeling voor het project Zevenellen. Via een suppletie-uitkering vanuit het Gemeentefonds in 2012 en 2013 worden deze kosten gedekt. Conform raadsbesluit loopt het project door in 2013. Voorlopig loopt het project door in 2014 en volgende jaren. Dit is afhankelijk van de voortgang van het totale project.
2	Maatschappelijke ondersteuning	150.000	36.249	113.751	113.751		113.751	Budget Os Dorp: budget verstrekt door de raad voor uitrol initiatieven die voortvloeien uit Os Dorp. Betreft een proces dat langzaam op gang komt. Budget is noodzakelijk voor toekomstige ontwikkelingen als gevolg van het recent vastgestelde accommodatiebeleid.
2	Maatschappelijke ondersteuning	206.641	5.000	201.641	195.000	6.641	201.641	
2	Maatschappelijke ondersteuning	60.000	-	60.000	60.000		60.000	De bijdrage in exploitatie Zorgen Huis is afhankelijk van het invullen van de voorwaarden die de raad gesteld heeft. Dit budget is in 2016 niet benut.
2	Maatschappelijke ondersteuning	16.962	1.388	15.574	7.472	8.102	15.574	De dorpsraden hebben weinig inkomsten, terwijl zij als gevolg van zelfsturing en burgerparticipatie steeds meer taken krijgen te doen. De dorpsraden willen graag meewerken aan het ontwikkelen van nieuwe burgerinitiatieven maar hebben geen middelen om dit van start te laten gaan. De overheveling van de resterende budgetten is noodzakelijk om juist de dorpsraden een extra steun in de rug te geven om nieuwe initiatieven mogelijk te maken. Dit past ook volledig in het project Os Dorp.
2	Maatschappelijke ondersteuning	5.757	275	5.482	2.950	2.532	5.482	
2	Maatschappelijke ondersteuning	31.191	4.233	26.958		26.958	26.958	
4	Dienstverlening aan bestuur en organisatie	262.173	42.813	219.360	25.442	193.918	219.360	Project zal in 2016 niet afgerond worden. Naar verwachting is dat dit in 2017 wel gebeurt. Dat is vooral afhankelijk van besluitvorming over bv positionering BAG binnen BSGW en/of Geosamenwerking, en dus niet met zekerheid te zeggen. Dit is een wettelijke taak.
4	Dienstverlening aan bestuur en organisatie	25.798	-	25.798	-	25.798	25.798	Project zal in 2016 niet worden afgerond. Doorontwikkeling rapportage tool is mede afhankelijk van de doorontwikkeling van de begroting.
4	Dienstverlening aan burgers	141.375	-	141.375	-	141.375	141.375	Voor de uitvoering van het dienstverleningsconcept is het project KCC opgestart voor de periode 2009 t/m 2014. Mede door het organisatie-ontwikkelingstraject heeft de uitvoering vertraging opgelopen en verkeert het project op onderdelen nog in de uitvoeringsfase. Activiteiten lopen nog door in 2017. Het resterende budget is nodig om in 2017 de verschillende deelactiviteiten van het project uit te kunnen voeren. De deelactiviteiten zijn o.a. ondersteunende activiteiten binnen het project "vervanging centrale telefoontechniek", benchmark "Check Your Service", een visie-document op het kanaal website, verbetering meldingen openbare ruimte, inrichting persoonlijke internetpagina en een digitale snelbalie vergunningen. Wacht op actualisatie visie Dienstverlening.
		2.603.196	626.403	1.976.793	729.833	1.246.959	1.976.792	

Lijst afkortingen

ADV	Anti Discriminatie Voorziening
AO	Administratieve organisatie
Appl. SAM	Applicatie samenlevingszaken
APV	Algemene plaatselijke verordening
ASL	Afvalsamenwerking Limburg
AU	Algemene uitkering
AWB	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto binnenlands product
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BCF	BTW –compensatiefonds
BDR	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding
BGT	Basiskaart Grootchalige Topografie
BIBOB	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIZ heffing	Bedrijveninvesteringszones
BMV	Brede Maatschappelijke Voorziening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOM +	Bouwkavel op maat plus
BRP	Basisregistratie Personen
BsGW	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
BT	Bedrijventerreinen
BUIG	Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COA	Centraal Orgaan Asielzoekers
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden
CPL	Centraal Plan Bureau
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
DM	Dekkingsmiddelen
D's	Decentralisaties
DUBO	Duurzaam Bouwen
DURP	Digitale Uitwisseling in Ruimtelijke Projecten
DVC	Dienstverleningsconcept
EAA	Economisch Actieprogramma Agribusiness
E-HRM	Digitaal personeelsinformatiesysteem
ELA	Educatieve lokale agenda
EMU	Economische en Monetaire Unie
EU	Europese Unie
EUA	Economische uitvoeringsagenda
FIDO	Financiering decentrale overheden
FMA	Fonds Maatschappelijke Activiteiten
FPU	Flexibel Pensioen en Uittreden
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie

GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Gemeentelijke gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulp bij Ongelukken en Rampenbestrijding
GOML	Gebiedsontwikkeling Midden-Limburg
GOKIT	Geld Organisatie Kwaliteit Informatie Tijd
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GR	Gemeentelijk rampenplan
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GVOP	Gemeenschappelijke voorziening officiële publicaties
GVVP	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoer Plan
Halt	Bureau Het Alternatief
HBH	Hulp Bij Huishouden
HHT	Huishoudelijke Hulp Toeslag
HKP	Hulpkostenplaatsen
HKZ	Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorg
HR-beleid	Human Research beleid
HUP	Handhavingsuitvoeringsprogramma
I&A	Informatisering en Automatisering
IBS	In bewaring stellen
IC	Interne controle
ICT	Informatie- en communicatie technologie
IKC	Integraal Kind Centra
IKL	Instandhouding Kleine Landschapselementen
IKB	Individueel Keuze Budget
INML	Stichting Inkoopbureau Noord- en Midden Limburg
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
JOP	Jongeren Ontmoetings Plaats
KCC	Klant Contact Centrum
KvK	Kamer van Koophandel
LAF	Langeafstandsfietsen
LAW	Langeafstandswandelen
LEA	Lokale Educatieve Agenda
LHB	Limburgse Herstructurering Bedrijventerreinen
LIOF	Limburgse Ontwikkelings- en Investeringsmaatschappij
LTO	Lange Termijn Ombuiging
MBW	Milieu Bouwen en Wonen
MD-programma	Management Development programma
MKBA	Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse
MEA	Milieu Effect Analyse
MER	Milieueffectrapportage
MILO	Milieukwaliteit in de leefomgeving
MIM	Moeders Informeren Moeders
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MJOP	Meerjarig Onderhoudsplan
NOC*NSF	Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sport Federatie
NUP	Nationaal UitvoeringsProgramma dienstverlening en e-overheid
OBD	Onderwijsbegeleidingsdienst
OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
OML	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg

ONS Leudal	Organisatie Netwerken Samenleving Leudal
OR	Ondernemingsraad
OOV	Openbare orde en veiligheid
OV	Openbaar vervoer
OZB	Onroerende zaakbelastingen
PDC website	ProductenDienstenCatalogus
PGB	Persoonsgebonden budget
PIMS	Personeelsinformatiemanagementsysteem
PIP	Persoonlijke internet pagina
P&O	Personeel en organisatie
POL	Provinciaal Omgevingsplan Limburg
PPS	Publiek-private samenwerking
PSA	Personeel- en salarisadministratie
RARAP	Raadsrapportage
RDM	Reinigingsdienst Maasland
Recron	Vereniging Recreatieondernemers Nederland
RIEC	Regionale Informatie en Expertise Centrum
RMO	Regionaal Mobiliteit Overleg
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
RUDDO	Regeling uitzettingen en derivaten
SBI codes	Standaard bedrijfsindeling
SBHH	Structuurbeelden Haalen - Horn
SMART	Specifiek Meetbaar Acceptabel Realistisch Tijdgebonden
SML	Samenwerking Midden-Limburg
SPNL	Stichting Promotie Noord-Limburg
SPOLT	Stichting Primair Onderwijs Leudal en Thornerkwartier
SZH	Samen Zorgen Huis
SZW	Sociale Zaken
SVN	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
SWT	Sociaal Wijk Team
TIV	Technische informatievoorziening
TOP	Trefpunt Ondernemend en Politiek
TROM	Toeristisch- recreatieve Ontwikkelingsmaatschappij
UP	Uitvoeringsprogramma
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VTH	Veiligheid toezicht en handhaving
VVB	Vensters voor de bedrijfsvoering
Vve	Voor- en vroegschoolse educatie
VRLN	Veiligheidsregio Limburg Noord
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
Wet HOF	Wet Houdbare Overheidsfinanciën
WIJ	Wet Investeren in Jongeren
WION	Wet Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten
WIZ	Welzijn en Inwonerszaken
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	Waardering onroerende zaken
WPG	Wet Publieke Gezondheid
WRO	Wet ruimtelijke ordening
WSW	Wet sociale werkvoorziening

Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WWB	Wet werk en bijstand
WWnV	Wet Werken naar Vermogen
WWZ	Wonen welzijn en zorg
WZW	Wonen zorg en woonomgeving
WW	Wet werkloosheid
ZIN	Zorg In Natura

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie

 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 								
SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking siSa - d.d. 10 januari 2017								
BZK	C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II Provinciale beschikking en/of verordening Project-gemeenten (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 01	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen Aard controle R Indicatornummer: C7C / 02	Overige bestedingen (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: C7C / 03	Cumulatieve bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 04	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 05	Toelichting afwijking Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 06
			1 2008/33111 Kopie beschikingsnummer	€ 0 Eindverantwoording Ja/Nee	€ 0 Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Afspraak Alleen in te willen na afloop project	€ 384.300 Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Realisatie Alleen in te willen na afloop project	€ 0 Activiteiten stedelijke vernieuwing Toelichting afwijking Alleen in te willen na afloop project	in overleg met de Provincie
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 08	Aard controle D1 Indicatornummer: C7C / 09	Aard controle D1 Indicatornummer: C7C / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 11	
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2017 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2017	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04		
			€ 98.229 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	€ 46.380 Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	€ 0 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	€ 0 Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08		
I&M	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 01	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen Aard controle R Indicatornummer: E3 / 02	Overige bestedingen (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: E3 / 03	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt Aard controle R Indicatornummer: E3 / 04	Correctie over besteding (jaar T-1) Aard controle R Indicatornummer: E3 / 05	
			1 2016/1933 Kopie beschikingsnummer	€ 0 Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen	€ 0 Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 06	€ 0 Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 07	€ 0 Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 08	Eindverantwoording Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 11
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 06	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 10	
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Overige bestedingen (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05	
			1 2015/94937 Kopie beschikingsnummer	€ 139.378 Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	€ 1.302.841 Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	€ 0 Toelichting Alleen in te willen na afloop project	€ 0 Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10	
			1 2015/94937	€ 200.000	€ 1.362.863		Ja	

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2016 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 4.864.349	€ 141.137	€ 457.301	€ 7.851	€ 58.406	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
			€ 6.404	€ 0	€ 0	€ 18.038	€ 0	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen), gemeentedeel 2016 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Besteding (jaar T) Bob Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 34.483	€ 192.000	€ 5.753	€ 95.842	€ 22.681	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Ja			

Doelenboom

Uitwerking Doelenboom Leudal						
Effect (Raad)	Raadsdoelstelling	Doelen/activiteiten college	Vaar in de programmabegroting	Doelen management	Inspanningen afdelingen	Toelichting kleur
		1.1: Borgen van een zo veilig mogelijke gemeente.	P3 Leefbaarheid en veiligheid	D11.1.1: Een veilige woon- en leefomgeving	i1.11.1.1: Vonningsbraken verminderen. i1.11.1.2: Betrekken inwoners bij veiligheid en leefbaarheid. i1.11.1.3: Sociale kwaliteit in kernwijk behouden of verbeteren. i1.11.1.4: Fysieke kwaliteit in kernwijk behouden of verbeteren.	Eind 2016 heeft de raad extra budget beschikbaar gesteld om de kwaliteit van het openbaar groen op te waarderen.
				D11.1.2: Veilig ondernemen en werken	i1.11.2.1: De veiligheid op bedrijventerreinen en winkelgebieden behouden of bevorderen. (Keurmerk Veilig ondernemen)	
				D11.1.3: Jeugd en veiligheid	i1.11.3.1: Overlastgevende jeugd verminderen.	
				D11.1.4: Een veilige fysieke leefomgeving	i1.11.4.1: Verkeersveiligheid minimaal op het niveau nulmeting houden.	
					i1.11.4.2: Brandveiligheid minimaal op niveau nulmeting houden.	
					i1.11.4.3: Op peil houden team bevolkingszorg (rampenbestrijding).	
				D11.1.5: Integriteit en veiligheid	i1.11.5.1: Voorkomen dat crimineel misbruik maken van de gemeentelijke beschikkingen. i1.11.5.2: Optimaliseren van de weerbaarheid van de gemeentelijke digitale dienstverlening.	In 2016 is een begin gemaakt met de actualisering van het BIGDS beleid, maar nog niet afgerond. Afroonding van de actualisering BIGDS vindt in 2017 plaats. De uitvoering van het informatieveiligheidsbeleid loopt volgens planning en zit op dit moment op 60%. De uitvoering van de ICT processen bij incidenten en wijzigingen lopen niet goed. Verbetermaatregelen zijn gestart.
				D11.1.6: De naleving van regels is bevordert	i1.11.6.1: De op grond van het uitvoeringsplan geprioriteerde overtredingen zijn voorkomen en er is tegen opgetreden (preventief en repressief)	Taken zijn uitgevoerd, maar niet aan de hand van het uitvoeringsplan.
				D11.1.7: Schone leefomgeving. Er is een duurzame inzamelstructuur voor afval gerealiseerd	i1.11.7.1: Aanleggen en vervangen van maximaal 2 ondergrondse milieuparken	In februari 2017 worden er 3 gerealiseerd
					i1.11.7.2: Inzamelen van huishoudelijk afval door RDM (ism ASL)	
					i1.11.7.3: Zwerfval en afvaldumpingen laten opruimen	

Uitwerking Doelenboom Leudal						
Effect (Raad)	Raadsdoelstelling	Doelen/activiteiten college	Waar in de programmabegroting	Doelen management	Inspanningen afdelingen	Toelichting kleur
	11 Focus op preventie en vroegsignalering			D.1.1.1.6: Veilige en gezonde leefomgeving. Voldoen aan wettelijke en lokale regels voor geluid, lucht, bodem, externe veiligheid, gezondheid en procedures	I1111.7.4 Burgers informeren over afvalscheiding. Voorkomen van afvaldumpingen en op verantwoorde wijze omgaan met afval	
					I1118.1 Tijden verlenen van bezichtigingen/meldingen en behandelen bezwaar en beroepsschriften	
					I1118.2 Toetsen milieuonderzoeken en adviseren over vergunningen, meldingen en bestemmingsplannen	
					I1118.3 Uitvoeren van eenheidsbeheer op gezoneerd bedrijventerrein Haelen	
		11.2: Voorkomen van schooluitval en onderwijsachterstanden.	P2 Individuele ontwikkeling	D11.2.1: Alle kinderen in de gemeente Leudal krijgen een goede basis voor de basisschool en hun verdere schoolcarrière.	I1118.4 Ontwikkelen beleid milieu	
					I1121.1 Behouden peuterprogramma en VVE in tenminste de dorpen waar dit nu aangeboden wordt	Locale Kernen Olie gestolen (u.m. te weinig deelname)
					I1121.2 Deelname percentage peuters aan het peuterprogramma vergroten.	Inschatting is dat deelnamepercentage ongeveer gelijk is gebleven. Afstand tot voorziening is belangrijkste reden om niet deel te nemen.
					I1121.3 Aanbod VVE uitbreiden in Neer, Baesem en Irtvoort.	Aanbod VVE in Neer en Irtvoort is gerealiseerd.
					I1121.4 Verbetering van de kwaliteit van het peuterprogramma VVE.	Kwaliteit VVE is verder doorontwikkeld bijz. ouderbetrokkenheid.
					I1121.5 Koppelen aanbod peuterprogramma en VVE in een IKC.	
					I1121.6 Maximaal één kinderopvangorganisatie per dorp.	In Irtvoort wel gerealiseerd in Baesem niet.
				D11.2.2: Alle kinderen in de gemeente Leudal verlaten het onderwijs met een startkwalificatie	I1122.1 Opleggen sancties.	Komt maar een enkele keer per jaar voor. Meestal wordt verzuim opgelost door gesprek leerplichtambtenaar met ouders/leerling en evt andere instanties
					I1122.2 Informeren ouders, leerlingen en partners.	
					I1122.3 Optimaliseren dienstverlening.	
					I1122.4 Vroegtijdig signaleren en zorg.	Gestart met het project "Mazzi".
				D11.3.1: Inwoners zijn zich bewust van de invloed van hun leefstijl op hun gezondheid.	I113.1.1 Uitvoering basispakket door GGD.	

Uitwerking Doelenboom Leudal						
Effect (Raad)	Raadsdoelstelling	Doelen/activiteiten college	Waar in de programmabegroting	Doelen management	Inspanningen afdelingen	Toelichting kleur
		I.1.3: Voorkomen van gezondheidsproblemen.	P2 Individuele ontwikkeling	D11.3.2: Het zorgnetwerk heeft vroegtijdig ondersteuning geboden	I11.3.2.1 Opzetten van sociaal gebiedsteam.	Verkeersmiddelen gebiedsteam beëindigd na evaluatie. Nieuwe visie in de maak (obv voortschrijdend inzicht)
					I11.3.2.2 Uitvoering preventieve maatregelen door GGD.	
					I11.3.2.3 Inzet buurtsportcoach voor preventief beregen.	
					I11.3.2.4 Inzetten adolescentencontactmoment.	
				D11.3.3: Hulp in nood is geboden daar waar nodig.	I11.3.3.1 Laten uitvoeren van signalering en interventie (binnendienst).	
					I11.3.3.2 Organiseren en trainen van AED vrijwilligers.	
		I.1.4: Verbeteren van de financiële zelfstandigheid van inwoners.	P2 Individuele ontwikkeling	D11.4.1: Voorkomen dat kinderen wegens financiële armoede niet participeren.	I11.3.3.1 Organiseren van een dekkend netwerk AED.	
					I11.4.1.1 Samenwerking met stichting Leergeld.	
					I11.4.1.2 Samenwerking met jeugdportfonds.	
					I11.4.1.3 Samenwerking met jeugdbuurtfonds.	Mog geen afspraak en met jeugdbuurtfonds gemaakt. Begin 2017 worden de afspraken gemaakt.
					I11.4.1.4 beschikbaar stellen plaatsen kindercentrum.	Regeling is nog onvoldoende uitgewerkt en daardoor nog niet onder de aandacht gebracht gebracht bij ouders en verwijzers.
					I11.4.1.5 Beschikbaar stellen plaatsen tussenschoolse opvang.	verantwoordelijkheid school en ouders
					I11.4.1.6 Actieve voorlichting over het armoede- en minimaalbeleid.	Actieve voorlichting heeft te weinig aandacht gehad. In 2017 wordt armoede- en minimaalbeleid geharmoniseerd. Voorlichting krijgt hierin een prominente plek.
					I11.4.1.7 Afstemmen van beleidsregels minimaalbeleid op Participatiewet	
					I11.4.1.8 Aanhouden van aanvragen/verstrekken van voorzieningen	
				D11.4.2: Vroegtijdig ondersteuning bieden bij schulden en financiële problemen	I11.4.2.1 Toewijzen van voorlichting over schuldenondersteunende maatregelen.	Actieve voorlichting heeft te weinig aandacht gehad. In 2017 wordt armoede- en minimaalbeleid geharmoniseerd. Voorlichting krijgt hierin een prominente plek.
					I11.4.2.2 Laten uitvoeren van budgetbegeleiding	

Uitwerking Doelenboom Leudal						
Effect (Raad)	Raadsdoelstelling	Doelen/activiteiten college	Vaar in de programmabegroting	Doelen management	Inspanningen afdelingen	Toelichting kleur
1: De inwoner participeert.		1.15: Versterken van het preventieve jeugdbeleid	P2 Individuele ontwikkeling	D11.15.1 Voorkomen dat kinderen een beroep moeten doen op specialistische / 2e lijns zorg	i11.14.2.3 Laten uitvoeren van schuldhulpverlening	Beleidsdoelen 2016 zijn geëvalueerd. De conclusie is dat we op de goede weg zijn. De beleidsdoelen zijn verlengd voor 2017 e.v. jaren.
				D12.11: Bestaande bedrijven zijn uitgebreid of verplaatst en nieuwe bedrijven hebben zich gevestigd	i12.1.1.1 Advisering bedrijven en ondernemers	Visie ontbreekt op dienstverlening, met name eerste contact met bedrijven is nog niet ingericht. Accountmanager bedrijven is aangesteld bij BurgerBedrijfenvleijn.
	12.1: Verbeteren van de werkgelegenheid in de regio.		P1 Vitale samenleving	D12.12: Regionale samenwerking tussen gemeenten, onderwijs en ondernemers is gericht op het creëren en behouden van werkgelegenheid.	i12.12.1 Deelnemen aan Keyport 2020	Tot en met 2017 is de route en middelen geregeld voor Keyport 2020. Het vervolg is gekoppeld aan de strategische investeringsagenda Midden-Limburg (SML).
					i12.12.2 Ontwikkeling bedrijventerreinen	De herfinanciering OML is geregeld. Het vervolg is gekoppeld aan de strategische investeringsagenda Midden-Limburg (SML).
				D12.13: Toerisme en recreatie heeft gezorgd voor meer werkgelegenheid en meer inkomsten	i12.13.1 Samenwerking intensiveren met ondernemers t.b.v. productontwikkeling	Oplevering Natuurpoorten
					i12.13.2 Ondersteunen beeldbepalende evenementen	Oplevering Fluter- en menounetwerk
				D12.14: Er is evenwicht en vitaliteit in vraag naar en aanbod van verblijfsaccommodaties in Midden Limburg.	i12.13.3 Promoten van Leudal met het bedrijfsleven, lokale organisaties en belanghebbenden	Organiseren Dubois-jaar
				D12.15: Er is evenwicht en vitaliteit in vraag naar en aanbod van werklocaties (detailhandel, bedrijfs- en kantoorlocaties) in Midden Limburg.	i12.15.1 Er zijn afspraken in de maak over het dynamisch voorraadbeheer.	
					i12.15.2 Faciliteren BIZ voor bedrijventerreinen en winkelgebieden	
				D12.16: Kansrijke en innovatieve bedrijven zijn ontwikkeld op duurzame locaties	i12.16.1 Gewenste ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk gemaakt middels bestemmingsplannen en vergunningen	Ontwikkeling Zevenellen randvoorwaardelijk. Trijaet Milieu effect analyse loopt.

Uitwerking Doelenboom Leudal						
Effect (Raad)	Raadsdoelstelling	Doelen/activiteiten college	Waar in de programmabegroting	Doelen management	Inspanningen afdelingen	Toelichting kleur
	12: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	12.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	P3 Leefbaarheid en veiligheid	D12.2.1: De woonkwaliteit is behouden voor de verschillende doelgroepen	i12.2.1.1 Uitvoeren van de regionale structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving	Het plan van aanpak is ook voor 2017 leidend voor nieuwe planontwikkelingen en bijsturing van de planvoorraad.
				D12.2.2: Passende woningen zijn beschikbaar en financieel bereikbaar voor huurders en kopers	i12.2.2.1 Verstrekken van startersleningen	Voor 2017 zijn er voldoende middelen beschikbaar gesteld om aanvragen te kunnen honoreren.
					i12.2.2.2 Jaarlijks vaststellen grondprijzen	Voor 2017 zijn de nieuwe grondprijzen vastgesteld.
					i12.2.2.3 Inzetten leegstandsvergunningen	
					i12.2.2.4 Prestatieafspraken met corporaties	In 2010 zijn regionale en lokale prestatieafspraken gesloten met de woningcorporaties die in Leudal actief zijn en de huurdersbelangenverenigingen.
				D12.2.3: Wegen zijn veilig en geschikt voor het beoogd gebruik	i12.2.3.1 In regionaal verband afgesproken taken uitvoeren voor mobiliteit en verkeersveiligheid	In 2016 is er een nieuw samenwerkingsovereenkomst tot stand gekomen (RMO Midden-Limburg). Daar is een jaarlijkse werkprogramma aan gekoppeld.
					i12.2.3.2 Onderhouden verkeersborden en straatmeubilair	
					i12.2.3.3 Uitvoeren gemeentelijk verkeers- en vervoerplan	Voorstellen was om Landbouwnetwerk af te ronden, vertraging ontstaan vanwege Provinciaal Beleid. Uitvoering gepland in 2017.
					i12.2.3.4 Uitvoeren gladheidsbestrijdingsplan	
				D12.2.4: Groenvoorzieningen zijn minimaal onderhouden	i12.2.4.1 Omvormen groen naar onderhoudsarme beheergroepen	Eind 2016 zijn de laatste omvormingsprojecten uitgevoerd, welke begin 2017 worden afgerond.
					i12.2.4.2 Uitvoeren groenbeheersplan	Extra middelen in augustus beschikbaar gesteld, maar nog niet aansluitend op groenbeheersplan.
				D12.2.5: De waterkwaliteit is goed en bevordert een goede leefomgeving	i12.2.5.1 Communicatie met inwoners, ondernemers en maatschappelijke	
					i12.2.5.2 Klachtenbehandeling en -afhandeling	
					i12.2.5.3 Onderhouden conform gemeentelijk rioleringsplan	
					i12.2.5.4 Uitbreiden van bestaande rioleringsvoorzieningen	

Uitwerking Doelenboom Leudal						
Effect (Raad)	Raads-doelstelling	Doelenactiviteiten college	Waar in de programmabegroting	Doelen management	Inspanningen/afdelingen	Toelichting kleur
					i12.2.5.5 Uitvoeren onderzoeken conform Gemeentelijk Risicoregistratieplan	
					i12.2.5.6 Verlenen en handhaven vergunningen	
				D12.2.6: Overlast en gevaar van ongedierte is beheersbaar gehouden	i12.2.6.1: Verdere samenwerking regionaal en landelijk op het gebied van knaagdiermonitoring en -beheersing	
				D12.2.7: Speelvoorzieningen dragen bij aan de leefbaarheid	i12.2.7.1: Samenwerking met burgers "burgerinitiatieven"	
		12.3: Versterken van de sociale cohesie in de dorpen.	P1 Vitale samenleving	D12.3.1: Vrijwilligerswerk wordt gestimuleerd	i12.3.1.1 Inzet welzijnswerk (opbouwwerk)	
					i12.3.1.2 Facilitering door subsidies en accommodaties	
				D12.3.2: Mantelzorgers worden ondersteund en gevaardeerd	i12.3.2.1 Inzet welzijnswerk (Steunpunt Mantelzorg)	
				D12.3.3: Faciliteren en ondersteunen van een sterk verenigingsleven om de sociale cohesie te bevorderen	i12.3.3.1 Inzet welzijnswerk (opbouwwerk)	
					i12.3.3.2 Facilitering door subsidies en accommodaties	
	13: Verbetering van algemene voorzieningen.	13.1: Zorgen voor goede en toegankelijke algemene voorzieningen.	P1 Vitale samenleving			
		13.2: Zorgen dat algemene voorzieningen op elkaar zijn afgestemd.	P1 Vitale samenleving	D13.2.1 Aanstellen vastgoedmanager	i13.2.1.1 Conditie-4 onderhoud uitvoeren	
				D13.2.2 Op orde brengen vastgoedportefeuille	i13.2.2.1 Schrijven Plan van Aanpak	Plan van Aanpak is nog niet vastgesteld en wordt in 2017 verder opgepakt.
	14: Voldoende aanbod van specialistische	14.1: Zorgen dat kinderen en volwassenen veilig zijn in de regio.	P2 Individuele ontwikkeling	D14.1.1: Voldoende crisisopvang voor situaties met een acuut veiligheidsprobleem	i14.1.1.1 Afspraken met aanbieders gemaakt	
				D14.1.2: Uitvoering van de maatregelen in het justitie kader		
				D14.1.3: Kwalitatief goede en voldoende beschikbare hulp voor het herstellen en borgen van de veiligheid	i14.1.3 afspraken met veiligheidshuis, veiligheidsregio, veilig thuis etc.	
				D14.1.4: Voldoende aandacht voor nazorg en begeleiding daar waar dit nodig is		
		14.2: Zorgen dat inwoners in staat zijn om maatschappelijk te participeren.	P2 Individuele ontwikkeling	D14.2.1: Inwoners wonen langer zelfstandig thuis	i14.2.1.1 Basisvoorzieningen aanwezig	
				D14.2.2: Voor gezinnen en kinderen met complexe meervoudige problemen is integrale jeugdhulp beschikbaar	i14.2.2.1 Inkoop heeft plaatsgevonden.	
				D14.2.3: Iedereen neemt naar vermogen deel aan het maatschappelijk verkeer	i14.2.3.1 Verstrekken voorzieningen i14.2.3.2 Andere werkwijze en benadering cliënten. Uitgaan van wat iemand wel kan.	
				D14.3.1: Financiële problemen mogen geen blokkade zijn voor maatschappelijke participatie en arbeidsparticipatie	i14.3.1.1 Uitvoeren schuldhulpverlening	
					i14.3.2.1 Oprichten en aansturen van: Pluspunt die probleemjongeren begeleiden naar onderwijs of werk i14.3.2.2 Ontwikkelen van (nieuwe) re-integratie instrumenten	Er is een overlegtafel ingericht in Veert en Roermond.

Uitwerking Doelenboom Leudal

Effect (Raad)	Raadsdoelstelling	Doelenactiviteiten college	Waar in de programmabegroting	Doelen management	Inspanningen afdelingen	Toelichting kleur
	voorzieningen.	14.3: Zorgen dat inwoners financieel zelfstandig zijn.	P2 Individuele ontwikkeling	D14.3.2: Arbeidsparticipatie wordt bevorderd door opleiding en werkervaringsplekken	I14.3.3.3 Opzetten van werkbedrijf in samenwerking met buurgemeenten	In 2016 is een start gemaakt met de doorontwikkeling van het serviceteam Leudal naar een mensontwikkelbedrijf voor Leudal. De samenwerking is momenteel niet actueel, omdat andere gemeenten met hun eigen ontwikkelingen bezig zijn.
				D14.3.3: (Tijdelijk) voorzien in voldoende middelen van bestaan	I14.3.3.1 Plan van aanpak opstellen voor alle klanten	Dit is een doorlopend proces. In 2016 is voor 70% een plan van aanpak.
					I14.3.3.2 Bestaande en nieuwe klanten screenen en indelen	Dit is een doorlopend proces. In 2016 is voor 70% een plan van aanpak.
					I14.3.3.3 Inzetten van loonkosten subsidie	
					I14.3.3.4 Bijdrage leveren aan het hervormen van VSV bedrijven	
					I14.3.3.5 Ontwikkelen van gecoördineerde werkgeversbenadering	
	2.1 Een hoge kwaliteit van externe dienstverlening.	2.1.1: Een hoog serviceniveau dienstverlening bieden.	P4 Sterk besturen	D2.1.1.1 Actualiseren Visie op Dienstverlening incl. Plan van Aanpak voor 2017 e.v.	I2.1.1.1.1 Verbeteringstraject telefonische dienstverlening opgestart	In de loop van 2017 wordt de Visie op Dienstverlening geactualiseerd, waarbij een uitvoeringsplan wordt gemaakt voor 2017 en verder (incl. doelstellingen en afdelingsinspanningen)
					I2.1.1.1.2 Brondocumenten BRP en burgerlijke stand digitaliseren	
		2.1.2: Bieden van dienstverlening die aansluit bij de vraag van de inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.	P4 Sterk besturen	D2.1.2.1 Actualiseren Visie op Dienstverlening incl. Plan van Aanpak voor 2017 e.v.	I2.1.1.1.3 Flexibele openingstijden hanteren bij grote werkdruk	In de loop van 2017 wordt de Visie op Dienstverlening geactualiseerd, waarbij een uitvoeringsplan wordt gemaakt voor 2017 en verder (incl. doelstellingen en afdelingsinspanningen)
					I2.1.1.1.4 Proces Evenementenvergunningen verbeteren (aanschaffen kosten, organiseren info avonden, ontwikkeling digitaal proces met input van organisaties)	
					I2.1.2.1.1 Telefonisch dienstverleningstraject opgestart	
					I2.1.2.1.2 Brondocumenten digitaliseren	
					I2.1.2.1.3 Ruimere openingstijden hanteren	
					I2.1.2.1.4 Proces Evenementenvergunningen verbeteren (aanschaffen kosten, organiseren info avonden, ontwikkeling digitaal proces met input van organisaties)	

Uitwerking Doelenboom Leudal						
Effect (Raad)	Raadsdoelstelling	Doelen/activiteiten college	Waar in de programmabegroting	Doelen management	Inspanningen afdelingen	Toelichting kleur
2: De gemeente registreert en faciliteert.		2.1.3: Duidelijk communiceren met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.	P4 Sterk besturen	D2.1.3.1 Actualiseren Visie op Dienstverlening incl. Plan van Aanpak voor 2017 e.v.	I2.1.3.1.1 Vormen ontwikkelen voor ophalen van input ten aanzien van specifieke dienstverlening. (zoals bij evenementen)	In de loop van 2017 wordt de Visie op Dienstverlening geactualiseerd, waarbij een uitvoeringsplan wordt gemaakt voor 2017 en verder (incl. doelstellingen en afdelingsinspanningen).
	2.2: Een hoge kwaliteit van interne dienstverlening.	2.2.1: Zorgen dat ieder besluitvormingsorgaan binnen de gemeente tijdig de juiste beslisinformatie heeft.	P4 Sterk besturen			Begin dit jaar is gestart met optimalisatie van processen. Dit proces is nog niet afgerond.
		2.2.2: Zorgen dat de interne processen zijn geoptimaliseerd en geborgd.	P4 Sterk besturen	D 2.2.2.2: Realiseren van het programma 'Leudal bouwt aan de basis', uiterlijk 1 januari 2019 gereed	I2.2.2.2.1 Bijdrage leveren aan het professionaliseren van het programmatisch en projectmatig werken	In de loop van 2016 is er gestart met de opzet van een programma waaronder projecten worden gehangen die een sterke ICT-IV component kennen. Deze projecten zijn een vervolg op de Basis op Oude uit het coalitieprogramma. Een aantal projecten zijn actief, andere projecten staan in de wacht en een aantal projecten zijn afgerond.
		2.2.3: Proactief reageren op gewijzigd beleid en de aanpassingen die daarmee samenhangen.	P4 Sterk besturen	D 2.2.3: Implementeren van visie Ons Leudal (proactief reageren op de omgeving is een rode draad in deze visie)	I2.2.3.1.1 Initiatieven van de afdelingen zijn daartoe genomen, bijvoorbeeld sessie persoonlijk leiderschap, workshops ontwikkelingsgesprekken, interview-bijeenkomsten, starten met ontwikkelingsgesprekken, strategische personeelsplanning.	De organisatie reageert zo veel als mogelijk pro actief op trends en ontwikkelingen in de omgeving. Dit pas in de organisatievisie Ons Leudal. Hierin zitten wij in een groeifase. Het lukt ons nog niet voldoende om tijd in te spelen op verwachtingen, maar slechts nog te reageren.
	2.3: De gemeente is een actieve en betrouwbare netwerkpartner.	2.3.1: Positief deelnemen aan lokale netwerken.	P4 Sterk besturen		I2.3.1.1.1 Als het gaat om andere afdelingen, nemen zij vooral deel als het gaat om een specifiek onderwerp	De Afdeling Co-creatie is actief als het gaat om deelname in algemene zin aan lokale netwerken. Het betreft hier een continu proces.
		2.3.2: Positief deelnemen aan regionale netwerken.	P4 Sterk besturen		I2.3.2.1.1 Het uitdragen van burgerparticipatie en zelfsturing	Leudal pakt een actieve rol. Denk aan lokale leefbaarheidsinitiatieven op het gebied van toerisme en economie. Intergemeentelijke samenwerking sociaal domein verloopt stroef. Het betreft hier een continu proces.

232

